DEMOKRASİNİN 50 Yılı

1945-1995

1

RADİKAL

1975

Ocak

2. Libya Başbakanı Callud Ankara'ya geldi.
2. CHP Genel Başkanı Ecevit, Kıbrıs'ta muhteşem bir törenle karşılandı.
2. Ortaokul ve liselerde bitirme sınavları kaldırıldı.
5. MSP Genel Başkanı Erbakan Cumhurbaşkanı Korutürk'ten, AP Genel Başkanı Demirel'e hükûmeti kurma görevi vermesini istedi.
6. Libya Başbakanı Callud Ecevit'le görüştü.
7. DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, Bayar'a partisinin genel başkanlığını teklif etti. ☞
7. AP, MSP, CGP ve MHP hükûmeti kurmaya hazır olduklarını açıkladı.
17. CHP, bütçenin Meclis Karma Komisyonu'nda görüşülmesini Anayasa'ya aykırı buldu.
18. İmar Yönetmeliği yürürlüğe girdi; kıyıya 30 m'lik alanda inşaat yapılması yasaklandı.
18. Erbakan'ın, « Renksiz AP de batıldır » sözü, « Milliyetçi Cephe »de kuşku yarattı.
22. Türkiye, BM'nin haşhaşla ilgili önerilerini reddetti.
23. « Komandolar » İstanbul'da bir öğrenciyi öldürdü. ☞
27. Erbakan AP'yi, « kapitalist sömürücü fikirlerin temsilcisi » olarak niteledi.
27. « Komandolar »ın bir öğrenciyi öldürmeleri Meclis'te kavgaya neden oldu; CHP Genel Başkanı Ecevit « Olayların baş sorumlusu Milliyetçi Cephe'dir » dedi.
28. Peynirin kilogram fiyatı bir ayda yüzde 80 artarak 40 liraya yükseldi.
30. THY'nin Bursa uçağı Marmara Denizi'ne düştü; 4 kişilik mürettebat ve 37 yolcudan kurtulan olmadı. ☞
31. Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in atanma kararnamesini reddetti.

Marmara'ya düşen Bursa uçağını arama çalışmaları sonuç vermedi.

Bursa uçağı Marmara Denizi'ne düştü

30 ocak - THY'nin, İzmir-İstanbul seferini yapan Bursa uçağı, 37 yolcusu ve 4 kişilik mürettebatıyla saat 18.52'de Marmara Denizi'ne düştü, olayda kurtulan olmadı. Uçak Yeşilköy Havaalanı'na inişe geçtiği sırada elektrik kesilmesi sırasında pistteki ışıklar söndü. Bu durumda yeniden havalanmak zorunda kalan uçak dengesini sağlayamayarak Ambarlı'nın yaklaşık 8 km açığında denize düştü. Uçağın enkazı tüm aramalara rağmen bulunamadı.

Olaydan sonra açıklama yapan THY Başpilotu Atilla Çelebi, « Yeşilköy Havaalanı'ndaki alt yapı tesislerinin yetersizliğinin böyle bir faciaya sebep olabileceğini defalarca söylemiştik » dedi.

Bir yılda 9 başbakan adayı denendi

13 ocak - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, 14 ekim 1973 genel seçimlerinden sonra, Parlamento'dan bir hükûmet kurulması için Anayasa'nın kendisine tanıdığı görev ve yetkiyi kullanarak bir yıl içinde 9 başbakan adayı atadığını açıkladı.

İzinsiz mitingde çatışma çıktı

18 ocak - Viranşehir'de 9 kişinin kaçakçı oldukları gerekçesiyle jandarmalar tarafından öldürülmelerini kınamak amacıyla Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nce İstanbul'da düzenlenen mitingde olaylar çıktı. Beyazıt ve Laleli çevresinde öğrenciler ile polis arasında bomba, taş, sopa ve coplarla yapılan çatışmada 3 polis ve 20'den fazla öğrenci yaralandı.

Olaydan sonra Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin Laleli'deki parti binasını arayan polisler 53 kişiyi gözaltına aldılar.

Devletin iç ve dış borçları 71,5 milyar lirayı aştı

7 ocak - Devletin iç ve dış borçlarının toplamı 71 milyar 66 milyon lirayı buldu.

1975 malî yılı bütçe gerekçesinde açıklandığına göre, 30 eylül 1974 tarihi itibarıyla Türkiye'nin dövizle ödenecek dış borç toplamı 2 milyar 767 milyon dolar. Buna karşılık 3 milyar 501 milyon liralık dış borç Türk lirasıyla ödenecek. Bu arada devletin iç borçları toplamının da 26 milyar 688 milyon liraya ulaştığı bildirildi.

Kaçak blucinler

16 ocak - İstanbul Emniyet Müdürlüğü Malî Şubesi memurları, piyasa değeri yaklaşık 250 000 lira olan 470 adet Amerikan malı kaçak kot pantolon ele geçirdiler. İtalya'dan getirilen blucinler Akif Bahadır adlı şahsın Bayramşapa'daki evinde, divanlarının altına saklanmış halde bulundu.

2 ocakta Kıbrıs'a giden CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Kurtarıcı Lider » olarak muhteşem bir törenle karşılandı.

« Komandolar » bir öğrenciyi öldürdü

28 ocak - İstanbul Üniversitesi Vatan Mühendislik ve Mimarlık Yüksekokulu'na « komandolar »ın 23 ocakta düzenlediği baskında Kerim Yaman adında bir öğrenci öldürüldü; Erdinç Demirpolat, Erol Erdoğan ve Murat Başeskioğlu adlı öğrenciler yaralandı. Başeskioğlu'nun da « komando »lardan olduğu bildirildi. Katiller yakalanamadı.

Olayla ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « milliyetçi » sıfatını takınan partilerin « cephe » girişimiyle bu olayların hızlanmış olduğunu ileri sürdü. Bülent Ecevit, hükûmet öğrencilerin can güvenliğini sağlayıncaya kadar öğretim kurumlarının kapatılmasını önerdi.

Başbakan Sadi Irmak ise, « Hükûmet, eylemcilere ve kışkırtıcılara karşı devletin elinde mevcut bütün güçleri kullanmaya kararlıdır » dedi. 32 işçi ve öğrenci kuruluşu da « komandolar »ın saldırılarını kınadı.

28 ocakta konuyla ilgili bir açıklama daha yapan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Saldırganlar bellidir. Çiçekler ve mesajlar yollayarak saldırganları suça kışkırtanlar da bellidir. Ama hükûmet bu insanları karşısına almaktan çekinmektedir » dedi.

Celal Bayar: Felsefeleri birbirinin aynı olan partiler birleşsin

24 ocak - Türkiye'nin üçüncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar Moda Deniz Kulübü'nde bir toplantı yapan eski Demokrat Partililere hitaben yaptığı konuşmada, « Felsefeleri aynı istikamette olan siyasî partileri elbirliğiyle birleşmeye çağırıyorum » dedi. Toplantıda eski DP milletvekilleri, eski Başbakanlık Müsteşarı Ahmet Salih Korur ve eski Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun da hazır bulundu.

Bayar birleşme oluncaya kadar kimsenin hiçbir partiye girmemesini de istedi.

Demokratik Parti Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, DP dönemi cumhurbaşkanı Celal Bayar'a, partisinin genel başkanlığını önerdi. Eski Demokrat Partililerin de parti kademelerinde yer almalarını teşvik etmek amacıyla Demokratik Parti Divanı'nın bu konuda oybirliğiyle karar aldığı bildirildi.

Milliyetçi Cephe 4 000 imam kadrosu için ödenek sağladı

21 ocak - « Milliyetçi Cephe » adıyla bir araya gelen sağ partiler, Meclis Bütçe Komisyonu'nda sağladıkları çoğunlukla, istedikleri kurumlara milyonlarca liralık ek ödenekler sağladılar. Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı ve diğer partilerin ortak itirazlarına rağmen Milliyetçi Cephe, yaratılan 4 000 kişilik imam kadrosu için 98 milyon lira, Atatürk Üniversitesi için de 67 milyon lira ek ödenek sağladı.

Meddah hangimiz ?

3 ocak - Adalet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Necmettin Cevheri, Genel Başkanı Süleyman Demirel'e sert eleştiriler yönelten Demokratik Parti Genel Başkan Yardımcısı Faruk Sükan için, « Meddah » dedi. Cevheri'nin bu sözlerine Faruk Sükan, « Bakan olduğum dönemlerde elimi öpen Urfa İl Başkanı'nın bu hareketlerini ben meddahlık olarak kabul etmemiştim » diye cevap verdi.

Faruk Sükan ayrıca, Süleyman Demirel ve çevresinin Yunanistan'ın çıkarlarını savunmakta olan Cyrus Vance'ı desteklediğini, kendilerinin ise bunu önlemeye çalıştıklarını öne sürdü.

1975

Şubat

1. DP 2. Büyük Kongresi Ankara'da toplandı.
3. İstanbul'da ekmeğe zam; 680 g ekmek 250 kuruş oldu.
4. Meclis'in gizli oturumunda Türkiye'nin ABD'yle ilişkileri ve Kıbrıs sorunu görüşüldü.
5. ABD Kongresi'nin 11 aralıkta aldığı, Türkiye'ye yapılan askerî yardımın kesilmesi kararı uygulamaya kondu.
6. TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in göreve atanmasıyla ilgili kararname Meclis'te reddedildi. ☞
8. Elazığ'da olaylar çıktı; 11'i polis 47 kişi yaralandı. ☞
8. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Amerika silah ambargosu uyguluyor » dedi.
9. Ülkü Ocakları Genel Başkanı Muharrem Şemsek'in 30 yıl hapsi istendi.
13. Kıbrıs Türk Federe Devleti ilan edildi; cumhurbaşkanlığına Rauf Denktaş getirildi. ☞
16. Malatya'da CHP ve Töb-Der binaları taşlandı; çatışmada bir kişi öldü. ☞
17. CHP ve Töb-Der'e saldırı olayları Meclis'te tartışıldı.
20. Kıbrıs sorunu, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde görüşüldü.
20. Ecevit, « İktidar umudunu kaybedenler dikta rejimine bel bağladı » dedi. ☞
22. Konya'da TRT'yi protesto yürüyüşü yapıldı.
23. Erzincan'da CHP il merkezi ve bazı dükkânlar tahrip edildi; olaylarda bir kişi öldü. ☞
23. Ülkü Ocakları Eskişehir Şubesi kapatıldı.
26. Cumhurbaşkanı Korutürk, hükûmetle ilgili çalışmalara mart ayında başlayacağını açıkladı.
26. Türkiye'nin ithalatı karşılayacak 4 aylık döviz rezervi kaldı.
27. 1975 yılı bütçesi, Meclis'te kabul edildi.
27. Celal Bayar, AP ile DP'yi uzlaştıramadığını açıkladı. ☞
27. Malatya olaylarıyla ilgili olarak AP eski Milletvekili Hamit Fendoğlu tutuklandı. ☞

Töb-Der'in düzenlediği mitinglere saldırı

27 şubat - Töb-Der ve çeşitli devrimci kuruluşlar tarafından Anadolu'nun farklı yörelerinde, Malatya, Tokat, Kahramanmaraş, Erzincan, Elazığ ve Adıyaman'da düzenlenen « Hayat Pahalılığı ve Faşizmi Protesto » toplantıları saldırıya uğradı.

8 şubatta Elazığ'da çıkan olaylarda 11'i polis olmak üzere 47 kişi yaralandı, olaylar ancak 6 saatte yatıştırılabildi; yaklaşık 100 kişi gözaltına alındı.

15-16 şubatta Malatya'da « Müslüman Türkiye » diye bağırarak tekbir getiren bir grup, solcu olarak bilinenlere saldırdı. Çıkan olaylarda Hamza Karakaş adlı bir kişi öldü, 2'si ağır 29 kişi de yaralandı. Olaylar sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Malatya İl Merkezi, Töb-Der binası, bazı yerel gazetelerin büroları ve gazete bayileri tahrip edildi.

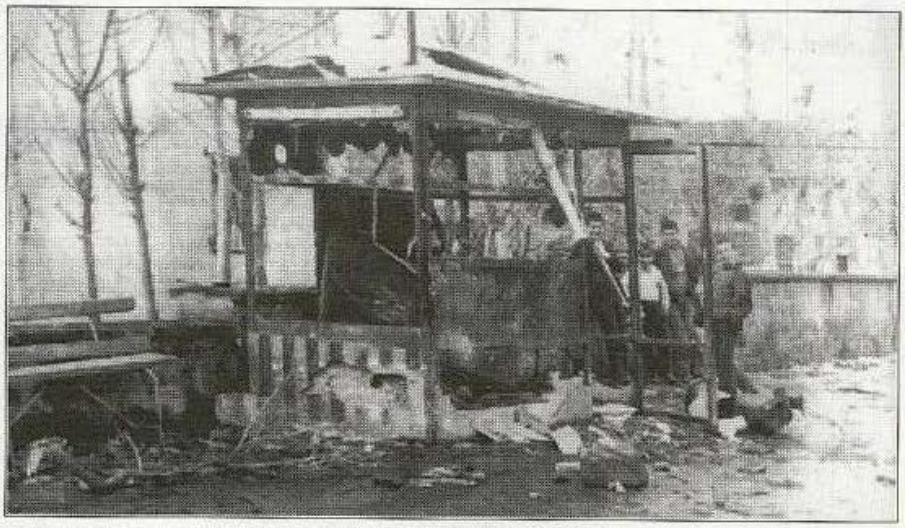
Aynı gün Adıyaman'ın Gölbaşı İlçesi'nde de olaylar çıktı, yaralananlar oldu.

Tokat'ta meydana gelen olaylardaysa bazı grupların « Başbuğ Türkeş », « Komünist Ecevit » diye bağırdıkları dikkati çekti.

Elazığ, Malatya, Gölbaşı ve Tokat'taki olaylar 17 şubatta Millet Meclisi'ne getirildi. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Devleti ele geçirmek isteyen bir azınlık isyan hareketine girişti. Demokrasiyi yıkma tertipleri yapıyorlar » dedi. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel ise, « Bütün bu tahrikler Cumhuriyet Halk Partisi'nin marifetidir » derken, Başbakan Sadi Irmak olayları, « millî facia » olarak niteledi. Bülent Ecevit ayın 20'sinde de, « İktidar umudunu kaybedenler dikta rejimine bel bağladı » şeklinde bir açıklama yaptı.

23 şubatta bu defa Erzincan'da meydana gelen olaylarda Mehmet Kaya adlı 13 yaşındaki bir ilkokul öğrencisi öldü, 8'i ağır 40 kişi yaralandı. Cumhuriyet Halk Partisi İl Merkezi ve Töb-Der binasıyla bazı işyerleri taşlandı. Yaklaşık 10 000 kişinin katıldığı olaylarda 42 kişi de gözaltına alındı.

Bu arada soruşturma devam etti. 27 şubatta, 15-16 şubat günlerinde Malatya'da patlak veren olaylarla ilgili olarak, aralarında eski Adalet Partisi Milletvekili Hamit Fendoğlu (Hamido), Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adaylarından Şeref Dursun, Ülkü Ocağı İkinci Başkanı Mesut Samanlı ve Töb-Der Şube Başkanı Tuncay Ünlü'nün de bulunduğu 44 kişi tutuklandı.

Erzincan'ın ana caddelerinden birinde tahrip edilen bir büfe.

Türkeş: Türkiye hemen atom bombası yapmalı

22 şubat - Aydınlar Ocağı'nda Türkiye'nin güvenliği konusunda bir konferans veren Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş, savaş sanayiinin bir an önce kurulmasını ve Türkiye'nin atom bombası yapmasını istedi.

Eurovision'a Semiha Yankı gidiyor

9 şubat - TRT'nin düzenlediği Eurovision Türk Hafif Müziği Şarkı Yarışması finali sonuçlandı. Semiha Yankı'nın « Seninle Bir Dakika » adlı parçasıyla Cici Kızlar'ın « Delisin » adlı parçaları birinciliği paylaştı. Bu durumda yapılan kura çekimi sonucu Semiha Yankı İsveç'in başkenti Stockholm'de Türkiye'yi temsil etme hakkını kazandı.

Kıbrıs Türk Otonom Yönetimi ve Yasama Meclisi birleşik kongresinde, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin ilanı kararı alındı.

Kıbrıs Türk Federe Devleti ilan edildi

13 şubat - 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan itibaren Kıbrıs'ta, Erenköy-Lefkoşa-Mağusa hattının kuzeyinde toplanarak örgütlenen Türkler, bütün çabalara rağmen Rum kesimiyle bir anlaşmaya varılamaması üzerine, Kıbrıs Türk Federe Devleti'ni ilan ettiler.

Federe devletin kurulmasına ilişkin karar, Kıbrıs Otonom Türk Yönetimi ile Yasama Meclisi'nin saat 11.30'da başlayan olağanüstü birleşik kongresinde görüşülerek, oybirliğiyle alındı ve saat 12.00'de Kıbrıs Türk Federe Devleti ilan edildi.

Türk Federe Devleti'nin ilanı Kıbrıs'ın Türk kesiminde sevinç gösterileriyle kutlandı.

Türk tarafının aldığı bu karar üzerine Rum Ulusal Danışma Konseyi olağanüstü toplantıya çağrıldı. Başpiskopos Makarios derhal Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne başvurarak, üyelerin vakit geçirmeksizin toplantıya çağrılmasını istedi.

Öte yandan Kıbrıs Türklerinin aldığı bu karar Yunanistan'da şok etkisi yarattı ve sürpriz olarak nitelendi. Yunan hükûmeti federe devletin kurulmasını kınadı ve konuyu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne götürmeyi kararlaştırdı.

Buna karşılık karar Türk siyasî çevrelerince olumlu karşılandı.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Türklerin attığı bu adım kesin çözüme varılmasını kolaylaştırmış olmaktadır » dedi.

Başbakan Sadi Irmak ise alınan kararı, adadaki taksimi ve Enosis'i önleyip, bağımsız bir Kıbrıs Cumhuriyeti kurma yolunda atılmış bir adım olarak niteledi.

DP ile AP arasındaki uzlaşma arayışları, Demokratik Parti içinde ikilik yarattı

27 şubat - DP ile AP arasında, bir koalisyon kurulması için uzlaşma arayışları devam ederken, Adalet Partililer Celal Bayar'ın Süleyman Demirel'in başbakanlığını onayladığını iddia ettiler, Demokratik Partililerse bunu yalanladılar.

10 şubatta Demokratik Parti'nin kendi içinde de hükûmet konusunda ikilik çıktı. Partinin Genel Başkan Yardımcısı Sadettin Bilgiç ile 12 arkadaşı « Milliyetçi Cephe »ye sıcak baktıklarını açıklarken, Genel Başkan Ferruh Bozbeyli, Demirel'in başbakanlığında kurulacak bir koalisyona karşı çıkıyor. Bu fikir ayrılığının ortaya çıkması üzerine Bilgiç ve arkadaşları parti divanı toplantısına katılmama kararı aldılar. Sadettin Bilgiç, teşkilat başkanlığı görevini de kabul etmedi.

Bu arada Hasan Korkmazcan, Demokratik Parti Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli ile Genel Başkan Yardımcısı Sadettin Bilgiç arasındaki anlaşmazlığın giderilmesi için arabuluculuk yapıyor.

Celal Bayar da 27 şubatta yaptığı bir açıklamada, Demokratik Parti ile Adalet Partisi arasında uzlaşma sağlamak konusunda umudunu kestiğini belirtti.

DP Genel Başkanı Bozbeyli'den Demirel'e suçlama

1 şubat - Başkent Ankara'da toplanan Demokratik Parti 2. Kongresi'nde bir konuşma yapan Genel Başkan Ferruh Bozbeyli, « Memleketi idare edeceğiz diyerek Anayasa'nın dışına çıkanlar, çoğu zaman iktidarların gafletlerinden, görev ihmalinden hatta korkaklığından istifade etmişlerdir » diyerek, Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'i suçladı. Bozbeyli ayrıca eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ın partilerindeki yerinin bir numara olduğunu söyledi.

1975

Mart

1. Hükûmet bunalımına çarenin « millî koalisyon » olduğunu söyleyen Cumhurbaşkanı Korutürk, Sadi Irmak'ı hükûmeti kurmakla yeniden görevlendirdi. ☞
1. AP, Cumhurbaşkanı Korutürk'ü sert bir dille eleştirdi.
2. Motor sanayii kurulması çalışmaları ertelendi.
2. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Milliyetçi Cephe halka karşı düşman cephesidir » dedi.
4. AP Genel Başkanı Demirel, CHP-AP ortaklığına karşı çıktı.
5. Şeker fiyatına yüzde 32-89 oranında zam yapıldı; tozşekerin kilosu 8, kesme şekerinki ise 9 lira oldu.
8. 39 eski DP milletvekili AP'ye girdi.
10. ABD Dışişleri Bakanı Kissinger, Ankara'ya geldi.
11. AP Genel Başkanı Demirel'le görüşen Başbakan Irmak, CHP-AP koalisyonundan ümidi kesti.
13. Sadi Irmak hükûmeti kuramadı; görevi iade etti.
17. Cumhurbaşkanı Korutürk, parti liderleriyle hükûmet konusunda temaslara başladı.
19. Korutürk, hükûmeti kurma görevini AP Genel Başkanı Demirel'e verdi. ☞
20. « Milliyetçi Cephe »yi oluşturan AP, MSP, CGP ve MHP, hükûmet protokolünde anlaştı. ☞
22. Semiha Yankı, ilk defa katıldığımız Eurovision Şarkı Yarışması'nda, « Seninle Bir Dakika » adlı şarkısıyla sonuncu oldu.
23. DP Aydın Milletvekili Kemal Öztürk partisinden istifa etti.
25. Suudî Arabistan Kralı Faysal, yeğeni tarafından kurşunlanarak öldürüldü.
28. 9 milletvekili DP'den istifa etti.
28. Demirel, « Demokratik Parti'den istifalar hükûmet bunalımının çözümüne hizmet edecektir » dedi.
31. AP Genel Başkanı Demirel, hükûmeti kurdu. ☞

Milliyetçi Cephe Hükûmeti kuruldu (39. hükûmet)

Milliyetçi Cephe (MC) liderleri, (soldan sağa) Başbakan Yardımcısı ve MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Başbakan Yardımcısı ve CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, Başbakan Yardımcısı ve MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ilk oturumda Meclis'te.

31 mart - Altı aydır devam eden hükûmet bunalımı nihayet sona erdi. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel başkanlığında AP, MSP, CGP ve MHP'den oluşan bir « Milliyetçi Cephe » Hükûmeti kuruldu.

1 martta Cumhurbaşkanı Korutürk'ün Sadi Irmak'ı ikinci defa hükûmeti kurmakla görevlendirmesi AP'nin sert tepkisiyle karşılaştı. AP Başkanlık Divanı bildirisinde Korutürk'ün demokratik rejime ters düşecek girişimlerde bulunduğu ileri sürüldü. İstediği CHP-AP koalisyonunu oluşturamayan Irmak'ın görevi iade etmesi üzerine Cumhurbaşkanı, 19 martta Demirel'i bir kere daha hükûmeti kurmakla görevlendirdi. 20 martta AP, MSP, CGP ve MHP bir « Milliyetçi Cephe » hükûmeti kurmak konusunda anlaştı. Ancak bu dört partinin milletvekilleri güvenoyu için yeterli sayıya ulaşamıyordu. Sorun, Sadettin Bilgiç önderliğinde 9 DP milletvekilinin, kurulacak Milliyetçi Cephe hükûmetini desteklemek üzere partilerinden istifa etmesiyle aşıldı. İstifa edenler hükûmeti destekleyeceklerini, çünkü ülkenin « beynelmilel komünizm tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu » ileri sürerken, DP'li Necdet Evliyagil istifalarla ilgili olarak « Haysiyet ve şerefleri zorlayan pazarlıklar yapıldı » dedi. Demirel'in dördüncü, Türkiye Cumhuriyeti'nin 39. hükûmeti şu isimlerden oluşuyor:

Başbakan: Süleyman Demirel (AP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Necmettin Erbakan (MSP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Turhan Feyzioğlu (CGP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Alparslan Türkeş (MHP)
Devlet Bakanı: Gıyasettin Karaca (AP)
Devlet Bakanı: Seyfi Öztürk (AP)
Devlet Bakanı: Hasan Aksay (MSP)
Devlet Bakanı: Mustafa Kemal Erkovan (MHP)
Adalet Bakanı: İsmail Müftüoğlu (MSP)
Millî Savunma Bakanı: Ferit Melen (CGP)
İçişleri Bakanı: Oğuzhan Asiltürk (MSP)
Dışişleri Bakanı: İhsan Sabri Çağlayangil (AP)
Maliye Bakanı: Yılmaz Ergenekon (AP)
Millî Eğitim Bakanı: Ali Naili Erdem (AP)
Bayındırlık Bakanı: Fehim Adak (MSP)
Ticaret Bakanı: Halil Başol (AP)
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı: Kemal Demir (CGP)
Gümrük ve Tekel Bakanı: Orhan Öztrak (CGP)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Korkut Özal (MSP)
Ulaştırma Bakanı: Nahit Menteşe (AP)
Çalışma Bakanı: Ahmet Tevfik Paksu (MSP)
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı: Selahattin Kılıç (AP)
Turizm ve Tanıtma Bakanı: Lütfi Tokoğlu (AP)
İmar ve İskân Bakanı: Nurettin Ok (AP)
Köyişleri Bakanı: Vefa Poyraz (AP)
Orman Bakanı: Turan Kapanlı (AP)
Kültür Bakanı: Rıfkı Danışman (AP)
Sosyal Güvenlik Bakanı: Ahmet Mahir Ablum (AP)
Gençlik ve Spor Bakanı: Ali Şevki Erek (AP)
Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Abdülkerim Doğru (MSP)

1975

25 martta yeğeni tarafından öldürülen Suudî Arabistan Kralı Faysal.

Demirel ailesinde sırada yeğen var

27 mart - Süleyman Demirel'in kardeşi Hacı Ali Demirel'e, ağabeyinin başbakanlığı döneminde usulsüz kredi veren Ziraat Bankası yöneticileri, bankanın disiplin kurulunca cezalandırıldı. Kurul kararı banka yönetim kurulu tarafından da onaylandı.
Öte yandan Hacı Ali Demirel'in oğlu Yahya Demirel'in, büyük teşvik kredileri alan nakliye araçları ithalatçısı bir firmanın ortağı olduğu öğrenildi. Yahya Demirel'in ayrıca vergi iadesinden yararlanmak için Orman Şirketi aracılığıyla ihracat işine de girdiği bildirildi.

Süleyman Demirel: Ecevit istiyor diye seçim olmaz

8 mart - Ay başında Batı Almanya'ya giderek Sosyal Demokrat Parti lideri Willy Brandt'la görüşen CHP Genel Başkanı Ecevit, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün çağrısı üzerine, gezisini yarıda keserek yurda döndü. Yurda dönüşünde Ecevit, « Rejim tehlikedeyse bunun baş sorumlusu Demirel'dir » dedi. AP'yi bir kere daha erken seçime davet eden Ecevit, Demirel'i sürekli bunalım yaratmakla suçladı. Ecevit, « Demirel, her şeyi sürüncemede bırakarak yozlaştırmayı yöntem olarak seçen biridir » dedi. Demirel ise, « Ecevit istiyor diye bu memlekette seçim olmaz » diye cevap verdi. Demirel'e bir tepki de kendi partisinden geldi. Eski milletvekili Profesör Aydın Yalçın Demirel'i, 'yetkilerini kötüye kullanarak parti içi demokrasiyi yok etmiş olmanın verdiği sorumsuzlukla akıl almaz işlere girişen bir kişi' olarak nitelendirdi.

Nisan

2. MSP'den ayrılan Muş Milletvekili Ahmet Hamdi Çelebi CHP'ye girdi.
3. DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, « Hükûmet taviz ve vaat hükûmetidir » dedi.
4. Başbakan Demirel, « Dünyanın en pahalı memleketi haline geldik » dedi.
4. DP Diyarbakır Milletvekili Hasan Değer, CHP'ye girdi.
6. Başbakan Demirel, hükûmet programını Meclis'te okudu.
6. CHP Hatay Milletvekili Sait Reşa, AP'ye girdi.
9. Hükûmet programı Meclis'te görüşüldü.
9. « Komandolar », MSP'den ayrılıp CHP'ye geçen Muş Milletvekili Ahmet Hamdi Çelebi'nin evini bastılar.
12. Demirel hükûmeti, Meclis'ten güvenoyu aldı.
17. CHP'nin erken seçim önerisi Meclis'te 172 kabul oyuna karşılık 205 ret oyuyla reddedildi.
17. Kızıl Khmerler Kampuçya'nın başkenti Phnom Penh'e girdi.
21. Türkiye, ABD'ye Kıbrıs için ödün vermeyeceğini açıkladı.
23. Sıkıyönetim Komutanlığı Ankara Sanat Tiyatrosu'nu (AST) kapattı.
24. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi ve Site Öğrenci Yurdu'nda öğrenci-polis çatışması; 1 kişi öldü.
25. Ecevit, « Öğrenci olaylarının sorumluları hükûmettedir » dedi.
26. Millî Güvenlik Kurulu bir bildiri yayımlayarak, son olayların devlet nizamını yıkma amacı taşıdığını açıkladı.
28. CHP Genel Başkanı Ecevit, Millî Güvenlik Kurulu bildirisini eleştirdi.
30. 1971'de Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılan Türkiye İşçi Partisi (TİP) yeniden kuruldu.
30. Saygon düştü: Kuzey Vietnam birlikleri şehre girdi.

ÖLÜM

5. Çan Kay-şek.

Hacı Ali Demirel SSK'ya tam 2 milyon lira borçlu

20 nisan - Adalet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşi Hacı Ali Demirel'in, sahibi olduğu Yükseliş Koleji'nde çalıştırdığı işçilerin sigorta primlerini ödemediği saptandı. Prim borçlarının bir kısmının affa uğramasına rağmen kardeş Demirel'in Sosyal Sigortalar Kurumu'na toplam 2 milyon lira borcu olduğu açıklandı.
Ayrıca Hacı Ali Demirel'in kuruma yanlış ve eksik bilgi verdiği de tespit edildi.

Çan Kay-şek öldü

5 nisan - Çinli asker ve siyaset adamı Çan Kay-şek 88 yaşında Taypeh'te öldü.
Kuzey Çin'deki askerî bir akademiyi bitiren Çan Kay-şek, eğitimini sürdürmek için Japonya'ya gitti. 1909-1911 yılları arasında Japon ordusunda görev yaptı. Ülkesine dönerek 1911 Devrimi'ne katıldı. Sun Yat-sen'in ölümünden sonra Guomindang ordusuna komuta etti. Komünistlerle arasının açılması üzerine Nanjing'de milliyetçi bir hükûmet kurdu (1928) ve Çin Komünist Partisi'ne karşı mücadele etti. Mao'nun liderliğindeki komünistler « Uzun Yürüyüş »ü (1934) gerçekleştirdikten sonra, Çan Kay-şek'le Japonya'ya karşı bir ittifak kurdular. Ancak 1945'te Japonya ABD'ye teslim olunca ittifak bozuldu ve Çin'de 4 yıl süren bir iç savaş başladı. Komünistlerin bu savaştan galip çıkması üzerine Çan Kay-şek Tayvan'a kaçtı ve burada birçok ülke tarafından tanınan ve 1971'de Çin Halk Cumhuriyeti yerini alana kadar Birleşmiş Milletler'de temsil edilecek bir sürgün hükûmeti kurarak ölümüne kadar cumhurbaşkanlığı yaptı.

Çan Kay-şek.

1975

Öğrenci-polis çatışması

26 nisan - 24 nisanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'yle Site Öğrenci Yurdu'nda arama yapmak isteyen polis, karşı koyan öğrenci ve işçilerle çatıştı. Çatışmada bir işçi öldü, polis 5'i kız toplam 324 öğrenciyi gözaltına aldı.
Olaylarla ilgili olarak CHP Genel Başkanı Ecevit, « Olayların sorumluları hükûmettedir » dedi. Ecevit, polisin ayrım gözetici davranışa zorlandığını ileri sürdü.
Millî Güvenlik Kurulu 26 nisanda toplanarak olayları gözden geçirdi. Toplantı sonrasında yayımlanan bildiride, « Son olaylar devlet nizamını yıkma amacı taşıyor » denildi.
Bu bildiriyi CHP Genel Başkanı Ecevit sert bir dille eleştirdi, « Bildiride kendilerini devlet gücü yerine koymaya çalışan bazı zorbalara karşı bir eleştiri görmedim » dedi.

Milletvekili transferi

9 nisan - Hükûmetin Meclis'ten güvenoyu istemesine az kala partiler arasındaki milletvekili transferleri hızlandı. CHP Urfa Milletvekili Necati Aksoy Meclis Başkanlığı'na bir telgraf göndererek, parlamenterlerin « transfer » olarak nitelediği parti değiştirmeleri kınadı ve milletvekilliğinden istifa ettiğini açıkladı.
2 nisanda MSP'den ayrılarak CHP'ye geçen Muş Milletvekili Ahmet Hamdi Çelebi'nin evi 9 nisanda « komandalar »ca basıldı. 4 nisanda DP Diyarbakır Milletvekili Hasan Değer CHP'ye geçti. Bundan iki gün sonra CHP Hatay Milletvekili Sait Reşa AP'ye girdi. CHP'ye girdikten 15 saat sonra partisine dönen AP Giresun Milletvekili Mehmet Emin Turgutalp, « Kararımı bir gecelik vicdan muhasebesi sonucunda verdim » dedi.

MC Hükûmeti Meclis'ten güvenoyu aldı

15 nisan - Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel başkanlığında kurulan « Milliyetçi Cephe » hükûmeti, 12 nisanda 218 ret oyuna karşılık, 222 kabul oyuyla Meclis'ten güvenoyu aldı. 3 milletvekili çekimser kalırken, 3 DP'li ve bir CHP'li milletvekili oturuma katılmadı.
Demirel başkanlığındaki Milliyetçi Cephe hükûmeti çeşitli biçimlerde değerlendirildi. DP Genel İdare Kurulu'nun yayımladığı bildiride, « Hükûmetin kuruluşu için kolay yolu kazanç sayıp peşinde koşanların gayreti endişe vericidir » denildi.
CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit hükûmeti « 4 partili bir azınlık hükûmeti » olarak niteleyerek, « Hükûmetin kurulabilmesi için ortaya milyonlar döküldü » suçlamasını yaptı.
Yeni hükûmette başbakan yardımcısı olan MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ise, « Hükûmetin kurulmasını istemeyen, bir avuç Cumhuriyet Halk Partisi yöneticisi ve devlet düşmanlarıyla komünistlerdir » dedi.

Gorki'nin ünlü eserine yasak

23 nisan - Sıkıyönetim Komutanlığı, dünyaca ünlü Rus yazar Maksim Gorki'nin « Ana » adlı romanından uyarlanan aynı adlı oyunu sahneleyen Ankara Sanat Tiyatrosu'nu (AST) kapattı. Tiyatro yöneticileri hakkında daha önce de savcılık tarafından soruşturma açılmış, ancak Devlet Güvenlik Mahkemesi takipsizlik kararı vermişti.

Saygon düştü; komünistler öğle saatlerinden itibaren şehre girdi.

Mayıs

2. Başbakan Demirel, İstanbul Üniversitesi'ndeki olaylarla ilgili olarak, « Bir iki ufak hadise » dedi.
3. TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevden alınması için kararname çıkarıldı.
8. Cumhurbaşkanı Korutürk, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in görevden alınmasıyla ilgili kararnameyi reddetti. ☞
8. Anayasa Mahkemesi, Devlet Güvenlik Mahkemesi Kanunu'nu iptal etti; 6 ay içinde yeni bir kanun çıkarılması istendi.
9. Başbakan Demirel, Cumhurbaşkanı Korutürk'e görevden alınmasını istediği TRT Genel Müdürü İsmail Cem hakkında ek bilgi verdi. ☞
12. TRT Genel Müdürü İsmail Cem görevinden alındı. ☞
13. Başbakan Demirel saldırıya uğradı. ☞
13. Demir ve çelik fiyatlarında yüzde 6-16 oranında indirim yapıldı.
16. Profesör Nevzat Yalçıntaş, TRT Genel müdürlüğüne atandı. ☞
17. Türkiye-Yunanistan dışişleri bakanları Roma'da buluştu.
19. ABD Senatosu Türkiye'ye silah ambargosunun kaldırılmasını kararlaştırdı.
22. ABD Dışişleri Bakanı Kissinger Ankara'ya geldi.
22. SSCB, karşılığı meyve ve sebzeyle ödenmek üzere İstanbul'a metro yapmayı önerdi.
29. Başbakan Demirel, Brüksel'de Başkan Ford'la görüştü. ☞
29. MSP Gençlik Kolları Kongresi tekbir sesleri arasında yapıldı. ☞
31. Başbakan Demirel Yunanistan Başbakanı Karamanlis'le 3 saat görüştü. ☞

Başbakan Demirel saldırıya uğradı

17 mayıs - Başbakan Süleyman Demirel, 13 mayıs günü Bakanlar Kurulu toplantısı sonrası gazetecilere bazı açıklamalarda bulunurken, Vural Önsel adında 34 yaşındaki bir kişinin saldırısına uğradı.
Başbakan Demirel'e önce kafa sonra yumruk atan saldırgan, koruma görevlileri tarafından zararsız hale getirildi. Yediği darbeler sonucu burun kemiği kırılan ve alnı yarılan Süleyman Demirel'in tedavisi ayakta yapıldı.
Saldırganın cebinden CHP Gençlik Kolları'na ait bir üyelik kartı çıktığı bildirildi. Olaydan sonra Adalet Partili Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, « Saldırganı bu yönde davranışa sevk eden baş kundakçı Ecevit'tir » dedi. Saldırıyı kınayan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ün demecini son derece yakışıksız bulduğunu da belirtti. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu da saldırganın Demirel ve Adalet Partililerle çekilmiş fotoğraflarını basına dağıttı.
17 mayısta Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, saldırgan Vural Önsel için görevsizlik kararı verdi ve Ankara'da sıkıyönetim devam ettiğinden davanın sıkıyönetim mahkemesinde görülmesi gerektiğini öne sürdü.
Bu arada saldırgan Vural Önsel'in annesi, oğlunun 2 yıl akıl hastanesinde tedavi gördüğünü söyledi.

Saldırıya uğrayan Başbakan Süleyman Demirel ilk tedavisi yapıldıktan sonra.

Türkeş liderlik kavgası yapmış

20 mayıs - Eski Genelkurmay Başkanı Cemal Tural, MHP Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Alparslan Türkeş'in, 21 mayıs 1963'te ihtilal girişiminde bulunan Albay Talat Aydemir'le liderlik mücadelesine giriştiğini belirterek, Türkeş'in o günlerde ihtilalcilere, « Işin başı ben olursam varım, baş olmazsam yokum » dediğini açıkladı. Tural, « Bu tip işlere Silahlı Kuvvetler'in alet edilmesi hem tehlikeli, hem zarar verici, hem de çirkin şey » dedi.

Alacakaptan ve Aksoy'un evlerine bomba atıldı

13 mayıs - Başbakan Süleyman Demirel'in Başbakanlık'ta saldırıya uğradığı günün gecesi başkentte, Ankara Üniversitesi eski öğretim üyelerinden Profesör Uğur Alacakaptan ile Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyelerinden Profesör Muammer Aksoy'un evlerine patlayıcı maddeler atıldı.
Patlamalar sonucu Alacakaptan'ın evi harabe haline gelirken, Aksoy'un evinde fazla hasar yok. Her iki saldırıda da ölen ya da yaralanan olmadı.

Başbakan Demirel, Başkan Ford ve Karamanlis'le Brüksel'de görüştü

31 mayıs - NATO toplantısına katılmak üzere Belçika'nın başkenti Brüksel'e giden Başbakan Süleyman Demirel, 29 mayısta Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Gerald Ford'la görüştü. Demirel Başkan Ford'a, ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunun Türk halkı üzerinde son derece de olumsuz bir etki yarattığını belirterek, bu durumda ABD yanlısı bir politika izlemenin güçleştiğini söyledi.
Başbakan Demirel 31 mayısta da Yunanistan Başbakanı Konstantin Karamanlis'le 3 saatten fazla süren bir görüşme yaptı. Toplantı ertesi iki başbakanın, ülkeleri arasında karşılıklı iyi ilişki ortamı yaratılması için görüş birliğine vardığı bildirildi.

Tekbirli kongre

29 mayıs - Millî Selamet Partisi Gençlik Kolları'nın birinci kongresi, başkent Ankara'da tekbir sesleri arasında yapıldı. MSP'li gençler, parti Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ı « Akıncı Erbakan », « Mücahit Erbakan » sloganlarıyla karşıladılar.

« Komandolar » polise yardımcı mı oluyor ?

6 mayıs - CHP Artvin Milletvekili Ekrem Sadi Erdem, « komandoların » polise yardımcı olup olmadıklarına ilişkin bir soru önergesi verdi. Erdem, İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını istediği soru önergesinde, MC Hükûmeti'nin bazı sorumsuz beyanlarının, sağcı silahlı zorbaları eyleme geçirdiğini ileri sürerek, « İçişleri Bakanı olarak partilerinizin gençlik örgütlerinin ve yandaş kuruluşlarının polise yardımcı olacağı görüşünü paylaşıyor musunuz ? » diye sordu.

Gazi Eğitim Enstitüsü 10 gün süreyle kapatıldı

9 mayıs - 6 mayısta kapatılıp yeni açılan Gazi Eğitim Enstitüsü'nde tekrar sağ-sol çatışması çıktı, 2 öğrenci yaralandı ve okul 10 gün süreyle kapatıldı.
Görgü tanıklarının verdiği bilgiye göre, sağcı öğrenciler, solcu öğrencilere taş ve sopalarla saldırdı. İki grup arasında çıkan çatışma sonucu 2 kişi yaralanırken, 10 öğrenci de gözaltına alındı.

1975

TRT Genel Müdürü İsmail Cem, görevinden alındı

Bakanlar kurulu tarafından görevden alınan eski TRT Genel Müdürü İsmail Cem.

30 mayıs - 3 mayısta Bakanlar Kurulu, TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in, tarafsızlıktan uzak, partizanca bir tutum sergilediği, vatandaşın ahlak değerlerine aykırı faaliyette bulunduğu ve TRT ekranlarından komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle görevden alınmasına karar verdi.
Ancak 4 mayısta cumhurbaşkanının imzasına sunulan konuyla ilgili kararname, Fahri Korutürk tarafından 5 gün incelendi, sonuçta reddedildi.
9 mayısta Başbakan Süleyman Demirel, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le 2 saat 10 dakika süren bir görüşme yaptı, TRT genel müdürüyle ilgili ek bilgiler verdi. Cumhurbaşkanı Korutürk kararnameyi bu görüşmeden sonra, 12 mayısta imzaladı.
Hükûmet 16 mayısta Profesör Nevzat Yalçıntaş'ı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu genel müdürlüğüne atadı.
30 mayısta, Bakanlar Kurulu tarafından görevden alınan eski Genel Müdür İsmail Cem Danıştay'dan yürütmeyi durdurma kararı aldıysa da, hükûmet bu karan uygulamayacağını açıkladı.

Komünist imam

1 mayıs - Komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla tutuklanan İstanbul Mezarlıklar Müdürlüğü'nde görevli İmam İzzet Yeşilbaş, İstanbul 4'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmasından sonra serbest bırakıldı.

Haziran

1. Dünya Bankası, Türkiye'nin borçlarını ödeyemez durumda olduğunu açıkladı.
1. Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Selahattin Kılıç hakkında Meclis'e verilen gensoru önergesi, 207 kabul oyuna karşılık 219 ret oyuyla geri çevrildi.
5. Danıştay'dan yürütmeyi durdurma kararı almış olan İsmail Cem, TRT genel müdürlüğü görevine geri döndü. ☞
6. İsmail Cem, TRT'ye sokulmayınca savcılığa başvurdu. ☞
7. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, MSP'yi Atatürk düşmanlığı yapmakla suçladı. ☞
10. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Saldırılar günlük olaylar haline geldi » dedi.
15. Başbakan Demirel « Amerika'yla ikili anlaşmalar devam edemez » dedi.
16. ODTÜ'de öğrenciler boykota başladı.
17. Türkiye ABD'yi görüşmeye çağırdı. ☞
17. Cumhurbaşkanı Korutürk, CHP Genel Başkanı Ecevit'i Çankaya Köşkü'ne davet ederek sorunları görüştü.
21. Bolu Gerede'de konuşan CHP Genel Başkanı Ecevit, saldırıya uğradı. ☞
23. MHP Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Alparslan Türkeş'in Diyarbakır gezisinde olaylar çıktı; 2 kişi öldü. ☞
28. CHP'nin İstanbul'da düzenlediği Taksim mitinginde Genel Başkan Ecevit, « Türkiye faşist olmayacaktır » dedi.
28. TRT Genel Müdürü Nevzat Yalçıntaş, görevinden istifa etti. ☞

TRT'deki genel müdür tartışması devam ediyor

Yeni Genel Müdür Nevzat Yalçıntaş, Başbakanlık Müsteşarı Ekrem Ceyhun'la birlikte.

28 haziran - Hükûmet tarafından görevinden alındıktan sonra yürütmeyi durdurmak için Danıştay'a başvuran ve 30 mayısta bu başvurusu kabul edilen TRT « eski » Genel Müdürü İsmail Cem, 5 haziranda TRT'ye gelerek yayın ve programlar hakkında bilgi aldı, yönetimle ilgili talimatlar verdi. « Yeni » Genel Müdür Nevzat Yalçıntaş, bu duruma hiçbir şekilde müdahale etmedi. Ancak ertesi sabah TRT'ye gelen İsmail Cem, sivil savunma sekreteri tarafından binaya sokulmadı. Bunun üzerine Cem, Başbakan Demirel ve Devlet Bakanı Seyfi Öztürk hakkında tazminat davası açtı. CHP Genel Başkanı Ecevit de bu tutumla Anayasa'nın çiğnendiğini söyledi. 28 hazirandaysa beklenmedik bir olay yaşandı. Nevzat Yalçıntaş, Danıştay'ın karan karşısında hükûmet tarafından yalnız bırakıldığı gerekçesiyle görevinden istifa etti. Yalçıntaş istifa mektubunu Başbakan Demirel'e gönderdi, ancak istifası kabul edilmedi.

Demirel, gazeteci Uğur Mumcu'ya dava açtı

9 haziran - AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel, kendisini « Morrison milliyetçiliği »yle itham eden gazeteci Uğur Mumcu'yu mahkemeye verdi. Demirel, Uğur Mumcu'dan 50 000 lira tazminat istedi.

Ecevit Gerede'de saldırıya uğradı

21 haziran - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, Bolu Gerede'de halka hitap ederken, sağ görüşlü oldukları bilinen bazı kişilerin taşlı sopalı saldırısına uğradı. Saldırı öncesi, CHP İzmir Milletvekili Alev Coşkun Bolu Valiliği'nden, Bülent Ecevit'i dinlemeye gelen halkı dağıtmaya çalışan saldırganlara karşı Bolu Valiliği'nden güvenlik önlemi alınmasını istedi, ancak bu istek dikkate alınmadı. Olaylarda 7 kişi yaralandı, 13 kişi gözaltına alındı.

Saldırıdan sonra Bülent Ecevit, « Hiçbir saldırganın bulunacağını sanmam. Çünkü caniler, katiller hükûmette » dedi ve « Millîyetçi Cephe »nin iktidar uğruna iç savaşı bile göze aldığını öne sürdü.

Başbakan Demirel ve Başbakan Yardımcısı Erbakan olaydan üzüntü duyduklarını bildirdiler. Demokratik Parti Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli ise hükûmetin anarşik olayları körüklediğini ileri sürdü.

Gerede'deki olaylarda Bülent Ecevit'i (ortada, arkası dönük) korumaya çalışan CHP'liler.

Başbakan Demirel: Amerika Türkiye gibi dost bulamaz

25 haziran - Türkiye, 5 şubattan beri askerî yardımı kesen ABD'yi ülkemizdeki üslerle ilgili görüşmeye çağırdı. Dışişleri Bakanı Çağlayangil, ABD'ye 17 temmuza kadar süre tanındığını, bu tarihe kadar cevap alınamazsa üslerin tek taraflı kapatılacağını açıkladı. Ecevit, « Eğer bir hükûmet yapamayacağı şeyleri yapacakmış gibi davranırsa güç durumda kalır » dedi. ABD Dışişleri Bakanı Kissinger, « Hiçbir müttefik, ittifak bağlarını koparma tehdidiyle bize baskı yapamaz » derken, Demirel ise, « Amerika, Türkiye'yi cezalandırırsa böyle dostu bir daha bulamayacaktır » dedi.

İmam hatip mezunları polis oluyor

13 haziran - MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün Meclis'te imam hatip okulu mezunlarının polis olarak göreve alınacaklarını açıklaması sert tartışmalara neden oldu. CHP grubu adına konuşan Necdet Uğur, Asiltürk'e, « Ateşle oynuyor, Cumhuriyet'in temellerine tahrip kalıbı koyuyorsunuz. Cumhuriyet'i belaya götürüyorsunuz. Senin gibilerin gücü buna yetmez » dedi.

Bu konuşmadan sonra AP'lilerle CHP'liler birbirlerinin üzerine yürüdüler. Bakan Asiltürk, « Memlekette hürriyetler var. Birileri imam hatip okulu mezunları polis olamaz derse, insan hakkına saygı duyulmuyor demektir » şeklinde konuştu.

Halil Tunç: Millî Selamet Partisi Atatürk düşmanı

7 haziran - Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, Eskişehir Bölgesel İşçi Kurultayı'nda yaptığı bir konuşmada iktidar partilerinin Atatürk ve Atatürk devrimleri konusundaki tavırları konusuna değinerek, « Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu günden bu yana geçen 50 kusur yıl boyunca hiçbir dönemde Atatürk ilke ve devrimlerine ve bizzat Atatürk'e, içinde bulunduğumuz dönemdeki kadar saldırı olmamıştır. Bugün iktidarda olan, Milliyetçi Cephe hükûmetinin içinde yer alan bir siyasî parti Atatürk düşmanlığını kendisine açıkça bayrak yapmıştır » dedi.

Diyarbakır Atatürk Meydanı'nda çıkan olaylara müdahale eden güvenlik kuvvetleri.

Türkeş'in Diyarbakır gezisinde 2 kişi öldü

23 haziran - MHP Genel Başkanı, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Alpaslan Türkeş'in Diyarbakır gezisi olaylı geçti; polisin açtığı ateş sonucu biri asker 2 kişi öldü, 46 kişi yaralandı, olaylarla ilgili 62 kişi gözaltına alındı.

Olaylar Türkeş'in şehre gelişinden önce başladı, MHP ve CHP'liler arasında taşlı, silahlı ve bombalı çatışmalar çıktı, otomobiller yakıldı, işyerleri tahrip edildi. Polis, saatlerce süren olayları kontrol altına alamayınca olaylara tankların eşlik ettiği askerî birlikler müdahale etti. Göstericilerin bir kısmı, « Kahrolsun faşizm » diye bağırarak MHP bayraklarını yaktı, Türkeş konuşamadı. Bakanlar Kurulu, şehirde sıkıyönetim ilan edilmesi önerisini reddetti.

1975

Temmuz

3. CHP'nin, MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk hakkında Meclis'e verdiği gensoru önergesi reddedildi.
4. Kadın memurlara 20 yıllık çalışma süresi sonunda emeklilik hakkı tanıyan kanun kabul edildi.
8. Turgutlu, Edremit ve Kemalpaşa'da « din kampları » basıldı.
13. Sakarya belediye başkanlığı seçimini AP adayı Behçet Deryaoğlu kazandı.
14. Sabancı Holding Genel Koordinatörü Turgut Özal, görevinden ayrıldı.
16. Türkiye İslam Konferansı'nın, İsrail'in Birleşmiş Milletler'den ihracını isteyen kararına katıldı.
17. Türkiye, ABD'ye üsler konusunda ek bir süre tanıdı.
17. Uzayda tarihî buluşma; ABD uzay aracı Apollo, Sovyet uzay aracı Soyuz'la kenetlendi.
18. İhracatta ön fiyat kontrol sistemi kaldırıldı.
18. Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar Başbakan Demirel'e, « Çalışmanızdan memnunluk duyuyorum » dedi.
20. Başbakan Demirel ve Bulgaristan Devlet Başkanı Jivkov Babaeski'de, iki elektrik sistemini birbirine bağlayacak merkezi açtı.
20. Ege Ordusu kuruldu; komutanlığına Orgeneral Turgut Sunalp atandı.
20. Eski Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Şeref Durugönül'ün evi bombalandı.
24. ABD, Türkiye'ye silah ambargosunun kaldırılması talebini reddetti.
25. Türkiye, İncirlik dışındaki tüm ABD üslerine el koydu.
30. Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay, açlık grevine başladı.
31. Başbakan Demirel, Helsinki'de Başkan Ford'la görüştü.

ÖLÜM

12. Atatürk'ün eşi Latife Uşaklıgil.

ABD üslerine el kondu

25 temmuz - Türkiye, silah ambargosunu devam ettiren ABD'ye karşılık verdi.
Bakanlar Kurulu, Millî Güvenlik Kurulu'nun aldığı kararlar ışığında Adana'daki İncirlik Üssü dışındaki tüm Amerikan üslerine el koyma kararı aldı, iki ülke arasındaki savunma ve işbirliği antlaşmalarının da geçerliliğini kaybettiğini açıkladı. Faaliyeti durdurulan üsler, Türk bayrağı çekilerek Silahlı Kuvvetlerimizin denetim ve gözetimine devredildi. ABD'nin Türkiye'de nükleer silahları olduğunu söyleyen Cumhuriyetçi Parti sözcüsü, « Türkler bu silahlara el koyarsa, Yunanistan'da yaşayanlar dehşete düşer » dedi. Başkan Ford ise, Temsilciler Meclisi'nden, ambargonun kaldırılması için acele karar almasını istedi.

Celal Bayar Demirel'den memnun

18 temmuz - Başbakan Demirel, İstanbul'da eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'la bir yemek yedi. Yemekte ülke sorunları görüşüldü. Bayar, hükûmetin çalışmasını yakından izlediğini ve takdirle karşıladığını belirterek Demirel'e, « Çalışmalarınızdan ötürü büyük bir memnuniyet duymaktayım » dedi.

Demirel, Makarios'u dinlemeyi reddetti

31 temmuz - Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sonunda hazırlanan Avrupa Deklarasyonu'nu imzalamak üzere Finlandiya'nın başkenti Helsinki'ye giden Başbakan Demirel, Başkan Ford'la bir görüşme yaptı. 73 dakika kadar süren görüşme sonrası Demirel, « Üsler şimdilik kapalı » dedi.
Başbakan Demirel konferansta yaptığı konuşmada, Kıbrıs'ı parçalayanın Yunanistan ve Başpiskopos Makarios olduğunu belirtti. Demirel ve Türk heyeti, Makarios konuşurken salonu terk etti.

Sakarya AP'nin

13 temmuz - 12 temmuzda yapılan Sakarya belediye başkanlığı seçimini 17 581 oy alan AP adayı Behçet Deryaoğlu kazandı. 27 mahallede 205 sandıkta kullanılan oyların 13 573'ünü CHP, 1 877'sini de MSP aldı.
Seçim öncesi Sakarya'da AP, CHP ve MSP arasındaki büyük çekişme yaşandı. AP Genel Başkanı Demirel, « Biz bütün milliyetçiler tehlikeler karşısında manevî ve millî değerlere saygılı olanları davamız etrafında toplanmaya çağırıyoruz » derken, CHP Genel Başkanı Ecevit, devlet memurları üzerindeki yoğun baskıdan şikâyetçi oldu ve ülke ekonomisinin perişan bir halde olduğunu söyledi. MSP Genel Başkanı Erbakan ise Ecevit'e Kıbrıs meselesinde çok nasihat ettiklerini, ancak kendisinin cepheyi bırakıp kaçtığını söyledi.

Latife Hanım öldü

12 temmuz - Atatürk'ün eşi Latife Uşaklıgil kalp yetmezliği sonucu 75 yaşında, İstanbul'da öldü. 1923'te evlendiği Atatürk'le iki yıl evli kalan Latife Hanım'ın cenazesi 13 temmuzda Teşvikiye Camii'nde kılınacak öğle namazından sonra Edirnekapı Şehitliği'nde toprağa verilecek.

Başbakan Süleyman Demirel (önde, soldan ikinci) ve Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov (soldan dördüncü) Babaeski'de, iki elektrik sistemini birbirine bağlayacak merkezi açtı.

1975

Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay.

Vedat Dalokay açlık grevinde

30 temmuz - Ankara'nın CHP'li Belediye Başkanı Vedat Dalokay, belediyenin parasızlıktan işçilerin maaşlarını ödeyemez duruma düşmesi ve hükûmetin de yardımcı olmaması nedeniyle 3 gün süren bir açlık grevi yaptı. Dalokay, 3 günde 3 kilo verdi ama hükûmetten istediği yardımı alamadı.

Ticaret Bakanlığı Müsteşarı'nın evine bomba atıldı

20 temmuz - Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in hayalî ihracat yoluyla haksız kazanç sağladığını ortaya çıkaran Ticaret Bakanlığı eski Müsteşarı Şeref Durugönül'ün evine bomba atıldı. Olayda ölen veya yaralanan olmadı.
Diğer firmaların yıllık mobilya ihracı 10 000 dolar dolayında olmasına karşın, Yahya Demirel'in ortak olduğu firmanın mart ayında bir defada 16 milyon lira gibi büyük bir ihracat girişimi Müsteşar Durugönül'ün dikkatini çekmiş, yapılan araştırma sonucu yeğen Demirel'in yurtdışında alıcı gösterdiği firmanın gerçekte bulunmadığı ortaya çıkmıştı. Durugönül, « Namuslu bir insan ve devletin memuru olarak işin gereğini yaptık, bu hadiseden 15 gün sonra da görevimden atıldım » dedi. Yahya Demirel'in hayalî ihracatın karşılığı olarak 20 milyon lira vergi iadesi aldığı bildirildi.

Demirel: İsmail Cem sakıncalıdır

1 temmuz - Başbakan Demirel, Danıştay Dava Daireleri Kurulu'na verdiği kendi imzasını taşıyan 25 sayfalık bir dilekçede, görevinden alınan TRT Genel Müdürü İsmail Cem'in göreve iadesinin millî güvenlik açısından ciddî sakıncalar doğuracağını bildirdi.

Ağustos

1. Türkiye'nin Makarios'u tanımadığı Helsinki Bildirisi'nde yer almadı.
4. Batı Almanya, Türkiye'nin Kıbrıs'ta toprak tavizi vermesini istedi.
4. İstanbul, Ankara, Adana ve İçel'de bir yıldan beri devam eden sıkıyönetim sona erdi.
5. Başbakan Demirel parti liderlerine dış politika hakkında bilgi verdi.
5. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Davamızı dünyaya anlatmak için iktidar ve muhalefetin birleşmesini » istedi.
7. Başbakan Demirel, « Kıbrıs meselesi hükûmetleri aşıyor » dedi. ☞
9. Bazı eski DP'lilerin AP'den aday olmaları kabul edildi.
12. AP Genel Başkanı Demirel, MSP Genel Başkanı Erbakan'la anlaşmazlık konularını görüştü. ☞
12. Karayolları genel müdürü cuma günlerinin mesai saatini değiştirdi. ☞
15. Orgeneral Kenan Evren, Genelkurmay ikinci başkanlığına atandı.
18. Sanayiciler, Başbakan Demirel'e muhtıra verdiler. ☞
21. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Devleti Marksistlere ve şeriatçılara terk etmeyeceğiz » dedi.
23. Demirel grevleri « kanunsuzluk » olarak niteledi.
27. İşadamı Vehbi Koç, Ecevit ve Demirel'e mektup göndererek CHP-AP ortaklığı için girişimde bulundu. ☞
28. ABD dolarının değeri 13,85 TL'den 14,75 TL'ye çıkarıldı.
30. Başbakan Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in ortaklaşa iş yaptığı firmalardan birinin döviz kaçakçısı Şellefyan'ın kardeşine ait olduğu ortaya çıkarıldı. ☞

ÖLÜM

23. Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Faruk Gürler.

Yahya Demirel'in döviz kaçakçısı Arden Şellefyan'la ortaklığı

30 ağustos - Başbakan Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in, İsviçre'deki üç firma aracılığıyla Libya, İtalya ve Kıbrıs'a mobilya ihraç ettiğini bildirerek Merkez Bankası'ndan 20 milyon lira vergi iadesi tahsil etmesinden sonra yapılan araştırmalar sırasında, bu üç firmadan birinin, Türkiye'den kaçarak İsviçre'ye yerleşen döviz kaçakçısı Mıgırdıç Şellefyan'ın kardeşi Arden Şellefyan'a ait olduğu anlaşıldı. Arden Şellefyan 1953 yılında İsviçre'ye yerleşmiş, Avrupalı ve Amerikalı firmaların mevzuat ve kayıtlardan kurtulmak amacıyla iş merkezi olarak gösterdikleri, serbest şehir niteliği taşıyan Lihtenştayn Prensliği'nde bir firma kurmuştu.

AP-MSP çekişmesi

12 ağustos - Koalisyon hükûmetinin AP ve MSP kanatları arasında başlayan anlaşmazlık su yüzüne çıkmaya başladı. AP grubunda Demirel, MSP'yle ortaklığın dayanılmaz hale geldiğini açıklarken, Erbakan, seçimlerde MSP'nin 150, AP'nin 50 milletvekili çıkaracağını söyledi. İki lider 12 ağustosta 3,5 saat süren bir görüşme yaptılar.

Karayolları'nda cuma günü mesai saatleri değişti

12 ağustos - Karayolları Genel Müdürü Orhan Batı, « manevî ihtiyaçların yerine getirilebilmesi » amacıyla cuma günlerinin mesai saatlerini değiştirdi. Buna göre cuma günleri öğleden sonra mesai 14.00'te başlayacak, 18.30'da sona erecek.

Eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Faruk Gürler 23 ağustosta öldü.

1975

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit.

Ecevit: Dört parti devleti yağmalıyor

15 ağustos - Ecevit MC hükûmetinin ekonomi politikasını eleştirdi ve dört partinin elele vererek devleti yağmaladığını, ekonomiyi yıkmakta olduğunu ileri sürdü. Demirel'i vurdumduymazlıkla suçlayan Ecevit, başbakanın tüm feryatlara kulağını tıkadığını söyledi.

Sanayicilerden hükûmete muhtıra

18 ağustos - Sanayiciler Başbakan Demirel'e bir muhtıra vererek, sınaî ürün ihracatının artırılmasının bir zorunluluk olduğunu belirttiler. Ticaretle uğraşanlarsa sanayicilerin görüşlerine karşı çıkarak hükûmetten yana davrandılar. Maliye Bakanı Ergenekon sanayicilerin istediği tedbirleri gereksiz bulduğunu belirtti.

Vehbi Koç, AP-CHP koalisyonu önerdi

27 ağustos - İşadamı Vehbi Koç, CHP Genel Başkanı Ecevit ve AP Genel Başkanı Demirel'e birer mektup yollayarak, ekonomi ve dış politikadaki güçlüklerin giderek artması nedeniyle iki büyük partinin koalisyon kurması gerektiğini belirtti. Ecevit, Koç'a cevabında, bugünün koşullarında bu dileği yerine getirmenin olanaksız olduğunu bildirdi.

Demirel: Kıbrıs meselesi hükûmetleri aşıyor

7 ağustos - AET, ABD'nin desteğiyle Kıbrıs'ı Türkiye'ye karşı baskı aracı olarak kullanmaya başladığından, Türkiye-AET ilişkileri durgun bir döneme girdi. « Mesele hükûmetleri aşıyor » diyen Demirel, Kıbrıs'ta toprak vermenin düşünülmediğini de belirtti.

Eylül

1. Ara seçim ile senato üçte bir yenileme seçiminin adayları belirlendi.
4. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in otobüsü, Elazığ'da taşa tutuldu.
4. Fiyatı 16,90 lira olarak saptanan ayçiçeği yağının kilosu 19 liraya yükseldi.
4. TSİP Ankara il başkanı ve 4 arkadaşı, 8 yıl hapse mahkûm oldu.
5. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Yahya Demirel'e haksız olarak ödenen para Bingöl'e verilenden fazla » dedi.
6. Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde deprem: 2 385 kişi öldü.
9. CHP İzmir Milletvekili Süleyman Genç, İzmir'de « komandolar »ın saldırısına uğradı.
11. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Siyasete yalanla başlayan Demirel yalanla devam ediyor » dedi.
12. Başbakan Demirel, yeğeni Yahya'ya vergi iadesinin Ecevit döneminde verildiğini söyledi.
15. AP Temsilciler Meclisi'nde, MSP Genel Başkanı Erbakan ve partisi eleştirildi.
18. Giresun'un Eynesil İlçesi'nde konuşan CHP Genel Başkanı Ecevit, saldırıya uğradı.
20. BM Genel Kurulu Kıbrıs sorununun özel oturumda ele alınmasını kabul etti.
22. Yasaklanan yayınları içeren 138 sayfalık bir kitap basıldı.
24. Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak, CGP'den ayrılıp AP'ye girdi.
26. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, « Koalisyon şartları bozulmuştur » dedi.
27. CHP Genel Başkanı Ecevit ülkenin şiddet ortamına sürüklendiğini söyledi.

ÖLÜM

21. Ressam ve yazar Bedri Rahmi Eyüboğlu.

Ecevit'in seçim konvoyuna saldırı

18 eylül - 4 eylülde CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in seçim kampanyasını başlatmak üzere gittiği Elazığ'da olaylar çıktı; AP Gençlik Kolları üyeleri, MHP'li komandolar Ecevit'in otobüsünü taşa tuttular. Çatışmada biri polis 50 kişi yaralandı.

Olaylar üzerine Başbakan Süleyman Demirel, « Elazığ'da çıkan olayları fevkalade üzücü buldum. Türkiye'de 30 yıldan beri çokpartili hayat sürüyor ve bu çokpartili hayatı sürdüreceğiz » dedi.

6 eylülde bir basın toplantısı düzenleyen Ecevit Demirel'e, « Olayların baş sorumlusu Demirel'dir. O, yeniden başbakan olabilmek için şeytanla bile işbirliğini göze alan bir kimsedir. Yapmacık üzüntü belirtileri kimseyi kandıramaz » diye cevap verdi. Erbakan da « Kardeşler arasında taşın sopanın yeri olmayacağını » söyledi.

18 eylülde Ecevit, Giresun'un Eynesil İlçesi'nde konuşurken MHP'lilerin saldırısına uğradı. Önce « Başbuğ Türkeş » diye bağıran kişiler, daha sonra taş ve sopa atmaya başlayınca jandarma olaylara müdahale etti; 7 kişi yaralandı, 26 kişi gözaltına alındı.

Bedri Rahmi Eyüboğlu öldü

Bedri Rahmi Eyüboğlu.

21 eylül - Ressam, şair ve yazar Bedri Rahmi Eyüboğlu 62 yaşında İstanbul'da öldü.

Bedri Rahmi çalışmalarında, sanatçı olarak kişiliğini her yönden etkileyen geleneksel halk kültüründen yararlandı. Halk sanatının motif ve temalarını, önceleri kübizm esintili yarı soyut bir anlayışla, daha sonra kaligrafik bir düzen içinde birer plastik öge gibi kullanarak özgün bir anlatıma ulaştı. Tablolar, gravürler yanında büyük boyutlu duvar resimleri, mozaik, seramik panolar, kumaş üzerine desenler yaptı. Resimleri kadar şiirleri ve yazılarıyla da tanındı. Halk kaynağından beslenen sanat anlayışı şiirlerinin de (« Dol Kara Bakır Dol », bütün şiirleri) temeli oldu.

Lice'de 2 385 kişinin hayatına mal olan deprem, binlerce insanı da evsiz bıraktı.

Deprem Lice'yi yerle bir etti ; 2 385 kişi öldü

8 eylül - Merkezi Diyarbakır'ın Lice İlçesi olan 6,7 şiddetindeki büyük bir deprem, 6 eylülde Güneydoğu Anadolu'yu sarstı. İlk birkaç saat içinde yapılan belirlemelere göre depremde 1 168 kişi hayatını kaybetti, binlerce kişi evsiz kaldı.

Lice'ye Kızılay araçlarıyla 500 çadır, 2 jeneratör, 2 su tankı, 2 ambulans, 2 seyyar hastane gönderildi.

Başbakan Süleyman Demirel ve CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit deprem bölgesine giderken, 8 eylülde ölü sayısı 2 385'e çıktı.

MSP lideri Erbakan, Coşkun Kırca'nın atamasını durdurdu

2 eylül - Adalet Partili Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Birleşmiş Milletler'in Cenevre'deki ofisinde 6 yıldır görev yapan Coşkun Kırca'yı NATO'ya daimî delege olarak atamak istedi; ancak Millî Selamet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan bu atamaya karşı çıktı.

Elçiler kararnamesini durduran Erbakan, İslam ülkelerine atanacak elçilerin « Türk ahlak ve örflerine bağlı » kişiler arasından seçileceğini söyledi.

NATO Genel Sekreteri Joseph Luns'un gafına tepki

11 eylül - NATO Genel Sekreteri Joseph Luns gazetecilere, « Ambargonun devamı Türkiye'de, Batı yanlısı Demirel Hükûmeti'nin geleceğini tehlikeye sokar » şeklinde bir açıklama yaptı.

Cumhuriyet Halk Partisi NATO Genel Sekreteri'nin bu açıklamasına tepki göstererek, Luns'u içişlerimize karışmakla suçladı.

Başbakan ve Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel de CHP'yle aynı görüşü paylaştığını açıkladı.

Demirel: Dört lastiği farklı araba

15 eylül - AP Temsilciler Meclisi'nde MSP ve Genel Başkanı Necmettin Erbakan eleştirildi, Başbakan Demirel yaptığı konuşmada « Dört lastiği farklı olan arabayla ne kadar yol alınabilirse o kadar alıyoruz » dedi. MSP Genel Başkanı da koalisyon ortağı AP'yi suçlayıp, « AP, tespih çekenle tetik çeken komünistleri bir tuttu » dedi. Erbakan, koalisyon şartlarının bozulduğunu, seçimden sonra gereğini yapacaklarını bildirdi.

Yurt gezisine çıkan CHP ve AP liderleri birbirlerini ağır bir dille suçladı

11 eylül - AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ile CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit arasındaki söz düellosu şiddetlendi. Yurt gezisine çıkan liderler birbirlerini ağır bir dille suçladılar. Demirel Ecevit için « fazilet celladı » tabirini kullanırken, Ecevit de Demirel için « Siyasete yalanla başladı ve yalanla sürdürüyor » dedi. Ecevit, « Fazilet cellatlarını kendi soyunda arasın » diye cevap verirken Demirel, « Memlekete ikilik Ecevit'le birlikte geldi » dedi. Ecevit, yalanla talanla devlet yönetmeye kalkanların, aracılara ve tefecilere destek olanların sonunun geldiğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk siyasîleri sorumlu davranışa çağırdı ve « Türk halkı Marksist olmayacak, dinî devlet idaresini de kabul etmeyecektir » dedi.

Başbakan Demirel'i yumruklayan Vural Önsel 1,5 yıl hapse mahkûm oldu

18 eylül - Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi, Başbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'e geçtiğimiz mayıs ayının 13'ünde Bakanlar Kurulu toplantısı çıkışında birden saldırarak yumruklayan ve Başbakan'ın burnunun kırılmasına neden olan Vural Önsel adlı kişiyi 1,5 yıl hapis cezasına mahkûm etti.

Saldırgan Vural Önsel kararın açıklanmasından sonra, « Benim hakkımdaki kararı halk verir » dedi.

Vural Önsel, DGM'deki duruşmasında.

1975

Orgeneral Türün, Umumî Mağazalar Yönetim Kurulu üyesiymiş

23 eylül - Adalet Partisi'nden adaylığını koyan eski İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün'e, Umumî Mağazalar Yönetim Kurulu üyesi olarak maaş ve prim alıp almadığı konusunda bir soru yöneltildi. Faik Türün, « Maaş ve primden faydalandım. Bu bir emeğin karşılığıdır » dedi.
Ancak aşırı tutucu olmakla itham edilen emekli orgeneralin, « arpalık » diye vasıflandırılan bir kurumdan maaşa bağlanmış olması tepki yarattı.

Başbakan Demirel'in yakınları tartışması

12 eylül - Başbakan ve Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'le ilgili hayalî ihracat skandalının boyutları giderek büyüdü. Yahya Demirel, bir gazete hakkında 900 000 liralık tazminat davası açtı.
Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit de ilk defa konuyu siyaset alanına getirdi ve 5 eylülde Bingöl'de yaptığı konuşmada, « Demirel'in yakınlarına ödenen para, Hazine'den Bingöl'e ayrılan paradan fazladır » dedi. Bu sözlere Başbakan Demirel, « Bu konuşmalar siyasî bir cinnet alametidir » diye cevap verdi.
Yahya Demirel 10 eylülde akraba ve arkadaşlarıyla birlikte İsviçre'ye gitti.
Hayalî mobilya ihracatı konusunda Demokratik Parti de devreye girdi ve Genel Başkan Yardımcısı Cevat Önder 11 eylülde, Başbakan Süleyman Demirel'in hem kardeşinin hem de yeğeninin hesabını vermek zorunda olduğunu söyledi.
Adalet Partisi'nin hükümet ortaklarından biri olan Millî Selamet Partisi de, bu olay için, « Böyle kirli işlerde MSP olamaz » açıklamasını yaptı.
12 eylülde ise Süleyman Demirel, vergi iadesinin yeğeni Yahya Demirel'e Ecevit döneminde verildiğini söyledi.

DİSK mitinginde Kürt propagandası

20 eylül - Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) Taksim Meydanı'nda düzenlediği mitingde Kürtçülükle ilgili bazı bildiriler dağıtılması ve pankartlar taşınması yüzünden çıkan çatışmada 10 kişi yaralandı.
Pankartlardan birinde, « Kürt milleti özgürlüğüne kavuşacaktır » yazılıydı. DİSK yöneticileri bu pankartların kaldırılmasını isteyince, pankartları taşıyanlarla kaldırılması için ısrar edenler arasında kavga çıktı.

Ekim

1. AP Genel Başkanı Demirel, « Solculuk komünistliğin kibar adı » dedi.
1. CHP'li Cevat Atılgan, Başbakan hakkında Meclis araştırması açılmasını istedi.
2. ABD Kongresi Türkiye'ye silah ambargosunu, 176 ret oyuna karşılık karşı 237 kabul oyuyla kısmen kaldırdı. ☞
2. Danıştay, askerliğini yapmamış imam hatip okulu mezunlarının polis olamayacağına karar verdi.
10. AP Genel Başkanı Demirel Ecevit'i, bir darbe sonucu devrilen Şili lideri Allende'ye benzetti.
11. Anayasa Mahkemesi, Devlet Güvenlik Mahkemelerini iptal etti. ☞
12. Milletvekili ara seçimi ile Senato üçte bir yenileme seçimi yapıldı. AP 27, CHP 25, MSP 2 senatörlük kazandı.
13. 6 eski DP'li, yeniden Parlamento'ya girdi. ☞
13. Milletvekili ara seçimi sonuçları belli oldu: AP 5, CHP 1 milletvekilliği kazandı. ☞
14. CHP Genel Başkanı Ecevit, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le görüştü.
18. İşadamları, AP-CHP koalisyonu istedi.
20. MSP, koalisyon ortaklığına devam koşullarını açıkladı. ☞
21. Adalet Bakanlığı, Yahya Demirel'le ilgili hayalî ihracat ve vergi iadesi yolsuzluğu konusunda soruşturma açtı. ☞
22. Türkiye'nin Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil öldürüldü. ☞
24. Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez öldürüldü. ☞
26. Genel nüfus sayımı yapıldı.
26. Türk lirası devalüe edildi: 1 dolar 15 lira.
30. İran Şahı Rıza Pehlevî, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le görüştü.

MSP 11 şart koştu

20 ekim - Millî Selamet Partisi koalisyona devam etmek için öngördüğü şartları açıkladı. Öne sürülen 11 şarttan bazıları şöyle:
1. Maarif, ahlakî ve manevî temellere istinat ettirilecektir.
2. Yeni, adil, sade ve külfetsiz bir vergi sistemi getirilecektir.
3. Binaları tamamlanan imam hatip okullarının tamamı açılacaktır.

Milletvekili ara seçiminden AP kârlı çıktı

13 ekim - 12 ekimde 27 ilde yapılan Senato üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimlerinin ilk sonuçları alındı; AP 27, CHP 25, MSP ise 2 senatörlük kazandı. Milletvekili ara seçiminde ise AP 5, CHP de 1 milletvekili çıkardı. Başbakan Demirel seçim sonrası yaptığı açıklamada koalisyonu devam ettireceklerini söyledi. Ecevit de Demirel de, ilk genel seçimde iktidar olacaklarını ileri sürdüler.
CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, « AP'nin her türlü zorbalığına rağmen, umutlarını gerçekleştiremediğini » söyledi. Bu seçimlerin ilgi çekici bir sonucu da aralarında eski bakanlardan Sıtkı Yırcalı, Sebati Ataman ve Hayrettin Erkmen'in de bulunduğu 6 eski DP'linin yeniden parlamentoya girmesiydi.
Öte yandan AP'den İstanbul milletvekili adayı olan eski İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Faik Türün seçilemedi. Türkiye İşçi Partisi (TİP) 13 ekimde bir bildiri yayımlayarak Faik Türün'ün seçilememesini « Emekçi halkın faşizm karşısında kararlılığının göstergesi » olarak niteledi. MSP adına konuşan Oğuzhan Asiltürk ise, « AP ile CHP, vatandaşı iki tercih arasında bıraktı » dedi. Olaylı geçen propaganda döneminin aksine oy verme işlemi sakin bir ortamda yapıldı.

ABD ambargoyu kısmen kaldırdı

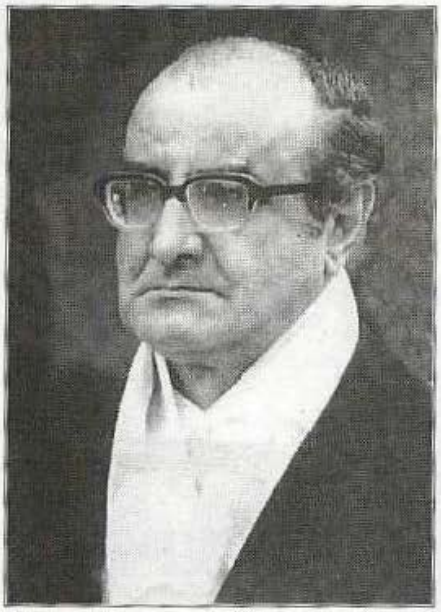
3 ekim - ABD Temsilciler Meclisi Türkiye'ye silah ambargosu'nu kısmen kaldırmayı öngören kanun teklifini, Türkiye'nin haşhaş ekimini kontrol etmesini isteyen ufak bir değişiklikle, 2 ekimde 176'ya karşı 237 oyla kabul etti.
Karara göre Türkiye'nin ABD'ye ısmarladığı ve bedelini kısmen ödediği silah ve teçhizat en kısa zamanda Türkiye'ye teslim edilecek. Ancak Türkiye'nin Kıbrıs'taki kuvvetlerini artırmaması ve adaya Amerikan yapısı silahlar nakletmemesi şart koşuldu.
Kanun teklifi 3 ekimde ABD Senatosu'nda kabul edilerek yürürlüğe girdi.
Karar Ankara'da « yetersiz » olarak karşılanırken, CHP Genel Başkanı Ecevit Adana ve Tekirdağ'da yaptığı konuşmalarda, Başbakan Demirel'in, ABD'nin haşhaş ekiminin kontrol edilmesiyle ilgili şartını reddetmesini istedi.

Büyükelçi İsmail Erez ve şoförü Talip Yener'in cenazeleri Paris Büyükelçiliği'nden Türk işçileri ve öğrencilerin omuzlarında çıkarılırken.

Paris Büyükelçimiz İsmail Erez.

Viyana Büyükelçimiz Daniş Tunalıgil.

ASALA cinayetleri : Viyana ve Paris elçilerimize suikast

27 ekim - Ekim ayında iki büyükelçimizin peş peşe suikastlere kurban giderek hayatını kaybetmesi ülkeyi mateme boğdu.

22 ekim günü öğleden sonra 14.00 sıralarında Viyana Büyükelçiliğimiz binasına gelen otomatik silahlı 3 kişi, kapıdakileri zarasız hale getirdikten sonra, Büyükelçi Daniş Tunalıgil'in bulunduğu makam odasına girdi. Burada Tunalıgil'e Türkçe « Siz Türk müsünüz? » diye sorup, « Evet » cevabını alan meçhul kişiler, elçimizi otomatik silahlarıyla taradılar. Tunalıgil olay yerinde can verirken, katiller binayı hızla terk edip, bir otomobille uzaklaştılar.

Türk kamuoyu daha bu cinayetin şokunu atlatamamışken, 2 gün sonra 24 ekimde bu defa Türkiye'nin Paris Büyükelçisi İsmail Erez'e bir suikast düzenlendi. Paris'teki Avusturya Büyükelçiliği'ne yaptığı ziyaretten dönen Erez'in otomobili Sen Nehri üzerindeki Bir Hakeim Köprüsü'nde pusuya düşürüldü. Kurşun yağmuruna tutulan otomobilde Büyükelçi İsmail Erez ve makam şoförü Talip Yener hayatlarını kaybettiler.

Ancak her üç cinayeti de Ermeni terör örgütü ASALA üstlendi.

İki büyükelçi ve makam şoförünün yurda getirilen cenazeleri, 27 ekimde hazin bir törenle toprağa verildi.

Anayasa Mahkemesi DGM kurulmasıyla ilgili yasayı iptal etti

11 ekim - Devlet Güvenlik Mahkemelerini iptal eden Anayasa Mahkemesi kararı yayımlanarak gerekçesi açıklandı. Mahkeme yasayı biçim yönünden iptal etti.

Bir yıl içinde yeni kanun çıkarılamazsa DGM uygulaması 11 ekim 1976 tarihinden itibaren sona erecek.

Adalet Bakanlığı, Başbakan'ın yeğeni Yahya Demirel hakkında soruşturma açtı

21 ekim - Adalet Bakanlığı, Başbakan ve Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in, son aylarda kamuoyunda sık sık tartışma konusu edilen yeğeni Yahya Demirel hakkında soruşturma başlatıldığını açıkladı.

Bunun üzerine Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın da harekete geçerek, Ticaret Bakanlığı'ndan gerekli bilgi ve belgeleri talep ettiği bildirildi.

Adalet Bakanlığı'nın yayımladığı bildiride şöyle denildi: *Milliyet* gazetesinin 2 temmuz 1975, *Cumhuriyet* gazetesinin 14 temmuz 1975 tarihli sayılarında çıkan Yahya Demirel'in mobilya ihracatıyla ilgili yazılar üzerine Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca tahkikat açıldı; soruşturma için gerekli delillerin elde edilmesi amacıyla ilgili mercilere müzekkere yazıldı ve cevaplarına intizar olundu.

1975

Kasım

1. Millî Güvenlik Kurulu, yatırımların Doğu'ya yöneltilmesini istedi. ☞
3. Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde çatışma çıktı; 1 öğrenci öldü. ☞
5. İstanbul ve Bursa'daki öğrenci olaylarında 13 kişi yaralandı. İTÜ 12 gün tatil edildi.
6. İTÜ'de yaralanan öğrencilerden biri öldü.
7. Korutürk, hayali ihracat vurgununu ortaya çıkaran eski Müsteşar Dürugönül'ün Diyarbakır'a atanmasına ilişkin kararnameyi imzalamadı. ☞
11. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, parti liderleriyle görüştü.
11. Angola bağımsızlığını ilan etti. ☞
12. Meclis başkanlığı seçiminde AP ile MSP anlaşamadı. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Devlet Planlama Teşkilatı süs haline getirildi » dedi.
17. TRT Genel Müdürü Profesör Nevzat Yalçıntaş, istifa etti.
17. Kıbrıs Türk lideri Rauf Denktaş'a, Birleşmiş Milletler'de konuşma hakkı tanınmadı.
17. Afiş asma yüzünden İstanbul'da 2 öğrenci öldürüldü.
22. Prens Juan Carlos İspanya kralı oldu. ☞
24. Ankara'da temaslarda bulunan Kıbrıs Türk lideri Rauf Denktaş, bağımsızlık için onay alamadı.
25. « Komandolar » İTÜ Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi'ni işgal etti.
25. Meclis Adalet Komisyonu'nda seçmen yaşının 18'e indirilmesi kabul edildi.
28. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, istifa eden TRT Genel Müdürü Profesör Nevzat Yalçıntaş'la görüştü.
30. 1976 yılı bütçesi 152 milyar lira olarak bağlandı.

ÖLÜM

20. İspanya Devlet Başkanı Franco. ☞

Franco öldü; Juan Carlos İspanya Kralı

22 kasım - İspanya Devlet Başkanı Francisco Franco 83 yaşında Madrid'de öldü.

1910 yılında Toledo Piyade Akademisi'ni bitiren Franco, 1912'den 1927'ye kadar hemen hemen aralıksız olarak Fas'ta görev yaptı. İspanyol Yabancılar Lejyonu'nun komutanlığını üstlendi. Rif Savaşı'nı sonuçlandırarak 1926 yılında generalliğe yükseldi. İspanya'ya döndükten sonra çeşitli görevlerde bulundu. 1934 yılında Asturias'taki maden işçileri grevini bastırdı ve genelkurmay başkanlığına getirildi.

1936 yılında General Sanjurjo'nun düzenlediği askerî hükûmet darbesine katılan Francisco Franco; Sanjurjo'nun ölümünden sonra milliyetçilerin önderliğini üstlendi ve Burgos cuntası tarafından başkomutanlığa ve hükûmet başkanlığına atandı. 1938 yılından itibaren « Caudillo » (devlet başkanı ve silahlı kuvvetler komutanı) unvanını aldı. Falanj'ın, faşist İtalya'nın, Nazi Almanya'sının desteğini sağlayarak 1939'da Başkent Madrid'e girdi; uzun ve kanlı bir iç savaş sonunda Cumhuriyetçileri teslim olmak zorunda bıraktı.

Ordu, Kilise, Falanj ve büyük toprak sahiplerinin desteğiyle her tür muhalefeti şiddetle bastıran General Franco, ülkede tam bir diktatörlük kurdu.

Sağcı otoriter önderlerin çoğunun tersine Franco, yönetiminin kendi ölümünden sonra da sürmesi için önlemler aldı. 1947'de yaptırdığı referandumla İspanya'da monarşi yeniden kuruldu ve Franco hayat boyu kral naibi ilan edildi; 1931 yılında İspanya'dan ayrılan son İspanya Kralı XIII. Alfonso'nun üçüncü oğlundan olan torunu Barcelona Kontu Juan Carlos da tahtın vârisi olarak seçildi.

General Francisco Franco.

36 yıldır İspanya'nın başında olan Franco, 1973'te hükûmet başkanlığı görevini bırakmıştı, devlet başkanlığınıysa sürdürüyordu. General Franco'nun ölümünden iki gün sonra 22 kasımda Juan Carlos İspanya Kralı olarak tahta çıktı.

İspanya Kralı olarak taç giyen Prens Juan Carlos Cortes'te yemin ediyor; Juan Carlos'un arkasında oturan karısı Yunanistan Kralı Paulos'un kızı Prenses Sofia.

Angola'da bağımsızlık sonrası iç savaş

11 kasım - Portekiz'le yapılan antlaşmayla bağımsızlığına kavuşan Angola'da, örgütler arası iktidar mücadelesi iç savaşa yol açtı.
Sovyet ve Küba desteğini arkasına alan Marksist MPLA, başkent Luanda'da halk cumhuriyeti ilan ederken, Batılı devletlerin desteklediği FNLA ve UNITA, ülkenin kuzeyinde ve güneyinde kontrolü ellerinde tutuyor. Bu iki örgütün MPLA'ya rakip bir hükûmet kurma gayreti içinde olduğu bildiriliyor.

Sovyetler ile Küba'nın desteğini alan Marksist MPLA gerillaları başkent Luanda'nın girişindeki ana yolda denetim yaparken.

Genco Erkal bir oyunda.

Genco Erkal'ın ifadesi alındı

4 kasım - Tiyatro sanatçısı Genco Erkal bir süre önce İzmir Kültürpark'ta düzenlenmiş olan Âşıklar Bayramı'nda komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle sivil polisler tarafından gözaltına alanarak İzmir'e gönderildi; ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Üniversite olayları tırmanıyor

6 kasım - Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'nde kontrolü ellerinde tutan « komandolar » ile solcu öğrenciler arasında 3 kasımda çıkan çatışmada, sağ görüşlü Alpaslan Gümüş adlı öğrenci tabancayla vurularak öldürüldü, Engin Altuğ adında bir öğrenci de bıçakla yaralandı. Alpaslan Gümüş'ün bir gün sonraki cenaze törenine Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem de katıldı.
5 kasımda İstanbul Teknik Üniversitesi Taşkışla ve Maçka binalarında çıkan çatışmalarda biri ağır 13 kişi yaralandı. Teknik Üniversite 12 gün tatil edildi. Çatışmalarda ağır yaralanan öğrenci de 6 kasımda öldü.

Cumhurbaşkanı bir sürgünü durdurdu

7 kasım - Başbakan Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in hayalî mobilya ihracatı ve vergi iadesi yolsuzluğunu ortaya çıkaran eski Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Şeref Durugönül'ün, Diyarbakır Bölge Ticaret müdürlüğüne atanmasına ilişkin kararname, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından geri çevrildi.

Nevzat Yalçıntaş'ın TRT'den istifası yılan hikâyesine döndü

30 kasım - TRT Genel Müdürü Profesör Nevzat Yalçıntaş istifada kararlı olduğunu 17 kasımda hükûmete bir kere daha bildirdi. 24 kasımda istifasını yürürlüğe sokan Yalçıntaş, Başbakan Demirel'le görüştükten sonra 24 kasımda İstanbul'a döndü. İstifasının başbakan tarafından açıklanmasını isteyen Yalçıntaş, Milliyetçi Cephe'nin gayrı resmî baskılarından dolayı istifa ettiğini belirtti.
Bu arada Cumhurbaşkanı Korutürk TRT sorununa el koydu; Başbakan Demirel ve Yalçıntaş'la 28 kasımda görüştü. Yalçıntaş, TRT'nin daha verimli hizmet etmesi için gereken tedbirleri cumhurbaşkanına ilettiğini söyledi.

Lice'de yürüyüş

20 kasım - Deprem sonrası Lice ve çevresinde gerekli tedbirlerin alınmadığını ve kendilerine yardım ulaşmadığını öne süren 1 000'den fazla felaketzede, üç günlük protesto yürüyüşüne başladı. Halkın baskısına dayanamayan 3 muhtar mühürlerini kaymakama teslim etti.

Millî Güvenlik Kurulu'ndan Doğu'ya yatırım talebi

1 kasım - Millî Güvenlik Kurulu ilgili bakanlık ve kuruluşlara bir yazı göndererek, ulusal güvenlik ve yoğunluk gerekçesiyle İstanbul, İzmir, Adana ve Bursa'ya bundan böyle sanayi yatırımı yapılmamasını önerdi. Kurul, bu tür yatırımların Doğu ve Orta Anadolu bölgelerine kaydırılmasının « daha uygun » olacağını belirtti; gerekçe olarak da ulusal güvenlik ve ekonomik dengesizlik gösterildi.

Başörtüsü mecburiyetine karşı çıkan 6 öğrenci gözaltında

15 kasım - Kayseri Eğitim Enstitüsü'nde, yöneticilerin, kız öğrencilerin derslere başörtüsüyle girmelerini isteyen kararına karşı çıkan 6 öğrenci, Atatürk'ün Bursa Nutku'nu sınıflarının duvarına astılar. Bunun üzerine okul yöneticileri de polis çağırarak, 6 öğrenciyi gözaltına aldırdılar.

1975

Aralık

1. İstanbul Şişli'de 2 öğrenci öldürüldü.
3. Öğrencilerin cenaze töreninde çatışma çıktı.
7. Türk-İş, Meclis başkanı seçimi sonuçlanmazsa genel direnişe gitme kararı aldı.
7. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, bir gezi için İskandinav ülkelerine gitti.
7. Başbakan Demirel « Ecevit'le aynı fikirde olmamız mümkün değil » dedi.
11. Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak, Ortadoğu'ya Türkiye üzerinden TIR kamyonlarıyla silah kaçırıldığını açıkladı.
12. TRT genel müdürlüğüne, vekaleten Profesör Şaban Karataş getirildi.
17. Güvenlik Kurulu memleketin iç huzurunu bozan olayları görüştü.
19. Profesör Şaban Karataş'ın TRT'ye genel müdür atanması konusunda CHP, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü uyardı.
19. AP Genel Başkanı Demirel, eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a bir yemek verdi ve tabii senatör olması için çağrıda bulundu.
20. CHP, hükûmetin getireceği « huzur yasaları »na karşı çıktı. ☞
21. Viyana'da OPEC toplantısını basan 6 kişi petrol bakanlarını rehin aldı. ☞
23. Petrol bakanlarını serbest bırakan gerillalar teslim oldu.
24. Meclis Başkanlığı için yapılan oylamada, 48. turda CHP'li Kemal Güven başkan seçildi.
24. Aksaray yer altı çarşısında yangın çıktı; 3 kişi öldü. ☞
25. Yurtdışına çıkanlardan 200 dolar alma koşulu yeniden yürürlüğe kondu.
25. İstanbul'da Sultanhamam'da, Katırcıoğlu, Gürün,Diri ve Bahtiyar hanları yandı.
27. Başbakan Demirel, Sovyet Başbakanı Kosigin'le Ankara'da görüştü.

İskenderun Demir-Çelik Fabrikası açıldı

28 aralık - İskenderun Demir-Çelik Fabrikası, Türkiye'ye gelen Sovyetler Birliği Başbakanı Kosigin'in de katılımıyla açıldı. Başbakan Demirel törende « Sovyet hududunu bir dostluk hududu yapacağız » dedi. Türk-Sovyet işbirliğiyle yapılan fabrikanın açılışı için gelen Kosigin, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'le de görüştü. Ecevit bu vesileyle, Sovyetler Birliği'yle dostluk ve işbirliğini desteklediğini açıkladı.

İskenderun Demir-Çelik Fabrikası.

Aksaray yer altı çarşısında yangın: 3 ölü

27 aralık - 24 aralıkta İstanbul Aksaray'daki yer altı çarşısında büyük bir yangın çıktı. Gece saat 01.00 sıralarında çarşısının Yenikapı girişinde duyulan bir patlamanın ardından çıkan yangında, alevler kısa sürede tüm çarşıyı kapladı. Olay yerine 02.00'de gelen itfaiye ekipleri, yoğun çabalara rağmen yangının büyümesini önleyemediler. Bu arada yangın sonucu çarşının çökmesi tehlikesi belirdiğinden, çarşı üzerindeki yollar trafiğe kapatıldı. Yangın, 25 aralıkta kontrol altına alınmasına rağmen ancak 27 aralıkta tamamen söndürüldü. Çarşıda bulunan 133 dükkândan çoğu yandı; 3 kişinin de öldüğü belirlendi.

İstanbul'da, Aksaray yer altı çarşısındaki yangın bir felakete dönüştü.

İstanbul'da Sultanhamam'da, Katırcıoğlu, Gürün, Diri ve Bahtiyar hanları yandı.

Katırcıoğlu ve Gürün hanları yandı

26 aralık - İstanbul'da art arda yangınlar çıkıyor. Aksaray'daki yer altı çarşısı yangınının ardından, 26 aralıkta, Sultanhamam'daki Gürün, Katırcıoğlu, Sokullu ve Bahtiyar hanları 24 saat içinde tamamen yandı.
Bu hanlardaki 4 000'den fazla dükkân ve atelye kül olurken, milyarlarca liralık maddî hasar meydana geldi; ancak can kaybı olmadı.

Bülent Ecevit'e resepsiyon engeli

16 aralık - İskandinav ülkelerini kapsayan geziye çıkan Ecevit'e, Oslo'daki Türkiye Büyükelçiliği, yeter sayıda tabak ve çatalı bulunmadığı gerekçesiyle resepsiyon düzenlemedi. Danimarka ve İsveç'teki elçiliklerin Ecevit onuruna resepsiyon vermelerinin Ankara'da hoş karşılanmadığı ve Norveç'te de bu nedenle resepsiyondan kaçınıldığı anlaşıldı.

Fahri Korutürk imam hatiplilerin üniversiteye girişini veto etti

27 aralık - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, imam hatip okulları mezunlarının üniversitelere girmelerini öngören yasaları yeniden görüşülmek üzere TBMM'ye iade etti.

Demirel: Gücün varsa gel hükûmeti al

30 aralık - CHP Genel Başkanı Ecevit'in sürekli eleştirileri karşısında Demirel, « Gücün varsa gelir alırsın. İşte hükûmet... Biz hükûmetteyiz. Gücün varsa gel al » dedi. 25 aralıkta konuşan Ecevit, parlamentonun hükûmet sorununa geçerli bir çözüm bulacağına inandığını söyledi. Ecevit, « Bu hükûmetin çekilmesini düşünmek için yalnızca gençlerimizin can güvenliği kalmamış olması bile yeterli bir nedendir » diyerek, üniversitedeki öğrenci çatışmalarını gündeme getirdi.
Üniversite olayları Güvenlik Kurulu'nda da görüşüldü ve hükûmete önlem alınması konusunda tavsiyelerde bulunuldu. Ancak hükûmetin hazırlayacağı « huzur kanunları »na CHP karşı çıktı. MHP ve CGP'nin sıkıyönetim ilanı önerisine de AP ile MSP yanaşmadı.

Meclis başkanı nihayet seçildi

25 aralık - AP başkanlık divanının centilmenlik anlaşması gereğince CHP adayını destekleme kararı alması uzun süredir kilitlenen Meclis başkanlığı sorununun çözülmesini sağladı. 24 aralıkta yapılan 48. tur oylamada CHP Kars Milletvekili Kemal Güven 280 oyla ikinci defa Meclis başkanı seçildi. Bu sonuç üzerine MSP 25 aralıkta bir bildiri yayımlayarak AP'yi sert bir dille suçladı. Bildiride, « AP bu tutumuyla CHP karşısında yenik düştü. Bu yenilgi Milliyetçi Cephe'nin değil AP'nin yenilgisidir » denildi.

Viyana'da OPEC toplantısı basıldı

23 aralık - Biri kadın 6 gerilla, 21 aralıkta, Viyana'da yapılmakta olan OPEC toplantısını otomatik silahlarla basarak, 11'i bakan olmak üzere 70 kişiyi rehin aldı.
« Arap Devriminin Kolu » adlı örgüt üyesi olduklarını söyleyen gerillalar, baskın sırasında Avusturyalı 2 güvenlik görevlisi ile Irak heyetinden bir delegeyi öldürdüler. Bu arada Fransız Haber Ajansı'na örgüt adına gönderilen bir bildiride, baskının siyonizmi ve Arap dünyasını bölmeyi amaçlayan komploları kınamak amacıyla düzenlendiği açıklandı.
Avusturya hükûmetinden kendilerine bir uçak tahsis edilmesini isteyen ve bu talepleri kabul edilen gerillalar, ellerindeki rehinelerle birlikte 22 aralıkta uçakla Cezayir'e indiler. Burada 6 ülkenin petrol bakanı ve 9 delege dışındaki bütün rehineleri serbest bırakan gerillalar, uçağı Libya'ya götürdüler, ancak burada kendilerine başka bir ülkeye gitmeleri için uçak verilmeyince Cezayir'e dönerek ellerindeki son rehineleri de 23 aralıkta serbest bırakıp teslim oldular.
Gerillaların liderinin, Carlos adında uluslararası bir terörist olduğu anlaşıldı.

1976

Ocak

2. SSK'da çalışanların tümü memur statüsüne geçirildi. 1 248 işçi kurumdan çıkarıldı.
2. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Can güvenliği sağlayamayan hükümete, hükümet gözüyle bakılmaz » dedi.
6. Hacettepe Öğrenci Yurdu « komandolar » tarafından basıldı. Bir öğrenci vurularak öldürüldü. ☞
6. Yerli otolara zam geldi. 61 000 lira olan Murat, 71 000 liradan satılacak.
8. Ankara'da bu defa bir kız öğrenci vuruldu; öğretim üyeleri yürüyüş yaptı.
13. Ege Üniversitesi Mimarlık-Mühendislik Fakültesi'ne silahlı saldırıda bulunan 152 « komando » gözaltına alındı.
15. Ankara'da 9 öğrenci, 1 polis yaralandı.
17. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Demirel başbakanlıktan uzaklaştığında demokrasimiz esenliğe kavuşabilir » dedi.
18. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Profesör Şaban Karataş'ı TRT Genel Müdürlüğü'ne atayan kararnameyi imzaladı. ☞
20. CHP, Başbakan Demirel'in Yüce Divan'a sevki için hazırladığı önergeyi imzaya açtı. ☞
21. AP, anarşinin önlenmesi için alınacak olağanüstü tedbirlerin desteklenmesini istedi.
22. Başbakan Demirel, « Bu Anayasa'ya başından beri karşıyız » dedi.
23. Malatya'da bir polis ve bir bekçi, kimliği belirsiz kişilerce açılan ateş sonucu öldü.
26. Malatya'da bir polis ile bir bekçiyi öldürdükleri belirlenen sol görüşlü üç kişi ölü olarak ele geçirildi.
30. Millî Eğitim Bakanlığı ve TRT, öztürkçe kelimelere savaş açtı. ☞

ÖLÜM

8. Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Çu Enlay. ☞
12. İngiliz kadın yazar Agatha Christie.

MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, MHP Lideri Türkeş'i Frankeştayn'a benzetti

30 ocak - Üniversitelerdeki olayların devamı üzerine bir açıklama yapan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Can güvenliğini sağlayamayan bir hükümete, hükümet gözüyle bakılamaz » dedi.
6 ocakta Hacettepe öğrenci yurdu basıldı, bir öğrenci vurularak öldürüldü. 8 ocakta Ankara'da ilk defa bir kız öğrenci öldürüldü ve öğretim üyeleri protesto yürüyüşü yaptı. Bunun üzerine Adalet Partisi Meclis grubu olayların önlenmesi için alınacak olağanüstü tedbirlerin desteklenmesini istedi. 22 ocakta Başbakan Süleyman Demirel Anayasa değişikliği istedi ve « Biz başından beri bu Anayasa'ya karşıyız » dedi.
MSP, Bülent Ecevit'in, « Katillerin başında bazı ülkücüler var » demesi üzerine anarşi nereden gelirse gelsin karşısında olduklarını belirtti. İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk bu konuyu birkaç defa MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş'le konuştuğunu belirtti ve « Bir doktor Frankeştayn vardır. Canavarı yaratır, sonra baş edemez. Şimdi komandoların durumu böyle » dedi. İçişleri Bakanı Asiltürk ayrıca, MHP lideri Türkeş'in frenleyemediği komandolar arasında bir liderlik yarışı başladığını belirtti.
MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ise komandoların varlığını ve komando kampları açtıklarını kabul etti. Öte yandan Türkeş'i Frankeştayn'a benzetmesinin yarattığı tepkiler karşısında Asiltürk bir açıklama yaparak, « Türkeş'i değil, anarşiyi Frankeştayn'a benzettim » demek zorunda kaldı.

Karataş'ın TRT'ye tayini Korutürk'le Ecevit'in arasını açtı

TRT'nin yeni Genel Müdürü Şaban Karataş.

18 ocak - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, 9 ocakta ikinci defa geri çevirdiği Profesör Şaban Karataş'ın TRT genel müdürlüğüne atanmasıyla ilgili kararnameyi imzaladı. Bunun üzerine CHP Genel Başkanı Ecevit Cumhurbaşkanı Korutürk'ü sert bir dille eleştirdi ve « Türkiye'de demokratik hukuk devleti üstelik ne yazık ki bu defa Cumhurbaşkanının elinden bir darbe daha yemiştir » dedi. Ecevit'e cevap veren Korutürk, sınırlı yetkilerinin gereğini yaptığını söyledi. Cumhurbaşkanı, « Yüce makamı siyasal stratejilere araç olarak kullanmak, son derece sakıncalı sonuçları da beraberinde getirir » dedi.

Milletvekili transferi Meclis'te kavgaya sebep oldu

8 ocak - AP Yozgat Milletvekili Mustafa Asri Unsur partisinden istifa ederek CGP'ye geçti. CGP bu suretle Meclis'te grup kurma olanağı bulmuş oldu. CGP'nin grup kurmasıyla komisyonlardaki üye sayısı da değişti. Bu arada Meclis'te AP'liler ile CHP'liler arasında kavga çıktı. AP'li milletvekilinin CGP'ye ödünç verildiğini ileri süren milletvekilleri, bu transferin ahlakî değerleri tahrip ettiğini ileri sürdü.

Öztürkçeye savaş açıldı

30 ocak - Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, valiliklere bir genelge göndererek anı dilin millî birliği ve bütünlüğü bozduğunu, bu dilin bir moda salgını olduğunu ileri sürdü; kimi aydınların ve basın mensuplarının bu modanın etkisi altında kaldığını belirterek bu sorumsuz davranışlarla mücadele edilmesini istedi. TRT Genel Müdürü Profesör Şaban Karataş da haber bültenlerindeki öztürkçe kelimeleri bizzat değiştirmeye başladı.

CHP, Başbakan Demirel hakkında soruşturma istiyor

20 ocak - CHP, Yahya Demirel'in mobilya ihracatı yolsuzluğuyla ilgili olarak Başbakan Süleyman Demirel hakkında meclis soruşturması açılmasını isteyen bir önergeyi imzaya açtı. Demirel, kendi hakkında daha önce de bazı tuzaklar hazırlandığını öne sürerek, « Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın » dedi.

1976

Çu Enlay öldü

ÇKP'nin liderlerinden Çu Enlay.

8 ocak - Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Çu Enlay 78 yaşında Pekin'de öldü. Çin Komünist Partisi'nin önderlerinden Çu Enlay Uzun Yürüyüş (1934) sırasında önemli rol oynadı. Japon istilasına karşı Komünistler ile Guomindang arasında birleşik cephe kurulmasıyla sonuçlanan görüşmeleri hazırladı. 1 ekim 1949 yılında halk cumhuriyetinin ilanı sırasında başbakandı. Barış içinde bir arada yaşama ilkesine dayanan yoğun bir diplomatik etkinlik gösterdi. Mao Zedong'la Kültür Devrimi'ni başlattı (1966).

Yazdığı 80 polisiye roman dünyada 300 milyondan fazla satan ünlü İngiliz kadın yazar Agatha Christie 12 ocakta öldü.

Şubat

2. Başbakan Demirel, « Affa salıverilenler Türkiye'yi rahatsız ediyorlar » dedi.
2. Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sami Bal, istifa etti. ☞
3. Ecevit, Ülkü Ocaklarında çok sayıda sabıkalı bulunduğunu öne sürdü.
5. Adalet Bakanlığı'nda basın savcılığı bürosu kuruldu.
6. ABD Lockheed uçak firması Türkiye'de rüşvet verdiklerini açıkladı. ☞
10. AET-Türkiye ilişkileri iflas noktasına geldi.
13. Danıştay, TRT Genel Müdürü Profesör Şaban Karataş'ı atayan kararname için yürütmeyi durdurma kararı verdi.
14. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın görev süresi 1 yıl uzatıldı.
16. Türkiye'nin Beyrut Büyükelçiliği Başkâtibi Oktar Cirit tabancayla vurularak öldürüldü. Olayı Ermeni terör örgütü ASALA üstlendi. ☞
16. Bütçe görüşmelerinde Meclis'te kavga çıktı. ☞
17. 1976 bütçesi 229 oyla kabul edildi.
23. Lockheed firmasından rüşvet alanların adları ABD'den istendi.
26. Cumhuriyet Başsavcılığı, Milliyetçi Hareket Partisi'ni incelemeye aldı. ☞
27. Yahya Demirel hakkında tutuklama kararı verildi. ☞

ÖLÜM

6. Heykelci Kuzgun Acar.

Eski parlamenter Hayrettin Erkmen şaşkın

8 şubat - 15 yıl aradan sonra yeniden parlamentoya giren Senatör Hayrettin Erkmen, demokratik düzenin sağlıklı olabilmesi için tartışmaların medenî ölçülerde ve fikir alanında yapılmasını önerdi. 10 yıllık parlamento yaşamımda bugünkü gibi manzara görmedim diyen Erkmen, iktidar-muhalefet ilişkilerinin geldiği durumu eleştirdi.

MHP için savcılık soruşturması

MSP'li Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu.

26 şubat - Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, MHP'nin Almanya'daki faaliyetlerinin ve Türkeş'in bazı sözlerinin soruşturma konusu olduğunu, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bu konuda harekete geçtiğini açıkladı. MSP'li bakanın sözleri siyasî çevrelerde ilgiyle karşılandı. MHP'nin Almanya toplantıları Almanların da dikkatini çekmiş ve duydukları rahatsızlığı resmen açıklamışlardı.

Ülkü Ocakları Genel Başkanı istifa etti

2 şubat - Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sami Bal istifa etti. Ankara 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nce 24 yıla mahkûm edilen Sami Bal'ın, kendi şahsında bütün ülkücü Türk gençlerinin töhmet altında kalmaması için bu kararı aldığı bildirildi.

Beyrut Büyükelçiliği Başkâtibi Oktar Cirit suikasta kurban gitti

16 şubat - Lübnan'ın başkenti Beyrut Türk Büyükelçiliği'nde görevli Başkâtip Oktar Cirit, Beyrut'un en işlek alışveriş merkezlerinden olan Hamra Caddesi'ndeki bir dükkânda alışveriş yaparken, henüz kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından tabancayla vurularak öldürüldü.

Başkâtip Oktar Cirit'i arkadan bir el ateş ederek vuran katil, kalabalığın şaşkınlığından yararlanarak kaçmayı başardı.

Beyrut polisi yaptığı açıklamada cinayetin, namlusuna susturucu takılmış bir tabancayla saat 18.00 sıralarında işlendiğini bildirdi.

30 yaşında ölen hariciyecimiz Oktar Cirit'e yapılan saldırıyı Ermeni tedhiş örgütü ASALA üstlendi. Saldırı tüm yurtta nefretle kınandı.

Şehit hariciyecimiz Oktar Cirit.

Yahya Demirel hakkında tutuklama kararı

27 şubat - Hayalî mobilya ihracatı ve 20 milyon liralık vergi iadesi yolsuzluğundan sanık Yahya Demirel için, Karadeniz Ereğlisi Sulh Ceza Mahkemesi tutuklama kararı verdi. Polisin Ankara'da bulamadığı Yahya Demirel'in 06 HL 992 plakalı sarı bir Mercedes'le İzmir'e gittiği tespit edildi. Mahkeme kararını, Gümrük ve Tekel Bakanlığı'nın bir müfettişinin yaptığı soruşturmaya dayanarak verdi. AP Genel Başkan Yardımcısı Necmettin Cevheri bu raporun sahte olduğunu ileri sürdü. Ecevit gelişen olaylar üzerine, « Demirel'in siyasî hayatta kalma hakkı yoktur » dedi. Karadeniz Ereğlisi Cumhuriyet Savcısı İhsan Özkaya, « Yahya Denmirel'e cezaevinde bir ayrıcalık tanınacak mı? » diye soran gazetecilere, « Milyoner Demirel geldi diye cezaevine özel karyola koyamayız » cevabını verdi.

Ecevit: Rejimi kurtarmanın yolu MC'den kurtulmaktır

16 şubat - CHP adına 1976 bütçesine ilişkin görüşlerini açıklayan Bülent Ecevit, Milliyetçi Cephe hükûmetini sert şekilde eleştirerek, « Demirel anlayışının elinden ülkeyi, rejimi, gençleri ve hatta Demirel'in kendisini kurtarabilmek için Demirel hükûmetinden kurtulmak gerekmektedir » dedi. MHP Genel Başkanı Türkeş'e de ağır ithamlarda bulunan Ecevit, Türkeş'in yayımladığı bildirilerden pasajlar okudu ve « Zerre kadar haysiyeti varsa hükûmetten ayrılmalıdır » dedi.

Bülent Ecevit 8 saat 15 dakika süren bu konuşmasıyla bir rekor kırdı. Daha önce parlamento tarihinde en uzun konuşmayı 7,5 saat süren konuşmasıyla Osman Bölükbaşı yapmıştı. Ecevit'in 8 saati aşkın konuşması sırasında olaylar çıktı; AP ve CHP milletvekilleri zaman zaman birbirlerine girdiler.

Türkiye'deki CİA ajanlarının sayısı ve durumu hakkında bilgi istendi

5 şubat - CHP Burdur Milletvekili Ali Şanlı, İstanbul'da Hukuk Fakültesi öğrencisi Cahit Şenyüz'ün karakolda öldürülmesi olayını Meclis'e getirdi.

Milletvekili Şanlı, Cahit Şenyüz'ün cenazesinin morg önünden alınması sırasında İngiliz uyruklu Zafer Ali Creasey'in tabancasıyla havaya ateş ettiğini ve bunun sonucunda çatışma çıktığını söyledi; Şanlı, bu kişinin provakatör ajan olarak görevlilere teslim edildiğini belirterek, yakın tarihte ülkemizde siyasî olaylarda etkinliğinden söz edilen CIA ajanlarının sayısı da durumları hakkında hükûmetten bilgi istedi.

Lockheed firması Türkiye'de de rüşvet dağıtmış

13 şubat - Uçaklarının satışını sağlamak üzere çeşitli ülkelerdeki nüfuzlu kişilere 22 milyon dolar tutarında rüşvet dağıttıklarını söyleyen, Amerikan firması Lockheed'in Başkanı Kotchian, Türkiye'deki bir müşavirlik firmasına da 876 000 dolar rüşvet verildiğini açıkladı. Konu 7 şubatta Meclis'e yansıtıldı. CHP milletvekilleri, konunun Türkiye için bir haysiyet meselesi olduğunu ileri sürdüler. 11 şubatta Ankara Savcılığı soruşturma açtı ve Lockheed temsilcisinin defterlerine el koydu. 13 şubatta Genelkurmay Başkanlığı da rüşvet konusunu soruşturduğunu açıkladı. Firmanın Türkiye temsilcisi Nezihi Dural'ın banka hesaplarına el konarak, hakkında soruşturma açıldı.

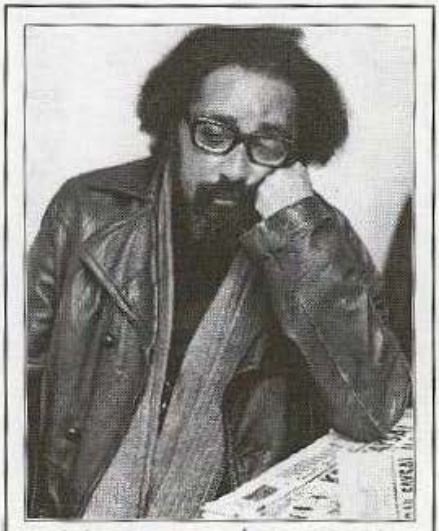
Ali Elverdi Meclis'te dayak yedi

16 şubat - Bütçe görüşmeleri sırasında Sovyetler'in komünizmi yaymak için en iyi zemini CHP'de bulduğunu söyleyen AP milletvekili Ali Elverdi, CHP'liler tarafından dövüldü.

Çığ faciası: 35 ölü

12 şubat - Bitlis'in Mutki İlçesi'ne bağlı Gümüşkanat ve Karabudak köylerine düşen çığ, 29 kişinin ölümüne 6 kişinin de yaralanmasına yol açtı.

Bitlis Valisi Fuat Çapanoğlu, Gümüşkanat Köyü'ne düşen çığ sonucu 9 evin yıkıldığını, evlerde bulunan kişilerden 21'inin öldüğünü, 3'ünün yaralandığını, Karabudak Köyü'ne düşen çığdan ise 8 kişinin öldüğünü, 3 kişinin de yaralandığını bildirdi. Bu arada Erzurum, Sivas ve Malatya'da da çığ 6 vatandaşın ölmesine neden oldu.

Heykelci Kuzgun Acar İstanbul'da öldü.

1976

Mart

2. Yahya Demirel savcılığa teslim oldu ve Ereğli Cezaevi'ne kondu. ☞
3. Başbakan Demirel ve iki bakanın hayali mobilya ihracatı olayında sorumluluklarını inceleyecek Meclis Komisyonu kuruldu. ☞
4. ABD Temsilciler Meclisi, Türkiye'ye askerî yardımı şartlı kabul etti.
5. Hava Kuvvetleri Komutanı Emin Alpkaya, Lockheed rüşvet soruşturmasının selameti için istifa etti.
6. Ferruh Bozbeyli Başbakan Demirel'in Alpkaya'yı örnek alıp istifa etmesini istedi.
8. CHP'de Deniz Baykal ve ekibi yönetim dışında kaldı. Orhan Eyüboğlu yeniden genel sekreter seçildi. ☞
10. Meclis'te rüşvet konusunu incelemek üzere 15 kişilik komisyon kuruldu.
10. CHP Parti Meclisi, KİT'lerin satışına karşı çıktı. ☞
15. Türk lirasının değeri dolar ve mark karşısında yüzde 3,3 oranında düşürüldü.
18. İstanbul'da 9 öğrenci tabanca ve bıçakla yaralandı.
21. TSİP 1. Kongresi toplandı.
22. MSP Grup Başkan Vekili Şevket Kazan, « Anarşiyi sulayıp yetiştiren AP'dir » dedi. ☞
23. Diyarbakır'da Kürtçülük propagandası yapan Töb-Der'li 12 öğretmen tutuklandı.
24. Arjantin'de İzabel Peron bir darbeyle devrildi.
24. Meclis'te, Başbakan Demirel aleyhinde verilen gensoru görüşüldü. ☞
26. ABD'yle üsler konusunda anlaşmaya varıldı. Üslere karşılık ABD dört yıl içinde 15 milyar lira verdi.
29. Ülkü Ocakları İstanbul Şubesi başkanı ve ikinci başkanı hakkında tutuklama kararı verildi.

ÖLÜM:

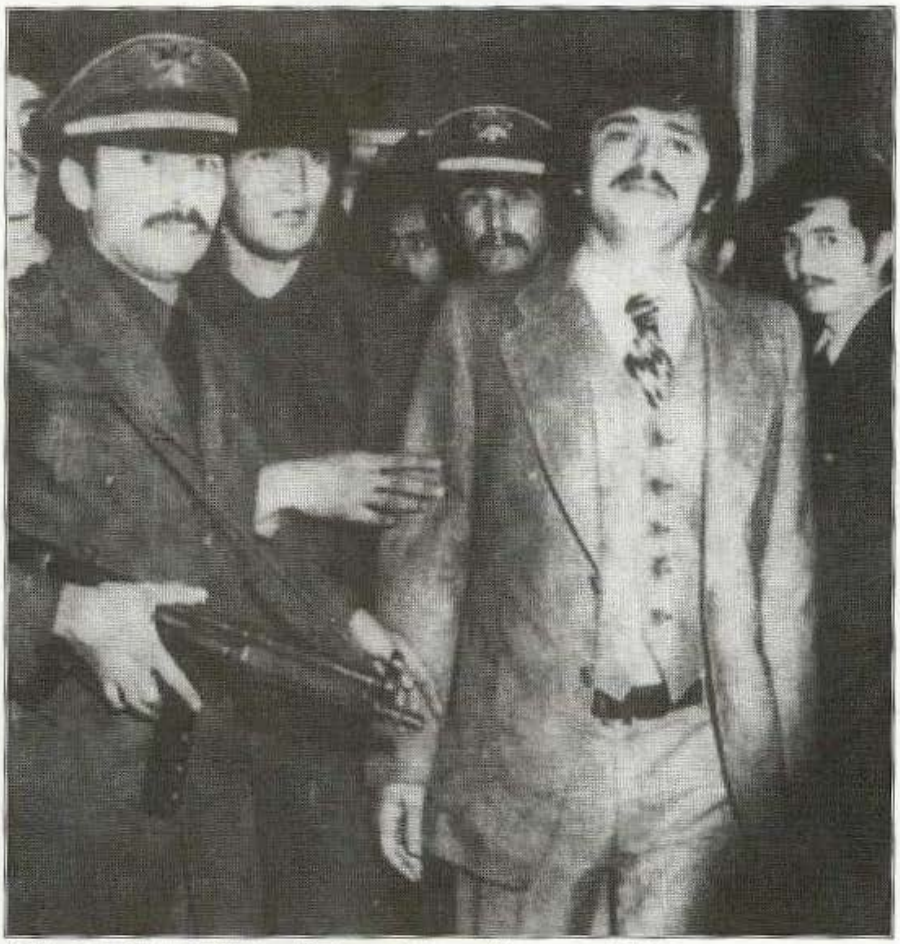
25. Yazar Şevket Süreyya Aydemir. ☞

CHP: KİT'leri satmak ihanet olur

10 mart - Cumhuriyet Halk Partisi Parti Meclisi yayımladığı bir bildiriyle, « Kamu İktisadi Teşebbüsü hisselerinin satışı ihanet olur » açıklamasını yaptı. Bildiride şöyle denildi: « Cephe hükûmeti şimdi de KİT'lerin yüzde 49 hissesini satmak istiyor. İktidar, aslında halkın malı olan fabrikaları zenginlere devretmek istemektedir. Bu hareketi halkımıza yapılmış bir ihanet saymaktayız ».

CHP'de görev değişikliği yapıldı

8 mart - Cumhuriyet Halk Partisi'nde Deniz Baykal ve Mustafa Üstündağ'ın istifasıyla boşalan genel sekreterlik yardımcılıklarına İstanbul Milletvekili Ali Topuz ile Bursa Milletvekili Hasan Esat Işık getirildi. CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu bu değişiklikler sonrası parti politikasında sapma olacağı söylentileri üzerine, « CHP, demokratik sol yoldan ayrılmayacak » dedi.

Yahya Demirel, güvenlik kuvvetleri tarafından mahkemeye getirilirken.

Yeğen Yahya Demirel cezaevine kondu

24 mart - Kamuoyunda « hayalî mobilya ihracatı » diye bilinen 20 milyon liralık vergi iadesi yolsuzluğu sanıklarından Yahya Demirel, Karadeniz Ereğlisi Cumhuriyet Savcılığı'na teslim oldu ve cezaevine kondu. Avukatları tutukluluk halinin kaldırılması için 3 kere itirazda bulundularsa da, Yahya Demirel serbest bırakılmadı. Bu konuda Başbakan Demirel, « Herkes akrabalarından ne kadar sorumluysa, ben de o kadar sorumluyum » dedi. Meclis'te, Başbakan Süleyman Demirel, Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon ve Ticaret Bakanı Halil Başol'un olaydaki sorumluluklarını incelemek üzere bir komisyon kuruldu. Yahya Demirel 17 martta, yargılanacağı Zonguldak'a gönderildi.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Başbakan Süleyman Demirel hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması 24 martta Meclis'te görüşüldü. AP sözcüsü Kemal Şensoy, vergi iadesi mobilya yolsuzluğunun CHP iktidarı döneminde yapıldığını öne sürerek, « Bugünkü hükûmeti ve başbakanı suçlamak mümkün değildir » dedi. Oylama sonucu önerge reddedildi. Gensoruya kabul oyu veren AP Çanakkale Milletvekili Murat Bayrak, haysiyet divanına verildi. DP'den de 5 milletvekili oylamaya katılmadı.

1976

Şevket Kazan, AP'yi sert bir dille eleştirdi.

MSP'li Kazan: Gerçek anarşiyi AP yaratıyor

22 mart - Manisa'nın Turgutlu İlçesi'nde konuşan Şevket Kazan, Adalet Partisi'ni sert bir dille eleştirdi. « Anarşiyi AP sulayıp yetiştiriyor » diyen Kazan konuşurken, Adalet Partililer aleyhte gösteri yapmaya başladılar, bunun üzerine Şevket Kazan, « Görüyorsunuz gerçek anarşistler kimlerdir. Bugün anarşiyi Adalet Partisi yaratıyor » dedi.

Anarşik olaylarla ilgili olarak tutuklananların yaşlarının 20 ila 21 olduğunu belirten Millî Selamet Partili Şevket Kazan, bu gençlerin Adalet Partisi'nin iktidar olduğu dönemlerde yetiştiğini de söyledi.

Şevket Kazan, Başbakan Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in mobilya yolsuzluğuna da değindi. Bunun üzerine Adalet Partililer Kazan'ın konuşma yaptığı kürsüye yürüyerek küfür ettiler.

1 500 karton kaçak Amerikan sigarası

15 mart - Aldıkları bir ihbarı değerlendiren İstanbul Gümrük Muhafaza ekipleri, sabaha karşı Büyükçekmece Feneri açıklarında Güzel Marmara adlı motora düzenledikleri baskında piyasa değeri yaklaşık 8 milyon lira değerinde 1 500 karton kaçak Amerikan sigarası ele geçirdiler. Motorda bulunanlar denize atlayıp kaçmayı başardı.

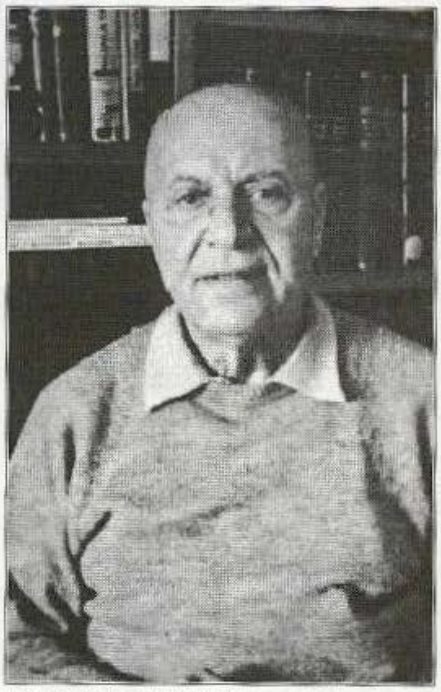
Üniversiteye müdahale edilmesini halk istiyor

19 mart - Başbakan Demirel, Cumhurbaşkanı Korutürk'le yaptığı haftalık görüşmesinden sonra verdiği demeçte, üniversite olaylarına değinerek, üniversitelere gerekirse hükümetin el koyabileceğini belirtti ve « Bunu biz istemiyoruz, halk istiyor » dedi.

Şevket Süreyya Aydemir öldü

25 mart - Yazar Şevket Süreyya Aydemir 79 yaşında, Ankara'da öldü. Öğretmenlik yapmak üzere bulunduğu Azerbaycan'da Marksizmi benimseyen Aydemir, 1920-1923 yılları arasında Moskova Üniversitesi'nde iktisat öğrenimi gördü. Türkiye'ye dönünce *Aydınlık* gazetesinde yazılar yazdı; TKP yöneticileri arasında yer aldı. 1925'te *Aydınlık* kapatılınca yazılarından dolayı 10 yıl hapse mahkûm oldu. 1,5 yıl sonra aftan yararlanarak serbest kaldı, 1927'de yeniden tutuklanarak yargılandı, ama beraat etti. Bundan sonra komünist düşünceden uzaklaştı. Türkiye için geçerli düşüncenin Kemalist bir sosyalizm olduğunu savundu.

1932-1934 arasında 36 sayı yayımlanan *Kadro* dergisinin kurucuları arasında yer aldı, yazılarıyla Kemalizmin bir ideoloji olarak temellendirilmesine katkıda bulundu. 1951 yılından itibaren kendini tamamen yazarlığa veren Aydemir, Türk toplumunun yakın geçmişteki siyaset ve devlet adamlarının biyografilerini anlattığı araştırma ve inceleme kitaplarıyla tanındı. Eserlerinden bazıları: « Cihan İktisadiyatında Türkiye » (1930), « Tek Adam » (1963-1965, 3 c), « İkinci Adam » (1966-1968, 3 c), « Menderes'in Dramı » (1969), « Enver Paşa » (1970-1972).

Şevket Süreyya Aydemir.

Nisan

2. Türk lirası bir yıl içinde dolar karşısında yüzde 14,5 oranında devalüe edildi; 1 dolar 16 lira oldu.
5. Harold Wilson'ın yerine İşçi Partisi'nin başına geçen James Callaghan İngiltere başbakanı oldu.
6. Eski Ülkü Ocakları Başkanı Muharrem Şemsek tutuklandı.
7. Eski Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Emin Alpkaya, rüşvet aldığı iddiasıyla yargılanıyor. ☞
8. Ankara'da 3 öğrenci öldürüldü. ☞
9. Çimento'ya yüzde 25 zam yapıldı.
12. Türk-İş 10. Genel Kurulu toplandı.
13. Döviz darlığı nedeniyle özel bankaların transfer yapabilmeleri Merkez Bankası iznine bağlandı.
15. Hayali mobilya ihracatı davası başladı. ☞
17. İstanbul Barosu'nun düzenlediği « Kan Dökmeye Son - Hukuka Saygı » yürüyüşüne 1 000'e yakın avukat katıldı.
17. CHP Küçük Kurultayı toplandı. ☞
18. CHP Ankara'da « Özgürlük ve Barış » mitingi düzenledi. ☞
21. Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Örgütü (RCD) zirve toplantısı İzmir'de başladı.
22. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Ülkedeki bunalımı giderme temasları yaptım. Sonucu bekliyorum » dedi.
24. Hava Kuvvetleri komutanlığına Korgeneral Cemal Engin atandı.
25. Rektörler barış çağrısı yaptı.
25. Portekiz'de seçimleri Sosyalist Parti kazandı: Mario Soares başbakan.
26. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Irak'a gitti.
28. Tüp gaza yüzde 60 zam yapıldı.
29. « Komandolar » Orman Fakültesi'ni bastı; 5 öğrenci yaralandı.

CHP'nin barış mitingi

18 nisan - 17 nisanda toplanan CHP Küçük Kurultayı'nda konuşan Genel Başkan Ecevit, « İlkel kapitalizm, faşizm, bölücülük, gericilik elele verip hükûmet olmuştur. Devlet soygunları ve siyasal cinayetler bir arada yürütülmektedir » dedi. MC'yle bu « suç ortaklığını » oluşturan Demirel'in demokrasiyi yıkmayı göze aldığını ileri sürdü. 18 nisanda düzenlenen « Özgürlük ve Barış » mitinginde konuşan Ecevit, ilk seçimde iktidara geldiklerinde, vurgunculardan ve siyaset eşkiyasına kapı kulluğu yapanlardan hesap sorulacağını bildirdi.

Ankara'da olaylar: 3 öğrenci öldürüldü

8 nisan - Başkentin çeşitli fakülte ve yurtlarında çıkan olaylarda, aralarında Tabiî Senatör Muzaffer Yurdakuler'in oğlu Hakan Yurdakuler'in de bulunduğu 3 öğrenci öldürüldü, 20 kadar öğrenci yaralandı. Olaylar Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi Hakan Yurdakuler'in « komandolar » tarafından öldürülmesiyle başladı, daha sonra diğer öğrenci merkezlerine yayıldı.
Polisin Hacettepe Üniversitesi Yurdu'na yaptığı baskın sırasında Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencisi Orhan Ensari vuruldu, hastaneye kaldırılırken kurtarılamayarak öldü.
Polisin, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Kurtuluş istikametine doğru protesto yürüyüşüne geçen öğrencilere ateş açması sonucu, Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi öğrencisi Burhan Barın hayatını kaybetti.
Gün boyunca yer yer devam eden olaylar sırasında 300'den fazla öğrenci güvenlik kuvvetleri tarafından gözaltına alındı.

Portekiz'de seçimleri kazanan Sosyalist Parti'nin Lideri Mario Soares.

Emekli Orgeneral Emin Alpkaya ve arkadaşlarının rüşvet davası başladı

Emekli Orgeneral Emin Alpkaya (ortada) duruşmada.

7 nisan - İtalyan Hükûmeti'nce, deprem felaketine uğrayan Lice'de ilkokul yapımı için gönderilen 30 000 doları harcanmadığı halde harcanmış gibi gösterdikleri iddiasıyla, Hava Kuvvetleri eski komutanlarından emekli Orgeneral Emin Alpkaya ve diğer komutanlar hakkında açılan dava Genelkurmay Askerî Mahkemesi'nde başladı. Sanıkların Askerî Ceza Kanunu'nun 134. maddesi gereğince 6 aydan 3 yıla kadar hapsi isteniyor.

MC Hükûmeti'nde huzursuzluk: AP-MSP tartıştı

6 nisan - Adalet Partisi ile Millî Selamet Partisi arasında hükûmet programının uygulanması konusunda tartışma çıktı.
AP grubundan İlhami Ertem, « Bazı kararnameler Erbakan'ın önündedir, bunları imzalamamaktadır » derken, MSP yayınladığı bildiride, daha önce kararlaştırılan 12 maddenin aradan bir yıl süre geçmesine rağmen gerçekleştirilmemesinin üzüntüyle karşılandığı belirtildi. Başbakan Demirel'in bu bildiriye, « MSP ortaya şart koymuyor. Temennide bulunuyor, bence büyütülecek bir husus yoktur » diye cevap verdi. Başbakan Demirel MSP'nin yapılmasını istediği şeylerin hükûmet programında mevcut olduğunu, MSP'nin bu konularda daha hızlı hareket edilmesini dilediğini ve muhtıranın nazik bir dil kullandığını söyledi.

İşçi Partisi'nin başına geçerek İngiltere başbakanı olan James Callaghan.

Yahya Demirel'in hapsi istendi

15 nisan - Başbakan Demirel'in, hayalî mobilya ihracatı sanığı yeğeni Yahya Demirel'in yargılanmasına Zonguldak Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Savcı iddianamesinde sanık için 10-20 yıl hapis cezası istedi.

Yunan şarkıcı sansüre uğradı

3 nisan - 1976 Eurovision Şarkı Yarışması Lahey'de yapıldı. TRT'nin Yunan şarkıcı sahneye çıktığında yayını keserek, Rüçhan Çamay'ın okuduğu « Memleketim » adlı şarkısını dinletmesi herkesi hayretler içinde bıraktı.

1976

Mayıs

1. Eski Hava Kuvvetleri Komutanı Emin Alpkaya, rüşvet iddiasıyla açılan davada beraat etti.
1. 1 Mayıs İşçi Bayramı İstanbul'da, Taksim Meydanı'nda kutlandı. ☞
4. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Nasyonal sosyalizme ve komünizme karşıyız » dedi.
8. 500 000 ton çimento ithali kararlaştırıldı.
10. Danıştay Başkanı Hakkı Ülgen, Danıştay kararlarını uygulamayan siyasî iktidarın anayasa suçu işlediğini söyledi.
12. Filistin Kurtuluş Örgütü'nün Ankara'da büro açma isteği kabul edildi.
12. 7. İslam Ülkeleri Dışişleri Bakanları Toplantısı İstanbul'da başladı.
13. Orgeneral İrfan Özaydınlı mahkemeye başvurarak, Korgeneral Cemal Engin'in Hava Kuvvetleri komutanlığına atanma işleminin durdurulmasını istedi.
17. Ankara ve Tortum'da 2 öğrenci öldürüldü.
18. Hayali mobilya ihracatı davasında yargılanan Yahya Demirel tahliye edildi. ☞
22. Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil, Yunan Dışişleri Bakanı Bitsios'la Oslo'da Türk-Yunan ilişkilerini görüştü.
24. Türkiye I. Ligi'nde ilk defa bir Anadolu takımı şampiyon oldu: Trabzonspor.
26. Elektrik fiyatına yüzde 20 zam yapıldı.
28. Federal Almanya Şansölyesi Helmuth Schmidt Ankara'ya geldi.
28. Ayasofya'da namaz kılmak isteyenlere polis izin vermedi. ☞
29. İTÜ'yü basan « komandolar » bir öğrenciyi öldürdü.
30. Sanayi Bakanlığı, Türkiye'nin Ortak Pazar'dan ayrılmasını istedi.

Said Nursî'yi suçlayan Yargıtay kararı

28 mayıs - Yargıtay 9. Dairesi Yozgat'ta Nurculuk propagandası yaptığı için 11 ay hapis cezasına çarptırılan Ömer Akdemir'in mahkûmiyetini onayladı. Açıklanan kararda Said Nursî için, « *Volkan* gazetesinde 31 Mart olayını körüklemiş, Kürt Teali Cemiyeti'ne girmiş, Kürdistan Azmi Kavmî Cemiyeti adına zamanın padişahından okullarda Kürtçe okutulmasını istemiş, şerî hükümleri hâkim kılmak, Türk milliyetçiliğini zayıflatarak Kürtlerin hâkim bir sınıf haline gelmesini sağlamak için Nurculuk tarikatını kurmuştur » deniliyor.

İslam ülkeleri Dışişleri bakanlarının katıldığı toplantı İstanbul'da yapıldı.

Yeğen Yahya Demirel tahliye edildi

18 mayıs - Hayali mobilya ihracatı ve vergi iadesinde yolsuzluk yapmak iddiasıyla Zonguldak Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmakta olan, Adalet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel kefaletle tahliye edildi.
Mahkemenin tahliye kararından bir saat sonra cezaevinden çıkarılan Yahya Demirel, babası Hacı Ali Demirel'le birlikte Ankara'ya dönmek üzere yola çıktı.

Şampiyon olmayı başaran ilk Anadolu takımı Trabzonspor.

MSP'den, AP ve MHP'ye suçlama

23 mayıs - Millî Selamet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, Adalet Partisi yanlısı basın organlarında MSP Genele Başkanı Necmettin Erbakan için « Çelişik ve gülünç demeçler veren Erbakan » denilmesini kınadı ve « Yıllardır özel sektör sömürüsüne çanak tutan Adalet Partililer, içlerindeki niyet ve zihniyeti ortaya koyuyorlar » şeklinde konuştu.
Genel Başkan Yardımcısı Cumalıoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi'ni de en az solcular kadar anarşist olmakla suçladı.

İzmir'de AP'liler CHP'lilere saldırdı

23 mayıs - Adalet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'in de katıldığı Menemen İlçesi Emiralem İçme Suyu Tesisleri'nin açılış töreninde, Adalet Partililer, İzmir'in Cumhuriyet Halk Partili Belediye Başkanı İhsan Alyanak ile Cumhuriyet Halk Partililere saldırdılar.
Belediye Başkanı İhsan Alyanak tartaklandı ve arabasının camları kırıldı. Güvenlik kuvvetlerinin zamanında müdahalesi sonucunda olaylar fazla büyümeden bastırıldı. Olayla ilgili olarak 15 kişi gözaltına alındı.

Resmî bir ziyaret için Türkiye'ye gelen Federal Almanya Şansölyesi Helmut Schmidt ve eşi İstanbul'da tarihî yerleri gezdiler.

Cumhurbaşkanı'nın mesajına MHP'den tepki geldi

30 mayıs - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı dolayısıyla yayımladığı mesajda, « Türkiye Cumhuriyeti'nin genel siyasetinde mevcut olmayan bir 'Pantürkizm' bir 'Panislamizm' görüntüsü getirmeye ve Cumhuriyet Türkiyesi'nin genel tutumu ile çağdışı kalmış 'Hilâl-Haç' düşmanlığı imajını yaratacak eylemlere girişmeye kimsenin hakkı yoktur. Bunun hepimizin aziz dini olan Müslümanlıkla ilgisi bulunmadığı da kesindir » dedi. Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün mesajını eleştirerek, « İslamiyet ve Türk milliyetçiliği aleyhine tavır alan beyanların şaşırtıcı olduğunu » ileri sürdü.

Ayasofya'da namaz kılma hevesi

29 mayıs - İstanbul'un fethinin 523. yıldönümü dolayısıyla Millî Türk Talebe Birliği'nin Millî Selamet Partili ve Milliyetçi Hareket Partili üyeleri Ayasofya'da namaz kılma girişiminde bulundu, fakat güvenlik kuvvetleri buna izin vermedi. Millî Selamet Partisi Afyon Milletvekili ve Millet Meclisi Başkan Vekili Rasim Hancıoğlu başkanlığındaki bir grup MSP'li bir buçuk ay kadar önce, Ayasofya'da namaz kılmış, ikindi namazına duran, MSP'liler kendilerine engel olmak isteyenlere, « Biz milletvekiliyiz karışamazsınız » demişlerdi. Bir hafta önce de 150 kişilik bir grup Ayasofya'da namaz kılmak istemiş, fakat engellenmişti. Son günlerde Bakanlar Kurulu'nun 15 üyesi de Ayasofya'nın cami haline getirilmesini istedi.

1 Mayıs gösterileri

1 mayıs - İşçi sınıfının birlik ve dayanışma günü olarak bütün dünyada kutlanan 1 Mayıs, Türkiye'de ilk defa kitlesel olarak kutlandı. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) tarafından İstanbul Taksim Meydanı'nda düzenlenen gösterilere yüz binlerce kişi katıldı. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler yaptığı konuşmada tüm ilerici ulusal güç ve örgütleri, MC iktidarına son vermek için demokratik yoldan mücadeleye çağırdı.

Ecevit, şeref salonuna alınmadı

25 mayıs - CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Fransa ve Yugoslavya gezisini tamamladı ve Ankara'ya döndü. Ecevit, verilen emir üzerine Ankara Esenboğa Havaalanı'nın şeref salonuna alınmadı.

1976

Haziran

1. Ekmek fiyatında büyük artış. Ofis buğday fiyatını 20 kuruş yükseltti.
5. Etibank bakırın tonuna 5 200 lira zam yaptı.
5. TİP Genel Başkanı Behice Boran, CHP'yi eleştirdi. ☞
5. CHP'li parlamenterlere Sivas'ta ateş açıldı.
5. Gaziantep'te THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) mensupları polisle çatıştı; 3 kişi öldü.
10. Yugoslavya Devlet Başkanı Mareşal Tito Ankara'ya geldi.
10. DP Konya Milletvekili Muzaffer Demirtaş ve MSP Zonguldak Milletvekili Zeki Okur partilerinden istifa ettiler.
11. Çeltek Linyit İşletmesi'nde işçiler çatıştı, 4 kişi öldü.
12. TRT'ye yasadışı yollarla 400 eleman alındığı öne sürüldü. ☞
14. MHP'nin yurtdışındaki örgütünü kapatması istendi. ☞
15. DP Milletvekili Ethem Kılıçoğlu istifa etti.
15. Hayali mobilya ihracatı ve vergi iadesi mobilya yolsuzluğunu inceleyecek komisyon 103 gündür başkanını seçemedi.
16. AP Senatörü Hayrettin Erkmen, Demirel'i eleştirdi. ☞
23. Ali Demirel ile oğlu Yahya Demirel'in 30 milyon lira tutarında usulsüz kredi kullandığı ileri sürüldü.
27. İzmir'deki CHP Gençlik Kolu Kongresi'nde, iki ayrı yerde iki ayrı yönetim kurulu seçildi.
28. Anayasa Mahkemesi, MHP'yi suçlu buldu. ☞
29. Cumhuriyet Başsavcısı Nur risalelerinde suç unsuru bulunduğunu açıkladı. ☞

Anayasa Mahkemesi MHP'den yurtdışı örgütlerini kapatmasını istedi

28 haziran - Cumhuriyet başsavcısının MHP'yle ilgili başvurusunu inceleyen Anayasa Mahkemesi, bu partiye yurtdışındaki örgütlerini kapatması için ihtarda bulunulmasını kararlaştırdı. Karar hakkında Mahkeme Başkanı Kâni Vırana, « Siyasî Partiler Kanunu hükümlerine göre hareket edilmektedir » dedi. İhtarı izleyen 6 ay içinde örgütler kapatılmazsa Cumhuriyet Başsavcılığı bu defa da MHP'nin kapatılması için başvuru yapacak.

Demirellere verilen 30 milyon liralık kredi usulsüz mü?

23 haziran - Maliye Bakanlığı bankalar yeminli murakıplarının hazırladığı bir raporda, Başbakan Süleyman Demirel'in kardeşi Hacı Demirel ile oğlu Yahya Demirel'in 30 milyon 800 bin liralık usulsüz kredi kullandıkları açıklandı. 24 mart 1976 tarihli raporda kredilerin verilişlerinde yasaya aykırılıklar saptandı; Yahya Demirel'in sahibi bulunduğu İNTO şirketine kullandırılan 19 milyonluk krediden, « Bankacılık uygulamasında eşine rastlanması güç bir örnek » diye bahsedildi. Ankara Savcılığı olayı incelemeye aldı. Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon, « Krediyi alanın hiçbir sorumluluğu yoktur » dedi. Bu arada raporu açıklayanlar, gizliliğe riayet etmedikleri için görevlerinden alındı.

Boran da Türkeş de CHP'ye çatıyor

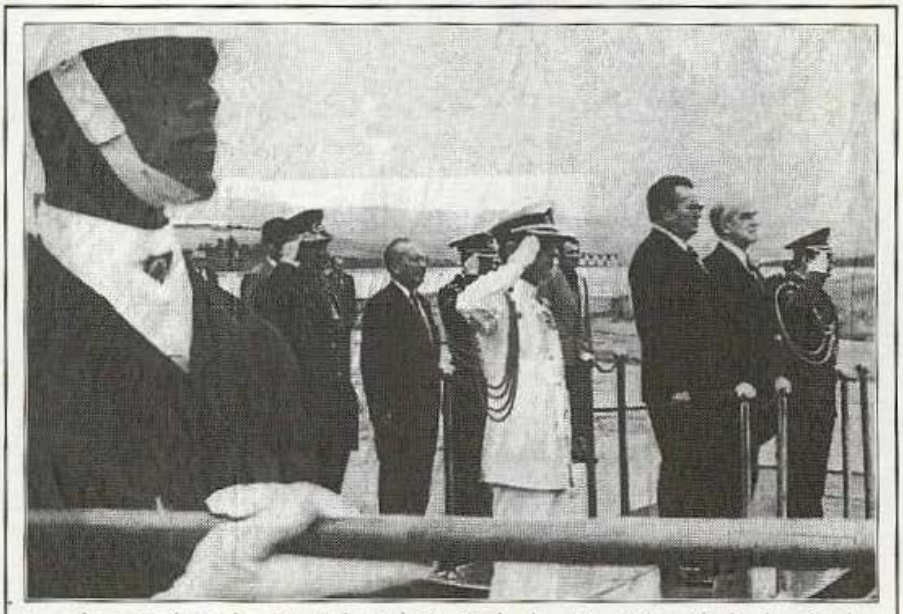
5 haziran - Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran CHP'yi eleştirerek, « CHP solun sağ kanadı olmak ile sağın sol kanadı olmak arasında bir tercih yapmak ve çizgisini açık, tutarlı, kararlı bir biçimde ortaya koyarak izlemek zorundadır » dedi.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş de partisinin Bursa'da düzenlediği, « Diriliş ve Şahlanış » mitinginde Bülent Ecevit'i, Türk milletini içerden kundaklamakla suçladı. « Komandolar »ın gösterileri arasında konuşan Alparslan Türkeş, CHP'nin içine ve yönetimine komünistlerle bölücülerin sızdığını iddia etti.

AP'li Erkmen Demirel'i eleştirdi

16 haziran - Adalet Partisi grubunda konuşan AP Giresun Senatörü Hayrettin Erkmen, AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel'i sert bir dille eleştirdi, « Sorumluluk şunda veya bunda demek bir şey ifade etmez. Sorumlu iktidardır » dedi.

Eski Demokrat Partili Hayrettin Erkmen konuşmasında hükûmetin halkın can güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğunu belirterek, eleştirisini, « Bana bu asayiş bozukluğu neden? diye sorulduğunda, seçmene ne söyleyeceğim. Sayın Başbakan Süleyman Demirel hep aynı şeyleri tekrarlayıp duruyor » şeklinde sürdürdü.

Yugoslavya Devlet Başkanı Tito Ankara'da Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından karşılandı.

1976

Cumhuriyet Başsavcısı: Nur risalelerinde suç unsuru var

Nur risalelerinde suç unsuru bulundu.

29 haziran - Cumhuriyet Başsavcısı Kâzım Akdoğan, çeşitli savcılıklardan yapılan başvurular üzerine harekete geçerek, Nur risalelerinin başkalarına okutturulması, okunması ve dinletilmesinin Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesine aykırı düşen bir suç niteliğini taşıdığına ilişkin Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin kararının uygulamada yerleşmiş olduğunu ve geçerliliğini halen koruduğunu belirtti. Başsavcının bu açıklaması bilgi olarak bütün savcılıklara da bildirildi.
İçişleri Bakanı ve MSP Ankara Milletvekili Oğuzhan Asiltürk, valilere bir genelge yollayarak Said Nursî'nin risale ve kitapları için işlem yapılmamasını istemişti. İçişleri Bakanlığı'nın bu genelgesi üzerine de bazı Cumhuriyet savcıları konuya bir açıklık sağlanması için Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulunarak bilgi istemişlerdi.

Şaban Karataş döneminde TRT'ye yasadışı yollarla 400 eleman alındı

12 haziran - Türkiye Radyo Televizyonu Kurumu'na (TRT), yeni Genel Müdür Profesör Şaban Karataş döneminde yasadışı yollarla 400 eleman alındığı öne sürüldü.
Yeni Haber-İş Sendikası yöneticileri Kurum'un Milliyetçi Cephe (MC) Hükûmeti tarafından ele geçirilmesi faaliyetlerinin yoğunlaştığını belirttiler. Ayrıca Yeni Haber-İş Sendikası söz konusu bu duruma karşı demokrasiye inananların, gerçek demokratların harekete geçmesini istediler.

Temmuz

1. CHP, Milliyetçi Cephe hükûmetinin bir yıllık faaliyetini içeren bir rapor yayımladı.
3. Adolfo Suarez, İspanya Kralı Juan Carlos tarafından başbakanlığa atandı.
4. Tüp gaza yüzde 65-75 oranında zam yapıldı.
4. İsrailli komandolar Ertebbe Havaalanı'nda gerçekleştirdikleri yıldırım operasyonla uçaktaki rehineleri kurtardılar. ☞
6. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ın görevden alınmasını istedi.
7. Başbakan Demirel hakkındaki gensoru önergesi Meclis'te reddedildi. ☞
10. Eski Başbakan Naim Talû senatörlükten istifa etti.
12. Sosyal Demokrat İşçi Sendikaları, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı çıktı.
13. Yumurtalık savcısını öldürmekten yargılanan sinemacı Yılmaz Güney 19 yıla mahkûm oldu. ☞
16. Korgeneral Cemal Engin'in Hava Kuvvetleri komutanlığına atanma kararı iptal edildi. ☞
18. CHP, Orgeneral İrfan Özaydınlı'nın Hava Kuvvetleri komutanlığına atanmasını önerdi.
19. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, « CHP dışında bir partiyi desteklemeyeceklerini » açıkladı.
20. 22 yayınevi sahibi gözaltına alındı. 2 100 kitaba el konuldu.
23. Orgeneral Ethem Ayan, Hava Kuvvetleri komutanlığına atandı. ☞
23. Hora (veya Sismik-I) petrol aramak için Ege Denizi'ne açıldı.
24. Töb-Der Genel Kurulu toplandı. ☞
27. New York'ta CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e saldırı. ☞
29. CHP Genel Başkanı Ecevit, ABD Başkanı Ford'la görüştü.

Töb-Der Genel Kurulu olaylı geçti

24 temmuz - Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (Töb-Der) Genel Kurulu toplandı.
Görüşmelerin ikinci gününde kavgalar çıktı ve salona alınmayan bazı öğrenciler Töb-Der Genel Sekreteri Binali Seferoğlu'nu dövdü. Bunun üzerine Genel Kurul'un üçüncü günü salona dinleyici alınmadı.
Töb-Der delegeleri yaptıkları konuşmalarda, « Ülkede düşünce ve örgütlenme özgürlüğü kalmadığını » ileri sürdüler.

Orgeneral Ethem Ayan.

Hava Kuvvetleri komutanlığına yapılan atama iptal edildi

23 temmuz - Hükûmet tarafından Hava Kuvvetleri komutanlığına atanan Korgeneral Cemal Ergin'in kararnamesi, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Daireler Kurulu tarafından iptal edildi.
16 temmuzda açıklanan mahkeme kararında bir korgeneralin kuvvet komutanlığına atanmasıyla Ordu'da yerleşmiş geleneklerin ihlal edildiği belirtildi. Bunun üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit göreve, daha önce atanması durdurulan Orgeneral İrfan Özaydınlı'nın atanmasını önerdi. Ancak 23 temmuzda hükûmet Hava Kuvvetleri komutanlığına Yüksek Askerî Şûra üyesi Orgerenal Ethem Ayan'ı atadı.
İrfan Özaydınlı yerine Ethem Ayan'ın atanmasını, Demirel'in Ordu'ya politika sokması olarak niteleyenler oldu.

Ecevit'e New York'ta suikast girişimi

Bülent Ecevit, kendisine yapılan suikast girişimi sonrasında, konuşma yaptığı salondan korumalar tarafından yoğun güvenlik önlemleri altında çıkarılırken.

27 temmuz - Çeşitli kuruluşların davetlisi olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, 27 temmuzda New York'taki Waldorf Astoria Oteli'nde konuşurken, Kıbrıslı Rum Staviros Skopetrides tarafından öldürülmek istendi.

28 yaşındaki Rum suikastçı silahını ateşlemeye fırsat bulamadan, ABD'li koruma görevlileri tarafından etkisiz hale getirildi.

Mahkemeye çıkarılan Skopetrides, 150 000 dolar kefalet karşılığı serbest bırakıldı. Suikastçı, amacının Kıbrıs olayını tüm dünyaya duyurmak olduğunu söyledi.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit yaptığı basın toplantısında, « Ben, beni öldürmek isteyen kişinin ulusunun, ulusumla dost olmasını istiyorum. Ve bunu sağlamak için elimden gelen her şeyi yapacağım » dedi.

İspanya Kralı Juan Carlos'un başbakan atadığı Adolfo Suarez.

Başbakan Demirel: CHP komünizm propagandasından yana mı, değil mi ?

9 temmuz - Demirel DGM'lere karşı çıkan Ecevit'i suçladı ve « Komünizme karşıyım » biçimindeki demeci için, « korkarak söylenmiş bir beyan » dedi. Demirel, CHP'nin komünizm propagandasından yana olup olmadığını sorarak, « CHP eğer sınıf mücadelesine karşı ise DGM'lere neden karşı çıkıyor, anlamak mümkün değil » dedi. Başbakan, CHP'nin tavrını açıklığa kavuşturmasını istedi.

İsrail komandolarının Entebbe baskını

4 temmuz - İsrail, Tel-Aviv - Paris seferini yapmaktayken, 28 haziranda içinde 270 yolcusuyla kaçırılan Air France'a ait yolcu uçağındaki rehineleri kurtarmak için bir baskın operasyonu düzenledi.

Baskın uluslararası kamuoyunda büyük bir şaşkınlıkla karşılandı. İsrail hükûmeti 1 temmuzda teröristlerle görüşmeye hazır olduğunu açıklarken, 3 İsrail savaş uçağı, kaçırılan uçağın bulunduğu Entebbe Havaalanı'na (Uganda) konuşlanmak üzere yola çıkmıştı.

En ince ayrıntısına kadar düşünülen operasyon çok hızlı gerçekleştirildi ve olağanüstü etkili oldu. Bir saatten daha kısa süren operasyon sonucu 7 hava korsanı ölü olarak ele geçirildi; 20 Ugandalı asker, bir İsrailli subay ve 3 rehine de hayatını kaybetti. İsrail'in düzenlediği kurtarma operasyonu Batılı ülkelerce olumlu karşılanırken, Sovyetler Birliği ve Mısır tarafından kınandı.

İsrail'in düzenlediği operasyonla kurtarılan rehineler yakınlarıyla kucaklaştılar.

1976

MSP'li bakanların arabaları taşlandı

31 temmuz - MSP Genel Başkanı Başbakan Yardımcısı Erbakan'ın Doğu gezisine katılan bazı bakan ve milletvekillerinin arabaları Göle'de taşlandı. Kars'ta konuşan Erbakan, en ilkel toplumlarda bile böyle bir olaya rastlanamayacağını belirterek, « Olay bölücülük ve komünistlik amacıyla düzenlenmiştir » dedi.

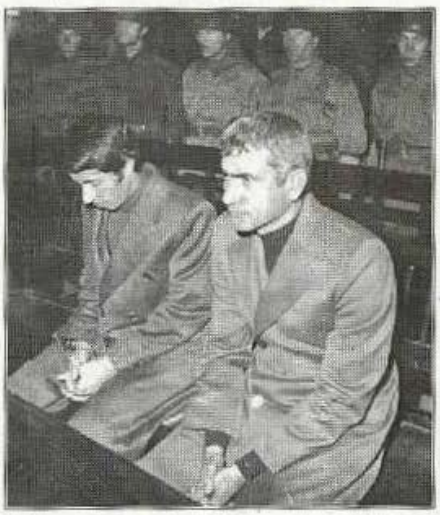
Demirel hakkındaki gensoru önergesi reddedildi

7 temmuz - DP grubunun, ülkeyi buhrana sürüklediği gerekçesiyle Başbakan Süleyman Demirel hakkında gensoru açılmasını isteyen önergesi Millet Meclisi'nde 190'a karşı 227 oyla reddedildi.

Hakkâri Radyosu'na kadın müdür

10 temmuz - TRT Genel Müdürü Şaban Karataş, Dış Yayınlar Batı Dilleri Müdürü Nil Tlabar'ı Hakkâri Radyosu müdürlüğüne atadı. Nil Tlabar Danıştay'dan yürütmeyi durdurma kararı çıkartınca, bu defa da uzman kadrosuna alındı.

Yılmaz Güney 19 yıl hapse mahkûm oldu

Yılmaz Güney (sağda) ve yeğeni Abdullah Pütün duruşmada.

13 temmuz - Yumurtalık İlçesi Savcısı Sefa Mutlu'yu 14 eylül 1974 tarihinde vurarak öldüren sinema sanatçısı Yılmaz Güney'in yargılanması sona erdi. Yılmaz Güney 19 yıla mahkûm oldu.

Ağustos

1. 17 temmuzda başlayan Montreal Olimpiyatları sona erdi.
2. Demokratik Parti Kütahya Milletvekili Mehmet Ersoy AP'ye girdi.
3. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit yurda döndü. Karşılama törenine hükûmet temsilcisi de katıldı.
7. Yunanistan, Ege'deki petrol arama çalışmalarından dolayı Türkiye'yi resmen protesto etti.
7. Demokratik Parti Erzurum Milletvekili Rasim Cinisli istifa etti.
9. Atina, Güvenlik Konseyi'ni toplantıya çağırdı.
11. Filistinli 2 gerilla Yeşilköy Havaalanı'nda yolcuları yaylım ateşine tuttu. 4 kişi öldü.
14. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın arabası Nusaybin'de taşlandı.
15. Liselerde modern matematik okutulmasına karar verildi.
16. Başbakan işadamlarıyla görüştü, « Daha çok vergiye ihtiyacımız var » dedi.
18. Yurtta benzin darlığı baş gösterdi.
19. Uluslararası Adalet Divanı, Yunanistan ile Türkiye'yi açık oturuma çağırdı.
19. Almanya, MHP Başmüfettişi Enver Altaylı'nın ikamet iznini uzatmadı.
20. Sanayi Bakanlığı ithalat döviz taleplerini yarı yarıya indirdi.
21. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç, MSP Genel Başkanı Erbakan'ın Atatürk ve Cumhuriyet düşmanı olduğunu ileri sürdü.
22. CHP'ye göre Demirel hükûmeti Ege Denizi konusunda geriye dönüş yaptı.
24. CHP, TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ın, Atatürk'e ilişkin 22 programı durdurduğunu iddia etti.
25. BM Güvenlik Konseyi, Türk-Yunan ikili görüşmesi talep etti.
28. Danıştay, hükûmetin elektriğe yaptığı yüzde 20 zammı durdurdu.

Alman makamları MHP Başmüfettişi Altaylı'yı istemiyor

19 ağustos - Federal Alman makamları, MHP'nin Almanya başmüfettişi olduğu öne sürülen Enver Altaylı'nın oturma iznini uzatmadı. Altaylı eşinin Türkiye'nin Bonn Büyükelçiliği'nde çalıştığını ileri sürerek, Almanya'da kalmak için ısrar etti. Ancak Almanlar sekreter olarak çalışan Altaylı'nın eşinin diplomat sıfatı taşımadığını belirttiler. Enver Altaylı, « MHP Avrupa Küçük Kurultayı »nın Köln'deki toplantısında başmüfettişliğe getirilmişti.

Bülent Ecevit ABD'den döndü

6 ağustos - ABD'de kendisine suikast girişiminde bulunulan CHP Genel Başkanı Ecevit 3 ağustosta yurda döndü ve 50 000'den fazla yurttaş tarafından karşılandı. Törene hükûmet adına Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe de katılırken, Ecevit için danalar kurban edildi. Ecevit ise, düşüncelerini silah zoruyla kabul ettirmek, haksızlıklarını zorbalıkla örtmek isteyenler karşısında yaşamı boyunca çabalarını daha büyük bir azimle sürdüreceğini söyledi; ayrıca Türkiye'nin sorunlarının dünya kamuoyuna yeterince anlatılamadığını da ileri sürdü. İki gün İstanbul'da kalan Ecevit, Ankara'ya girişinde de coşkuyla karşılandı.

Devlet adamları olimpiyatı yapılsaydı bizimkiler dökülürdü

8 ağustos - Sosyalist Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, olimpiyatlar dolayısıyla verdiği bir demeçte, « Devlet adamları olimpiyadı yapılsaydı, Demirel-Erbakan-Türkeş ve iktidarla muhalefetin diğer ünlü politikacıları, tıpkı boksörlerimiz ve güreşçilerimiz gibi birer birer dökülürlerdi » dedi. Eski millî atlet Aybar, sporcularımızın Montreal Olimpiyatları'ndan madalyasız dönmesi üzerine de, sporun « s »sinden anlamayanların spor kurumlarını arpalık olarak kullandıklarını söyledi.

MSP, TRT'yi uyardı

7 ağustos - Başbakan Demirel, MSP'nin sürekli TRT yayınlarından şikâyetçi olması üzerine, soruna çare bulması için Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ü görevlendirdi. Bu arada MSP, TRT'ye bir uyarı mektubu göndererek, partinin TRT tarafından küçük düşürüldüğünü ve genel müdürün değişmesi için çaba sarf edeceğini duyurdu. Haber Dairesi Başkanı eski AP Milletvekili Hami Tezkan bu konuda uyarıldı, böylece MSP ekranda ve radyoda daha fazla yer almaya başladı.

Filistinli gerillalar Yeşilköy Havaalanı'nı kana buladı: 4 kişi öldü

2 Filistinli gerilla tarafından basılan Yeşilköy Havaalanı savaş alanına döndü.

11 ağustos - Filistin Halk Kurtuluş Ordusu'na bağlı 2 gerillanın Yeşilköy Havaalanı'nda bir İsrail uçağını kaçırma girişimleri başarısızlıkla sonuçlandı, bu arada gerillaların açtıkları yaylım ateşi sonucu 4 kişi öldü; birçok kişi de yaralandı. Olayda ölenlerden 2'sinin İsrailli, birinin Japon, diğerinin de Amerikalı olduğu belirtildi. Alınan bilgilere göre İtalyan Havayolları'na ait bir uçakla Libya'dan Roma yoluyla İstanbul'a gelen gerillalar, Bağdat'a gideceklerini söyleyerek transit salonuna geçtiler. Daha sonra, Tel-Aviv'e gidecek olan İsrail Havayollarına ait uçağın yolcuları arasına karışan gerillaların birinden şüphelenen bir polis, gerilladan elindeki valizi açmasını istedi. Paniğe kapılan gerilla, valizinde bulunan bombayı çıkardı ve arama kabininin önüne atarak patlattı. Gerillalar, attıkları ikinci bir bombanın ardından, otomatik silahlarını çekerek transit salonunu gelişigüzel taradılar. Yeşilköy Havaalanı bir anda savaş alanına döndü ve güvenlik kuvvetleri olaya derhal müdahale ederek gerillaları kuşattı. Yaklaşık 40 dakika süren çatışmanın ardından gerillalar teslim oldular.

Gazetelerin okurlara ikramiye dağıtması yasaklandı

19 ağustos - Milli Piyango İdaresi'nin başvurusu üzerine gazetelerin okurlarına para dağıtması durduruldu. *Günaydın, Tercüman* ve *Yeni Asır* gazeteleri yaptıkları çekilişle her gün okurlarına belli bir miktar para dağıtarak tiraj arttırma yoluna gidiyordu.

Devlet Güvenlik Mahkemesi tartışması

30 ağustos - Adalet Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel, « Her rejim kendi güvenliğini teminata almakla kendisini mükellef sayar. Devlet güvenlik mahkemesi yasası yeniden çıkarılarak, komünizm karşısında Türk milliyetçiliğinin bir bütün olarak yer aldığı bir daha görülecektir » dedi.
Adalet Partisi yöneticileri Meclis ve Senato'ya devlet güvenlik mahkemelerinin yeniden kurulması için önerge vereceklerini açıkladılar. Cumhuriyet Halk Partisi ise, « Başbakan Devlet güvenlik mahkemesi yasasını çıkarmayı amaçlarken, en çirkin ve gerçek dışı suçlamaları yapmaktan geri kalmamıştır » dedi. Ayrıca Cumhuriyet Halk Partisi yaptığı açıklamada, devlet güvenlik mahkemelerini bir sömürü ve baskı unsuru olarak niteledi ve DGM'ye karşı var güçleriyle mücadele edeceklerini belirterek demokratik kitle örgütlerinin de bu mücadelede yer almasını istedi.

Ege kıta sahanlığı haritası yapıldı mı ?

22 ağustos - CHP, Milliyetçi Cephe hükûmetinin, Ege kıta sahanlığı konusunda « geriye dönüş » yaptığını ileri sürdü. Enerji Bakanlığı eski müsteşarı, Ecevit'in başbakanlığı döneminde Türk kıta sahanlığı haritası hazırlandığını ve Ege'deki petrol aramalarının bu haritada belirtilen yerlerde yapıldığını açıkladı. Başbakan Süleyman Demirel, CHP zamanında Ege'de araştırma yapıldığına dair devlet arşivlerinde bir kayıt bulunmadığını söyledi. CHP bu konuşmaya verdiği cevapta, haritanın var olduğunu ve Çandarlı gemisinin araştırma yaptığını bir kere daha belirtti. İki lider arasındaki bu söz düellosuna, MSP lideri Erbakan da karıştı ve CHP-MSP döneminde kıta sahanlığı sınırları için çalışma yapıldığını söyledi. Bu arada Çandarlı gemisinin araştırma sonuçlarının TPAO ve MTA'ya verildiği de açıklandı.

Petrol araştırmaları yapmak üzere Ege'ye açılan MTA'ya ait Sismik-1 (Hora) gemisi.

1976

Eylül

1. İşçi dövizi için farklı kur uygulaması başlatıldı. 16 lira olan dolar 17,5 liradan, 640 kuruş olan mark 7 liradan alınıyor.
1. Dumlupınar denizaltısı Çanakkale'de bir Rus şilebiyle çarpıştı.
1. Türk yüzücü Erdal Acet Manş'ı 9 saat 2 dakikada geçerek dünya rekoru kırdı.
3. Başbakan Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel askerden firar etti.
3. Elazığ'da sağ-sol çatışmasında 3 kişi öldü. ☞
4. Beyaz eşyaya yüzde 15 zam yapıldı.
6. Yargıtay Başkanı Cevdet Menteş, « Atatürk ilkelerinden fedakârlık yapılamaz » dedi.
7. Kahramanmaraş CHP İl Merkezi binası tahrip edildi. ☞
8. CHP Genel Başkanı Ecevit, MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ü suçladı.
10. Yugoslavya'da uçak kazası; 25'i Türk 176 kişi öldü. ☞
15. TBMM, DGM ile ilgili kanun tasarısını gündeme aldı.
15. Anayasa Mahkemesi Kamu İktisadî Kuruluşları'nın özel sektöre devrini engelledi. ☞
15. DİSK, Milliyetçi Cephe hükûmeti düşene kadar « genel yas » ilan etti.
18. DGM'ye karşı başlatılan işçi direnişi nedeniyle Ereğli Demir-Çelik'te üretim durdu.
19. THY Antalya uçağı Isparta yakınlarında düştü; 154 kişi öldü. ☞
21. İşçiyi kanunsuz direnişe sevk eden DİSK yöneticileri için tutuklama kararı verildi. ☞
22. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler ve arkadaşları cezaevine girdi. ☞
30. İstanbul'da işçi-polis çatışmasında bir işçi öldü.
30. Meclis, DGM için ikinci defa olağanüstü toplandı. ☞

ÖLÜM

9. Mao Zedong. ☞

İstanbul-Antalya seferini yaparken Isparta yakınlarındaki Karatepe'ye düşen THY'nin Antalya yolcu uçağından kurtulan olmadı.

THY'nin Antalya yolcu uçağı düştü: 154 ölü

19 eylül - Türk Hava Yolları'nın İstanbul-Antalya seferini yapmak üzere saat 22.45'te Yeşilköy Havaalanı'ndan havalanan ve içinde 147 yolcu ve 7 kişilik mürettebat bulunan Boeing 727 tipi Antalya isimli yolcu uçağı, saat 23.10'da Isparta'nın 34 km güneyindeki Karatepe'ye düştü.

Kazada yolcular ve mürettebattan kurtulan olmadı. Alınan ilk bilgilere göre uçağın havada infilak ettiği ve 1 500 m yüksekliğindeki Karatepe'ye çarptığı anlaşıldı.

Isparta itfaiyesi, askerî birlikler ve çevre köylerdeki vatandaşlar derhal kaza yerine giderek bir taraftan yangını söndürmeye, bir taraftan da cesetleri aramaya başladılar. Uçaktaki 147 yolcudan 66'sı İtalyan turistlerdi.

Erdal Acet Manş Denizi'ni 9 saat 2 dakikayla geçerken bir dünya rekoru kırdı ve son 102 yıllık dönemde yapılan en iyi 10 dereceden birini elde etti.

Elazığ ve Kahramanmaraş'ta CHP binaları saldırıya uğradı

Elazığ çıkan olaylarla ilgili olarak güvenlik kuvvetleri şehirde önlemler aldı.

7 eylül - Elazığ'da 3 eylülde başlayan ve iki gün süren sağ-sol çatışmasında 3 kişi öldü, 2'si ağır 29 kişi yaralandı. Olaylar sırasında Cumhuriyet Halk Partisi il binası ve birçok dükkân tahrip edildi. 7 eylülde de Kahramanmaraş'ta CHP il binası saldırıya uğradı. Olaylar Millî Selamet Partili ve Milliyetçi Hareket Partililerin gövde gösterisi halinde cereyan etti, bölgeye gelen CHP Genel Sekreter Yardımcısı Hasan Esat Işık taşlandı.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit Elazığ ve Kahramanmaraş olayları konusunda, « Türkiye, yurdumuzu Atatürk'ün aydınlık yolundan saptırmak için hükûmetten güç alanlara karşı aydınlık yolu tutmuştur. Cumhuriyet Halk Partisi de dimdik ayaktadır » dedi.

Enerji Bakanlığı: Benzin sıkıntısını bayiler yaratıyor

4 eylül - İzmit'teki İstanbul Petrol Rafinerisi AŞ'de (İPRAŞ) ikinci bir arıza olduğu ve yeniden benzin sıkıntısı başladığı haberleri Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı yetkilileri tarafından yalanlandı.

Bakanlık yetkilileri, İPRAŞ Rafinerisi'nin tam kapasiteyle çalıştığını, günde 2 500 ton benzin ve 3 500 ton motorin üretmekte olduğunu, son günlerde rafinerinin üretiminde herhangi bir azalmanın söz konusu olmadığını bildirdi.

Yetkililer yurdun bazı bölgelerinde benzin bulunamamasının, iddia edilenin aksine üretimdeki azalmalardan değil, kâr peşinde koşan ve nakliye ücretlerine zam yapılmasını isteyen akaryakıt bayilerinden kaynaklandığını açıkladılar.

Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Akaryakıt Bayileri Sendikası'nın, tüm üyelerini toplantıya çağırarak, hükûmete karşı bir çeşit baskı niteliği taşıyan bir tutum içine girdiklerini söylediler.

Demirel: İktidar sokakta oluşmadı ki sokakta kalksın

18 eylül - AP Genel Başkanı ve Başbakan Demirel, düzenlediği basın toplantısında, ekonomik ve sosyal konularla ilgili olarak 3 saat boyunca açıklamalarda bulundu.

Devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili kanuna karşı çıkmanın Anayasa'ya karşı çıkmak olduğunu söyleyen Başbakan Süleyman Demirel, « İktidar sokakta oluşmadı ki sokakta kalsın. Sokaktan gelen sokakta gider. Kimseyi Meclis'in üstüne çıkarmayacağız. 163. maddenin devlet güvenlik mahkemeleri kapsamı dışında bırakılması aşırı sağa taviz değildir » dedi.

Keşan Belediye Başkanı'nın düşündüren intiharı

9 eylül - Keşan Belediye Başkanı Rasim Ergene'nin intiharı ilçede üzüntü yarattı. Başkan Ergene'nin ölmeden önce bıraktığı mektupta anlamlı bir mesaj vardı: « Keşanlılar beni bağışlasın, halka daha iyi hizmet yapamadığım için hayatıma son veriyorum. »

Anayasa Hukukçusu Server Tanilli yargı önünde

30 eylül - « Uygarlık Tarihi » adlı kitabında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla yargılanan İstanbul Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Doçenti Server Tanilli duruşmasında, « Bilim adamı bilimsel görevini yaparken mahkemelerde hesap vermez » dedi.

TOFAŞ, tesislerini kapatma kararı aldı

TOFAŞ'ın Bursa'daki fabrikasında montaj zinciri.

17 eylül - TOFAŞ Yönetim Kurulu, « Murat 131 » yapımı için şirkete dış kredi sağlayacak kararnamenin bugüne kadar imzalanmaması üzerine tesislerini kapatma kararı aldı.

Karar, Başbakan Demirel, Başbakan Yardımcısı Erbakan, Sanayi Bakanı Doğru, Maliye Bakanı Ergenekon ve Ticaret Bakanı Başol'a bildirildi. TOFAŞ yöneticileri, alınan kapatma kararından yan sanayilerin de zarar göreceğini belirttiler.

Zagreb'de uçak kazası; 25'i Türk 176 kişi öldü

10 eylül - Londra-İstanbul direkt seferini yapmakta olan İngiliz Havayolları'na (BA) ait bir yolcu uçağı, Türkiye saatiyle 13.15'te Yugoslavya'da, Zagreb şehrinin 20 kilometre kuzeyinde bir Yugoslav yolcu uçağıyla havada çarpıştı. Kazada 176 kişi hayatını kaybetti. Ölenler arasında İngiliz yolcu uçağıyla İstanbul'a gelmekte olan 25 Türk yolcu da bulunuyor. 10 000 m yükseklikte meydana gelen kazanın sebebinin, uçaklardan birinin yanlış irtifada uçmasından kaynaklandığı belirtildi.

Boğaz'da vapur motorla çarpıştı: 10 ölü

30 eylül - Şehir Hatları'na bağlı Ülev vapuru, 29 eylül sabahı saat 07.25'te Eminönü'ne gitmek için Üsküdar iskelesinden ayrılırken, içinde yaklaşık 20-25 yolcu bulunan Şenol adlı motorla çarpıştı. Ülev vapuruna arkadan çarpan motor devrilerek battı, içindeki yolcular denize döküldü. Denize düşenlerden 13'ü çevreden yetişenler tarafından kurtarılırken, 3 yolcunun cesedi çıkarıldı. Denize düşen 7 yolcunun ise kayıp olduğu anlaşıldı.
30 eylülde yapılan arama çalışmaları sonucu 7 yolcunun cesedi denizden çıkarıldı, böylece ölü sayısı 10'a yükseldi.

DGM'ye karşı çıkan DİSK yöneticileri tutuklandı

30 eylül - Devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili kanun tasarısı 15 eylülde Meclis gündemine alındı. Bunun üzerine Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) yöneticileri, işçileri söz konusu yasaya karşı direnişe çağırdı. 18 eylülde, DİSK'in başlattığı pasif direniş yüzünden Ereğli Demir-Çelik Fabrikası'nda üretim durdu.
21 eylülde Meclis devlet güvenlik mahkemeleri tasarısını görüştü ancak çoğunluk sağlanamadı. İşçileri yasadışı eyleme kışkırttıkları gerekçesiyle 22 eylülde tutuklanan DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler ile arkadaşları bir gün cezaevinde kaldıktan sonra serbest bırakıldılar. Türk-İş, DİSK'in eylem çağrısını benimsemedi.
DİSK Genel Başkanı Türkler, Türk-İş'i MC hükûmetinin yanında yer almakla suçladı. Meclis 30 eylülde ikinci defa olağanüstü toplandı. Bu defaki toplantıda da CHP'nin yaptığı engelleme nedeniyle çoğunluk sağlanamadı. Başbakan Demirel, yasanın mutlak çıkarılacağını söyledi.

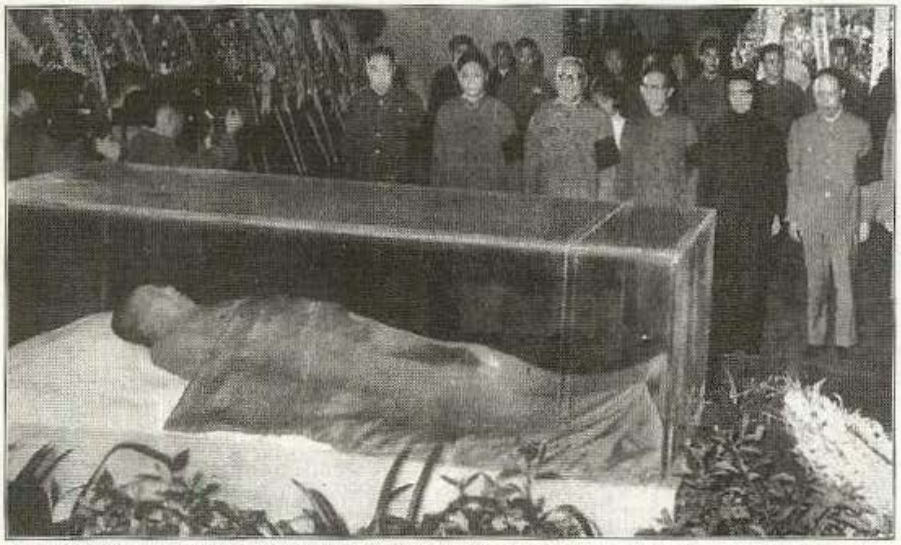
Sükan: İç savaşa sürükleniyoruz

8 eylül - DP Genel Başkan Yardımcısı Faruk Sükan, yaptığı açıklamada, son günlerde yurdun çeşitli yerlerinde meydana gelen anarşik olaylara değinerek, « Türkiye tehlikeli sosyal patlamaların eşiğinde, bir iç savaşa ve kardeş kavgasına sürüklenmektedir » dedi.
Sükan, Türkiye'nin böyle bir anarşi ortamına sürüklenmesinin baş sorumlusunun MC hükûmeti olduğunu ileri sürdü.

Anayasa Mahkemesi, KİT'lerin satışını öngören yasayı iptal etti

15 eylül - Kamu İktisadî Kuruluşları veya KİT'lerin hisselerinin yüzde 49'una kadar olan bölümünün özel sektöre satılmasını öngören yasa maddesi, Cumhuriyet Halk Partisi'nin açtığı dava sonucunda Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.
Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararıyla ilgili gerekçesinde, « Sosyal devlet ilkesinin bir gereği olarak toplumun bütün kesimlerinin katkısıyla kurulmuş olan Kamu İktisadî Kuruluşları'na ve söz konusu kuruluşların ortaklarına ilişkin payların bir bölümünün, özel girişim sahiplerine satılmasının, kamu yararı ve sosyal devlet kavramlarıyla bağdaşır bir yanı yoktur » denildi.

Mao Zedong öldü

Dul karısı ve arkadaşları, cam bir tabuta konan Mao'nun naaşı önünde saygı duruşunda.

9 eylül - Çin Halk Cumhuriyeti'nin önderi Mao Zedong 83 yaşında Pekin'de öldü.
1923 yılında Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) Merkez Komitesi üyeliğine getirilen Mao Zedong, ÇKP'nin Guomindang'la işbirliğine girmesiyle, 1924'te Guomindang Merkez Komitesi üyeliğine atandı. 1925'te Guomindang'ın önderliğini ele geçiren Çan Kay-şek komünistleri uzaklaştırınca işbirliği bozuldu. Mao Zedong, Çan Kay-şek kuvvetleri ile komünistler arasındaki savaşta Hunan ayaklanmasını yönetti (1927); başarısızlığa uğrayınca Jiangxi'ye sığındı. Hunan'da Kızıl Ordu'yu kurdu; köylülerin desteğini sağlamak için bir toprak reformu uyguladı. Kırsal kesimlerde komünist hareketi yaymaya uğraştıysa da, devrimin şehirlerde ve işçiler tarafından gerçekleştirileceğini savunan parti yöneticilerince Çin Komünist Partisi'nin yönetiminden uzaklaştırıldı. 1934'te Çan Kay-şek'in milliyetçi güçleri karşısında tutunamayınca, Kızıl Ordu'nun büyük bölümüyle birlikte Jiangxi'deki üssünü terk ederek « Uzun Yürüyüş »ü başlattı; bu hareketi başarılı sonuç verdi ve 1935'te ÇKP'nin yönetimini yeniden ele geçirdi. 1937'de Çin-Japon Savaşı'nın patlak vermesiyle, Çin Komünist Partisi'ni Çan Kay-şek'in kuvvetleriyle işbirliğine yönelten Mao, savaş bitince ve iç savaşı yeniden başlattı.
ABD'nin açık desteğine rağmen Çan Kay-şek'i yenilgiye uğratarak, 1 ekim 1949'da Çin Halk Cumhuriyeti'ni ilan etti. 1954'te devlet başkanı olan Mao Zedong, gün geçtikçe Sovyet modelinden ayrılan özgün bir sosyalizme yöneldi. 1966'da Büyük Proleter Kültür Devrimi'ni başlatan Mao gücünü daha da pekiştirdi. Mao'nun ölümüyle Çin'de bir iktidar mücadelesinin başlayacağı tahmin ediliyor.

1976

Ekim

1. MSP'li İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, CHP'li Belediye Başkanı Vedat Dalokay'a işten el çektirdi.
1. Töb-Der Ankara Valiliği'nce kapatıldı.
1. İstanbul'a gelen dünya şampiyonu zenci boksör Muhammed Ali Clay, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'la görüştü.
5. Danıştay, Töb-Der'i kapatma kararını durdurdu.
5. DGM önerisi görüşülürken Meclis'te kavga çıktı. ☞
8. Bağımsız milletvekilleri Sadettin Bilgiç, Nilüfer Gürsoy ve Ata Bodur AP'ye girdiler.
8. Danıştay, Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay'ın görevden alınmasıyla ilgili karar hakkında yürütmeyi durdurma kararı verdi.
10. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, TRT'yi AP'nin meddahlığını yapmakla suçladı.
11. İlgili yasa ekim 1975'te Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildiği ve geçen yıl içinde yeni yasa çıkarılamadığı için DGM uygulaması sona erdi.
18. Karakaya Barajı'nın temeli atıldı.
21. AP 8. Büyük Kongresi Ankara'da toplandı. ☞
23. Demirel yeniden AP genel başkanı seçildi. ☞
24. MSP 3. Büyük Kongresi yapıldı. Genel başkan seçilen Erbakan, AP'ye çattı. ☞
26. MSP'li Çalışma Bakanı Tevfik Paksu istifa etti. ☞
27. Türk lirasının değeri düşürüldü; dolar 16,83 lira.
29. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, güvenlik kuvvetlerinin bir kısmının tarafsız davranmadığını söyledi. ☞
30. Sosyalist partiler, Cumhurbaşkanı'nın bayram mesajını eleştirdi. ☞

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk: Güvenlik kuvvetlerinin bir kısmı tarafsız değil

30 ekim - Cumhuriyet Bayramı mesajında Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, particiliğin, partizanlığın ve iltimas, rüşvet gibi sosyal hastalıkların ülkedeki tahribatının, kamu vicdanı ve huzurunu büyük ölçüde rahatsız ettiğini, güvenlik kuvvetlerinin bir kısmının tarafsız davranmadığını söyledi.
Öte yandan, mesajda yer alan sosyalistlerle ilgili bölüm, Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın, Sosyalist Parti Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz tarafından eleştirildi.
Sosyalist partilerin liderleri sosyalizm ile tüm dünyaca lanetlenen faşizmin aynı kefeye konmak istenmesini kınadılar.

MSP, Demirel'in sıkıyönetim önerisine karşı çıktı

5 ekim - Başbakan Demirel son günlerde olayların tırmanış gösterdiğini belirterek, « Anayasa sıkıyönetim ilan etme yetkisini hükûmete vermiştir. Sıkıyönetim ilan edebiliriz » dedi. Ancak MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ve MSP'li bakanlar bu öneriye karşı çıktılar.

Meclis'te kavga

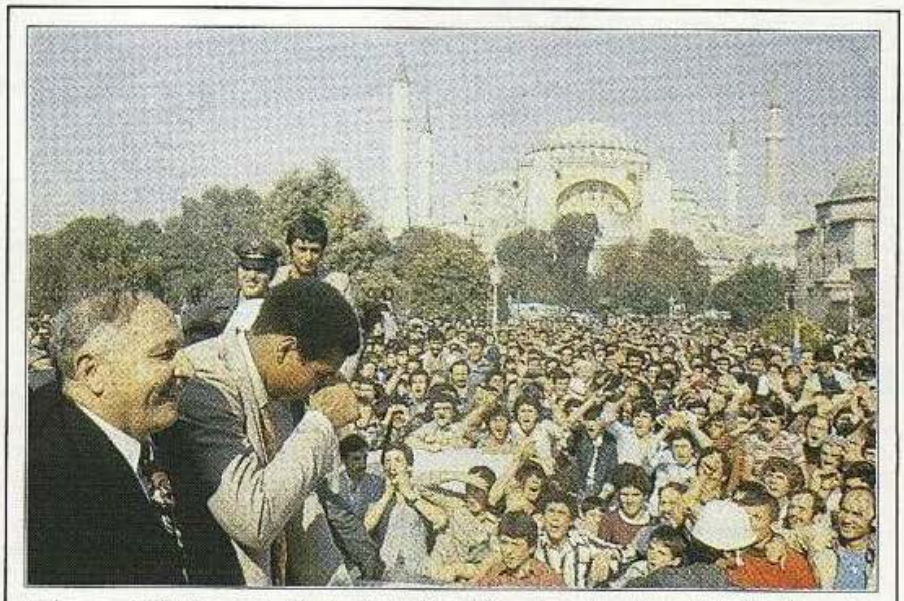
5 ekim - Millet Meclisi'nde Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu tasarısı görüşülürken kavga çıktı.
Adalet Partisi Isparta Milletvekili Mustafa Cesur'un Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri için « Cumhuriyet düşmanları Cumhuriyet'i satıyorlar » demesi üzerine çıkan kavgada bazı milletvekilleri tartaklandı. Yaralanan milletvekilleri Meclis revirine kaldırılarak ilk tedavileri yapıldı. Oturumu yöneten Millî Selamet Partili Başkan Vekili Rasim Hancıoğlu, kavganın büyümesi üzerine birleşime ara vermek zorunda kaldı.

Demirel 7. defa AP genel başkanı

23 ekim - AP 8. Genel Kurulu çalışmalarını tamamladı ve 1 376 oydan 1 358'ini alan Süleyman Demirel yeniden genel başkan seçildi. Genel İdare Kurulu'na eski Demokrat Partililer de girdi. Kongre sonucu yayımlanan bildiride, « Sınıf iktidarı, halk iktidarı peşinde olan sol maceracılar, bölücü ve yıkıcılar, ülkemiz ve milletimiz için zararlı ve tehlikeli bir yolun yolcularıdır » denildi.

Millî Selamet Partisi'nin dinî alanda çalışmaları

20 ekim - « MSP 1976-Sanayide Millî Hamle » adıyla yayınlanan kitabın « manevî kalkınma » bölümünde, Millî Selamet Partisi'nin dinî alandaki çalışmalarına yer verildi. Millî Selamet Partisi'nin koalisyonda bulunduğu iki yıllık süre içinde yapılan cami yardımları, yeni açılan imam, müezzin, vaiz ve kuran kursu kadroları, bu dönemde eğitime başlayan imam hatip okulları sıralandı.

Muhammed Ali, Necmettin Erbakan'la birlikte Sultanahmet Meydanı'nda halka hitap etti.

1976

Yeniden MSP genel başkanı seçilen Erbakan, iktidar ortağı AP'yi suçladı

Erbakan yeniden MSP genel başkanı seçildi.

26 ekim - Millî Selamet Partisi'nin 3. Büyük Kongresi yapıldı. Konya Milletvekili Necmettin Erbakan, 1 120 delegeden 1 064'ünün oyunu alarak yeniden genel başkan seçildi. Kongrede delegelere hitaben yaptığı konuşmada Necmettin Erbakan iktidar ortağı partiye şiddetle çatarak, « Adalet Partisi ayakta kalma süresini biraz daha uzatabilmek için yeni takviye ilaçlarıyla meşgul » dedi ve Adalet Partisi'nin haktan değil sömürücüden yana olduğunu ileri sürdü.
Öte yandan genel kurul parti içindeki sürtüşmeyi ortaya çıkardı. MSP'li Çalışma Bakanı Tevfik Paksu 26 ekimde hem bakanlıktan hem de partiden istifa etti. Paksu'yu Sivas Milletvekili İhsan Karaçam'ın istifası izledi. Millî Selamet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan istifayı kabul etmediklerini ve Paksu kardeşlerini bir süre dinlendireceklerini söylediyse de, Tevfik Paksu istifasında kararlı olduğunu gösteren bir tutum sergiledi.

DİE: Nüfusun yüzde 40'ı okuma yazma bilmiyor

3 ekim - 26 ekim 1975'te yapılan 10. genel nüfus sayımının sonuçları Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) tarafından yayımlandı. 40 197 000 olarak saptanan nüfusun 12 milyonunun, yani yüzde 40'ının okuryazar olmadığı anlaşıldı.

Kasım

1. Üniversiteler yeni öğretim yılına girdi; çatışmalar da başladı.
1. MSP'den istifa eden Sivas Milletvekili İhsan Karaçam MHP'ye katıldı.
2. İTÜ'deki çatışmada 1 kişi öldü, 3 kişi yaralandı.
3. ABD'de başkanlık seçimini Jimmy Carter kazandı.
3. CHP Genel Başkanı Ecevit, « kapitalizmle kalkınma olanağı olmadığını » ileri sürdü.
7. MSP hükûmete, « taahhütlerine sadakat göstermesi için » bir muhtıra verdi.
10. Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, eğitim enstitüsü giriş sınavlarını iptal ettirdi. ☞
12. İstanbul Üniversitesi süresiz kapatıldı.
15. Yabancı bankalar Türkiye'ye verilecek kredileri durdurdu. ☞
17. CGP Van Milletvekili Muslih Görentaş istifa edince CGP grup kurma hakkını kaybetti.
17. Şilili sanatçılar sınır dışı edildi. ☞
18. Diyanet İşleri Başkanlığı, memurlar için gece Kuran kursları düzenledi.
21. CHP Gençlik Kurultayı olaylı geçti.
22. Türkiye Müzisyenler Sendikası TRT'yi boykot etti.
24. MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, « AP ve CGP dışa bağımlı, sömürücü montaj sanayiinin koruyucusudur » dedi. ☞
24. Van'ın Çaldıran ve Muradiye ilçelerinde deprem; 3 840 ölü. ☞
27. CHP'nin 23. kurultayı toplandı. ☞
27. CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e katılması kabul edildi. ☞
30. Ecevit yeniden CHP genel başkanı, Orhan Eyüboğlu genel sekreter oldu. ☞
30. 1977 bütçesi 220 milyar lira olarak bağlandı.

CHP'den, Sosyalist Enternasyonal'e katılma kararı

30 kasım - CHP'nin 23. Kurultay'ı toplandı. Üç gün süren Kurultay 30 kasımda sonuçlandı ve Bülent Ecevit 1 324 oyla yeniden genel başkan seçildi. Genel Yönetim Kurulu toplantısında Orhan Eyüboğlu gene genel sekreterliğe getirildi. Kurultayın en önemli olayı CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e katılması önerisinin oybirliğiyle kabul edilmesiydi. Başbakan Süleyman Demirel, CHP'nin bu kararının Türkiye'nin hükümranlığına aykırı olduğunu ileri sürdü. Demirel, « Ecevit çelişkiler abidesidir. Dayanışma partiden partiye değil, devletten devlete olur » dedi.

MSP'li Cumalıoğlu AP'yi dışa bağımlı olmakla suçladı

Fehmi Cumalıoğlu, AP ve CGP'yi suçladı.

24 kasım - Millî Selamet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, « Adalet Partisi ağır sanayi yatırımları için vaat ettiği ödenekleri vermezse, MSP'li bakanlar bütçeyi imzalamayacaklardır » açıklamasını yaptı. Adalet Partisi ve Cumhuriyetçi Güven Partisi'nin dışa bağlı, sömürücü montaj sanayiinin koruyucuları olduklarını ve belli bir tüccar kesimi tarafından desteklendikleri için ağır sanayii yatırımlarını gerçekleştiremediklerini ifade eden MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, « Ulusal savaş sanayii kurulması halinde Türkiye'nin dışa bağımlılığı sona erecektir » dedi.

Çaldıran ve Muradiye'de deprem: 3 840 ölü

Çaldıran ve Muradiye'deki deprem felaketzedeleri, yatacak bir yatak, sarınacak bir yorgan, bir battaniye bulabilmek için saatlerce enkaz arasında eşyalarını aradılar.

24 kasım - Van'ın Çaldıran ve Muradiye ilçelerinde saat 14.22'de meydana gelen 7,5 şiddetindeki depremde 3 840 vatandaşımız hayatını kaybetti, 497 vatandaşımız ise yaralandı. 3 000 kilometrekareden geniş bir alanda etkili olan depremde 9 232 konutun tamamen yıkıldığı veya onarılamayacak derecede hasar gördüğü anlaşıldı.
Can kaybının bu derece yüksek olması ve bu kadar fazla konutun yıkılması binaların eksik malzemelerle derme çatma yapılmış olmasına bağlanıyor.

Cumhurbaşkanı, eğitim enstitüsü sınavını iptal ettirdi

22 kasım - 10 kasımda Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, eğitim enstitülerine giriş sınavının iptal edildiğini açıkladı.
Sınavda, soruların bir bölümü MHP lideri Alparslan Türkeş'e ayrılmış ve « başbuğ » olarak adlandırılan Türkeş'in doğum tarihi sorulmuştu. Şikâyetler üzerine Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk olaya el koydu ve Başbakan Süleyman Demirel'den konu hakkında bilgi istedi. İptal kararı da Cumhurbaşkanı'nın bu girişiminden sonra verildi. 13 kasımda Öğretmen Okulları Genel Müdürü Ayvaz Gökdemir, bakanın verdiği iptal kararına uymayacağını bildirdi. Bakan-Genel Müdür sürtüşmesi bir hafta sürdü ve 22 kasımda sınavlar yenilendi. DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, « Eğitim enstitülerindeki çağdışı politik oyunlar bozuldu » diyerek hükûmetin tutumunu eleştirdi.

Şilili halk ozanları sınır dışı edildi

17 kasım - Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) davetlisi olarak uçakla Ankara'ya gelen Şilili halk ozanları, Esenboğa Havaalanı'nda bir süre bekletildikten sonra polis tarafından sınır dışı edildiler. Daha önce İzmir ve İstanbul'da konserler veren sanatçıların sınır dışı edilmeleri üzerine TİP Genel Başkanı Behice Boran yaptığı açıklamada, « Milliyetçi Cephe Hükûmeti faşist Şili cuntasıyla işbirliğini açıkça ortaya koydu » dedi.

Demirel-Ecevit söz düellosu

30 kasım - Başbakan Demirel, « Büyük Türkiye Ecevit'in kafasına sığmaz » dedi. Ecevit'in, « Büyük Türkiye » sözünü kullanmasını « terakki » olarak niteleyen Demirel, « Sayın Ecevit büyük Türkiye'yi istiyorsa nasıl yapılacağını tartışalım. Ama ben, kafasının alacağına kani değilim » dedi. Ecevit ise, « Fil insandan büyüktür, ama insan gelişmiştir. Kalkınma sayıyla, demirle, çimentoyla belirlenir. Gelişmedeyse bunlara ek olarak okul vardır, özgürlük vardır, adalet vardır » dedi.

Dış krediler durdu

15 kasım - Yabancı bankalar Türkiye'deki ekonomik durumu göz önüne alarak kredi vermeyi durdurdu. İşçi dövizlerinin de azalmaya başlaması üzerine hükûmet özendirici önlemler aldı: « Bedelsiz ithalat » işlemleri kolaylaştırıldı, dövize çevrilebilir mevduat hesabı bulunanlara bedelsiz ithalat olanakları tanındı.

ABD'nin 39. Başkanı seçilen Demokrat Parti adayı Jimmy Carter ile eşi Rosalyn Carter, seçim zaferini seçmenleriyle birlikte kutlarken.

1976

Aralık

6. Yurtdışındaki işçilerin gönderdiği dövizde bir yıl öncesine oranla 318 milyon dolar azalma oldu.
8. Zam talebi geri çevrilen Renault üretimi durdurdu.
11. İlaç fiyatlarına yüzde 17-62 oranında zam yapıldı.
12. CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu, Pasinler'de saldırıya uğradı. ☞
13. 12 kasımda kapatılan İstanbul Üniversitesi'nde öğretim olaylı başladı; 3 kişi yaralandı.
14. MSP koalisyon ortağı AP'yi suçladı. ☞
15. Başbakan Demirel iç güvenlik için yeni kanunlar gerektiğini söyledi.
17. Danıştay Dava Daireleri Kurulu, TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ın atanma kararını iptal etti.
18. AP'de örgütle ilgili genel başkan yardımcılığına Sadettin Bilgiç getirildi.
21. Özel sektörün sigara üretmesine izin verildi.
21. Başbakan Demirel, « Türkiye'deki huzursuzluğun temelinde enternasyonal komünizm vardır » dedi.
23. Ülkü Ocakları İzmir Şubesi mahkemece kapatıldı.
23. ODTÜ Mütevelli Heyeti, Rektör Ilgaz Alyanak'ı görevinden aldı.
23. Senato'da Demirel için « lekeli » denmesi tartışmalara neden oldu.
24. Danıştay, tekrarlanan eğitim enstitülerine giriş sınavları için yürütmeyi durdurma kararı verdi.
26. CHP ve MSP erken seçime karşı çıktı.
27. Renault otomobil fabrikasında 2 700 kişinin işine son verildi.
27. Ülkü Ocakları İstanbul Şubesi Başkanı Mustafa Verkaya, « öğretim özgürlüğüne engel olduğu » gerekçesiyle tutuklandı.

Demirel: CHP anarşiyi körüklemiştir

28 aralık - AP Genel Başkanı ve Başbakan Demirel, AP Meclis grubunda yaptığı konuşmada CHP'yi « Sınıf mücadelesini tahrik etmekle » suçladı. « CHP Anayasa ve kanunlarla kurulmuş düzeni, çökesi düzen, bozuk düzen diye kötülemiş, adeta rejim düşmanlarına vasat hazırlamıştır » dedi. Demirel, « CHP daima yangın üzerine benzinle gitmiş, biz onu söndürmeye çalışmışızdır. CHP kanunların üstünde doğa kanunu bulunduğunu ilan ederek adeta kanunlara karşı çıkılmasını teşvik etti. Boykotla işgal aynı şey diyerek okulları okunmaz hale getirdi. Anarşiyi teşvik etti » diye konuşmasını tamamladı.
Başbakan Demirel, hükûmeti bırakma olasılığından da bahsederek, « Bırakıp gitmeyiz ama sonuna kadar da yükü çekmeye mecbur değiliz » dedi.

Ayvaz Gökdemir.

Ayvaz Gökdemir: Milliyetçilerin kadrolaşması lazım

12 aralık - Millî Eğitim Bakanlığı'nın okullardaki olayları önleme çarelerini araştıran komisyonda konuşan Öğretmen Okulları Genel Müdürü Ayvaz Gökdemir, « Nerede kadrolaşıp milliyetçileri hâkim duruma getirmişsek, orada olaylar durdu. Bunun için kadrolaşmamız lazımdır » dedi.

« Komandolar » CHP'lilere saldırdı

12 aralık - CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu ve 30'a yakın CHP'li Erzurum'un Pasinler İlçesi'nde, « Başbuğ Türkeş », « Komünistler Moskova'ya » diye bağıran « komandolar »ın taşlı saldırısına uğradı. CHP binası tahrip edildi, başta Eyüboğlu olmak üzere birçok CHP'li yaralandı. CHP Genel Başkanı Ecevit, « Türkiye'de bugün hükûmet denebilecek bir kurul yoktur » diyerek, katilleri başbakanın yönlendirdiğini ileri sürdü.

Ülkü-Bir Başkanı hakkında dava

30 aralık - Manisa Savcılığı, Ülkü-Bir'in Ege bölge toplantısında ortaöğretimde Osmanlıca ve Arapça okutulmasını isteyen Ülkü-Bir Genel Başkanı Orhan Düzgüneş hakkında laikliğe aykırı davranıştan dava açtı.
Düzgüneş, « Yurtta sulh cihanda sulh » sloganıyla Türk milletinin yıllarca uyutulduğunu söyledi ve din derslerinin okullarda okutulmasını istedi.

MSP'li Bakan Aksoy: Hükûmet boşlukta

14 aralık - Hükûmetin MSP kanadı AP'ye eleştirilerini artırdı. MSP'li Devlet Bakanı Hasan Aksoy, « Hükûmet şu anda boşluktadır. Hükûmetin aldığı güvenoyu, protokolün şartlarını yerine getirmediği için geçersizdir » dedi. Bu arada MSP, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ile Türkiye arasındaki ilişkilerin dondurulmasını istedi.

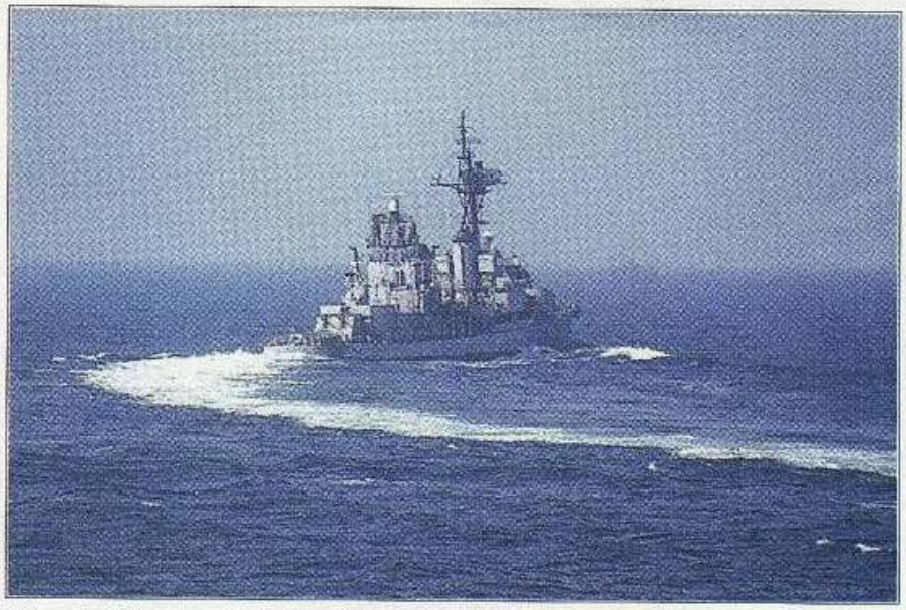
AP'de örgütle ilgili genel başkan yardımcılığına getirilen Sadettin Bilgiç.

1977

Ocak

1. Millî Eğitim Bakanlığı bazı okul kitapları hakkında soruşturma başlattı. ☞
3. Türkiye-Irak petrol boruhattı açıldı.
6. Parlamento üyelerinin net maaşı 25 911 lira oldu. ☞
7. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit Bulgaristan gezisine başladı.
9. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, milletvekili maaş zammını kabul etmeyeceğini açıkladı. ☞
10. Meclis Başkanı Kemal Güven parlamenterlere zamlı ödemeyi durdurdu.
11. Amerikan Lockheed uçak firmasının Türkiye temsilcisi Nezih Dural tutuklandı.
13. MSP'li Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, müsteşarı Melih Ezgü'yle yumruklaştı. ☞
14. İstanbul Sanayi Odası'na ait Odakule İşhanı makineli tüfekle tarandı.
16. İstanbul'da bir öğrenci öldürüldü.
18. « Komandolar », İstanbul İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi'ni 19 saat süreyle işgal etti.
21. Et ve Balık Kurumu ürünlerine yüzde 30-50 oranında zam yapıldı.
21. MSP Genel Başkanı Erbakan, « AET anlaşması Türkiye'yi uşak olmaktan kurtaracak biçimde düzeltilmelidir » dedi. ☞
26. İki gün içinde 4 öğrenci öldürüldü.
26. Basına çatan CHP Erzincan Senatörü Niyazi Ünsal disiplin kuruluna verildi.
27. İstanbul Üniversitesi olaylar nedeniyle 1 şubata kadar kapatıldı.
28. Uluslararası Gazete Sahipleri Federasyonu, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e başvururarak, yazar Zekeriya Sertel'in yurda dönebilmesi için izin verilmesini istedi. ☞
31. CHP Genel Başkanı Ecevit, demokratik grupları iç barış için birleşmeye çağırdı.

Kocatepe muhribiyle ilgili soruşturma bitti

Kıbrıs Harekâtı sırasında batan Kocatepe muhribi.

21 ocak - Genelkurmay Askerî Savcılığı, Kıbrıs Harekâtı sırasında Kocatepe muhribinin Türk uçakları tarafından yanlışlıkla batırıldığını, bunun savaşın doğal sonuçları arasında bulunduğunu, herhangi bir komutan ve personelin olaydan sorumlu tutulamayacağı sonucuna varıldığını açıkladı.
Genelkurmay Askerî Savcılığı'nın kararları yalnız hükûmetin itirazı üzerine değişebilir. Ancak hükûmetten bu karara yasal süre içinde herhangi bir itiraz gelmediğinden söz konusu karar kesinleşti.

Bakan Orhan Öztrak gümrüklerde suiistimaller olduğunu kabul etti

10 ocak - Millet Meclisi'ndeki bütçe görüşmeleri sırasında söz alan Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak, bakanlığına yöneltilen eleştirileri cevaplarken, gümrüklerdeki suiistimallerle ilgili iddiaların « doğru » olduğunu kabul etti.
Bakan Orhan Öztrak, « Evet gümrüklerde suiistimaller olduğu bir gerçektir, ama bu diğer birçok yerden fazla değildir » dedi.

Gümrük ve Tekel Bakanı Orhan Öztrak.

Alparslan Türkeş'in karikatürlerine gösterdiği tepki anlaşılamadı

16 ocak - Başbakan Yardımcısı Türkeş, karikatürist Semih Balcıoğlu'nun çizdiği karikatürleriyle ilgili tepkisini dile getirerek, « Yakında kendi karikatürünü kendisine çizdireceğiz » dedi. Türkeş'in bu sözünün espri mi yoksa tehdit mi olduğu anlaşılamadı.

Bakan ile müsteşar arasında kavga

13 ocak - MSP'li Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu ile Bakanlık Müsteşarı Melih Özgü bakanlıkta yumruk yumruğa kavga ettiler. Müftüoğlu'nun, müsteşarın bütün yetkilerini elinden alarak genel müdürlere dağıtmasına Yüksek Savcılar Kurulu karşı çıktı. Müftüoğlu müsteşarlık odasını kilitletti; müsteşar levhasını da kaldırıp attı. Bununla da yetinmeyen bakan, koridorda rastladığı müsteşarla bir kere daha yumruk yumruğa kavga etti.

1977

Parlamenterin maaşına yapılan zam tepki doğurdu

26 ocak - Parlamenterlerin ödenek ve yolluklan 9 764 lira artırıldı ve parlamento üyelerinin net maaşı 25 911 liraya yükseldi. Zam kararı Sayıştay'ın karşı çıkmasına rağmen Meclis'te üç dakika içinde oybirliğiyle alındı. Son zamla bir parlamenterin bir saatlik çalışması 520, bir işçinin ise 13 liraya gelmiş oldu.
9 ocakta CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, zammı almayacağını ve zammın durdurulması için girişimde bulunacağını açıkladı. Meclis Başkanı Kemal Güven 10 ocakta zamlı ödemeleri durdurdu. Zamma karşı CHP ve DP'nin birer önerge hazırladığı öğrenildi.
Zam konusunda basını suçlayan CHP'li Senatör Niyazi Ünsal, 26 ocakta parti disiplin kuruluna verildi.

Ders kitaplarında ırkçılık

27 ocak - Liselerde okutulan « Felsefeye Başlangıç » adlı kitap tartışmalara neden oldu. Bazı çevreler bu kitapta Alevîlerin küçük düşürüldüğünü ileri sürdüler. Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem radyo ve televizyondan bir konuşma yaparak, ders kitaplarında geçen « Galiye » sözünün Alevîlerle bir ilişkisi olmadığını söyledi. Ancak Ankara Savcılığı'nda oluşturulan bilirkişi heyeti kitapta suç unsuru bulduğunu açıkladı. Bakanlık şikayet konusu ders kitabı nedeniyle Talim Terbiye Kurulu Başkanı Rıza Kardaş'ı görevden aldı. Bazı ders kitaplarında da ırkçılığı destekleyen bölümler tespit edildi. Kitaplardan bu sayfalar çıkarıldı.

Erbakan: AET anlaşması düzelmeli

21 ocak - MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan çıktığı yurt gezisinde yaptığı konuşmalarda, « AET anlaşması Türkiye'yi uşak olmaktan kurtaracak biçimde düzeltilmelidir » dedi. Bunun üzerine bazı dinleyiciler de Erbakan'a kendisinin koalisyon ortağı olduğunu hatırlattılar.

Sertel için başvuru

28 ocak - Uluslararası Gazete Sahipleri Federasyonu (FIEJ) Cumhurbaşkanı Korutürk ve Başbakan Demirel'e birer mektup göndererek, yurtdışında yaşayan gazeteci Zekeriya Sertel'in Türkiye'ye dönebilmesi için yardımcı olunmasını istedi. Mektupta 86 yaşındaki Sertel'in son günlerini kendi ülkesinde geçirmek isteğinin temel bir hak olduğu belirtilerek, gerek insancıl gerek yasal açıdan bu isteğin yerine getirilmesinin gereği üzerinde duruluyor.

Şubat

1. İstanbul'da bir öğrenci öldürüldü.
5. Üniversite rektörleri Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'le bir görüşme yaptılar. ☞
5. Töb-Der, Tüm-Der ve Tüted tarafından düzenlenen « Ekonomik ve Demokratik Haklar » miting ve yürüyüşü Ankara'da yapıldı.
6. AP Ankara Senatörü Yiğit Köker partisinden istifa etti.
7. Töb-Der, Tüm-Der ve Tüted kapatıldı.
9. Çekilmiş kahveye yüzde 100 zam; kahvenin kilosu 140 lira oldu.
12. CGP, Başbakan Demirel'e muhtıra verdi. ☞
14. ODTÜ rektörlüğüne, Sosyal Bilimler Bölüm Başkanı sağ eğilimli Profesör Hasan Tan'ın atanması tepkilere yol açtı.
15. Sanayi Odaları Başkanı Sakıp Sabancı, « Tek çıkar yol erken seçimdir » dedi.
15. Başbakan Yardımcısı Erbakan'ın brifingine Cumhurbaşkanı Korutürk, komutanlar ve CGP'liler katılmadı. ☞
16. Danıştay Töb-Der, Tüm-Der ve Tüted'in kapatılmasına ilişkin valilik kararını durdurdu.
16. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar'ın görev süresi 1 yıl uzatıldı.
18. ODTÜ Akademik Konseyi, yeni rektör Profesör Hasan Tan için « güvensizlik » kararı aldı.
20. Anayasa Mahkemesi raportörü, parlamenter maaşına zam kararını Anayasa'ya aykırı buldu.
22. DİSK 1977 seçiminde CHP'yi destekleyeceğini açıkladı.
23. Rektör Profesör Hasan Tan ODTÜ'yü kapattı, yurtlar boşaltıldı.
26. İstanbul'daki « Evlat Acısına Son » mitingine binlerce kadın katıldı. ☞
27. Sosyalist Devrim Partisi genel başkanı seçilen Mehmet Ali Aybar seçime katılacaklarını açıkladı.

« Evlat Acısına Son » yürüyüşü

26 şubat - İstanbul'da CHP İstanbul İl Kadın Kolu tarafından düzenlenen ve aralarında Türk-İş ve DİSK'in de bulunduğu çeşitli kuruluşlar tarafından desteklenen « Evlat Acısına Son » adlı sessiz yürüyüşe binlerce kadın katıldı. Yürüyüşte çarşaflı kadınların da bulunduğu, birçok kadının yürüyüşe çocuklarıyla birlikte katıldığı görüldü. Beşiktaş'tan başlayan yürüyüş, Akaretler-Dolmabahçe yoluyla Taksim'de son buldu. Yol boyunca yürüyüşçülere yol kenarındaki halk tarafından büyük tezahürat yapıldı. Ellerinde « Okula gönder, morgdan al », « MC 200 ölünün hesabını ver », « Evlatlarımıza can güvenliği istiyoruz » gibi sloganların yazılı olduğu pankartlarla siyah ve beyaz çelenkler taşıyan yürüyüşçüler, çelenklerini Taksim'deki Atatürk Anıtı'na bıraktıktan sonra sessizce dağıldı.

İsveçli televizyon ekibi sınır dışı edildi

15 şubat - « Türkiye'nin aktüel durumu » konulu bir film çekmek üzere Türkiye'ye gelen İsveçli bir TV ekibi güvenlik kuvvetleri tarafından sınır dışı edildi. İsveçli televizyoncular olayı protesto ettiler.

Başbakan Demirel'e mason deyince saldırıya uğradı

7 şubat - MSP yanlısı *Sebil* dergisi yazı işleri müdürü Yılmaz Yalçıner'in evine bir saldırı düzenlendi. Saldırıya Yalçıner'in dergideki, « Mason Süleyman Bey'e açık mektup » başlıklı yazısının neden olduğu ileri sürüldü. Yalçıner yazısında Demirel'in 1960 yılında mason örgütü üyesi olarak locasında yaptığı belirtilen bir konuşmadan alıntılar yapmış ve Başbakan Demirel'i bu konuda açıklama yapmaya davet etmişti.

Ders kitapları tartışması sürüyor

6 şubat - Millî Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, okularda okutulan ve üzerinde tartışmalar devam eden ders kitapları için 2,5 milyon liraya yakın telif ücreti ödendiğini açıkladı. Erdem, « Bu kitaplarda sosyalizmin silineceği ifade edilmektedir. Solun telaş ve dehşete düşmesi tabiîdir » dedi.
Öte yandan « Felsefeye Başlangıç » adlı kitabın yazarı Profesör Mübahat Küyel hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca dava açıldı. Alevî yurttaşları küçük düşürdüğü iddia edilen Küyel, TCK'nin 175. maddesi uyarınca yargılanacak.

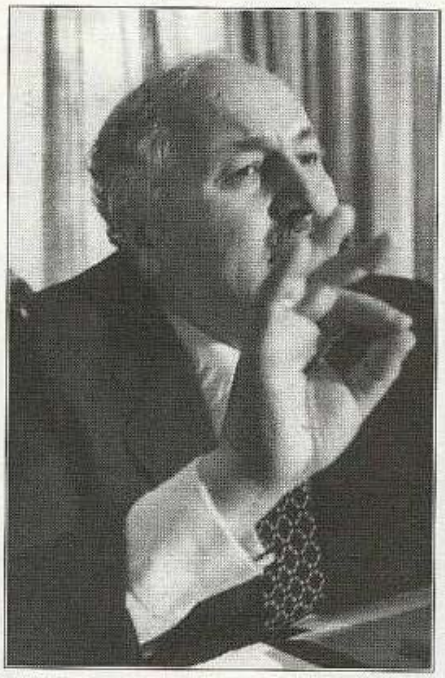
1977

Hükûmette MSP sorunu

15 şubat - Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı ve Cumhuriyetçi Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, dört partinin uzlaşmasıyla kurulmuş bir koalisyon hükûmetinin ikili pazarlıkla yürütülemeyeceğini dikkati çekerek, Adalet Partisi'nin Millî Selamet Partisi'ne durmadan taviz verdiğini belirtti ve « gerekirse koalisyondan çekiliriz » dedi. Turhan Feyzioğlu, Başbakan Demirel'in cumhuriyet ilkelerini gereğince savunamadığını ileri sürdü ve Cumhuriyetçi Güven Partisi 12 şubatta Süleyman Demirel'e bu konuda muhtıra verdi.

Öte yandan, Başbakan Yardımcısı ve Millî Selamet Partisi Genel Başkanı Profesör Necmettin Erbakan 15 şubatta « ağır sanayi » konusunda bir brifing verdi.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün davetli olduğu halde Erbakan'ın brifingine gelmediği, Korutürk'ün yanı sıra Genelkurmay Başkanı Semih Sancar, kuvvet komutanları ve Cumhuriyetçi Güven Partili bakanların da brifinge katılmadığı dikkati çekti.

MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan.

Korutürk rektörlerle anarşiyi görüştü

5 şubat - Anarşik olaylara karşı dikkatlerini çekmek ve görüşlerini almak için anayasal kuruluşların temsilcileriyle görüşme kararı alan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, üniversite rektörlerini kabul etti. 09.30'da Çankaya Köşkü'nde başlayan görüşmede, üniversite ve yüksekokullarda can güvenliğinin temini, öğrenim özgürlüğünün sağlanması üzerinde duruldu. Rektörler bazı olaylarda polisin tarafsız davranmadığını belirterek örnekler verdiler. 16 rektörün katıldığı görüşme sonrası profesörler, anarşik olayların kaynaklarının üniversite dışında olduğunu, bu kaynakların mutlaka kurutulması gerektiğini vurgulayarak, kendilerini devlet güçlerine yardımcı olarak gören grupların da himaye edilmemesini ve derhal pasif hale getirilmesini istediler.

Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem: AP ve CHP uyarılmalı

3 şubat - Türkiye Barolar Birliği Başkanı Profesör Faruk Erem, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e bir mektup göndererek, « Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu durumdan iki büyük siyasî partinin, Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin sorumlu olduğunu » belirtti ve Cumhurbaşkanı'ndan, memleketimizin selameti açısından bu partilerin yöneticilerinin en kısa zamanda uyarılmasını talep etti.

Profesör Faruk Erem ülkede « yaşama hakkı », « kişi özgürlüğü » ve « öğrenim hakkı »nın tamamen ortadan kalktığını ve bu hak ihlalleri durumunun giderek yayılma eğiliminde olduğunu belirtti.

Görev süresi bir yıl uzatılan Genelkurmay Başkanı Semih Sancar tören kıtasını denetlerken.

Mart

1. Lira dolara göre devalüe edildi; 1 dolar 17,50 TL oldu.
2. Lockheed davası Ankara 1'nci Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.
3. Danıştay, Profesör Şaban Karataş'ın TRT genel müdürü olmadığına karar verdi.
3. Gazeteci Zekeriya Sertel, 25 yıl sonra Türkiye'ye döndü. ☞
6. Başbakan Demirel 1977 yılı bütçe hedeflerini TV'de açıklarken, « Türkiye trilyonları telaffuz etmeye alışmalıdır » dedi. ☞
8. Cumhuriyet Başsavcılığı MHP hakkında soruşturma başlattı.
12. Irak ve Libya peşin ödemesiz petrolü kesti.
16. AP Genel Başkanı ve Başbakan Demirel, CHP'yi seçimden kaçmakla suçladı.
16. CHP Genel Başkanı Ecevit, Türkiye Birlik Partisi'ni CHP'ye katılmaya davet etti.
18. Demir çelik darlığı olduğu bakanlıkça doğrulandı.
19. AP Temsilciler Meclisi seçimin öne alınmasını kararlaştırdı. ☞
19. THY'nin Diyarbakır uçağı kaçırıldı. ☞
23. CHP grubunda erken seçim onaylandı.
23. MSP erken seçimi engelleme kararı aldı. ☞
24. Elazığ'ın Palu İlçesi'nde deprem: 9 kişi öldü.
25. DP Genel Başkanı Ferruh Bozbeyli, AP ve CHP'nin erken seçim önergelerinin yasaya aykırı olduğunu ileri sürdü.
27. CHP seçim hükümeti için MSP ve DP'ye çağrı yaptı. ☞
27. Kanarya Adaları Tenerife Havaalanı'nda iki Boeing çarpıştı: 575 ölü, 70 yaralı. ☞
31. İstanbul'daki yurtlarda çıkan silahlı çatışmaların ardından 459 öğrenci gözaltına alındı.
30. Komisyon, Başbakan Demirel ve iki bakanı, hayalî mobilya ihracatı ve vergi iadesi yolsuzluğunda sorumlu buldu. ☞

THY'nin Diyarbakır adlı uçağı Beyrut'a kaçırıldı

19 mart - Diyarbakır'dan Ankara'ya giden THY'nin Diyarbakır adlı yolcu uçağı Beyrut'a kaçırıldı. Uçağı kaçıran 2 genç, yolcuları ve mürettebatı serbest bıraktıktan sonra teslim oldu. Uçağın neden kaçırıldığı konusunda kesin bilgi olmamakla birlikte, gençlerin bir Filistin kampına gitmek istedikleri ileri sürüldü.

Uşak ve Serik'te kanlı olaylar

18 mart - Uşak'ta 17 martta Yay-Kur Yüksek Meslek Okulu'nda karşıt iki öğrenci grubu arasında çıkan çatışmalarda Haydar Öztürk adlı sol eğilimli bir öğrenci öldürüldü. Olaylar üzerine okul Valilikçe kapatıldı. Kente çevre illerden takviye güvenlik güçleri gönderildi. 18 martta, öldürülen gencin cesedini almak için okula girmek isteyen polis ile öğrenciler arasında çıkan çatışmada 16 yaşında Semiha Özgür adlı lise öğrencisi hayatını kaybetti.
Aynı gün Antalya'nın Serik İlçesi'nde CHP'li gençlerin bildiri dağıtmasına AP'li gençlerin müdahalesiyle çıkan çatışmalar, halk da katılınca büyüdü. Sekiz saat süren olaylarda 19 kişi yaralandı, içlerinde AP İlçe Başkanı Mehmet Akıl ve CHP İlçe Sekreteri Tahir Emirdağ'ın da bulunduğu 38 kişi gözaltına alındı.

Erken seçim gündemde

27 mart - Erken seçime ilişkin tartışmalar ay boyunca sürdü. 2 martta CHP Genel Yönetim Kurulu'nun yayımladığı bildiride « seçimlerin öne alınmasının bir kurtuluş yolu olduğu » ifade edildi. Aynı gün AP erken genel seçimle ilgili bir yasa önergesini imzaya açtı. 13 martta CHP, seçim yasasında yapılacak değişiklikler için grubu bulunan partileri toplantıya çağırdı. 16 martta Ecevit, AP'nin erken seçim konusundaki kararsızlığından yakındı ve « Demirel erken seçimi gerekli görüyosa bunu kendisi söylemeli » dedi. Aynı gün Antalya'da konuşan Demirel ise, CHP'yi seçimden kaçmakla suçladı. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, partisinin herhangi bir tarihte yapılacak seçime hazır olduğunu söyledi. 19 martta toplanan AP Temsilciler Meclisi « Seçimlerin öne alınması için gerekli işlemlere derhal başlanması » kararı aldı. Aynı gün Ecevit düzenlediği basın toplantısında, « Halkımız erken seçimi kurtuluş olarak gördüğünden, CHP bu isteğe uymayı görev bilir » dedi. Bütün bu gelişmelere karşılık 23 martta toplanan MSP ortak grubu, « Her türlü olanaktan yararlanılarak erken seçimin engellenmesine » karar verdi. 27 marttaysa CHP seçim hükümeti için MSP ve DP'ye çağrı yaptı.

Danıştay, Profesör Şaban Karataş'ın TRT genel müdürü olmadığına karar verdi.

Televizyonda CHP ve DP'ye söz hakkı

8 mart - TRT Genel Müdürlüğü, CHP ve Demokratik Parti'nin başvurusu üzerine, bu partilere de Başbakan Demirel'le TV'de yapılan söyleşi kadar süre tanınmasını kararlaştırdı.

Suudî Arabistan'da kaza yapan Türk şoför ömür boyu köleliğe mahkûm

5 mart - Suudî Arabistan'da yaptığı bir kaza sonucu iki kişinin ayağının kırılmasına sebep olan Türk şoför Selahattin Özaktaş, 300 000 lira para cezasın çarptırıldı, ancak bu parayı ödeyemediğinden ayağını kırdığı şahısların yanında ömür boyu köleliğe mahkûm edildi. Dışişleri Bakanlığı ve Türkiye Otomobilciler Federasyonu, şoförü kurtarmak için girişimler başlattı.

Demirel ve iki bakan sorumlu bulundu

30 mart - Başbakan Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in hayali mobilya ihracatı ve vergi iadesi yolsuzluğuyla ilgili Meclis Soruşturma Hazırlık Komisyonu, yolsuzluk konusunda Başbakan Demirel ile Maliye Bakanı Yılmaz Ergenekon ve Ticaret Bakanı Halil Başol'un sorumlu olduklarına karar verdi. Kararın komisyonda, 6 ret oyuna karşı 10 oyla alındığı öğrenildi.
Millî Selamet Partisi Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, « Komisyonun elindeki deliller, Süleyman Demirel'in Yüce Divan'a sevkedilmesini gerektirecek yeterlikteyse MSP görevini yapacaktır » dedi.

İki Boeing 747 çarpıştı; 575 kişi öldü

27 mart - Kanarya Adaları'nın Tenerife Havaalanı'nda uçuşa geçmek üzere olan Hollanda Havayolları KLM'e ait Boeing 747 tipi yolcu uçağı, gene havalanmak üzere olan Pan Am'a ait başka bir Boeing 747'yle pistte çarpıştı. Meydana gelen korkunç çarpışmanın ardından, iki uçak da yanmaya başladı. Kazada 575 kişi hayatını kaybetti, 70 kişiyse yaralı olarak kurtuldu. Olayda kontrol kulesinin hatalı olduğu iddia ediliyor.

Havalanırken çarpışan iki Boeing 747'de çıkan yangın 575 kişinin ölümüne sebep oldu.

1977

Alevîleri hor gören profesör yargılanıyor

23 mart - « Felsefeye Başlangıç » kitabının yazarı Profesör Mubahat Küyel'in yargılanmasına başlandı. 6 aya kadar hapsi istenen Küyel'in, Alevîliği küçük düşürücü ifadeler kullandığı ileri sürüldü. Mahkemenin kayıtçı sıfatıyla dinlediği CHP Erzincan Milletvekili Nurettin Karsu, « Atatürk Türkiye'sinde bu kitap komşuyu komşuya düşürmektedir. Alevî mezhebinden bir çocuğun doğruyu söylemesine rağmen Alevî olduğu için sınıfta kalması telkin edilmektedir. Küyel'in, bir profesöre yakışmayacak davranışlarından ötürü cezalandırılması gerektiğine inanıyorum » dedi.

Demirel: 2000 yılında fert başına millî gelir 5 000 dolar olacak

6 mart - Başbakan Demirel, 1 saat 10 dakika süren bir televizyon konuşmasıyla 1977 bütçesinin hedeflerini anlattı ve « Bir milyondan başladık, 100 milyara geldik. Şimdi trilyona geliyoruz. Türkiye trilyonları telaffuz etmeye alışmalıdır » dedi. 10 yıl sonra Türkiye'nin, dünyanın ilk 15 ülkesi arasına girmesine çalıştıklarını belirten Demirel, 2000 yılında 400 milyar lira millî gelirle Türkiye'nin bugünkü Almanya'nın üstünde olacağını söyledi. Başbakan Demirel ayrıca 2000 yılında fert başına düşen millî gelirin 5 000 dolara yükseleceği müjdesini verdi. Demirel bölgesel farklılıkların giderilmesi konusunun da IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda önemle ele alınacağını söyledi.

Gazeteci Zekeriya Sertel İstanbul Yeşilköy Havaalanı'nda uçaktan inerken.

Zekeriya Sertel 25 yıl sonra Türkiye'de

3 mart - Türkiye'ye sokulmayan gazeteci Zekeriya Sertel, 25 yıl sonra vatana döndü. İstanbul'a gelen Sertel, 1. şubeye bağlı sivil polislerin gözetiminde bir basın toplantısı düzenledi. İstanbul'u çeyrek asırlık bir aradan sonra ilk defa gören Zekeriya Sertel, ihmal edilmiş bir şehir izlenimi uyandırdığını söyledi. Sertel Türkiye'deki siyasî gelişmeler üzerine de, « Demokrasi henüz tam anlamıyla yerleşmiş sayılmaz. Ancak gene de değişiklik büyük » dedi.

Elazığ Palu'daki deprem 9 kişinin ölümüne, yüzlerce insanın sokakta kalmasına neden oldu.

Nisan

1. Lockheed Komisyonu, Demirel ile Melen'i suçlu buldu.
1. Meclis Soruşturma Hazırlık Komisyonu Başkanı Mehmet Altmışyedioğlu, hayalî mobilya ihracatı ve vergi iadesi yolsuzluğunun kesin olarak saptandığını açıkladı.
1. Van Gölü ekspresi soyuldu.
3. MSP ve DP erken seçimi engellemek için Meclis'e 60'dan fazla araştırma önergesi verdi.
4. Meclis İç Tüzüğü değiştirildi; erken seçim yolu açıldı.
5. Meclis, erken seçim kararı aldı.
6. Başbakan Demirel hakkında verilen gensoru önergesi gündeme alınmadı.
7. Kişisel vergide 34 milyon lirayla Vehbi Koç ilk sırayı aldı.
10. Adalet bakanlığına Zeyyat Baykara, İçişleri bakanlığına Sabahattin Özbek, Ulaştırma bakanlığına İbrahim Aysoy atandı.
11. DP'nin 4 milletvekili AP'ye girdi: Nazmi Baş, Bahri Dağdaş, Kubilay İmer, Zeki Okur.
12. Yüksek Seçim Kurulu, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ile Sosyalist Devrim Partisi'nin seçime katılma isteğini reddetti.
13. MSP, erken seçim kararının iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.
14. Demirel'in MHP'yle işbirliği önerisini Türkeş kabul etmedi.
16. Sağlık Bakanı Kemal Demir istifa etti. Yerine CGP'den Vefa Tanır atandı.
16. DP'nin 3. Genel Kurulu'nda Ferruh Bozbeyli yeniden genel başkan seçildi.
25. MSP Genel Başkanı Erbakan, « Biz AP gibi sermayenin trafik memuru değiliz » dedi.
26. CHP Genel Başkanı Ecevit, Niksar'da MHP ve AP'lilerin silahlı saldırısına uğradı.
27. CHP Genel Başkanı Ecevit, Gümüşhane'nin Şiran İlçesi'nde saldırıya uğradı.
28. Ecevit'e Erzincan'da ateş açıldı.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, seçim gezisi sırasında zaman zaman AP'lilerin ve MHP'lilerin saldırısına uğradı.

Seçim kampanyası olaylı başladı

28 nisan - 5 haziranda yapılması kararlaştırılan erken seçim için partiler yoğun faaliyete geçti. 10 nisanda Demirel, « ok gibi fırlayıp iktidar koltuğuna oturacağını » söyledi. Seçim kampanyasını mayıs başında Erzurum'da açacağını söyleyen AP Genel Başkanı Demirel, 14 nisanda MHP'ye işbirliği önerisinde bulundu, fakat Alparslan Türkeş buna yanaşmadı. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, CHP'nin tek başına iktidara geleceğini ileri sürdü. Partiler seçim listelerini 18 nisanda Yüksek Seçim Kurulu'na verdi. CHP 23, AP 16 aday için kontenjan kullanacağını açıkladı. MSP'nin 13 nisanda erken seçimin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurunun yüksek mahkemece reddedildiği açıklandı.

Seçim gezisinde çıkan CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, 26 nisanda Niksar'da MHP ve AP'lilerin saldırısına uğradı. Silahlı ve taşlı saldırıda 2 CHP'li kurşunla ağır yaralandı. Bu olayı 27 nisanda Gümüşhane'nin Şiran İlçesi'ndeki silahlı saldırı izledi. 28 nisanda Erzincan'da da Ülkü-Bir ve Ülkü-Tek binasından Ecevit'in seçim otobüsüne ateş açıldı. Olayla ilgili olarak 10 « komando » gözaltına alındı.

Silahlı korumalar Niksar'da saldırıya uğrayan Bülent Ecevit'in (soldan ikinci) çevresinde.

Lockheed Komisyonu Demirel ve Melen'i sorumlu buldu

1 nisan - Amerika Birleşik Devletleri'ne ait Lockheed uçak şirketinden yapılan alımlara ilişkin yolsuzluk iddialarını inceleyen Meclis Komisyonu çalışmalarını tamamladı ve Başbakan Süleyman Demirel ile Millî Savunma Bakanı Ferit Melen'i sorumlu bularak haklarında soruşturma açılmasını istedi. Konuyla ilgili açıklama, Komisyon Başkanı Yılmaz Alpaslan tarafından yapıldı.

Koalisyon hükûmetini bitli yorgana benzeten bakan

6 nisan - Millî Selamet Partili Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, hükûmeti « bitli yorgan »a benzeten Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ün « hükûmetin manevî şahsiyetini tahkir suçu » işlediğini belirtti.

Müftüoğlu, « Nasıl hiçbir vatandaş böyle davranış ve açıklamada bulunamazsa, bakan da bulunamaz. Hakkında gerekenin yapılması için harekete geçeceğiz » dedi.

Demirel hakkındaki gensoru reddedildi

6 nisan - Demokratik Parti Meclis grubu tarafından Başbakan ve Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel hakkında Millet Meclisi Başkanlığı'na verilmiş olan gensoru önergesinin gündeme alınması görüşüldü ve 198'e karşı 221 oyla reddedildi.

Millet Meclisi'ndeki görüşmeler sırasında Başbakan dahil hiçbir bakanın hükûmet sıralarında bulunmaması, Cumhuriyet Halk Partili ve Demokratik Partili milletvekilleri tarafından eleştirildi.

1977

MSP: Demirel masum olduğunu ispat etmeli

2 nisan - MSP Genel Başkan Yardımcısı Fehmi Cumalıoğlu, hayalî mobilya ihracatı ve vergi iadesi yolsuzluğunu inceleyen Meclis Soruşturma Hazırlık Komisyonu'nun Başbakan Süleyman Demirel'i sorumlu bulduğunu açıklamasından sonra, « AP Genel Başkanı Demirel ile arkadaşları masum olduklarını ispat etmek ve açık alınla millet karşısına çıkmak zorundadır » dedi.

TBMM erken seçim kararı aldı

10 nisan - Önce TBMM Anayasa Komisyonu, 4 nisanda AP ve CHP'nin erken seçim önerilerini görüşerek kabul etti. Sonra erken seçim konusu Meclis'te tartışıldı. MSP'lilerin tüm engelleme girişimlerine karşın iç tüzük değişikliği kabul edildi ve erken seçim yolu açıldı. 5 nisanda Meclis, 342 oyla 5 haziranda erken seçim kararı aldı. DP'li 7 milletvekili çekimser, MSP'li bir üye de ret oyu kullandı. Parti liderlerinden DP'li Ferruh Bozbeyli, TBP'den Mustafa Timisi ve MHP'den Türkeş oylamaya katılmadı. Meclis 20 yıldan beri ilk defa erken seçim kararı aldı. 10 nisanda Anayasa gereği İçişleri, Adalet ve Ulaştırma bakanları değiştirildi; bu üç göreve bağımsızlar atandı.

Van ekspresi soyuldu

1 nisan - Demiryolu memur ve işçilerinin maaşını taşıyan Van Gölü ekspresi silahlı beş kişi tarafından soyuldu. Soyguncular 2 milyon 518 bin lirayı alarak kaçtılar.

Ferruh Bozbeyli, DP 3. Genel Kurulu'nda yeniden genel başkan seçildi.

Mayıs

1. 1 Mayıs'ta Taksim'deki törende 34 kişi hayatını kaybetti. ☞
4. DİSK Taksim'deki olayları « tümüyle komplo » olarak niteledi.
5. Partilerin merkez adayları ile kontenjanları belli oldu. ☞
5. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, « CHP-AP koalisyonu hayaldir » dedi. ☞
10. Başbakan Demirel, Londra'da ABD Başkanı Carter'la görüştü. ☞
10. Ankara Milletvekili Hüsamettin Akmumcu ile Sivas Milletvekili Vahdettin Karaçorlu MSP'den istifa ederek yeni kurulan Nizam Partisi'ne girdiler.
14. AP Genel Başkanı Demirel, « CHP ile millet önünde millet için hesaplaşacağız » derken, Ecevit « Demirel hesap verecek » dedi.
15. Erbakan tüm okulların imam hatip okulu olmasını istedi.
19. İsrail'de seçimleri Likud Partisi kazandı: Menahem Begin başbakan.
20. AP Genel Başkan Demirel köylüye vaatte bulundu: « Şehirde ne varsa köyde de o olacak ».
23. Profesör Şaban Karataş'ın TRT genel müdürlüğünü işgalden sanık olarak yargılanmasına başlandı.
24. SSCB'de Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Nikolay Podgorniy görevden alındı.
28. MSP'liler Esenboğa Havaalanı'nda AP Genel Başkanı Demirel'i taşladı.
29. Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci Garı'nın emanet depolarında bombalar patladı, 5 kişi öldü. ☞
29. Çiğli Havaalanı'nda bir mermi, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e refakat eden Mehmet İsvan'ı yaraladı. ☞

Demirel Başkan Carter'ın masasını yumrukladı mı?

10 mayıs - Başbakan Süleyman Demirel Londra'da ABD Başkanı Jimmy Carter'la 40 dakika süren bir görüşme yaptı. Anadolu Ajansı Genel Müdürü Atilla Oruk görüşme haberini verirken, Demirel'in masaya yumruğunu vurarak, Türkiye'nin kararlılığını belirttiğini bildirdi. Devletin resmî ajansının, Demirel'in bu sert çıkışını belirten bu haberi büyük tartışma konusu oldu. MSP Genel Başkanı ise, « Yumruk vurmak bir yana, o yusyuvarlak gövdesiyle sadece fıldır fıldır takla atmaya, ne olur beni koru demeye gitti » dedi.

Demirel (sağda), Londra'da Jimmy Carter'la.

3 eski komutan aday

5 mayıs - Partiler seçim için kontenjan adaylarını açıkladı. Emekli Hava Orgeneral İrfan Özaydınlı, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Kemal Kayacan CHP'den, Birinci Ordu Komutanı emekli Orgeneral Faik Türün AP'den aday oldular.

Ecevit: AP ile koalisyon hayaldir

5 mayıs - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, başta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk olmak üzere, bazı çevrelerin ısrarlı talepleri karşısında, « CHP-AP koalisyonu bir hayaldir » diyerek bu yolda atılmak istenen adımların önünü kesti. CHP lideri Bülent Ecevit, « Böyle bir koalisyon kendimize, halka, demokrasiye ve devlete ihanet olur » dedi.

Taksim'deki facia geride, geçen yılların unutturamayacağı korkunç görüntüler bıraktı.

Taksim'de 1 Mayıs dehşeti: 34 kişi öldü

1 mayıs - Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) İstanbul Taksim meydanında düzenlediği ve tüm solcu sendika ve derneklerin katıldığı « 1 Mayıs » mitingi kana bulandı; olaylarda biri polis olmak üzere 34 kişi hayatını kaybetti, 100'den fazla insan da yaralandı.

CHP'li İstanbul belediye başkanı ile bir kısım CHP milletvekillerinin de katıldığı miting sona ermek üzereyken, Tarlabaşı Caddesi'nden miting alanına doğru Maocu bir grubun geldiği görüldü. Kendilerini « sosyal faşist ve revizyonist » olmakla suçlayan Maocuları miting alanına sokmak istemeyen DİSK yöneticileri ile yeni gelenler arasında tartışma çıktı. DİSK kordonunu yarmak isteyen Maocular ile DİSK'liler birbirlerine girdiler. Bu sırada nereden geldiği belli olmayan birkaç el silah sesi duyuldu. Aynı anda Sular İdaresi'nin çatısından ve İntercontinental Oteli'nden meydandaki kalabalığın üzerine ateş açıldı. Açılan ateşe diğer yerlerden de karşılık gelince Taksim Meydanı bir anda savaş alanına döndü. Silah seslerine patlayıcı madde seslerinin de karışması üzerine binlerce kişinin bulunduğu alanda panik çıktı. DİSK görevlilerinin halkı yatıştırmak ve paniği önlemek için yaptıkları anonslar da fayda etmedi. Polis olayları bastırmak için su sıkan panzerler kullandı. Bu panzerlerden kaçmak isteyen insanlar camlarını kırdıkları dükkânların içlerine girmeye çalıştılar; kaçışmalar sırasında birçok insan yere düştü ve panzerlerin paletleri altında kaldı, meydana gelen kargaşada kaçışan insanlar birbirini ezdi. Ölümlerin çoğu, açılan ateş üzerine kaçışan insanların birbirlerini ezmesi sonucu meydana geldi. Ölen 34 kişiden ancak 28'inin kimliği saptandı, bunlardan 5 kişinin tabanca kurşunuyla vurularak, 3 kişinin de başlarına yedikleri darbelerle öldüğü, diğer 26 kişininse ezilerek can verdiği belirlendi. Olayla ilgili olarak 433 kişi gözaltına alındı. DİSK olayın bir komplo olduğunu ileri sürerken, çeşitli kuruluşlar provokasyon ihtimaline dikkat çektiler.

1977

MSP « manevî kalkınma »yı, parktaki çıplak kadın heykelini kaldırarak başlattı.

Erbakan: Manevî kalkınmayı başlattık

20 mayıs - MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan Bitlis, Muş ve Bingöl'de yaptığı seçim konuşmalarında « Türkiye'de manevî kalkınmayı MSP başlattı, birçok imam hatip okulunu öğretime açtı, Kuran kurslarını artırdı » dedi. AP'nin manevîyatçılığını Yahudi dükkânlarındaki Besmele levhasına benzeten Erbakan, « Avrupa taklitçileri 5 haziranda tasfiyeye uğrayacaklardır. Milletimizin millî görüşünü bilmeyenler milletimize hizmet edemezler, onun için tasfiye olmaktadırlar » dedi.

Cumhuriyet tarihinin en olaylı seçim kampanyası

29 mayıs - Türkiye mayıs ayı boyunca tarihinin en olaylı seçim kampanyasına sahne oldu. 24 mayısta Uşak'ın Sivaslı İlçesi'nde AP-CHP çatışmasında 6 kişi yaralandı. CHP Genel Başkanı Ecevit Kars'ta konuşurken olaylar çıktı. Kampanya boyunca AP CHP'yi komünistlikle, CHP de AP'yi işadamlarının koruyup, işçi ve köylünün sömürülmesine ortaklık etmekle suçladı. 25 mayısta Selçuk'ta ve Gaziantep'te iki kişi seçim tartışmasında öldürüldü. 26 mayısta Kayseri'de « AP'liler Isparta'da MSP'lilere esir hayatı yaşatıyor » diyen Erbakan AP'lilerce taşlandı. 28 mayısta AP Genel Başkanı Demirel, Esenboğa Havaalanı'nda MSP'liler tarafından taş yağmuruna tutuldu. 29 mayısta CHP Genel Başkanı Ecevit İzmir Çiğli Havaalanı'nda bulunduğu sırada patlayan bir silahtan çıkan bir mermi, CHP'li Mehmet İsvan'a isabet ederek bacağından yaralanmasına sebep oldu. İsvan'ı yaralayan plastik merminin İsmet Çetin adlı bir polis memurunun ateş alan gaz tüfeğinden çıktığı açıklandı. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan da aynı gün Mardin ve Midyat'ta saldırıya uğradı. Olaylarla ilgili görülen 16 kişi tutuklandı. Bu arada Başbakan Demirel'in, « seçimlere 3 gün kala bazı olaylar çıkabilir » şeklindeki sözleri, olaylar hakkında bilgi sahibi olup da açıklamadığı gerekçesiyle diğer partilerce kınandı.

Sirkeci Garı'nın, emanet bürolarında meydana gelen patlamadan sonraki görünümü.

Yeşilköy ve Sirkeci'de patlama; 5 kişi öldü

29 mayıs - İstanbul'da, Yeşilköy Havaalanı ve Sirkeci Garı'nın emanet bürolarında peş peşe meydana gelen patlamalar sonucu 5 kişi hayatını kaybetti, 6'sı ağır olmak üzere 41 kişi de yaralandı. İlk patlama Sirkeci Garı'nda saat 16.00'da, ikinci patlamaysa saat 16.30'da Yeşilköy Havaalanı Dış Hatlar Terminali'nde meydana geldi.

Haziran

2. Başbakan Demirel, Bülent Ecevit'i suikast olasılığına karşı uyardı.
3. CHP'nin Taksim mitingi çok görkemli oldu.
5. Genel seçim yapıldı.
6. Seçim sonuçları açıklandı; CHP birinci parti.
7. DP'nin tek milletvekili Faruk Sükan « CHP hükûmeti kurmalı » dedi.
8. Demirel, azınlık hükûmetine karşı çıktı ve iktidarın sola teslim edilmemesini istedi.
9. Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım, Roma'da öldürüldü.
10. Ecevit hükûmeti kurma konusunda, « Meclis'te zorunluğun bilincinde en az 13 insan çıkacağını umuyorum » dedi.
12. Demirin kilosu karaborsada 13 liraya çıktı.
13. Başbakan Demirel istifasını verdi.
14. Cumhurbaşkanı Korutürk, hükûmeti kurma görevini CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e verdi.
15. Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Daçent Orhan Yavuz « komandolar » tarafından öldürüldü.
16. Senato başkanlığına CHP Kars Senatörü Sırrı Atalay seçildi.
16. SSCB Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev, Yüksek Sovyet Prezidyumu başkanlığına getirildi ve bu iki görevi birlikte üstlenen ilk Sovyet lideri oldu.
17. MSP Genel Başkanı Erbakan, CHP ile koalisyonu reddetti.
19. Demirel, CHP'nin önerilerini kabul etmedi.
21. CHP Genel Başkanı Ecevit hükûmeti kurdu.
22. TRT Genel Müdürü Şaban Karataş görevden alındı; ODTÜ Rektörü Profesör Hasan Tan istifa etti.
28. Başbakan Ecevit, hükûmet programını Meclis'te okudu.

ÖLÜM

16. Bilim adamı Wernher von Braun.

Başbakan Demirel suikast olasılığına karşı Ecevit'i uyardı

Bülent Ecevit Taksim Meydanı'ndaki mitingde görülmemiş bir kalabalığa hitap etti.

2 haziran - Akşam radyoda CHP adına konuşması gereken Genel Sekreter Orhan Eyüboğlu yerine Genel Başkan Ecevit'in sesini duyanlar şaşırdılar. Ama Genel Başkan'ın söyledikleri daha da şaşırtıcıydı. Ecevit, « Başbakan bana resmî bir yazı gönderdi. Taksim alanındaki CHP mitinginde beni vuracaklarını bildirdi. Ben de bunu radyo konuşmasıyla halka duyuruyorum » diyor ve ekliyordu: « Eşimle ben yarın orada olacağız ve konuşacağım ».

CHP Genel Başkanı Ecevit, İstanbul'da Taksim Meydanı'nda görülmemiş bir kalabalığa hitap etti. İstanbullular ve Türkiye'nin her tarafından genel başkanlarını dinlemeye gelen CHP'liler alanı hıncahınç doldurdu. Göğüslerinde « cesaretleri varsa beni vursunlar » yazılı bluzlar giymiş genç kızlar, Ecevit'i her cümlesinden sonra çılgınca alkışlıyordu. Konuşmasında çeşitli konulara temas eden Ecevit, CHP'nin parti olarak değil, halk olarak iktidara yürüdüğünü söyledi ve « Beni İstanbul'da konuşmayayım diye korkutmak istediler. Oysa gelsem ne değişir, gelmesem ne değişir » dedi.

Seçimler sonuçlandı: CHP birinci parti

11 haziran - 5 hazirandaki genel seçimler, olaylı seçim kampanyasının aksine sakin bir hava içinde geçti. 6 haziran günü saat 05.30'da CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, partisinin genel merkezinin balkonundan sokağı dolduran binlerce CHP'liye « Şimdiden 222 milletvekili kazandığımız belli olmuştur. Tek başına iktidar olmak için sadece dört üyelik kalmıştır. Sanıyorum öğleye doğru bu sonuç da alınacaktır » diye hitap etti. Bunun üzerine CHP'liler iktidarlarını kutlamak üzere kamyonlara, otobüslere, özel arabalara binerek coşku içinde gösterilere başladılar. Ancak öğleye doğru illerden gelen haberler kaygı yarattı. Oy ayrımı ilerleyip, yeni oy sayıları geldikçe CHP'nin 222 olarak tahmin edilen milletvekili sayısının aşağılara kaydığı görüldü. CHP'nin tek başına iktidar olamayacağı anlaşıldı. 7 haziranda durum aydınlığa kavuştu: CHP 213 milletvekilinde kaldı, AP 189, MSP 24, MHP 14, CGP 3, DP 1 ve bağımsızlar 4 milletvekilliği kazandı.

Seçim sonuçları çeşitli hükûmet olasılıklarını gündeme getirdi. 7 haziranda DP'nin tek milletvekili Faruk Sükan, « Hükûmeti CHP kurmalı » derken, Demirel ertesi gün yaptığı açıklamada, « Milletin solculara teslim etmediği ülkeyi, solculara teslim etmek kolay değildir » diye itiraz etti. Aynı gün Ecevit AP ve MHP dışında her türlü koalisyona hazır olduklarını bildirdi. Ecevit, « CHP'ye destek olmayı uygun görecek milletvekillerine kapımız açık olduğu gibi, demokrasiye bağlılıklarını kanıtlamış olan partilerle dayanışma ve işbirliği koşullarını görüşmeye hazırız » dedi. Ecevit 10 haziranda da bir CHP iktidarından söz ederek, bunun gerçekleşmesi için « bazı partilerin anlayışla davranacaklarını veya Millet Meclisi'nde bu sorumluluğun ve zorunluluğun bilincine varan en az 13 insan çıkacağını umduğunu » belirtti. 11 haziranda buna cevap veren Demirel, « CHP genel başkanı 13 adam arıyor. Her çareye başvurmaya kararlıdır. Utanç verici yollara başvurmalarından endişe ederim » dedi.

Roket teknolojisi ve uzay araştırmaları alanındaki çalışmalarıyla ünlü Alman asıllı bilim adamı Wernher von Braun öldü.

SSCB Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanı Leonid Brejnev, Fransa Cumhurbaşkanı Valérie Giscard-d'Estaing'le (solda) birlikte.

Bülent Ecevit azınlık hükûmeti kurdu (40. hükûmet)

21 haziran - 14 haziranda hükûmeti kurmakla görevlendirilen Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'in kurduğu hükûmet Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından onaylandı.

213 Cumhuriyet Halk Partili milletvekili dışında, Cumhuriyetçi Güven Partisi'nin 3, Demokratik Parti'nin bir milletvekili ile 4 bağımsızın desteğini alsa bile ancak 221 oya ulaşabilen bir hükûmetin nasıl güvenoyu alacağı merak ediliyor. Azınlık hükûmetinin Millet Meclisi'nden güvenoyu alabilmesi için en az 226 milletvekilinin desteğini kazanması gerekiyor.

Ecevit'in 17 haziranda görüştüğü MSP lideri Necmettin Erbakan ve 19 haziranda görüştüğü AP lideri Süleyman Demirel, bir azınlık hükûmetini desteklemelerinin kesinlikle mümkün olmadığını bildirdiler. Milliyetçi Hareket Partisi'nin Millet Meclisi'ndeki 14 milletvekilinin de hükûmeti desteklemesi söz konusu değil.

Öte yandan sağ partiler, daha Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'in hükûmeti kurmakla görevlendirilmesinden başlayarak, bir azınlık hükûmetini onaylamaması için Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk üzerinde baskı kurmaya çalıştılar.

Adalet Partisi Genel Başkanı Demirel Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e bir mektup göndererek, « Demokratik usulleri zorlayıcı ve partiler demokrasisini yaralayıcı yöntemlerle kurulmasına çalışılan azınlık hükûmetinin yeni buhranlara sebep olabileceği endişesini bilhassa belirtmek isterim » dedi.

Cumhurbaşkanı tarafından hükûmeti kurmakla görevlendirilen Bülent Ecevit bir haftalık çalışmanın sonunda oluşturduğu bakanlar kurulu listesini açıklarken, güvenoyu konusunda göze çarpan eksiği gönüllü destekle kapatacaklarını söyledi.

Bülent Ecevit başkanlığında kurulan Cumhuriyet Halk Partisi Azınlık Hükûmeti şu isimlerden oluşuyor:

Başbakan: Bülent Ecevit
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Orhan Eyüboğlu
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Turan Güneş
Devlet Bakanı: Kenan Bulutoğlu
Devlet Bakanı: Lüftü Doğan
Adalet Bakanı: Selçuk Elverdi
Millî Savunma Bakanı: Hasan Esat Işık
İçişleri Bakanı: Necdet Uğur
Dışişleri Bakanı: Gündüz Ökçün
Maliye Bakanı: Besim Üstünel
Millî Eğitim ve Kültür Bakanı: Mustafa Üstündağ
Bayındırlık Bakanı: Abdülkerim Zilan (bağımsız)
Ticaret Bakanı: Ziya Müezzinoğlu
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı: Celal Ertuğ
Gümrük ve Tekel Bakanı: Mehmet Can
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Fikret Gündoğan
Ulaştırma Bakanı: Erol Çevikçe
Çalışma Bakanı: Bahir Ersoy
Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Tarhan Erdem
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı: Neşet Akmandor
Turizm ve Tanıtma Bakanı: Altan Öymen
Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı: Ali Topuz
Orman Bakanı: Vecdi Ilhan
Gençlik ve Spor Bakanı: Yüksel Çakmur
Sosyal Güvenlik Bakanı: Hayrettin Uysal

Başbakan Bülent Ecevit, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü ziyaretinde.

CHP Hükûmeti icraata başladı

22 haziran - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün Ecevit Hükûmeti'ni onaylamasına Adalet Partisi ve Millî Selamet Partisi büyük tepki gösterdi. Hatta AP Genel Başkanı Demirel hükûmeti, « Çankaya hükûmeti » olarak niteledi.

Öte yandan Ecevit Hükûmeti güvenoyu almış bir hükûmet gibi icraata başladı ve ilk iş olarak TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ı görevden aldı. ODTÜ'nün sağcı olarak tanınan rektörü Profesör Hasan Tan da istifa ederek görevinden ayrıldı. Yahya Demirel'in hayalî ihracat yolsuzluğunu ortaya çıkaran eski müsteşar Şeref Durugönül önceki görevine getirilirken, Millî Eğitim Bakanlığı'nda Milliyetçi Cephe Hükûmeti tarafından görevlerinden alınmış olan genel müdürler görevlerine iade edildi.

Bu arada gençlik kampı adı altında çalışan ve ülkücü « komandolar »ın eğitimi için kullanıldığı öne sürülen kamplar kapatıldı.

Başbakan Ecevit bir basın toplantısı düzenleyerek, her ay 1,5 milyar lira para basıp piyasaya süren Milliyetçi Cephe Hükûmeti'nin ekonomiyi tahrip ettiğini söyledi.

Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım suikasta kurban gitti

9 haziran - Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Taha Carım, otomobilinden inip evinin bahçesine girdiği sırada kimliği bilinmeyen bir kişinin saldırısına uğradı; derhal hastaneye kaldırılan Carım, tüm çabalara rağmen kurtarılamadı.

Olayın görgü tanığı Büyükelçi'nin şoförü verdiği ifadede, Taha Carım'a arkadan yaklaşan bir kişinin çok yakın mesafeden iki el ateş ettikten sonra hızla koşarak olay yerinden uzaklaştığını söyledi.

Vatikan'da gerçekleştirilen saldırının sorumluluğunu gene bir Ermeni tedhiş örgütünün üstlendiği bildirildi.

Menfur bir saldırıda şehit olan Vatikan Büyükelçimiz Taha Carım.

1977

Temmuz

1. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın kardeşi dolandırıcılıktan tutuklandı.
1. AP, MSP ve MHP genel başkanları Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü eleştirdi.
1. Hükûmet programı Meclis'te görüşüldü.
3. Ecevit hükûmeti güven oyu alamadı; Ecevit istifa etti. ☞
4. Cumhurbaşkanı Korutürk, hükûmeti kurma görevini AP Genel Başkanı Demirel'e verdi.
5. Pakistan'da hükûmet darbesi oldu. Başbakan Bhutto, Genelkurmay Başkanı General Ziya ül-Hak tarafından devrildi. ☞
7. AP, MSP ve MHP koalisyonda anlaştı.
8. AP Genel Başkanı Demirel, CHP Genel Başkanı Ecevit'in CHP-AP koalisyonu önerisini reddetti. ☞
12. Türk-İş, Demirel hükûmeti güvenoyu alırsa genel greve gideceğini açıkladı.
14. İstanbul'da ekmeğe yüzde 23 zam yapıldı.
17. Merkez Bankası, döviz sıkıntısı yüzünden bankaların ithalat transferi işlemlerini durdurdu.
20. 16 gün süren görüşmeler sonrası AP, MSP ve MHP ikinci Milliyetçi Cephe hükûmeti konusunda anlaştı.
21. Demirel 2. MC hükûmetini açıkladı. ☞
22. AP Ankara Milletvekili Orhan Alp, AP'de cunta kurulduğunu ve hükûmete güvenoyu vermeyeceğini söyledi.
24. Başbakan Demirel, « MSP ve MHP ile iktidarı sola teslim etmemeyi başardık » dedi.
27. Demirel, hükûmet programını Meclis'te okudu.
30. Hükûmet programı Meclis'te görüşüldü.

CHP Azınlık Hükûmeti güvenoyu alamadı

3 temmuz - Haziran ayında Bülent Ecevit başkanlığında kurulan CHP Azınlık Hükûmeti Millet Meclisi'nde yapılan oylamada güvenoyu alamadı. 217 kabul oyuna karşılık 229 ret oyuyla hükûmet düştü. Millet Meclisi'nde yeterli çoğunluğa sahip olmayan Ecevit, hükûmeti kurarken açığını, Adalet Partisi'nden kopacak bazı hoşnutsuz milletvekilleriyle kapamayı umuyordu. Ancak bu umudun gerçekleşmeyeceği 2 temmuzda kesinlikle anlaşılmıştı. AP'de Süleyman Demirel, Ihsan Sabri Çağlayangil ve Sadettin Bilgiç'in, güvenoyu vermesinden kuşku duydukları milletvekillerini yakın denetim altında tuttukları söyleniyordu.

Türkiye'yi günlerdir saran ve hükûmet listesinin açıklandığı 21 haziran'dan bu yana devam eden heyecan Millet Meclisi'nde 15 dakika içinde sona erdi. Güvenoylaması sonucunda AP, MSP ve MHP'nin hiç fire vermediği görüldü. Sonucun açıklanmasından sonra Başbakan Ecevit, « Güvenoyu sonucunu saygıyla karşıladığını » bildirdi ve cumhurbaşkanına istifasını sunacağını söyledi.

Bakanlıkta tabanca kontrolü

6 temmuz - Öğretmen Okulları Genel Müdürü Ayvaz Gökdemir'in, Millî Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ tarafından kendisine gönderilen bazı öğretmenlere belindeki tabancayı göstermesi şikâyet konusu oldu.

Bakan Üstündağ kendisine kadar ulaşan şikâyet üzerine tepkisini dile getirerek, « Bakanlık girişinde tabanca kontrolü yaptıracağız » dedi.

Malazgirt'te aşiret kavgası; 19 kişi öldü

1 temmuz - Muş'un Malazgirt İlçesi'ne bağlı Doğaltaş Köyü'nde, çobanların kavgası sebebiyle iki aşiret arasında çıkan silahlı çatışmada 5'i kadın 19 kişi öldü, 5 kişi de yaralandı. Batıkan ve Elmalı aşiretleri arasında saat 14.30 sıralarında başlayan ve gece geç saatlere kadar süren çatışmada, otomatik silahlar kullanıldı. Muş Valisi, « Bir hiç uğruna 19 kişi ölmüştür » diyerek üzüntüsünü beyan etti.

Pakistan'da darbe; Bhutto devrildi

5 temmuz - Pakistan Başbakanı Zülfikâr Ali Bhutto, Genelkurmay Başkanı General Ziya ül-Hak tarafından devrildi ve tutuklandı. Ülke, Bhutto'nun Halk Partisi'nin geçtiğimiz mart ayındaki seçimlerde kazandığı ezici zaferden bu yana ciddî karışıklıklara sahne oluyor, muhalefet seçimlere hile katıldığını ileri sürüyordu. Bhutto bazı düzensizliklerin olduğunu kabul etmiş, ama bunların sonucu etkilemediğine inandığını belirtmişti.

Bir darbeyle devrilen Pakistan Başbakanı Zülfikâr Ali Bhutto tutuklandı.

Darbecilerin lideri Genelkurmay Başkanı General Ziya ül-Hak.

İkinci Milliyetçi Cephe koalisyonunun liderleri (soldan sağa): MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel.

İkinci MC Hükûmeti kuruldu (41. hükûmet)

21 temmuz - 4 temmuzda hükûmeti kurmakla görevlendirilen Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel hükûmet listesini açıkladı.

7 temmuzda AP, MSP ve MHP genel başkanları bir koalisyon oluşturmak konusunda ilke olarak anlaştıklarını açıkladılar.

8 temmuzda Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, sürpriz bir çıkış yaparak Adalet Partisi'ne CHP-AP işbirliği önerdi. Bülent Ecevit'in önerisine göre bu koalisyon, CHP'nin, AP'nin veya bir bağımsız yahut tarafsızın başkanlığında kurulabilirdi. Bu öneriyi reddeden Süleyman Demirel, « Ben bir odada koalisyon kurarken, diğer odada başka bir hükûmet şekli konuşmam » dedi. Ertesi gün bir basın toplantısı düzenleyen Ecevit önerilerinin siyasî bir taktik olmadığını ve hâlâ geçerliliğini koruduğunu söyledi. Buna karşılık üçlü, AP koalisyon çalışmalarına devam kararı aldı. 12 temmuzda Ecevit, AP'yi kastederek « Uzattığımız eli geri çevirdiler, onları artık kurtaramayız » dedi.

Üç partili koalisyon hükûmetinin kuruluş çalışmaları 20 temmuza kadar sürdü. 21 temmuzda açıklanan İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmeti şu isimlerden oluşuyor.

Başbakan: Süleyman Demirel (AP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Alparslan Türkeş (MHP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Necmettin Erbakan (MSP)
Devlet Bakanı: Seyfi Öztürk (AP)
Devlet Bakanı: Süleyman Arif Emre (MSP)
Devlet Bakanı: Sadi Somuncuoğlu (MHP)
Devlet Bakanı: Ali Şevki Erek (AP)
Adalet Bakanı: Necmettin Cevheri (AP)
İçişleri Bakanı: Korkut Özal (MSP)
Millî Savunma Bakanı: Sadettin Bilgiç (AP)
Dışişleri Bakanı: İhsan Sabri Çağlayangil (AP)
Maliye Bakanı: Cihat Bilgehan (AP)
Millî Eğitim Bakanı: Nahit Menteşe (AP)
Bayındırlık Bakanı: Selahattin Kılıç (AP)
Ticaret Bakanı: Ağâh Oktay Güner (MHP)
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı: Cengiz Gökçek (MHP)
Gümrük ve Tekel Bakanı: Gün Sazak (MHP)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Fehim Adak (MSP)
Ulaştırma Bakanı: Yılmaz Ergenekon (AP)
Çalışma Bakanı: Fehmi Cumalıoğlu (MSP)
Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Oğuzhan Asiltürk (MSP)
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı: Kâmran İnan (AP)
Turizm ve Tanıtma Bakanı: Cenap Ege (AP)
İmar ve İskân Bakanı: Recai Kutan (MSP)
Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı: Turgut Yücel (AP)
Orman Bakanı: Sabahattin Savcı (MSP)
Gençlik ve Spor Bakanı: Önal Şakar (AP)
Kültür Bakanı: Avni Akyol (AP)
Sosyal Güvenlik Bakanı: Turhan Kapanlı (AP)

Ağustos

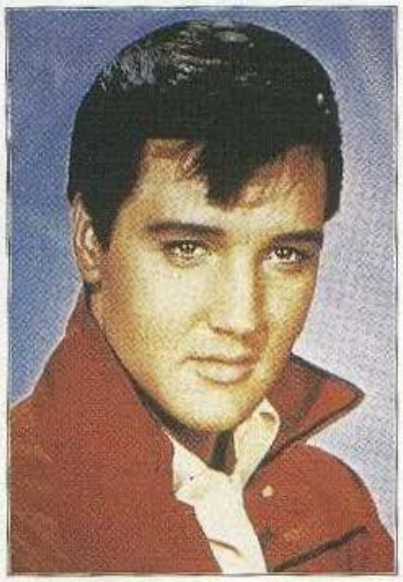
1. İkinci Milliyetçi Cephe hükûmeti Meclis'ten güvenoyu aldı: 229 kabul, 219 ret. ☞
3. Türk lirasının değeri Alman markına karşı yüzde 4,5 düşürüldü.
4. Ankara'da karşıt grupların çatışmasında 5 kişi öldü. ☞
7. Deniz Kuvvetleri komutanlığına Oramiral Bülend Ulusu getirildi.
8. Demir ve çimento ithali kararlaştırıldı.
10. Danıştay, tekrarlanan 1976-1977 Eğitim Enstitüleri sınavlarını iptal etti.
12. Mazot darlığı başladı. ☞
13. Turgutlu MHP ilçe başkanı bombalı saldırıda öldürüldü.
14. Turgutlu'da CHP binası saldırıya uğradı.
15. Tekel ürünlerine yüzde 25-100 zam yapıldı.
24. İstanbul'da banka soygununda bir polis öldürüldü.
29. Başbakan Demirel'in Kara Kuvvetleri komutanlığına atamak istediği 3. Ordu Komutanı Orgeneral Ali Fethi Esener ile 2. Ordu Komutanı Şükrü Olcay istifa ettiler. ☞
30. Eski Ege Ordusu Komutanı Orgeneral Kenan Evren Kara Kuvvetleri komutanlığına atandı. ☞
31. Ecevit, « CHP'nin tek başına hükûmet kurması hâlâ en geçerli formüldür » dedi.

ÖLÜM

3. Kıbrıs Cumhurbaşkanı Başpiskopos Makarios. ☞
16. Amerikalı rock şarkıcısı Elvis Presley.

İkinci MC Hükûmeti güvenoyu aldı

1 ağustos - AP Genel Başkanı Süleyman Demirel tarafından kurulan ve MSP ile MHP'nin katıldığı 2. Milliyetçi Cephe hükûmeti 219'a karşı 229 kabulle güvenoyu aldı. AP'li Orhan Alp dışında koalisyon ortağı partilerin üyeleri ve 1 bağımsız kabul, CHP, CGP ve DP'li üyelerle 2 bağımsız ret oyu kullandı. Oylamadan sonra dinleyiciler arasında kavga çıktı. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i alkışlayan üç dinleyici salondan çıkarıldı. Güvenoyu aldıktan sonra Demirel'i alkışlayanların salondan çıkarılmamasına CHP'liler itiraz etti. AP Ankara Milletvekili Orhan Alp, « Bu hükûmete güvenoyu vermek konusunda vicdanımın sesini dinledim » dedi. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu kurulan hükûmet karşısında cesur ve dürüst muhalefet yapacaklarını belirtti.

Rock müziğin ilahı Elvis Presley 42 yaşında bir kalp krizi sonucu öldü.

Deniz Baykal CHP'de olağanüstü kurultay istedi

3 ağustos - CHP Antalya Milletvekili Deniz Baykal Genel Yönetim Kurulu'nun bazı hatalar yaptığını ileri sürerek, kurulun değiştirilmesini önerdi. Ancak Baykal'ın olağanüstü kurultay isteğine Genel Başkan Ecevit sıcak bakmadı. Baykal, « CHP'ye bel bağlayanlara umut verecek bir yönetim kurulmalıdır » dedi. Buna karşılık Ecevit, CHP'de ciddî bir huzursuzluk görmediğini kamuya açıkladı.

TV yayını enerji israfı yaratıyor

21 ağustos - Enerji Bakanı Kâmran İnan, Türkiye'de bazı bölgelerde lüks bir hayat yaşandığını söyledi ve « Televizyonun bir günde çektiği elektrik 1 milyon kilovat saati bulmaktadır. Bu yılda 360 milyon kilovat saat demektir. Bu rakam Bulgaristan'dan aldığımız elektrik enerjisine eşittir » dedi.

Orgeneral Evren Kara Kuvvetleri komutanı oldu

30 ağustos - Hükûmet tarafından Kara Kuvvetleri komutanlığına atanmak istenen, ancak kararnamesi Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından reddedilen 3. Ordu Komutanı Orgeneral Ali Fethi Esener, 29 ağustosta istifa etti. 2. Ordu Komutanı Şükrü Olcay da istifa yoluyla görevini bıraktı. Başbakan Yardımcısı ve MHP Genel Başkanı Türkeş, « En kıdemli komutan sıfatıyla Kenan Evren Kara Kuvvetleri komutanı olacaktır » dedi. 30 ağustosta Evren'in kararnamesi Cumhurbaşkanı Korutürk tarafından imzalandı. 1. Ordu Komutanı Adnan Ersöz de görevinden ayrıldı, yerine Orgeneral Nurettin Ersin getirildi.

Başpiskopos Makarios öldü

Başpiskopos Makarios.

3 ağustos - Kıbrıslı Rum din adamı ve siyasetçi Başpiskopos Makarios 64 yaşında Lefkoşa'da öldü.

Makarios Kıbrıs'ta, Atina'da ve ABD'de Boston Üniversitesi'nde ilahiyat öğrenimi gördü. 1946'da papaz oldu. 1948'de Kition (Larnaka) piskoposu, 1950'de Kıbrıs başpiskoposu oldu. Kıbrıs'ın İngiliz egemenliğinden kurtulup Yunanistan'a bağlanması için çalışan Enosis'in öncüsü haline geldi. Albay Grivas'ın, İngiliz yönetimine ve Türklere karşı kurduğu tedhiş örgütü EOKA'yı destekledi. 1956'da İngiliz hükûmetince ayaklanma kışkırtıcılığıyla suçlanarak tutuklandı, sürgün edildi. 1957'de Kıbrıs'a dönmemesi şartıyla serbest bırakıldı. 1959'da Zürich ve Londra görüşmelerinde Kıbrıs Rum toplumunu temsil etti. Aynı yıl Kıbrıs'ın bağımsızlığa kavuşmasıyla cumhurbaşkanı olduktan sonra, Kıbrıs Türklerinin anayasal haklarının kısıtlamaya girişti. Bu girişim Türkler tarafından tepkiyle karşılandı; Rumlar da bunun üzerine Türklere karşı saldırıya geçti. İki toplum arasındaki çatışmalar Makarios'u zor durumda bıraktı. 1968 ve 1973'te yeniden cumhurbaşkanı seçilen Makarios, Enosis'i ilan etmediği için Yunanistan'daki cuntanın gözünden düştü. Temmuz 1974'te EOKA'cı Nikos Sampson'un gerçekleştirdiği darbe sırasında Kıbrıs'ı terk eden Makarios, Türkiye'nin müdahalesinden sonra aralık 1974'te adaya dönmüş ve Kıbrıs Rum kesiminin cumhurbaşkanlığını üstlenmişti.

Korkut Özal: 2 ayda asayiş sağlanacak

10 ağustos - Ankara'da 4 ağustosta çeşitli olaylarda 5 kişi öldürüldü. Bu konuda Başbakan Demirel, « Siyasî cinayet tabirini beğenmiyorum, bu cinnettir, vahşettir » dedi ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin tekrar kurulması için çalışmalara başlandığını söyledi. İçişleri Bakanı MSP'li Korkut Özal, « Sosyal huzursuzluğun arttığını, anarşiyi önlemede tarafsız fakat kararlı davranılacağını » söyledi. 10 ağustosta Korkut Özal ile CHP Genel Başkanı Ecevit bir saatten fazla süren bir görüşme yaptılar. CHP lideri hükûmette destek bulan eylemciler olduğu sürece can güvenliğini sağlamanın çok güç olacağını söyledi. İçişleri Bakanı ise asayiş sorununun iki ay içinde çözümleneceğini ileri sürdü.

İçişleri Bakanı Korkut Özal.

Akaryakıt darlığı

12 ağustos - Döviz dar boğazı petrol ithalatını etkileyince mazot ve gaz piyasadan kalktı. Benzin ve süper benzin dağıtımında da büyük ölçüde kısıtlamaya gidildi. Bu arada ulaşım araçlarının trafiğe çıkmaları sorun oldu.

1977

Eylül

1. Kıbrıs cumhurbaşkanlığına Spiros Kipriyanu seçildi.
1. Tüp gaz darlığı başladı.
2. İstanbul Ümraniye'de gecekonducular polisle çatıştı, 5 kişi öldü. ☞
2. İstanbul'da elektrik kısıntısı süresi artırıldı.
3. Alman bankaları 100 TL'ye 10 mark ödemeye başladı.
3. ABD'li dedektifler İstanbul'da 3 fabrikanın sahte blucin imal ettiğini ortaya çıkardı.
25. Ankara belediye başkanı, başkentte kolera salgını olduğunu söyledi. 25 günde 61 çocuk öldü.
5. İMF heyeti Ankara'da görüşmelere başladı.
5. Elektriğe 8-15 kuruş arasında zam yapıldı. ☞
7. Petrol ürünlerine zam. ☞
9. Çimentoya yüzde 68,5, kâğıda yüzde 144, demire yüzde 26-40 zam yapıldı. ☞
10. Yurtdışına çıkış yılda bir defayla sınırlandı.
19. PTT ücretlerine yüzde 100-150 zam yapıldı.
19. 10. Dünya Enerji Konferansı İstanbul'da toplandı.
20. Türk lirası devalüe edildi; 17,50 TL olan dolar 19,25 TL'ye yükseldi. ☞
23. Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan devalüasyon için, « Türk ihracatçısı rakipleriyle eşit hale geldi » dedi.
25. Enerji Bakanı Kâmran İnan, enerji konusunda ciddî bir darboğaza girdiğimizi söyledi.
30. Meclis açıldığından bu yana 49 defa toplandığı halde hâlâ başkan seçilemedi.

İstanbul Ümraniye'de gecekonducular polisle çatıştı, 5 kişi öldü.

Gecekondu yıkımında çatışma; 5 kişi öldü

2 eylül - İstanbul Ümraniye'de, gecekondu yıkımında, polis ile yıkıma engel olmak isteyen gecekondu sahipleri arasında silahlı çatışma çıktı. Kamunun ve bazı özel şahısların arsalarına kanunsuz gecekondu yaptıkları iddia edilen kişiler, dozerler eşliğinde evlerini yıkmaya gelen ekiplere ateş açınca bir polis memuru yaralandı. Polisin de karşılık vermesi üzerine çıkan çatışmada 5 kişi ölürken, 9'u polis 44 kişi yaralandı. 130 kişi gözaltına alındı.

Başkentte kolera salgını başta çocuklar olmak üzere birçok insan için hayatî bir tehlike haline gelirken, ölüm haberleri hastaneye müracaatların artmasına neden oldu.

Cumhuriyet tarihinin en yüksek zamları

9 eylül - Cumhuriyet döneminin en ağır zamları yürürlüğe girdi. Akaryakıta yüzde 64,2 zam yapıldı, benzin Ankara'da 550 lira oldu. Demire yüzde 26-40, kâğıda yüzde 114 zam yapıldı. Elektriğin fiyatı yüzde 43, çimentonunkiyse yüzde 68,5 artırıldı. Başbakan Demirel zamlar için, « Ayarlamalar bir emri zarurî haline gelmiştir » dedi.

1977

Elektrik sıkıntısı had safhada

28 eylül - Enerji bunalımı had safhaya girdi. Enerji Bakanı Kâmran İnan Bulgaristan'dan alınan elektrik miktarını artırmak için Sofya'ya gitti. Elektrik sıkıntısı bir ay sonra bitecek diyen Demirel, muhalefet tarafından istifaya çağrıldı. Elektrik sıkıntısının artması kısıntıları da artırdı, tüketimi azaltmak için bazı devlet fabrikaları üretimi azalttı veya durdurdu.

Ecevit: Demirel millete yalan söyledi

25 eylül - CHP genel başkanı yapılan zamlar ve devalüasyon için, « 1977 yılı bütçesi kocaman bir seçim yalanıdır. Boş sözlerle şişirilmiş gerçek dışı rakamlarla bir seçim balonudur » dedi. Ecevit devlet bütçesini bu hale sürükleyenlerin devletin işgalini tamamlayabilmek için onbinlerce yeni kadro açtıklarını, sonra da halktan fedakârlık istediklerini söyledi. Ecevit sözlerini, « Demirel millete en az 85 milyarlık yalan söyledi » diye tamamladı.

% 10 devalüasyon

20 eylül - İkinci MC hükûmetinin gerçekleştirdiği devalüasyon yürürlüğe girdi. Doların lira karşısındaki değeri 17,50 TL'den 19,25 TL'ye yükseldi, 7,63 TL olan mark ise 8,27 TL oldu. İşçi dövizleri dolar üzerinden 20 liraya satın alınacak. Türk lirası Alman markına göre yüzde 8,4, Amerikan dolarına göre yüzde 10 değer kaybetti. Maliye Bakanı Cihat Bilgehan, devalüasyonu « kur ayarlaması » olarak niteledi. Başbakan Yardımcısı Erbakan « Türk ihracatçısı rakipleriyle eşit hale getirildi » dedi. CHP Genel Sekreteri Orhan Eyüboğlu ise, « Demirel'in hükûmeti bir millî musibet gibi ülkeye bütün ağırlığıyla çökmüştür. Devalüasyon halk için taşınmaz bir yüktür » dedi.

Ağustos ayının 3'ünde ölen Başpiskopos Makarios'un yerine Kıbrıs cumhurbaşkanı seçilen Spiros Kipriyanu.

Ekim

1. CHP Küçük Kurultayı toplandı. Genel Başkan Ecevit, « CHP iktidarı için elverişli bir ortam oluşuyor » dedi.
3. TRT Genel Müdür Vekili Cengiz Taşer görevden alındı.
4. AP İzmir İl Başkanı Kemal Serdaroğlu, AP-CHP koalisyonu istedi.
5. AP grubunda, bazı AP'li bakanların değiştirilmesi istendi.
6. Kibrit ve sabuna zam yapıldı. Kesmeşeker karaborsaya düştü.
7. AP Konya Milletvekili Oğuz Atalay, Demirel'i istifaya çağırdı.
8. Çekilmiş kahve fiyatı 280 liraya çıktı.
10. Elektriğin kilovat saati 47,1 kuruştan 70 kuruşa çıkarıldı.
14. Millî Savunma Bakanı Sadettin Bilgiç ile Gençlik ve Spor Bakanı Önal Şakar istifa etti.
15. AP'den istifa eden Ankara Milletvekili Orhan Alp, « Hükûmet kötüye gidiyor » dedi.
18. Dört hava korsanı tarafından Mogadişu'ya kaçırılan uçaktaki rehineler Alman antiterör timinin düzenlediği operasyonla kurtarıldı.
18. Baader-Meinhof'un üç lideri hücrelerinde ölü olarak bulundu.
19. İstanbul'da 620 gramlık ekmek 4 lira oldu.
20. Enerji Bakanı Kâmran İnan, elektrik bunalımı dolayısıyla TRT'den yayınını kısıtlamasını istedi.
25. MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, Meclis başkanlığı seçimi konusunda AP'yi suçladı.
29. Cumhurbaşkanı Korutürk, « dinin siyasete alet edildiğini » söyledi.
30. AP İzmir İl Başkanı Kemal Serdaroğlu istifa etti.

ÖLÜM

21. Besteci ve orkestra şefi Ferit Tüzün.

AP'de huzursuzluk

25 ekim - AP'deki huzursuzluk giderek artıyor. 2 ekimde İzmir İl Başkanı Kemal Serdaroğlu bütün önemli bakanlıkların MSP ve MHP'nin elinde olduğunu belirterek, « Bir AP-CHP ortaklığına » ihtiyaç duyulduğunu söyledi. 7 ekimde Konya Milletvekili Oğuz Atalay parti yönetimini suçlayarak, « AP'nin kendini toparlaması için Demirel'in artık yeter deyip çekip gitmesi gerekir » dedi. 15 ekimde eski Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, « Hükûmet günden güne kötüye gidiyor » diyerek istifasını verdi. AP Temsilciler Meclisi'nin 17 ekimde yayımladığı bildiride, « AP'nin ne pahasına olursa olsun iktidarda kalmak gibi bir düşüncesi olmadığı » belirtildi. AP Senato grubunun 25 ekimdeki toplantısında hükûmetin işleyişi sert bir şekilde eleştirildi. Demirel AP-CHP koalisyonu önerilerine karşı çıkarken, « Hükûmetin aksaklıkları giderilebilir » dedi. Genel başkan, AP yetkili organlarının alacağı karar üzerine hükûmetten çekilebileceklerini söyledi.

AP Konya Milletvekili Oğuz Atalay.

Demirel hac kısıtlamasına karşı

14 ekim - Ülkenin karşı karşıya olduğu döviz sıkıntısı yüzünden haccın bu yıl kısıtlanması istendi. Başbakan Süleyman Demirel bu öneriler karşısında, « Hacca gidişlerin kısıtlanmasının para tasarrufu açısından düşünülemeyeceğini » söyledi.

Sanayi Bakanı Asiltürk: Uçak sanayii kurulmasına kimse engel olamaz

30 ekim - Sanayi Bakanı Oğuzhan Asiltürk, İtalyan Macchi firmasıyla imzalanacak olan uçak lisans anlaşmasının, Başbakan Demirel tarafından bir kere daha incelenmek üzere ertelenmesi üzerine, « Benim görevim uçak sanayiini kurmaktır. Buna mâni olabilecek hiçbir kuvvet göremiyorum » dedi. Öte yandan Dünya Bankası, Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan tarafından yürütülen « ağır sanayii projeleri » için kredi isteğini reddetti.

1977

Mogadişu baskını; rehineler kurtarıldı

18 ekim - Alman Havayolları Lufthansa'ya ait Boeing 737 tipi bir yolcu uçağı, Palma de Mallorca-Frankfurt seferini yaparken 13 ekimde Güney Fransa üzerinde 4 hava korsanı tarafından kaçırılarak Roma havaalanına indirildi. İkisi erkek, ikisi kadın olan Filistinli korsanlar uçağı buradan önce Kıbrıs'a, sonra Bahreyn'e, ardından Birleşik Arap Emirlikleri'ne ve en son Somali'nin başkenti Mogadişu'ya indirdiler. Hava korsanları, uçaktaki 86 rehinenin hayatının, solcu terörist örgüt Baader-Meinhof'un hapiste bulunan üyelerinin serbest bırakılmasına bağlı olduğunu açıkladılar. 4 uzun günün sonunda, Alman antiterör timine bağlı komandolar Mogadişu'ya gelerek 18 ekimde uçağa bir baskın düzenlediler. Rehineler kurtarılırken, teröristlerden 3'ü ölü, biri yaralı olarak ele geçirildi.
Rehinelerin kurtarılmasından birkaç saat sonra, Almanya'da Stuttgart-Stammheim Hapishanesi'nde tutuklu Baader-Meinhof liderleri Andreas Baader, Gudrun Ensslin ve Jan Raspe hücrelerinde ölü olarak bulundu.

Yaralı olarak ele geçirilen Filistinli kadın hava korsanı zafer işareti yapıyor.

Andreas Baader.

Gudrun Ensslin.

Jan Raspe.

Bülent Ecevit: CHP iktidarı için elverişli ortam oluştu

2 ekim - 1 ekimde toplanan CHP Küçük Kurultayı çalışmalarını tamamlayarak sona erdi. Yayımlanan bildiride « Çağdışı düzeni zorla sürdürmek isteyen İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmeti'nin artık iflas ettiği » ileri sürülerek, « Cumhuriyet Halk Partisi'nin bir an önce iktidar olması » gereği vurgulandı.
Kurultayda konuşan Genel Başkan Bülent Ecevit, bugüne kadar demokratik sol düzenin Türk halkın yeterince anlatılamadığını belirtti. İçinde yaşanılan koşullarda Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı için elverişli bir ortamın meydana geldiğini de sözlerine ekleyen Bülent Ecevit, « İktidar konusunda CHP için öncelik taşıyan seçenek tek başına hükûmet kurabilmektir. Partinin genel tutumu ve meclislerin çalışmaları mutlaka, bu seçeneğin gerçekleşmesini çabuklaştırıcı yönde ve biçimde olmalıdır » dedi.

Akü karaborsaya düştü

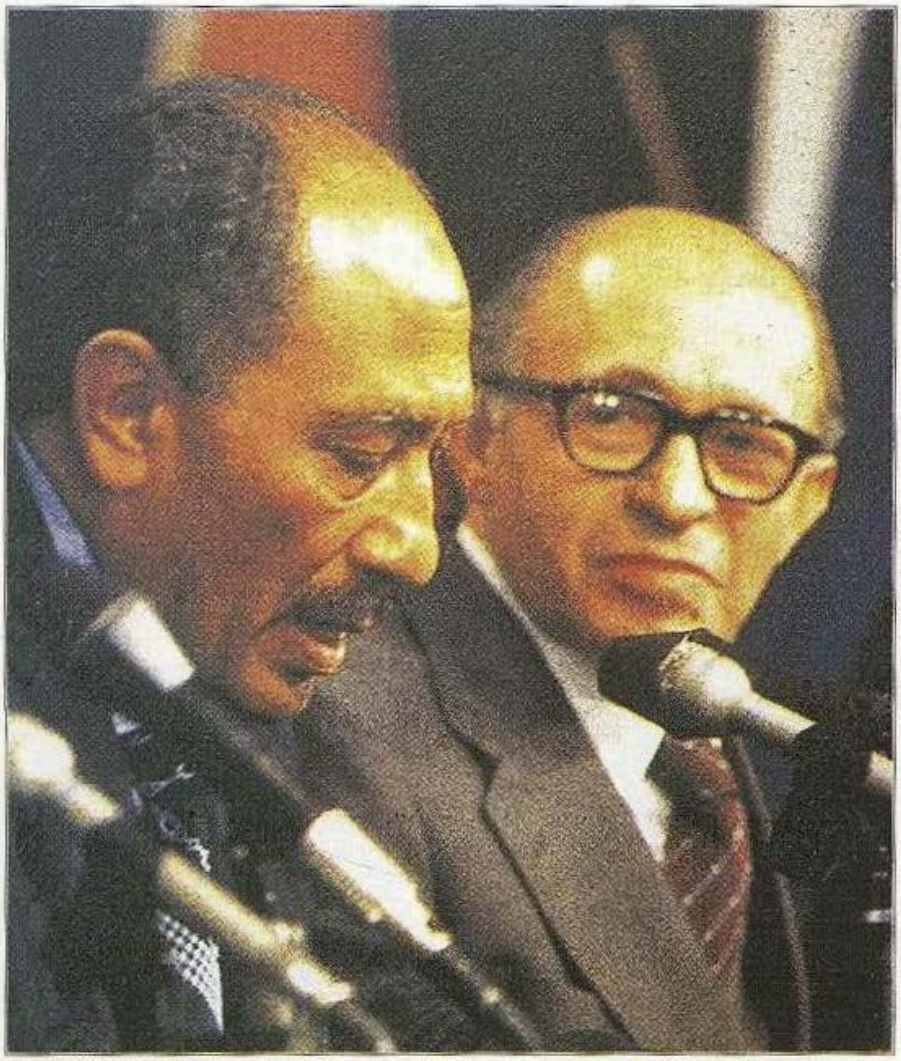
1 ekim - Döviz darboğazı nedeniyle kurşun ithali yapılamadığı için piyasada akümülatör darlığı baş gösterdi. 650 liraya satılan akülerin fiyatı 1 580 liraya kadar yükseldi.

Erbakan: Uçak sanayi 5 ayrı ilde kurulacak

16 ekim - Bursa'da Karacabey harasında IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları yapan Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan, IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın materyalist değil, maneviyatçı olacağını belirtti. Başbakan Yardımcısı Erbakan, bütün okul kitaplarının yeni baştan yazılacağını, uçak fabrikasının 5 ayrı şehirde kurulacağını, uçak yan parçalarının Eskişehir, Kayseri, Ankara ve Malatya'da, uçağın montajının ise Konya'da yapılacağını söyledi.

Kasım

1. AP ile MHP, yerel seçimlerde İstanbul, İzmir ve Ankara'da işbirliği yapmayı kararlaştırdı.
1. Dolar karaborsada 25 liraya çıktı.
1. Pakistan'ın yeni lideri Ziya ül-Hak bir günlük resmî ziyaret için Ankara'ya geldi.
4. TRT genel müdür vekilliğine Profesör Nevzat Yalçıntaş atandı.
6. Partiler yerel seçim için aday yoklaması yaptı. ☞
7. İstanbul'da otobüs, troleybüs ve havagazına zam yapıldı.
10. AP Genel Başkanı Demirel grupta eleştirildi. ☞
10. Merkez Bankası bankalardaki dövize el koydu.
10. Ekrem Ceyhun Devlet bakanlığına, İlhami Erten Sosyal Güvenlik bakanlığına atandı.
12. CHP Genel Başkanı Ecevit, yerel seçim kampanyasını İzmir'de başlattı.
14. AP Genel Başkan Yardımcısı Nuri Bayar istifa etti.
17. CHP Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş Meclis başkanı seçildi. ☞
19. Mısır Devlet Başkanı Sedat, tarihî buluşma için İsrail'e gitti. ☞
19. CHP Genel Başkanı Ecevit, « 11 aralık seçimleri yeni ve etkin bir hükûmet kurulması için bir halkoylaması niteliğindedir » dedi.
20. Enver Sedat, İsrail Parlamentosu'nda konuştu.
24. Irak, borcunu ödemeyen Türkiye'ye petrol pompalamayı durdurdu.
27. CHP Genel Başkanı Ecevit, aralıkta iktidar olacaklarını ileri sürdü. ☞
29. MSP, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in Mısır'ı ziyaretine karşı çıktı. ☞

Tarihî bir an: Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, 20 kasım günü İsrail parlamentosu Knesset'te konuşurken, İsrail Başbakanı Menahem Begin (sağda) kendisini dinliyor.

Enver Sedat'ın tarihî İsrail ziyareti

20 kasım - Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, « tarihî » olarak adlandırılan İsrail gezisine başlayarak 19 kasım akşamı özel bir uçakla İsrail'e gitti. Başkan Sedat'ı, Kudüs'ün Ben Gurion Havaalanı'nda, İsrail Başbakanı Menahem Begin ve kabine üyeleri ile muhalefet liderleri karşıladı.

20 kasımda, İsrail Parlamentosu Knesset'te bir konuşma yapan Enver Sedat, barış için İsrail'e 5 koşul önerdi: İsrail işgal ettiği topraklardan çekilsin; Kudüs açık şehir haline getirilsin; bir Filistin devleti kurulsun; bölge güvenliği için uluslararası önlem ve güvence verilsin ve bölgedeki savaş hali sona erdirilsin.

MSP, İsrail'le uzlaşan Mısır'ın siyasetine cephe aldı

29 kasım - Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in Mısır ziyareti koalisyon ortakları arasında sorun yarattı. Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ın İsrail'i ziyaret ederek Arap-İsrail düşmanlığına son verdiğini açıklamasından sonra Dışişleri Bakanı'nın Mısır'ı ziyaretinin, MSP'liler tarafından hoş karşılanmadığı anlaşıldı.

Sinema Emekçileri'nin yürüyüşü başladı

5 kasım - Sinema Emekçileri Derneği'nin yeni sansür yönetmenliğini protesto yürüyüşü Beşiktaş'tan başladı. İstanbul'dan Ankara'ya kadar yürüyecek olan sinema çalışanlarını İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan uğurladı. Yürüyüşe, « sinemayı yok olmaya götüren yasadışı baskıları kınamak, sinema sanatını sansürsüz bir yasaya kavuşturmak, ekonomik, sosyal haklarına kavuşmak amacıyla » yasal eylemlere geçtiklerini belirten sanatçıların yanı sıra, onları destekleyen demokratik kuruluşların temsilcileri katılıyor.

Beşiktaş'tan Taksim'e çıkan sanatçılar, Taksim Anıtı'na çelenk koyduktan sonra yeni sansür yasasını eleştiren konuşmalar yaptılar.

Öte yandan Türkiye Film Prodüktörleri İşverenleri Sendikaları Federasyonu Başkanı Ümit Utku yaptığı açıklamada, « Danıştay'a intikal etmiş sansür tüzüğünü bahane ederek yapılan bu yürüyüş, sanatçı ve işçilerimizin iyi niyetini istismardır. Yürüyüş sanatla ilgisi olmayanların ideolojik ve rejim aleyhtarı bir yürüyüşüdür. Milliyetçi, Atatürkçü sanatçı ve işçilerimiz bu yürüyüşe katılmamışlardır » dedi.

CHP'li belediye başkanları İsvan ve Dalokay önseçimi kaybetti

6 kasım - 11 aralıkta yapılması kararlaştırılan yerel seçimler için partiler aday yoklamasını yaptı. CHP'de İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan ve Ankara Belediye Başkanı Vedat Dalokay yoklamayı kaybettiler. İstanbul'da İl Başkanı Aytekin Kotil, Ankara'da da İl Başkanı Ali Dinçer CHP'nin belediye başkan adayları oldular. AP İstanbul'da tek adayla seçim yaptı ve SEKA eski Genel Müdürü Aziz Gümüş belediye başkan adayı oldu.

Demirel parti grubunda eleştirildi

10 kasım - AP grubunda Ankara Milletvekili Oğuz Aygün, Genel Başkan Demirel'i eleştirdi ve yorulduğunu belirterek üstü kapalı şekilde de olsa, çekilmesini önerdi. Aygün, « Yolsuzluk dedikoduları var, bu ortaya çıksın » dedi. Demirel'in «CHP sekiz haysiyetsiz adam arıyor » şeklindeki sözlerini yererek, « Siz böyle derseniz daha önce yapılan transferleri nasıl izah edersiniz » diye sordu.

Ecevit: Aralıkta iktidardayız

27 kasım - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit 12 kasımda İzmir'de başlattığı seçim kampanyasında ilk konuşmasında « seçmen MC'ye çekil diyecek » dedi. CHP lideri 11 aralıktan sonra iktidar olacaklarını öne sürdü. Ecevit, « Ülkenin bu hükûmetle bu kışı çıkarması olanaksızdır » dedi. Demirel'in Adalet Partisi'ni kurtlara yedirdiğini söyleyen Ecevit, « Biz devlet fabrikalarını silahlı zorbalara işgal ettirenlerle, sokaklarda çocukları, gençleri vurdurtanlarla hükûmet kuramayız ».

27 kasımda CHP Genel Başkanı Ecevit'in otobüsü, Nevşehir'in Kaymaklı kasabasında taşlı saldırıya uğradı.

1977

Meclis başkanlığına seçilen CHP Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş.

Cahit Karakaş Meclis başkanı

17 kasım - Millet Meclisi 6 ay sonra başkanını seçebildi. Cumhuriyet Halk Partisi Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş 38. turda 227 oyla Meclis başkanı seçildi.
CHP'li Cahit Karakaş'a kendi partisinin yanı sıra MHP'lilerin de oy verdiği ileri sürüldü ve CHP, MHP ile işbirliği yapmakla suçlandı.
Öte yandan Karakaş'ın bazı Adalet Partililerin oylarıyla seçildiğini ileri sürenler de oldu. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, « CHP'li Karakaş'a bazı AP'lilerin de oy verdiği kanısındayım » dedi.

Döviz alamayan hacı adayları Ecevit'e başvurdu

5 kasım - Döviz alamadıkları için 1 kasım tarihine kadar başvurularını yapamayan ve bu yüzden Suudî Arabistan Konsolosluğu'ndan vize alamayan hacı adayları, CHP Genel Başkanı Ecevit'ten kendilerine yardımcı olmasını istediler. Kalabalık hacı adayı grubunun dertlerini dinleyen Bülent Ecevit, kendilerine yardımcı olacağını bildirdi. 1974'te kısa süreli iktidarları döneminde vatandaşların hac görevlerini yerine getirebilmeleri için ellerinden geleni yaptıklarını hatırlatan Ecevit, « Hükûmet Suudî Arabistan devleti nezdinde gerekli girişimleri mutlaka etkin bir biçimde yapmalı ve sonuç almalıdır » dedi.

Aralık

1. Üniversite Senatosu Profesör Yalçıntaş'a TRT genel müdürlüğü için izin vermedi.
2. ODTÜ'de işçilerle öğrenciler çatıştı. 100'e yakın öğrenci yaralandı.
3. CHP Genel Başkanı Ecevit'in Urfa gezisinde halka ateş açıldı, bir kişi öldü.
4. Orta Afrika Cumhuriyeti Devlet Başkanı Bokassa, kendini İmparator I. Bakossa ilan ederek taç giydi.
7. İstanbul'da kaçırılan bir öğrenci kurşuna dizildi.
9. Ecevit: Miliyetçi Cephe tarihimizde kanlı lekedir.
10. 9 siyasî tutuklu silahlı çatışmayla Toptaşı Cezaevi'nden kaçtı.
11. Yerel seçimler yapıldı. ☞
11. Mardin Milletvekili Şerafettin Elçi, Konya Milletvekili Oğuz Atalay ve Ankara Milletvekili Mustafa Kılıç AP'den istifa ettiler. ☞
14. AP Afyon Milletvekili Mete Tan ve Güneş Öngüt istifa ettiler. ☞
15. AP Balıkesir Milletvekili Cemalettin İnkaya ve Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar istifa ettiler. ☞
18. Başbakan Demirel, « Ben kendi rızamla gitmem, CHP beni nasıl düşürmek istiyorsa öyle düşürsün » dedi.
20. Sivas Milletvekili Enver Akova ve Malatya Milletvekili Ahmet Karaaslan AP'den istifa etti.
22. CHP, hükûmet aleyhine bir gensoru önergesi verdi. ☞
27. İstanbul Sultanahmet'teki İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi binası kundaklanarak yakıldı.
27. CHP'nin gensoru önergesi 424 oyla Meclis gündemine alındı.
28. DİSK genel başkanlığına Abdullah Baştürk seçildi. ☞
31. İkinci Boğaz Köprüsü projesi ihale edildi.
31. CHP'nin verdiği gensoru önergesi sonucu 2. MC Hükûmeti düştü. ☞

ÖLÜM

25. Sinema oyuncusu ve yönetmeni Sir Charlie Chaplin. ☞

İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmeti düşürüldü

31 aralık - Demirel başkanlığındaki İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmeti, CHP'nin verdiği gensoru önergesi sonucu 218'e karşı 228 güvensizlik oyuyla düşürüldü. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Cumhuriyet tarihinde gensoruyla düşürülen ilk başbakan oldu. Meclis'teki güvenoylamasına, Adalet Partisi'nden ayrılan 11 milletvekilinden Cemalettin İnkaya katılmadı, diğerleri hükûmete güvensizlik oyu verdi.
11 aralıkta AP'den 3 milletvekili Oğuz Atalay, Mustafa Kılıç ve Şerafettin Elçi istifa etti. 3 gün sonra Mete Tan'la Güneş Örgüt de AP'den ayrıldıklarını açıkladılar. Bir gün sonra Hilmi İşgüzar ve Cemalettin İnkaya istifacılara katıldı. İstifa edenlerin Adalet Partili milletvekillerinin sayısı 20 aralıkta 11'i buldu. Bu milletvekilleri MC Hükûmeti'ne kırmızı oy vereceklerini açıkladı.
AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel partisinden istifalar üzerine 21 aralıkta, « Güçleri varsa düşürsünler » dedi. Adalet Partisi Genel İdare Kurulu da bir bildiri yayınlayarak, « iktidara talip olanlar, derhal istedikleri konuda gensoru verebilirler » şeklinde yol gösterdi.
Hükûmeti düşürmek için CHP 22 aralıkta Meclis'e bir gensoru önergesi verdi. Gensoruda özetle, « hükûmet ortaklarının devleti aralarında parselleyerek işgal etmeye çalıştıkları » öne sürülüyordu.
29 aralıkta gensoruyla ilgili görüşmeler sırasında Cumhuriyet Halk Partisi adına konuşan Altan Öymen « Her gün televizyon haber bültenlerinin sonunda, sanki hava raporu verilir gibi cinayet raporu verilmeye başlanmıştır » dedi. Başbakan Süleyman Demirel ise konuşmasında, « Bu gensoru ülke meselelerinin Halk Partisi tarafından bilinmediğinin tesbitine yaramıştır » dedikten sonra, « Hükûmet güvensizlik oyuna muhatap olabilir. Bu bunalım demektir, bu yola gittiğiniz anlaşılıyor » diye ekledi.
31 aralık günü yapılan güvenoylamasından sonra Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, durumun açıklığa kavuştuğunu, istifasını hemen cumhurbaşkanına sunacağını söyledikten sonra, « Hükûmet bunalımı başladı » dedi.
Bülent Ecevit buna « Bunalım başlamış değil, aksine bitmiştir » cevabını verdi.

Yerel seçimin galibi CHP

12 aralık - 11 aralıkta yapılan yerel seçimlerin kesin sonuçları belli oldu. 67 il merkezindeki belediye başkanlıklarından 42'sini CHP, 15'ini AP, 5'ini MHP, 3'ünü MSP ve 2'sini bağımsız adaylar kazandı. İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana gibi büyük şehirleri CHP aldı; İstanbul'da Ayketin Kotil, Ankara'da Ali Dinçer, İzmir'de İhsan Alyanak belediye başkanı oldu. CHP ve MHP seçim sonuçlarını memnunlukla karşılarken, AP'de sessizlik egemendi. CHP'nin itirazı üzerine MHP'nin kazanmış olduğu Bingöl belediye başkanlığı seçimi iptal edildi. Seçim sonuçlarına göre CHP'nin oylarında yüzde 1 artış oldu, AP, MHP ve MSP'nin toplam oylarında yüzde 1'den fazla düşme görüldü. CHP 27 yıldan bu yana ilk defa Malatya'da belediye başkanlığını bağımsız aday Hamit Fendoğlu'na (Hamido) kaptırırken, Aydın'da 27 yıldan sonra ilk defa seçimi kazandı. Bu arada seçimler sırasında yurdun çeşitli yerlerinde meydana gelen olaylarda 13 kişi öldü, 87 kişi yaralandı. Urfa'da CHP'li muhtar adayı, AP'li rakibini öldürürken, Siirt'in Çatlı Köyü'nde seçim sandığı parçalanarak oylar tahrip edildi. Gaziantep'in Demirkale semtindeyse CHP ve MHP'li gruplar arasında çıkan taşlı sopalı çatışmada yaklaşık 50 kişi gözaltına alındı.

Abdullah Baştürk DİSK genel başkanı seçildi.

Charlie Chaplin.

Charlie Chaplin öldü

25 aralık - Ünlü İngiliz oyuncu ve yönetmen, « Şarlo » tipinin yaratıcısı Charlie Chaplin 88 yaşındayken İsviçre'de, Corsier-sur-Vevey'de öldü.

« Altına Hücum », « Şehir Işıkları », « Şarlo Diktatör », « Sahne Işıkları », « Asrî Zamanlar » gibi unutulmaz filmlere oyuncu ve yönetmen olarak imzasını atan Chaplin, çağımızın tartışmasız en büyük sinema sanatçılarından biriydi.

Charlie Chaplin, eserlerinde yergi, maskaralık ve komedi öğelerini iç içe kullandı; senaryo yazarı, mim oyuncusu ve yönetmen olarak kusursuz sanatıyla her kesimden ve yaştan seyirciyi etkileyen Chaplin, 1972 yılında özel bir oscarla ödüllendirilmişti.

Toplumsal kaygıların giderek ağır bastığı bütün filmlerinde, onu çağımızın en gerçek sanatçılarından biri yapan aynı iyi yüreklilik ve yakından tanıdığı insana duyduğu derin sevgi görülür.

Abdullah Baştürk DİSK genel başkanlığına seçildi

28 aralık - Devrimci İşçi Sendikaları'nın (DİSK) 6. Olağanüstü Genel Kurul'u çalışmaları tamamlandı ve başkanlığa Abdullah Baştürk, genel sekreterliğe Fehmi Işıklar seçildi. Baştürk'ün 204 oyuna karşı 116 oy alan eski Başkan Kemal Türkler, birinci turdan sonra adaylıktan çekildi.

Güney Vietnamlılar denize açılarak ülkeden kaçıyor

2 aralık - Kuzey Vietnam'ın 1975'te Güney Vietnam'ı ele geçirmesi ve iki Vietnam'ın fiilî olarak birleştirilerek, 2 temmuz 1976'da Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti ilan edilmesinin ardından ülkede artan siyasî ve ekonomik baskı altında ezilen Güney Vietnamlılar çeşitli yollarla ülkeden kaçıyorlar.

Her ay yaklaşık 1 500 Vietnamlı, açık denizlerde seyretmesi hiç uygun olmayan derme çatma teknelerle, ölümü göze alarak ülkeden gizlice ayrılmaya çalışıyor. Açık denizde sert hava koşulları ve dev dalgalarla mücadele eden ve günler boyunca hayatlarını teknede geçirdiklerinden, kendilerine boat people (« tekne halkı ») adı verilen bu insanlar, bazen korsanların da eline düşüyor.

ABD, Avustralya, Kanada, Almanya, Fransa ve İngiltere başta olmak üzere, bütün dünya bu insanların sorununa çare arıyor.

Vietnamlılar, bulabildikleri her tür deniz taşıtıyla ülkelerini terk ediyorlar.

1978

Ocak

1. Cumhurbaşkanı Korutürk, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i hükûmeti kurmakla görevlendirdi. ☞
2. 11 bağımsız milletvekili CHP hükûmetini desteklemeye karar verdi.
5. Ecevit, hükûmeti açıkladı. ☞
6. CHP, CGP ve DP ile bağımsız milletvekilleri ortak bir bildiri yayımladı.
8. Yeni hükûmet atamaları durdurdu.
9. Fuel-oil ve motorin darlığı had safhaya vardı.
12. Hükûmet programı Meclis'te okundu.
13. İstanbul'da 2 öğrenci ve bir işçi öldürüldü.
14. Kamyon ve otobüs fiyatları serbest piyasada resmî fiyatın 3 katına eriştı.
15. İstanbul Üniversitesi kapatıldı.
15. Amasya'da, AP'lilerle CHP'liler çatıştı; 5 kişi öldü. ☞
16. 11 bağımsız milletvekili, AP Genel Başkanı Demirel'i eleştirdi.
17. Ecevit Hükûmeti, 218 ret oyuna karşı 229 kabul oyuyla Meclis'ten güvenoyu aldı. ☞
18. Niğde'de 2, Ankara'da bir öğrenci öldürüldü.
20. CHP genel sekreterliğine Konya Milletvekili Mustafa Üstündağ seçildi.
29. Deterjan fiyatlarına zam yapıldı.
30. « Komandolar » İstanbul Adliye Sarayı'nı bastı.

AP'den itham: Güneş Motel hükûmeti !

22 ocak - Adalet Partisi Genel İdare Kurulu yayımladığı bir bildiriyle hükûmetin kişisel çıkar ve ihtiraslar uğruna kurulduğunu ileri sürdü. Hükûmetin, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, bazı bağımsız milletvekilleriyle İstanbul Florya'daki Güneş Motel'de bir toplantı yapmasının ardından kurulması tepki doğurdu. Hükûmeti kurmak için bir motelde pazarlık yapılmasının işin ciddiyetsizliğini gösterdiği ileri sürüldü.
Adalet Partisi'nden ayrılarak Cumhuriyet Halk Partisi'nin kurduğu hükûmeti destekleyen bağımsız milletvekilleri adına konuşan Konya Milletvekili Oğuz Atalay, « Entrika, saray oyunları, ayak oyunları diye bilinen kötü yolların Türkiye başbayiinin Demirel ve cuntası olduğunu bilmeyen kalmamıştır » diyerek Demirel'in eleştirilerine cevap verdi.
Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel ise « Feryadımız hükûmeti bırakmaktan değil, sırtımıza saplanan ihanet hançerinin yarasından geliyor » dedi.

Amasya'da çatışma; 5 kişi öldü

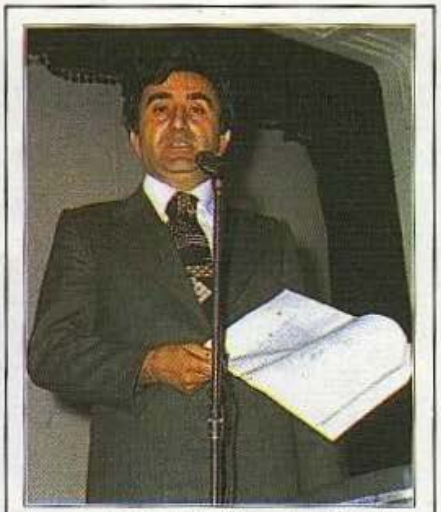
15 ocak - Amasya'nın Ziyaret kasabasında bir aile toplantısında çıkan siyasî tartışma sonucu 5 kişi öldü.
Aile toplantısında siyaset konuşulmaya başlayınca hava birden gerginleşti. Çıkan kavga sırasında silahlar çekilince ortalık kan gölüne döndü ve 4 kişi olay yerinde öldü. Ölenlerden ikisinin AP'li, diğer ikisinin ise CHP'li olduğu bildirildi. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılan bir kişi de kurtarılamayarak can verdi.

Bir gün içinde 11 genel müdür görevden alındı

6 ocak - Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, Tariş, Antbirlik, Çukobirlik, Fiskobirlik, Marmara ve Trakya Birlik'te görevli 11 genel müdürü görevden aldı. Bakan Köprülüler bu kararı, MHP'li eski Ticaret Bakanı Agâh Oktay Güner'in atadığı kişilerin hükûmetin değişmesine karşın hâlâ tayinlere devam etmesi üzerine aldığını söyledi.

Koç-Ford işbirliğinin 50. yılı kutlandı

10 ocak - Koç Grubu ile Ford şirketinin işbirliğinin 50. yıldönümü İstanbul Hilton Oteli'nde verilen bir davetle kutlandı. Davete katılmak üzere İstanbul'a gelen Henry Ford II, yarım asırdan beri Koç'la işbirliği yapmaktan büyük mutluluk duyduğunu belirtti ve artık her iki şirketin de yönetimi genç kuşaklara bıraktığını söyledi.
Davete ABD, Federal Almanya, İspanya büyükelçileri, 1. Ordu Komutanı, İstanbul Belediye Başkanı ve işadamları katıldı.

Konya Milletvekili Mustafa Üstündağ CHP genel sekreteri seçildi.

Yıldırım Tuğrul Türkeş.

Alparslan Türkeş'in oğlu hem tüccar, hem de memur

25 ocak - Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş'in oğlu Yıldırım Tuğrul Türkeş'in, ticaretle uğraştığı sırada yasalara aykırı olarak Ticaret Bakanlığı'na memur olarak atandığı saptandı.
Söz konusu atamayı, Milliyetçi Cephe Hükûmeti sırasında Milliyetçi Hareket Partili eski Ticaret Bakanı Agâh Oktay Güner'in gerçekleştirdiği anlaşıldı.

Üçüncü Ecevit Hükûmeti kuruldu

(42. hükûmet)

17 ocak - 1 ocakta hükûmeti kurmakla görevlendirilen Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit tarafından kurulan yeni hükûmet 5 ocakta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından onaylandı. CHP'nin yanı sıra Cumhuriyetçi Güven Partisi, Demokratik Parti ve AP'den ayrılan bağımsız milletvekillerinin katılımıyla kurulan yeni hükûmette 6 devlet bakanlığı yer aldı, ayrıca İşletmeler bakanlığı ve Yerel Yönetim Bakanlığı adında iki yeni bakanlık kuruldu. Bu arada, Adalet Partisi'nden ayrılarak Süleyman Demirel liderliğindeki İkinci Milliyetçi Cephe hükûmetinin düşürülmesine imkân vermiş olan 11 bağımsız milletvekilinden 10'unun bakan olarak hükûmette yer aldığı görüldü. Bağımsız milletvekili Oğuz Atalay ise hükûmette yer almadı. Yeni hükûmet şu isimlerden oluşuyor:

Başbakan: Bülent Ecevit (CHP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Orhan Eyüboğlu (CHP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Turhan Feyzioğlu (CGP)
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı: Faruk Sükan (DP)
Devlet Bakanı: Hikmet Çetin (CHP)
Devlet Bakanı: Enver Akova (bağımsız)
Devlet Bakanı: Lütfi Doğan (CHP)
Devlet Bakanı: Salih Yıldız (CGP)
Devlet Bakanı: Ali Rıza Septioğlu (bağımsız)
Devlet Bakanı: Mustafa Kılıç (bağımsız)
Devlet Bakanı: Ahmet Şener (CHP)
Adalet Bakanı: Mehmet Can (CHP)
Millî Savunma Bakanı: Hasan Esat Işık (CHP)
İçişleri Bakanı: İrfan Özaydınlı (CHP)
Dışişleri Bakanı: Gündüz Ökçün (CHP)
Maliye Bakanı: Ziya Müezzinoğlu (CHP)
Millî Eğitim Bakanı: Necdet Uğur (CHP)
Bayındırlık Bakanı: Şerafettin Elçi (bağımsız)
Ticaret Bakanı: Teoman Köprülüler (CHP)
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı: Mete Tan (bağımsız)
Gümrük ve Tekel Bakanı: Tuncay Mataracı (bağımsız)
Ulaştırma Bakanı: Güneş Öngüt (bağımsız)
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Mehmet Yüceler (CHP)
Çalışma Bakanı: Bahir Ersoy (CHP)
İşletmeler Bakanı: Kenan Bulutoğlu (CHP)
Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Orhan Alp (bağımsız)
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı: Deniz Baykal (CHP)
Turizm ve Tanıtma Bakanı: Alev Coşkun (CHP)
İmar ve İskân Bakanı: Ahmet Karaaslan (bağımsız)
Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı: Ali Topuz (CHP)
Orman Bakanı: Vecdi İlhan (CHP)
Gençlik ve Spor Bakanı: Yüksel Çakmur (CHP)
Sosyal Güvenlik Bakanı: Hilmi İşgüzar (bağımsız)
Kültür Bakanı: Ahmet Taner Kışlalı (CHP)
Yerel Yönetim Bakanı: Mahmut Özdemir (CHP)

Hükûmet 17 ocakta yapılan güven oylamasında, 218 ret oyuna karşın 229 kabul oyuyla Meclis'ten güvenoyu aldı.

Başbakan ve CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Cumhurbaşkanı Korutürk'le görüştükten sonra onaylanan Bakanlar Kurulu listesini basına açıklarken.

Başbakan Bülent Ecevit: Enkaz devraldık, çetin bir dönemden geçeceğiz

10 ocak - Başbakan Bülent Ecevit CHP ortak grubunda yaptığı konuşmada, « Ekonomide ve devlet yapısında bir enkaz devraldık, çetin bir dönemden geçeceğiz » dedi. Türkiye'ye barış getirmeye kararlı olduklarını, dış politikadaki « tıkanıklığı » gidermeye başladıklarını belirten Ecevit, « Kentlerimizi, sokaklarında kurşunlanmadan yürünebilir, okullarında vurulmadan okunabilir, evlerinde bombalanmadan yaşanabilir duruma kısa sürede getirmek en başta gelen görevimizdir » dedi. Hükûmet kurma aşamasına ulaşma çabalarında CHP grubunun büyük katkısı olduğunu söyleyen Başbakan Ecevit, bütün CHP'lilere teşekkür etti ve birlik ve dayanışma içinde yapılacak eleştirilerle, uyarılarla CHP grubunun hükûmete ışık tutacağına ve güç katacağına inandığını belirtti.

« İş gezisi » diye hacca gittiler

24 ocak - GİMA Gıda ve İhtiyaç Maddeleri A.Ş.'deki usulsüzlüklere, Ticaret Bakanlığı müfettişleri el koydu. Yapılan inceleme sonucu GİMA'nın hayali şirketlerden yüksek fiyatlarla aldığı malları Köy İşleri Bakanlığı'na sattığı, şirket yöneticilerinin iş gezisi adı altında hacca gittikleri, şirket parasıyla Almanya'ya turistlik gezi düzenledikleri belirlendi ve soruşturma başlatıldı.

1978

Şubat

1. Siyasî Partiler Yasası'nı değiştiren önerge Meclis'te kabul edildi.
5. Demir ve çimento ithali kararlaştırıldı.
8. Sanayiciler, AET'ye karşı gümrüklerin yüksek tutulmasını istedi.
11. AP Genel Başkanı Demirel, « Ecevit hükûmet olmak için rejimi deldi » dedi.
12. Cumhurbaşkanı Korutürk'ün kabul resmine « sakıncalı » sanatçılar da davet edildi. ☞
14. Ekonomik önlemler paketi belli oldu; dövize çevrilebilir mevduat hesapları tasfiye edilecek. ☞
15. Yurtdışına seyahat kısıtlaması iki yıla çıkarıldı. ☞
16. AP'li Nuri Bayar, AP için handikap olan MSP ve MHP'nin tasfiyesini istedi.
17. Altın fiyatları yükseldi; yabancı mallara hücum oldu.
19. Başbakan Bülent Ecevit, AET'yle ilişkileri ciddî olarak ele alacaklarını söyledi.
21. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel, vergi kaçırmaktan 1 yıl 5 ay hapse mahkûm oldu. ☞
22. Kültür Bakanlığı bütçesi Meclis'te reddedildi. ☞
22. Libya Başbakanı Callud Ankara'ya geldi.
24. CHP'li Cengiz Şensoy, Meclis kütüphanesinde AP'lilerce dövüldü.
26. Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur, Kredi ve Yurtlar Kurumu 34. Genel Kurul toplantısında saldırıya uğradı.
27. 1978 yılı bütçesi 210 ret oyuna karşı 229 kabul oyuyla Meclis'te onaylandı.
27. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Kenan Evren Genelkurmay başkanlığına atandı.

Kontrgerilla var mı ?

22 şubat - AP Genel Başkanı Süleyman Demirel ile Başbakan Ecevit arasında bir kontrgerilla tartışması ay boyunca devam etti. Demirel 1 şubatta, bir ay içinde meydana gelen yaklaşık 550 olayda 65 vatandaşın öldüğünü, 575 vatandaşın yaralandığını, 200 yere patlayıcı madde atıldığını ve 35 soygun vakası olduğunu belirterek, « Hükûmetin başı geçmişte bütün olaylar için günün hükûmetini sebep olarak göstermişti. Günün hükûmetini 'katil hükûmet' diye damgalamıştı. Bir ay içinde bu kadar olay olduğuna göre kendi mantığıyla kendisi de 'katil hükûmettir'. Ayrıca iki de birde 'kontrgerilla'dan bahsetmektedir. Bunun için bir açıklama yapmak zorundadır » dedi. Ecevit 3 şubatta, « Kontrgerilla diye bir kuvvet resmen yoktur. Yanlış bir tanımlama sonucu bu terim ortaya çıktı » diye bir açıklama yaptı. 6 şubatta Ecevit'e cevap veren Demirel, « Başbakan ordu içinde bir örgütü cinayet işlemekle suçlamıştır. Ecevit'in şimdi 'Söylediklerimden utanıyorum', demesi gerekir » diyerek tartışmayı sürdürdü. Ecevit'in « Ordu ve rejimle oynayan Demirel başına iş açar » sözlerine karşı da « Ecevit ateş olsa cirmi kadar yer yakar » cevabını verdi.

Yahya Demirel mahkemede.

Yahya Demirel hapse mahkûm oldu

21 şubat - Yahya Demirel ve ortağı Z. Hakkı Alpaz, vergi kaçırdıkları iddiasıyla yargılandıkları Ankara 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi'nde 17 ay hapis cezasına mahkûm edildiler.

Tasarruf tedbirleri

15 şubat - Ekonomide döviz tasarrufu amacıyla lüks ithalatı kısıtlayıcı önlemler alındı. Yurtdışına turistik amaçla yapılan geziler iki yılda bir defaya indirildi ve dış harcamalar adı altında alınan vergiler yüzde 50 artırıldı. 1977'de hacca gitmiş olanların 1978'de tekrar hacca gitmesi yasaklandı. Değeri 6 000 lirayı aşan mallar yurda sokulamayacak.

Kültür Bakanlığı bütçesi reddedildi

22 şubat - Kültür Bakanlığı bütçesi 21 şubatta Millet Meclisi Genel Kurulu'nda reddedildi. Konu bir gün sonra Cumhuriyet Halk Partisi grubunda ele alındı ve bütçenin reddedilmesine sinirlenen CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, bütçe görüşmeleri sırasında tüm bakan ve milletvekillerinin Meclis'te bulunmalarını istedi.

Ankara'ya gelen Libya Başbakanı Callud (solda), Başbakan Ecevit tarafından karşılandı.

1978

Korutürk sol eğilimli sanatçıları da Çankaya'ya davet etti

12 şubat - Cumhurbaşkanı Korutürk'ün Çankaya'daki kabul resmine, aralarında ressam Abidin Dino ile saz sanatçısı Ruhi Su'nun da bulunduğu, bugüne kadar « sakıncalı » sayılan sol eğilimli sanatçılar da davet edildi.

Tarihî şahsiyetlerin resimleri okullardan kaldırılıyor

8 şubat - Millî Eğitim Bakanı Necdet Uğur, 7 şubatta Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmada, tarihî şahsiyetlerin günlük politikaya alet edilmesine izin vermeyeceklerini, okullar politikadan arınıncaya kadar, bu kurumlarda Atatürk dışında hiç kimsenin resminin yer almayacağını söyledi. Uğur, anarşi sona erdikten sonra okullara, çeşitli tarihî şahsiyetlerin yağlıboya tablolarının dahi konabileceğini sözlerine ekledi. Demirel ise 8 şubatta, « Okullardan Fatih'in resimlerini kaldırmakla anarşi önlenemez, bunun üzerine gideceksiniz » dedi.

Bulgaristan elektrik vermeye başladı

5 şubat - Enerji nakil hatlarında meydana gelen arızanın giderilmesinden sonra, Bulgaristan « imkânları ölçüsünde » Türkiye'ye yeniden elektrik vermeye başladı.
Bu arada Bulgaristan'dan daha fazla elektrik alınabilmesi amacıyla Türk yetkililer ile Bulgar yetkililer arasında görüşmelerin sürdüğü belirtildi.

Önlemler paketi

14 şubat - 1 martta yürürlüğe girecek, « Savurganlığı ve kötüye gidişi önleme » tedbirlerinin ana hatları belirlendi. Dövize çevrilebilir mevduat hesapları tasfiye edilecek. Bedelsiz ithalat düzenlenecek. Harç ve damga resimleri de yüzde 100 fazlalaştırılacak.

Sansür uygulamaları devam ediyor

4 şubat - Senaryosunu Vedat Türkali'nin yazdığı, Süreyya Duru'nun « Güneşli Bataklık » adlı filmi 1 şubatta Sansür Kurulu'nca reddedildi. Türkiye Sinema Emekçileri Sendikası düzenlediği basın toplantısında, « CHP iktidarının, sansürü kaldırma sözü vermiş olmasına karşın, MC'nin sansür uygulamaları şiddetlenerek devam etmektedir » denildi.

Mart

1. Devalüasyon: Türk lirasının değeri yüzde 32,5 oranında düşürüldü. ☞
1. Eski Başbakan Adnan Menderes'in oğlu, AP Aydın Milletvekili Mutlu Menderes bir trafik kazası sonucu öldü.
6. Orgeneral Kenan Evren Genelkurmay başkanlığı görevine başladı. ☞
8. Cumhurbaşkanı Korutürk, İsmail Cem'in TRT genel müdürlüğüne atanmasını sakıncalı bulduğunu Başbakan Ecevit'e bildirdi.
10. Başbakan Bülent Ecevit, İsviçre'nin Montreux şehrinde Yunanistan Başbakanı Karamanlis'le görüştü. ☞
13. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, « Ordu parlamenter sisteme yapılan saldırıları yok edecek güçtedir » dedi.
16. İstanbul Üniversitesi'nde kalabalık bir öğrenci grubunun üzerine bomba atıldı, 6 kişi öldü. ☞
18. İstanbul'da 5 işçinin cesedi bulundu.
18. Siyasî rakiplerinden birini öldürtmekten yargılanan Zülfikâr Ali Bhutto idama mahkûm edildi.
20. DİSK İstanbul'da uyarı direnişi yaptı; Ecevit bu eylemi yasadışı olarak tanımladı. ☞
21. DİSK'in direnişi ile ilgili olarak 104 kişi tutuklandı.
21. Tren biletlerine yüzde 80, uçak biletlerine yüzde 60 oranında zam yapıldı.
24. Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz öldürüldü. ☞
26. Sümerbank ürünlerine yüzde 40-60 oranında zam yapıldı.
28. İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı hakkında verilen gensoru önergesi Meclis'te reddedildi. ☞
29. Anadolu Bankası hesaplarına el kondu.

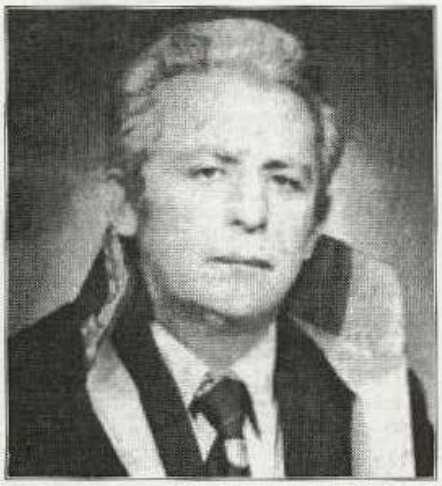
Yüzde 32,5 oranında devalüasyon yapıldı

23 mart - Ecevit Hükûmeti 1 martta Cumhuriyet tarihinin dördüncü büyük devalüasyon kararını aldı. Türk lirasının değeri yüzde 32,5 oranında düşürüldü, 19,25 TL olan dolar 25,50 TL oldu.
Devlet Bakanı Hikmet Çetin 5 martta yaptığı açıklamada, « Devalüasyon kararı 45 günlük hükûmetin politikasının değil, geçmiş hükûmet politikasının bir sonucudur » diyerek iktidarı savundu.
İş çevreleri hükûmet tarafından alınan devalüasyon kararını « doğal » olarak karşılarken, İMF de kararı olumlu buldu.
Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, « Paranın değerini 50 günde yüzde 30-40 yıprattılar » dedi.
Süleyman Demirel Üçüncü Ecevit Hükûmeti'nin göreve başlamasının 60. gününde de bir açıklama yaparak, « pahalılığın iki ayda bir misli arttığını, yoksul ve dar gelirli halk için külfet ve sıkıntıların dayanılmaz ölçülere vardığını, Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu ülkeye verebileceği hiçbir şey olmadığını ispat etmek için 2 aylık bir sürenin yetip de arttığını » ileri sürdü.
Öte yandan hükûmet ile İMF arasında Washington'da yapılan görüşmelerde, İMF ilk kredi dilimini hemen vermeyi önerdi.
23 martta da Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu İMF'ye verilecek olan niyet mektubunu Ecevit Hükûmeti adına imzaladı.

Adnan Menderes'in ikinci oğlu Mutlu Menderes geçirdiği trafik kazasında öldü.

Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz öldürüldü

Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz.

26 mart - Karanlık güçlerin şiddet eylemlerine bir yenisi daha eklendi. Tedhiş olaylarının soruşturmasıyla görevli Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz 24 martta otomobiliyle evine dönerken otomatik tabancayla taranarak öldürüldü.
1970 yılında « Yılın Hukukçusu » seçilen ve bir süre önce « komando » yurtlarında aramalar yaptırdığı bilinen Öz'ün 26 marttaki cenaze törenine katılan on binlerce kişi Ülkü Ocakları'nın kapatılmasını istedi. Törene Senato başkanı, parti başkanları, Genelkurmay başkanı da katıldı.

Öldürülen Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün cenazesine on binlerce kişi katıldı.

Türkeş 2 emniyet görevlisinin üzerine yürüdü

18 mart - MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, partisinin Uşak'ta düzenlediği toplantıda konuşurken, salonda görevli iki emniyet görevlisinin telsizinden çıkan seslerden dolayı konuşmasını yarıda keserek, bu kişilerin üzerine yürüdü. « Benim konuştuğum yerde kimse konuşamaz. Ses istemiyorum » diyen Alparslan Türkeş, 2 emniyet görevlisinin koruma polisleri aracılığıyla dışarı attırdı. Olayın duyulmasından sonra Uşak Emniyet Müdürü, MHP Genel Başkanı Türkeş'i korumakla görevli memurlardan koruma görevlilerini durdurmalarını istedi.

Amerikan pazarlarına yasak getirildi

31 mart - Yolcu beraberinde ve ev nakli yoluyla yurtdışından getirilen mal, eşya elektronik cihaz ve makine satışlarının yapıldığı Amerikan pazarlarında satış yasaklandı.
Hükümet daha önce 1 martta, buralarda yapılan satışları yasaklamış ancak ilgililerin başvuruları üzerine satış süresini 31 marta kadar uzatmıştı. Bu tarihten sonra karara uymayanlar hakkında yasal işlemlere başvurulacak.

Orgeneral Kenan Evren göreve başladı

6 mart - Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar törenle emekliye ayrılırken, onun yerine atanan eski Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Kenan Evren törenle göreve başladı. Törene NATO Avrupa Kuvvetleri Başkomutanı Aleksander Haig de katıldı.
Orgeneral Evren göreve başladıktan sonra yaptığı ilk konuşmada, « Ordu parlamenter sisteme yapılan saldırıları yok edecek güçtedir » dedi.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren devir teslim töreninde.

Fahri Korutürk, İsmail Cem'i sakıncalı buldu

İsmail Cem.

8 mart - Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « TRT genel müdürlüğüne İsmail Cem'in atanması hususundaki takdir yetkisinin idareye ait olduğunu, ancak bu atamayı sakıncalı gördüğünü » bir yazıyla hükûmete bildirdi. Cumhurbaşkanı'nın yazısında, Cem'in TRT genel müdürlüğü görevinden ayrıldıktan sonra bazı siyasal fikir tartışmalarının içinde görüldüğü, taraf haline geldiği, ilk genel müdürlüğü dönemindeki « tarafsızlık » görünümünü terk ettiği ileri sürüldü.

İstanbul Üniversitesi'ne bomba: 6 ölü

28 mart - İstanbul Üniversitesi'nin ana giriş kapısı önünde kalabalık bir solcu öğrenci grubunun üzerine 16 martta atılan bir bomba 6 öğrencinin ölümüne neden oldu. Panik halinde kaçışan öğrencilerin üzerine otomatik silahlarla ateş açıldı. Olay büyük bir tepki yarattı. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit sıkıyönetime gerek olmadığını söyledi.

18 martta da Ümraniye'de bir inşaat alanında 5 işçinin cesedi bulundu. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 20 martta « Faşizme İhtar » eylemi yaptı. Başbakan Ecevit, DİSK'in bu girişiminin yasadışı olduğunu belirtti; 21 martta 104 kişi tutuklandı. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, DİSK'e yapılan baskı ve tehditlerden vazgeçilmesini istedi ve faşizme karşı tepkilerinin artarak süreceğini belirtti.

Adalet Partisi'nin asayişle ilgili olarak İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı hakkında verdiği gensoru önergesi, 28 martta Millet Meclisi'nde reddedildi.

Polis, İstanbul Üniversitesi önünde 6 öğrencinin ölümüne yol açan bombanın patladığı yerde geniş güvenlik önlemleri aldı.

Ecevit ile Karamanlis İsviçre'de buluştu

13 mart - Başbakan Bülent Ecevit ile Yunanistan Başbakanı Konstantin Karamanlis, İsviçre'nin Montreux kentinde 10 martta bir araya gelerek iki ülke arasındaki ilişkiler hakkında 7,5 saat görüştü.

13 martta İsviçre'nin başkenti Bern'deki Türk işçilerinin düzenlediği bir toplantıda konuşan Ecevit, ABD'nin baltalayıcı bir tavır takınmasını kınadı. Başbakan Ecevit, « ABD gölge etmesin başka ihsan istemem » dedi.

Başbakan Ecevit, Yunanistan Başbakanı Karamanlis'le (solda) Montreux Oteli'nde görüştü.

İMF'yle 450 milyon dolarlık kredi anlaşması imzalandı

23 mart - Türkiye ile İMF (Uluslararası Para Fonu) arasında 2 yıl için 450 milyon dolarlık krediyi öngören anlaşma, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu ile Uluslararası Para Fonu yetkilileri arasında imzalandı.

İki yıllık bir süre içinde verilecek olan Standby kredisi, her biri 60'ar milyon dolardan oluşan 6 dilimden meydana geliyor. İMF yetkilileri, Türkiye'nin Telafi Edici Finansman Fonu'ndan da 90 milyon dolarlık bir kredi alabileceğini belirttiler.

Demir çelik ürünleri ihtiyaç belgesiyle satılacak

12 mart - Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan demir çelik dağıtımıyla ilgili yönetmelik *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Hazırlanan bu yönetmeliğe göre her ilde valinin başkanlığında bir komisyon kurulacak. İnşaat demiri almak isteyen müteahhitler ile diğer ihtiyaç sahipleri buraya başvuracaklar ve « ihtiyaç belgesi » alacaklar. Belgeyi alan yurttaş, doğrudan doğruya satış deposuna giderek demirini alacak.

Öte yandan Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp yürürlüğe giren yönetmelikle ilgili olarak basına yaptığı açıklamasında, « Karaborsanın önleneceğini ve aracının ortadan kalkacağını » söyledi.

1978

Nisan

1. AP Genel Başkanı Demirel, « Hükümet üç ayda iflas etti » dedi. ☞
3. Motorlu taşıtlar ve dayanıklı tüketim mallarına zam yapıldı.
3. Güvenlik önlemleri yeterli bulunmadığı için İstanbul Üniversitesi'nin açılışı ertelendi.
7. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Doçenti Server Tanilli silahlı saldırıya uğradı. ☞
8. Yay-Kur sınav soruları çalındı; sınav ertelendi.
12. Ankara'da bombalı saldırıda 23 öğrenci yaralandı.
12. AP Hakkâri Milletvekili Ahmet Zeydan, CHP'ye girdi.
15. Meclis ve Senato'ya silahla girmek yasaklandı.
17. Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu bombalı bir paketle öldürüldü. ☞
18. İtalya'da Kızıl Tugaylar adlı örgüt, kaçırdıkları eski Başbakan Aldo Moro'yu öldürdü. ☞
21. Yargıtay, Yahya Demirel'in 1 yıl 5 aylık hapis cezasını onayladı.
22. Yahya Demirel'in gizlice sınırı gerçek Suriye'ye gittiği anlaşıldı.
23. THY'de grev uygulaması başladı.
24. Karadeniz Ereğlisi'nde grizu patlamasından17 işçi öldü. ☞
25. Dövizin karaborsa ve resmî fiyatı aynı düzeye geldi.
28. Amaç dışı faaliyet gösteren 500 judo, karate ve tekvando salonu kapatıldı.

Malatya Belediye Başkanı Hamido bombalı paketle öldürüldü

Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu'nun cenazesinde olaylar çıktı.

19 nisan - Hamido adıyla bilinen Malatya Belediye Başkanı Hamit Fendoğlu, 17 nisanda Ankara'dan gönderilen bir paketi evinde açarken, paketteki bombanın patlaması sonucu öldü. Feci olayda, Belediye Başkanı'nın yanı sıra gelini ve iki torunu da can verdi. Bunun üzerine bazı maskeli kişiler Malatya'da CHP binasını, Töb-Der ve Tüm-Der lokalleri ve CHP'liler ile Alevîlere ait işyerlerini ve evleri tahrip etti. Civardan getirilen 5 000 asker şehirde denetimi güçlükle sağladı. Gece sokağa çıkma yasağı kondu. Ancak bu arada 3 lise öğrencisi, öldürülmüş olarak bulundu. Fendoğlu'nun cenazesine Demirel, Türkeş, Erbakan ve eski cumhurbaşkanlarından Celal Bayar da katıldı. 19 nisanda 3 lise öğrencisiin cenazeleri kaldırıldıktan sonra yer yer silahlı çatışmalar görüldü. Askerin müdahalesiyle ortalık yatıştı. Akşama doğru içme suyuna zehir atıldığı ihbar edildi, ancak suda zehir olmadığı anlaşıldı. Üç gün süren olayda 100'den fazla işyeri ve konut yakıldı, 1 000 kadar bina zarar gördü, 250 kişi gözaltına alındı.

Güvenlik kuvvetleri cenaze sırasında çıkan olayları bastırmakta güçlük çekti.

Başbakan Ecevit, Türkeş'i suçladı

21 nisan - Malatya'daki olaylarla ilgili olarak Başbakan Bülent Ecevit ve İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı ülkücü gençleri ve MHP'yi suçladılar. Ecevit'in iddialarına cevap veren MHP lideri Alparslan Türkeş ise Ecevit'i iddialarını ispata çağırdı ve iddialarını ispat etmedikleri takdirde dünyanın en alçak insanları olacaklarını söyledi. Ecevit, Türkeş'in vicdan muhasebesi yapması gerektiğini tekrarladı.

Aldo Moro öldürüldü

Kızıl Tugaylar'ın Aldo Moro'yu öldürmeden önce çekerek gazetelere yolladıkları fotoğraf.

18 nisan - İtalya'da Kızıl Tugaylar, kaçırdıkları eski Başbakan ve Hıristiyan Demokrat Parti Başkanı Aldo Moro'yu öldürdüklerini açıkladı. Bir gazeteye telefonla yapılan açıklamadan sonra Roma'da bir çöp tenekesinin içinde Kızıl Tugaylar imzalı bildiri bulundu. « Aldo Moro'nun idam edildiği ve cesedinin Düşes Gölü yakınlarındaki bataklığa gömüldüğü » belirten bildiride ayrıca, Başbakan Andreotti'yle birlikte diğer Hıristiyan Demokrat görevlilerinin de öldürüleceği ileri sürüldü. Polis, derhal Roma'nın 85 km kuzeydoğusundaki göle giderek arama çalışmalarına başladı.

Demirel: Hükûmet 3 ayda iflas etti

1 nisan - Her günün bir öncekinden daha kötü olduğunu söyleyen AP Genel Başkanı Demirel, « Ecevit hükûmeti üç ayda iflas etti » dedi. DİSK ve Töb-Der'in bu « ayıplı hükûmet »in parlamento dışı gerçek ortakları olduğunu ileri sürdü.

Adalet Bakanı Mehmet Can, silahlı bir saldırı sonucu ağır yaralanarak Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne kaldırılan Doçent Server Tanilli'yi ziyaret etti.

Doçent Tanilli vuruldu

7 nisan - İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Doçenti Server Tanilli, Kadıköy'de Şenesenevler'deki evine giderken, kimlikleri belirlenemeyen kişi veya kişiler tarafından tabancayla vurularak ağır yaralandı. Gece evine dönen Tanilli'ye, pusu kuran bir arabadan ateş edildi. Ağır yaralı olarak Haydarpaşa Numune Hastanesi'ne kaldırılan Tanilli derhal ameliyata alındı.
Tanilli, 12 Mart döneminde « Uygarlık Tarihi » adlı kitabında komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla yargılanmış ve beraat etmişti.

Karadeniz Ereğlisi'nde grizu faciası: 17 ölü

24 nisan - Zonguldak'ta, Karadeniz Ereğlisi'nde, Ereğli Kömür İşletmesi'ne bağlı Kireçlik maden ocağında meydana gelen grizu patlaması sonucu 17 maden işçisi öldü, bir işçi de ağır yaralandı.
Saat 13.45'te yaklaşık 185 metre derinlikte meydana gelen patlamanın nedeni kesin olarak saptanmamakla birlikte, patlamaya ocağa inen hava borularındaki bir gaz kaçağının sebep olduğu sanılıyor.
Patlama sırasında ocakta bulunan maden işçilerinden 37 kişi de sağ olarak enkaz altından çıkarıldı.

Röntgen filmi sıkıntısı sona erdi

14 nisan - Bir buçuk yıldır süren röntgen filmi sıkıntısını gidermek amacıyla Kızılay tarafından 500 000 dolarlık röntgen filmi getirildi. Hastalar için teşhiste büyük önem taşıyan röntgen filmi döviz yokluğundan dolayı uzun süreden beri ithal edilemiyordu.

Ankara Valisi Alp, Ülkü Ocakları'nın kapatılmasını istedi

27 nisan - Ankara Valisi Tekin Alp, Ülkü Ocakları Derneği'nin tüm yurtta yasadışı faaliyetlerde bulunduğunu ve derneğin Milliyetçi Hareket Partisi'yle ilişkisinin belgelerle saptandığını bildirerek Ülkü Ocakları Derneği'nin kapatılmasını istedi.
Vali Tekin Alp, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na gönderdiği « Ülkü Ocakları Dosyası, Belgeler ve İstek » adlı yazısında, Ülkü Ocakları Derneği'ne kayıtlı üyelerin halktan ve esnaftan tehditle ve zorla para topladıklarını belirtti; ayrıca ülkücülerin silah ve patlayıcı madde kullandıklarını, devlet dairelerine sızarak buralarda « obalar » kurduklarını ve her türden yasadışı faaliyetlerde bulunduklarını ileri sürdü.
Ankara Valiliği gene söz konusu bu dosyada, adam öldürmek suçundan tutuklanan ülkücüler aleyhine mahkemelerde tanıklık yapan kişilerin Ülkü Ocakları Derneği'ne mensup kişilerce silah zoruyla tehdit edildiklerini ve ifade değiştirmeye zorlandıklarını belirterek, bu konuda Valiliğin sahip olduğu belgeleri de Cumhuriyet Savcılığı'na sundu ve Ülkü Ocakları'nın kapatılmasını istedi.

1978

Mayıs

1. İstanbul'da 1 mayıs kutlamaları 100 000 kişinin katılımıyla yapıldı.
8. Holdingler ve şirketler 1977 yılını zararla kapadıklarını açıkladı. ☞
9. İtalya'da 16 martta kaçırılan eski Başbakan Aldo Moro'nun cesedi bir arabanın bagajında bulundu.
10. Başbakan Bülent Ecevit resmî bir ziyaret için Almanya'ya gitti. ☞
10. İstanbul'da Çiçek Pasajı çöktü; 12 kişi öldü. ☞
12. Ankara'da YİBA Çarşısı yandı; 42 kişi hayatını kaybetti. ☞
16. Başbakan Ecevit, Türkiye'nin NATO'ya olan katkısının azaldığını açıkladı.
17. 5 000 TPAO işçisi greve başladı.
18. Başbakan Bülent Ecevit, AP Genel Başkanı Demirel'i sorumsuzlukla suçladı.
20. Odalar Birliği Genel Kurulu olaylı geçti; Demirel toplantıyı terketti. ☞
21. AP Genel Başkanı Demirel, yeni vergi yasasını engelleyeceklerini açıkladı.
24. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, hükûmeti Cumhurbaşkanı Korutürk'e şikâyet etti. ☞
24. Başbakan Bülent Ecevit, 13 günlük Avrupa gezisi için Brüksel'e gitti.
26. Çaya yapılan yüzde 100'lük zam oranı yüzde 60'a düşürüldü.
26. AP'nin « Bayrağa Saygı » mitingi İstanbul Taksim'de yapıldı.
29. Başbakan Ecevit, Yunanistan Başbakanı Karamanlis'le Washington'da buluştu.
30. Başbakan Ecevit, ABD'de Sovyetlerle siyasî belge imzalayacağını açıkladı. ☞

Başbakan Ecevit Demirel'i vatandaşı kışkırtmakla suçladı

29 mayıs - Başbakan Bülent Ecevit 10 mayısta Almanya'ya gitti. Batı Almanya'yla 130 milyon markllık bir yardım anlaşması imzalandı. Yapılan görüşmeler sonunda Almanya kredili silah satışına devam kararı aldı. 15 mayısta Londra'ya geçen Ecevit, Başbakan Callaghan'la görüştü ve Türkiye'nin savunma sistemini ABD'ye bağımlı olmaktan kurtaracağını açıkladı, ayrıca Sovyetler'in Türkiye için bir tehlike teşkil etmediğini belirtti. Eski Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Ecevit'in ABD ambargosu karşısındaki tutumunu doğru bulurken, MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, « Hükûmetin dış politikası fiyaskodur » dedi. AP Genel Başkanı Demirel de, Ecevit'in dış politikada büyük bir çelişki ve tutarsızlık tablosu çizdiğini ileri sürdü. Başbakan Ecevit ise Demirel'i sorumsuz davranmakla suçladı.

Holdingler zarar etti

8 mayıs - Kurumlar Vergisi kapsamına giren şirketlerin 1977 yılı için verdikleri beyannameler açıklandı.
Ünlü holdinglerden Hacı Ömer Sabancı, Ercan, Transtürk, Sinangil ve Demirer 1977 yılını zararla kapattıklarını bildirdi.

Demirel-Feyzioğlu tartışması

20 mayıs - Türkiye Odalar Birliği Genel Kurulu olaylı geçti. Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'le tartıştı. Feyzioğlu, « Sayın Demirel zamanında 5 milyon dolar döviz bulunamıyordu. Ama bazı kişiler Romanya plajlarında 5 000 dolar israf ediyordu » deyince, Demirel « Yalan söylüyorsun » diye ayağa kalkarak müdahale etti. AP lideri Süleyman Demirel salonu terk etti. CGP yayımladığı bir bildiri ile Demirel'i kınadı, « oy avcısı ve demagog » olmakla suçladı.

Çöken tarihî Çiçek Pasajı'nın yıkıntıları arasından 12 ceset çıkarıldı.

Çiçek Pasajı çöktü

10 mayıs - İstanbul'un içkili lokantalarıyla ünlü mekânlarından Beyoğlu İstiklal Caddesi'ndeki tarihî Çiçek Pasajı sabaha karşı saat 04.00 sıralarında büyük bir gürültüyle kısmen çöktü. Tarihî binaların yıkıntıları arasından 12 ceset çıkarıldı. Binalar eskilik nedeniyle çökerken, her gün binlerce kişinin uğrak yeri olan içkili lokantalar saat 02.00'de kapandığı için daha büyük bir facia yaşanmadı.

1977'deki olaylı 1 Mayıs'tan sonra, bu yılki 1 Mayıs'a beklenenin üstünde bir katılım oldu.

Tüpgaz patlaması sonucu çıkan yangında YIBA Çarşısı 42 kişiye mezar oldu.

Ankara'da YIBA Çarşısı yandı: 42 ölü

12 mayıs - Yıldırım Bayazıt Yapı Kooperatifi tarafından 1964'te hizmete açılan Ankara'nın Dışkapı semtindeki YIBA Çarşısı, 18.30'da çıktığı tespit edilen yangın sonucu tamamen yandı; 42 kişi yanarak veya dumandan boğularak hayatını kaybetti.

Yangının, binanın alt katında bulunan bir çanta imalathanesinde başladığı, kısa sürede çevredeki dükkânlara sirayet ederek, buralardaki tüpgazların patlamasıyla büyüdüğü anlaşıldı. Yangının çarşının çok kalabalık olduğu bir saate rastlamasından öte, binada yangın merdiveni bulunmayışı, can kaybının artmasına neden oldu.

AP Genel Başkanı Demirel, hükûmeti Cumhurbaşkanı Korutürk'e şikâyet etti

24 mayıs - Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, « Solculuk yokken ülke rahattı, solculuk çıktıktan sonra ülkenin rahatı bozulmuştur » dedi.

Süleyman Demirel, Cumhuriyet Halk Partisi'nin açtığı sol kapıdan girenlerin, şimdi o çatı altında orak-çekiçli bayrak aradıklarını ileri sürdü.

23 mayıstaki basın toplantısında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel'in asılsız iddialarla yurttaşları kışkırttığı söyledi.

Başbakan Ecevit'e aynı gün cevap veren ana muhalefet partisi lideri Süleyman Demirel, sözlerinin Başbakan Ecevit tarafından maksatlı olarak çarpıtıldığını ileri sürdü ve « Sözlerimin aksini iddia edenin alnını karışlarım » dedi.

24 mayısta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ü ziyaret ederek bir mektup sunan Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, hükûmeti ve hükûmetin tutumunu ciddiye almadıkları için için devletin ve Millî Güvenlik Kurulu'nun başkanı olması dolayısıyla Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'a başvurduklarını açıkladı.AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e sunduğu mektupta, anarşi, terör, yıkıcılık, bölücülük hareketlerinin hızını kaybetmeden sürdüğü belirtilerek, « Bugünkü hükûmetin 'yansız ve etkin' önlemler aldığına dair beyanlarının yaşanılan gerçeklerle hiçbir ilgisi yoktur » deniliyor.

Sendikalar Ecevit'in açıklamasına tepki gösterdi

11 mayıs - Başbakan Ecevit'in 10 mayısta, Almanya'ya giderken yaptığı « Toplu sözleşme düzeni çığırından çıkacak hale geldi. Bazen yüzde 100-200 oranında zam isteniyor. Sendikalardan fedakârlık bekliyoruz » şeklindeki açıklamasına sendikalardan tepki geldi. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Ecevit'in ücret artışlarının kısıtlanmasını hedefleyen açıklamasının kontrollü sendikacılık devrini başlatacağını, bunun iktidarlara herhangi bir yarar getiremeyeceğini » söyledi. Türk-İş Genel Başkanı Halil Tunç ise, « Hükûmetin fiyat artışlarını denetledikten sonra işçilerin ücretlerinin artışlarına karşı çıkma hakkı olabileceğini » belirtti.

Tüsiad: Partiler millî mücadele ruhu içinde anlaşmalı

15 mayıs - Tüsiad Yüksek İstişare Konseyi'nin, 13 ve 14 mayıs günleri İzmir'in Çeşme İlçesi'nde yapmış olduğu toplantı, çalışmalar tamamlandıktan sonra kamuoyuna yayımlanan bir bildiriyle sona erdi.

Tüsiad'ın bildirisinde özetle, « Siyasî partilerimizin, anarşik olayların teşhisinde ve bunlarla ilgili alınması gereken tedbirler konusunda millî mücadele ruhu içinde anlaşarak hareket etmelerinin zorunlu görüldüğü » belirtilerek, « Türk sanayicileri ve işadamları olarak, bugün ülkemizin içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve siyasî bunalım şartlarında üzerimize düşen her türlü görev ve fedakârlığa hazırız » denildi.

Kızıl Tugaylar tarafından öldürülen Aldo Moro'nun cesedi, Roma'daki meydanlardan birine park edilmiş Renault marka bir otomobilin bagajında bulundu.

1978

Haziran

1. MHP'li 11 milletvekili, nikâhın müftülerce kıyılması için Meclis'e bir kanun teklifi sundular.
2. Türkiye'nin Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp'ın eşi bir suikast sonucu öldürüldü. ☞
4. Töb-Der İstanbul Şubesi bombalandı.
7. ABD'den dönen Başbakan Ecevit, izlenimlerinin olumlu olduğunu söyledi.
9. Başbakan Ecevit, işadamlarından ihracatı artırmalarını istedi.
10. İstanbul Çukurbostan'da bir kahve tarandı, 3 kişi öldü.
11. Yeni İnfaz Yasası yürürlüğe girdi; cezaevlerinden 3 000 mahkûmun tahliyesine başlandı.
12. Zeytinyağı fiyatına yüzde 16 oranında zam yapıldı.
15. İstanbul Tarabya'da belediye otobüsü denize uçtu; 30 ölü. ☞
16. Bafa Gölü kamulaştırıldı.
17. Kömüre yüzde 250 oranında zam yapıldı.
20. İsviçre Yahya Demirel'i Türkiye'ye iade etmeyeceğini bildirdi. ☞
23. AP Genel Merkez binasına bomba atıldı.
23. Türkiye ile SSCB arasında dostça işbirliğini öngören siyasî belge imzalandı.
23. 1971 yılında Sibel Erkan adlı kız çocuğunu rehin alan anarşistlere karşı düzenlenen operasyonda Hüseyin Cevahir'i vuran emekli Yarbay Cihangir Erdeniz öldürüldü.
24. Erzurum'da konuşan AP Genel Başkanı Demirel, « Matelde doğan hükûmet can vermiştir » dedi.
25. 1978 Dünya Kupası'nı Hollanda'yı 3-1 yenen Arjantin kazandı.
25. Karamürselli Aydın Demir, üç sene art arda Kırkpınar başpehlivanı olarak Altın Kemer'in sahibi oldu.
27. Yurt çapında benzin sıkıntısı baş gösterdi. ☞
27. Doktorlar Tamgün Yasası'na karşı çıktı.
27. Anayasa Mahkemesi binasına bomba atıldı. ☞

Demirel: Hükûmet ancak şeklen mevcut

27 haziran - 16 haziranda Adana mitinginde « 1 Mayıs'ta işçi bayramı diye Taksim rezaletini tertipleyenler, hükûmetin başı tarafından tebrik edilmiş, takdir edilmiş ve ziyaret edilmiştir » diyen AP Genel Başkanı Demirel, 23 haziranda AP Genel Merkez binasına atılan bomba konusunda da, « Artık anarşiden söz edilemez diyenler utanmalıdır »dedi. 24 haziranda Erzurum'da düzenlenen « Bayrak » mitinginde motelde kurulan hükûmetin çoktan can verdiğini iddia etti. 27 haziranda Anayasa Mahkemesi'ne bomba atıldıktan sonra da, « Bu hükûmet şeklen mevcut, fiilen tükendi, üst tarafı hayaldir. Millet Meclisi Başkanı'nın evinden, AP Genel Merkezi'nden sonra sıra buraya geldi. Demek ki hükûmet gaflet uykusundadır » dedi.

Tütün ihracında komisyon

24 haziran - Tütün ihracında CHP adına komisyon olarak kesilen paranın İsviçre'de bir bankaya yatırıldığı söylentileri partileri karşı karşıya getirdi. CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ bir tertip karşısında olduklarını söyledi. AP Genel Başkanı Demirel, « Tütünde komisyon iddiası doğru çıkarsa hükûmetin hali dumandır » dedi. Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı 21 haziranda, 15 milyon doların bir İsviçre bankasına yatırıldığına dair söylentiler üzerine soruşturma başlatıldığını açıkladı. 23 haziranda da tütün ihracıyla ilgili anlaşmaların MC hükûmeti zamanında yapıldığını ileri sürdü. Tekel Genel Müdürü Orhan Özet tamamı 19,4 milyon dolar tutan bir işten nasıl 10 milyon dolar rüşvet alınabileceğini sormakla yetindi.

Benzin darlığı

27 haziran - Döviz darboğazı nedeniyle benzin ve ham petrol ithali yapılamadığından benzin sıkıntısı artıyor. İstanbul'da benzin istasyonlarının önündeki kuyruklar bir kilometreye yaklaştı.

Senatör Adile Ayda Ecevit'i itham etti

8 haziran - Kontejan Senatörü Adile Ayda yaptığı konuşmayla Senato'yu karıştırdı. Ayda, Ecevit'in « Sovyetler'in Türkiye için tehlike teşkil etmediği » yolundaki sözlerini eleştirirken, Başbakan'ın ABD gezisinde « yalvardığını » söyledi. Ayda, « Sovyetler tehlike teşkil etmiyorsa, Türkiye NATO'da ne arıyor? » diye sordu ve Ecevit'i ilkel, seviyesiz bir taktik kullanmakla suçladı.

İsviçre, Yahya Demirel'in iadesi talebini reddetti

20 haziran - İsviçre hükûmeti Yahya Demirel'i iade etmeyeceğini resmen bildirdi. Hayalî mobilya ihracatı olarak bilinen dava nedeniyle sahte belge düzenlemek suçundan 17 ay hapis cezasına çarptırılan ve cezası onaylanan Yahya Demirel'in suçunu İsviçre hükûmeti mahallî suç olarak kabul etti. Yahya Demirel, Cenevre'de sık sık kumarhanelerde görülüyor.

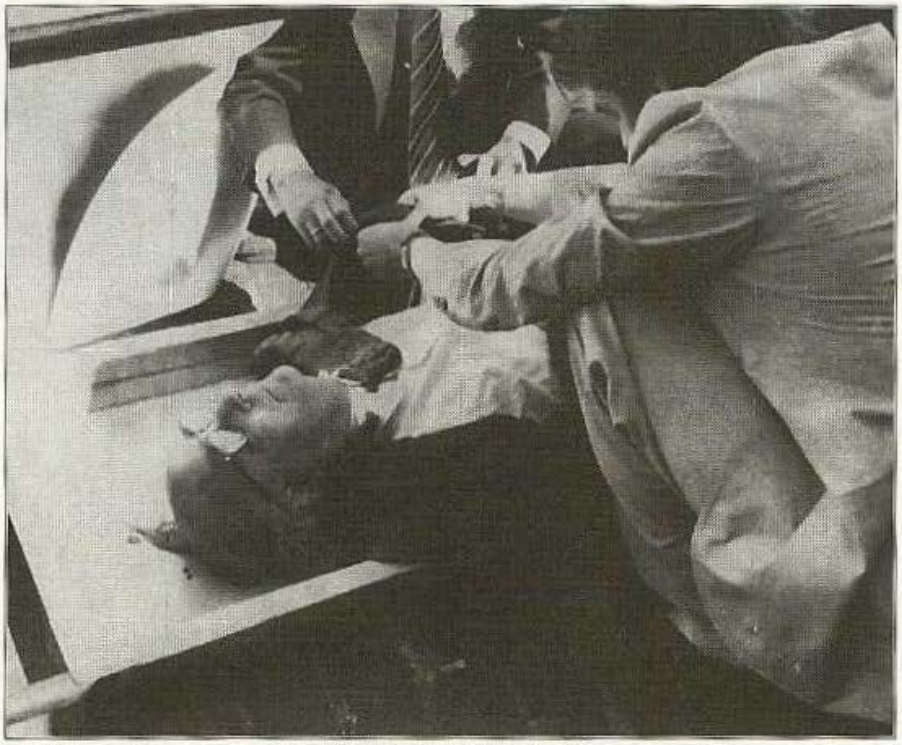
Arjantin'de yapılan Dünya Kupası final maçında Arjantin takımını Hollanda takımı karşısında 3-1 öne geçiren golü Mario Kempes (solda) attı. Kempes final maçında attığı bu golle 6 gole ulaşarak şampiyonanın gol kralı da oldu.

Madrid'de Elçimiz Zeki Kuneralp'ın eşi öldürüldü

Büyükelçimizin eşi Necla Kuneralp.

2 haziran - Türkiye'nin Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp'ın eşi Necla Kuneralp, Madrid'in merkezinde otomobilinin içindeyken uğradığı silahlı saldırı sonucu öldü. Necla Kuneralp'la birlikte emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu ve otomobilin şoförü de hayatını kaybetti. Yetkililer, saldırının gerçek hedefinin Büyükelçi Zeki Kuneralp olduğunu belirttiler. Suikasttan sonra bir haber ajansına telefon eden bir kişi, cinayeti, Ermeni Soykırımının Adalet Komandoları adlı örgüt adına işlediklerini söyledi.

Zeki Kuneralp'ın eşiyle birlikte öldürülen emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu.

Tarabya'da bir belediye otobüsü denize uçtu: 30 kişi öldü

15 haziran - İstanbul'da, Taksim-Sarıyer seferini yapan bir belediye otobüsü gece 21.50 sıralarında Tarabya önlerinde denize uçtu; otobüs tamamen sulara gömülürken, içinde bulunduğu tahmin edilen 35 yolcudan 30'u boğularak hayatını kaybetti, 5 yolcu ise otobüsün patlayan camları ve açılan kapılarından çıkıp yüzerek kurtulmayı başardı.
Görgü tanıklarının ifadelerine göre, saat 21.20'de Taksim'den hareket eden Halil Kuru yönetimindeki 34 NF 647 plakalı belediye otobüsünün, Tarabya Oteli'ni geçtikten sonra Fransız Elçiliği önünde ön tekerlerinden birinin lastiği patladı. Bu arada belediye otobüsünün şoförü Halil Kuru direksiyon hâkimiyetini kaybedince otobüs denize doğru yönelerek sulara gömüldü.

Belediye otobüsü denizden çıkarılırken.

Doğu Anadolu'da terk edilmiş iller var

25 haziran - Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarı Bilsay Kuruç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bazı bölgelerdeki inceleme gezisi sonrası yaptığı açıklamada, « Doğu'da devletin halkı, yüzyıllardır terk edilmiş durumda bıraktığı iller var » dedi ve soruna gerçekçi biçimde cesaretle yaklaşılmasını istedi.

Ziya Müezzinoğlu: Artık 70 cente muhtaç değiliz

1 haziran - Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, hükûmetin 5 aylık dönem içinde yaklaşık 5 milyar dolarlık kısa vadeli borcun ertelenmesi konusunda ön mutabakat sağladığını açıklayarak, « Türkiye artık 70 cente muhtaç değildir » dedi.
Müezzinoğlu, Türkiye'nin bugüne kadar hiçbir ülkenin yapamadığı bir şeyi, yaklaşık 5 milyar dolarlık bir borcun ertelenmesini gerçekleştirdiğini söyledi.

1978

Temmuz

1. CHP bir bildiri yayımladı: « Şiddet eylemcileri ve kışkırtıcılar etkin önlemlerle yenilmeye mahkûmdur ».
2. AP Bitlis Senatörü Kâmran İnan, « AP'nin güven kazanması için yönetim değişmeli » dedi.
3. Pol-Der afişi asan 28 polis gözaltına alındı.
5. Ankara Valiliği Pol-Der ve Pol-Bir polis derneklerini kapattı.
5. Atatürk Eğitim Enstitüsü Müdür Yardımcısı Fahrettin Yılmaz öldürüldü.
5. Şehremini'de bir kahve tarandı, 3 kişi öldü.
11. Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden Bedrettin Cömert Ankara'da öldürüldü.
15. Cenaze kaldırma ücretine İstanbul'da yüzde 250 oranında zam yapıldı.
15. Ankara'da 2 kişi kurşunlanarak öldürüldü.
16. Danıştay, Pol-Der ve Pol-Bir'in kapatılma kararını durdurdu.
16. Emniyet Genel Müdürü Gürbüz Atabek görevden alındı, yerine Haydar Özkın getirildi.
17. Erzurum Valisi Hayri Kozakçıoğlu, İstanbul emniyet müdürlüğüne atandı.
17. Filtreli sigara karaborsaya düştü.
18. Pol-Der yeniden açıldı.
19. İşçi prim ödeme tavanı 9 660 lira yükseldi.
20. Hükûmet ile Türk-İş arasında « toplumsal anlaşma » imzalandı.
21. Isparta'da olaylar çıktı; 205 kişi gözaltına alındı.
23. Enerji Bakanlığı bazı krom ve linyit işletmelerini kamulaştırdı.
25. ABD Senatosu Türkiye'ye uygulanan ambargonun şartlı olarak kaldırılmasına karar verdi.
25. Dünyanın ilk tüp bebeği İngiltere'de doğdu.

Doçent Bedrettin Cömert öldürüldü, eşi yaralı

Doçent Bedrettin Cömert arabasında uğradığı silahlı bir saldırı sonucu öldü.

13 temmuz - Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden, üniversitenin Sanat Tarihi Bölümü Estetik Doçenti Bedrettin Cömert, 11 temmuz sabahı Ankara'da uğradığı silahlı saldırıda öldürüldü.

Sabah Gaziosmanpaşa'daki evinden eşiyle birlikte çıkan Doçent Cömert, arabasına binerek Dil Kurultayı'na gitmek üzere hareket etti. Evinden 100 m kadar uzaklaşan Cömert'in arabasının önü birdenbire Murat marka bir arabayla kesildi. Saat 09.30 sıralarında, duraklarda bekleyen yüzlerce başkentlinin gözleri önünde cereyan eden olayda, Doçent Cömert'in arabası yaylım ateşine tutuldu. Açılan ateş sonucu Bedrettin Cömert hayatını kaybederken, eşi ağır yaralandı. 3 kişi oldukları saptanan saldırganlar çalıntı olduğu anlaşılan arabayla olay yerinden hızla uzaklaştılar.

Bedrettin Cömert'in 13 temmuzdaki cenaze töreninde bir konuşma yapan Hacettepe Üniversitesi Rektörü Profesör Tuğrul Pınar, « Bu faşist tırmanışa dur denilmesini istiyoruz » dedi.

Romanya Türkiye'ye kredi veriyor

14 temmuz - Romanya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomik İşbirliği Bakanı Cornel Burtica ile Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler arasında bir dizi ticarî ve malî anlaşma imzalandı. İki ülke arasındaki ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini öngören bu antlaşmalarla, Romanya'nın Türkiye'ye yılda 80 milyon dolardan 3 yıl içinde 240 milyon dolarlık ithalat kredisi açması, bunun dışında iki ülke arasında yürürlükte bulunan ticaret anlaşması çerçevesinde Türkiye'nin 1978 yılında Romanya'ya toplam 133 milyon dolarlık mal satışı ve karşılığında, büyük ihtiyaç duyulan sunî gübre, gazete kâğıdı, kimyevî maddeler, traktör ve yedek parçaları, petrol sondaj makineleri ve cihazları, elektrikli makineler gibi malların alınması kabul edildi.

Romenler ayrıca bu yıl Türkiye'ye olanaklarının izin verdiği ölçüde benzin ve motorin satmayı da kabul ettiler.

ABD Senatosu, Türkiye'ye uygulanan ambargoyu şartlı olarak kaldırdı

25 temmuz - Amerika Birleşik Devletleri Senatosu'nda, Türkiye Cumhuriyeti'ne Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan bu yana, yaklaşık 3,5 yıldır uygulanan silah ambargosunun kaldırılmasına karar verildi. Karar 42'ye karşı 57 oyla alındığı bildiriliyor.

ABD Senatosu'nun aldığı bu kararla Senatör Mc Govern tarafından sunulmuş olan, Başkan Carter yönetiminin uzlaştırıcı önerisi onaylanmış oldu.

Söz konusu öneri, Türkiye'ye uygulanan silah ambargosunun kaldırılmasını Kıbrıs'ta kaydedilecek gelişmeler konusunda Carter'ın vereceği rapora bağlarken, Yunanistan'a da ek olarak 35 milyon dolarlık askerî yardımı öngörüyor.

İlk tüp bebek İngiltere'de doğdu

İngiltere'de doğan ilk tüp bebeğe Louise Brown adı verildi.

25 temmuz - İngiltere'de, bir laboratuvarda döllendikten sonra ana rahmine yerleştirilen dünyanın ilk tüp bebeği doğdu. Normal süresinden 9 gün önce doğan ve sezaryenle alınan bebeğin kız olduğu, 2,5 kilo ağırlığındaki bebeğin sağlık durumunun da iyi olduğu bildirildi. Tüp bebek uygulamasında, anneden alınan yumurta ile babanın spermleri bir laboratuvar tüpünde döllendikten sonra, döllenmiş yumurta ana rahmine yerleştiriliyor.

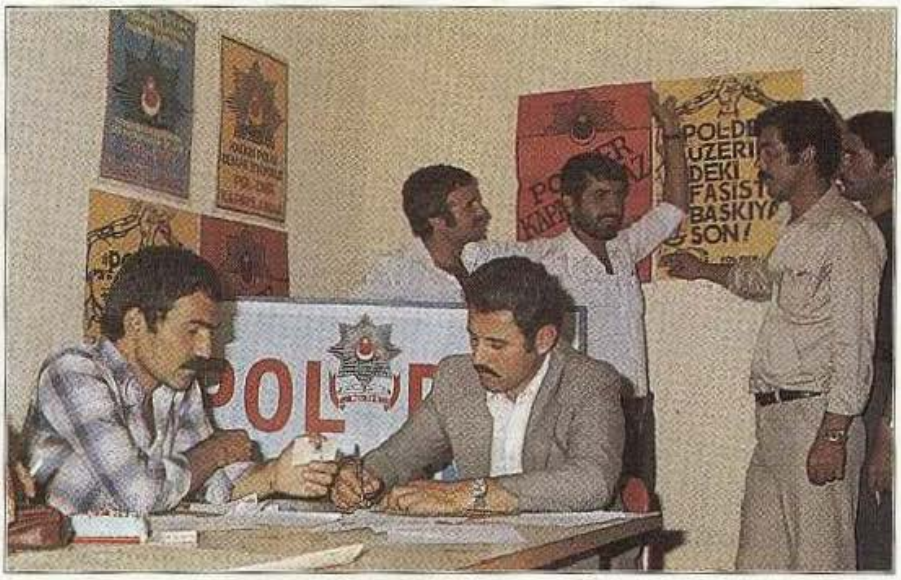
Isparta'da olaylı cenaze töreni

21 temmuz - Isparta'da 18 temmuzda öldürülen Ali Arıcı adlı Töb-Der üyesi bir öğretmenin cenaze töreninden sonra olaylar çıktı. Arıcı'nın, köyünde toprağa verilmesinin ardından Isparta'ya geçen 1 000 kadar solcu öğrenci ve öğretmen şehir merkezinde yürüyüş yaptı. Bu arada camiden çıkan bir grupla yürüyüşçülerin arasında tartışma çıktı. Bazı kişilerin « Komünistler camileri basacak » şeklindeki tahriklerle halkı kışkırtması sonucu sayıları bir anda artan sağcılar, öğretmenin cenazesinden dönen topluluğun üzerine saldırdı. Olayların büyümesiyle birlikte saldırganlar CHP İl Merkezi, Töb-Der binası ve 30 kadar işyerini tahrip ettiler. Olaylar güçlükle önlendi. 205 kişi gözaltına alındı.

Danıştay, Ankara Valiliği'nin Pol-Der ve Pol-Bir'i kapatma kararını durdurdu

18 temmuz - Danıştay 12'nci Dairesi, 5 temmuzda Ankara Valiliği tarafından kapatılmış olan Pol-Der ve Pol-Bir adlı polis derneklerinin kapatılması işlemine karşı açılan davada, idarenin savunması alınıncaya kadar « yürütmenin durdurulması » kararı atıldı.

Danıştay'ın 1'e karşı 4 oyla aldığı karar ilgili taraflara tebliğ edildi ve 17 temmuzda Pol-Der'in Ankara Genel Merkezi, Ankara Emniyet Müdürlüğü Birinci Şube ekipleri tarafından açıldı. Pol-Der Genel Merkezi'nin faaliyete geçmesinden sonra Ankara Valisi diğer illerdeki şubelerin de faaliyete geçmesi gerektiğini bildirdi. Bu durumda 18 temmuzdan itibaren Pol-Der'in İstanbul şubesi de faaliyete geçti.

5 temmuzda Ankara Valiliği tarafından kapatılmış olan Pol-Der, 18 temmuzda Danıştay kararıyla yeniden açıldı.

Ecevit Hükûmeti ile Türk-İş arasında «toplumsal anlaşma» sağlandı

20 temmuz - Uzun süredir Ecevit Hükûmeti ile Türk-İş arasında görüşülmekte olan çalışma yaşamıyla ilgili yeni düzenlemeler konusunda fikir birliği sağlandı. Görüşmelere konu olan « toplumsal anlaşma » sonunda imzalandı ve Bakanlar Kurulu'nun yaptığı toplantıda görüşülerek kabul edildi.

Bakanlar Kurulu'nca kabul edilen anlaşma yalnız işçi kesimini ilgilendirmiyor. Türkiye'deki çalışma yaşamını, demokrasiyi ve ekonomiyi güçlendirmeyi, kalkınmayı sağlıklı ve dengeli olarak hızlandırmayı, refahı toplumun tüm kesimlerine yaymayı ve hakça bir düzenin gerçekleşmesini güvence altına almayı amaçlıyor.

Hükûmet ile işçi kesimi arasında varılan bu anlaşmayla gerçekleştirilmesi düşünülen başlıca düzenlemeler şöyle: toplu sözleşme ve grev hakları günümüzdeki toplumsal ihtiyaçların ve ülkenin demokratik gelişiminin gereklerine uygun hale getirilecek; işten çıkarmayla ilgili yasa maddeleri yeniden ele alınarak, çalışanların hakları doğrultusunda düzenlenecek; ekonomik ve toplumsal yardımların asgarisini saptamak amacıyla çalışmalar yapmak üzere bir teknik komite kurulacak; kamu kesiminde de, çalışanların yönetime katılmalarını öngören yepyeni bir model hazırlanacak.

Başbakan ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit Bakanlar Kurulu çıkışından sonra basına kısa bir açıklama yaparak, « Türkiye'de demokratik çalışma yaşamında yeni bir aşama yapıldığına ve Türk demokrasisinin daha çok güçleneceğine inanıyorum » dedi.

1978

Başbakan Bülent Ecevit teröre karşı önlem peşinde

1 temmuz - Cumhuriyet Halk Partisi ortak grubunda iki gün süren hükûmet-grup-parti ilişkileri konusunda bir genel görüşme yapıldı. Görüşmeden sonra yayımlanan bildiride « Şiddet eylemcileri ve kışkırtıcılar etkin önlemler karşısında yenilmeye mahkûmdur » denildi.

Başbakan Ecevit, « Sağ mı sol mu olduğuna bakmaksızın, bir çoğunun ne olduğu belli olmayan her türlü şiddet eylemine karşı önceden önlem alacağız » dedi.

Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel de hükûmetin 6 aylık icraatını eleştirerek, « Umut tacirlerinin foyası 6 ayda bir defa daha meydana çıktı. Anarşiyi bir günde durduracağız diyenlerin yalancı oldukları görülmüştür » dedi.

Bayındırlık Bakanı Elçi'nin Doğu gezisi

20 temmuz - Milliyetçi Hareket Partisi Genel Sekreter Yadımcısı Avni Çarsancaklı, Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerine yaptığı inceleme gezisinin bölge halkını istismar amacına yönelik olduğunu iddia etti.

Doğu illerinde « Doğu'nun Elçisi » diye karşılanan Kürt kökenli Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, Van'ın Özalp İlçesi'nde yaptığı konuşmada, « Bu hükûmet bizler için son umuttur. Milliyetçi Hareket Partisi mutlaka kapatılmalıdır. Demirel ne ülkeyle ne de ekonomik sorunlarla ilgileniyor. Onun meselesi Adalet Partisi kongresidir » dedi.

Erzurum valiliğinden İstanbul Emniyet müdürlüğüne atanan Hayri Kozakçıoğlu.

Ağustos

1. ABD Temsilciler Meclisi de ambargoyu şartlı olarak kaldırma kararı aldı.
6. AP İl Kongresi'nde kavga çıktı.
7. Belediye otobüsüne ateş açan maskeli 3 kişi 2 vatandaşı öldürdü. ☞
9. MHP Gençlik Kolları başkanı Çankaya'da öldürüldü.
10. Ankara'da bir kahve tarandı, 5 kişi öldü. ☞
10. Ecevit, « Eylemciler iktidar olanaklarını yitirmenin hırsıyla insanlık suçu işliyor » dedi.
11. Maliye bakanı ile Merkez Bankası genel müdürü ihtilafa düştü.
14. Federal Almanya, Türk yolcu otobüslerini Almanya'ya sokmama kararı aldı.
17. Başbakan Ecevit, kiraların yüksek oluşundan yakındı. ☞
19. Kur ayarlaması adı altında devalüasyon yapıldı. Dolarla birlikte Türk lirası da diğer paralara karşı değer kaybetti.
19. İran'ın Abadan şehrindeki bir sinemada 377 kişi yanarak öldü.
21. AET, Türk tekstil ürünlerine yeniden ambargo koydu.
21. Ankara Cumhuriyet Savcılığı MHP Genel Başkanı Türkeş hakkında soruşturma açtı. ☞
21. Ankara'da başlayan Töb-Der Genel Kurul toplantısında kavga çıktı.
22. AP, MSP ve MHP Meclis'in olağanüstü toplanmasına karşı çıktı.
24. Atatürk Yurdu müdürü Beyazıt meydanında yaylım ateşiyle öldürüldü.
25. Töb-Der ikiye bölündü. Yeni yönetim, Dev-Genç ve TSİP yanlısı öğretmenlerden oluşuyor.
26. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, « Ordu demokrasinin yanındadır » dedi.
30. Malatya'da vurulan 2 CHP'li öldü.
30. Töb-Der'in iki ayrı başkanı birbirini suçladı.

ÖLÜM

22. Kenya Cumhurbaşkanı Jomo Kenyatta.

Ankara'da bir otobüs ve bir kahve tarandı; 7 kişi öldü

10 ağustos - 7 ağustosta, Ankara'nın Mamak semtinde bir belediye otobüsüne açılan ateş sonucu 2 kişi öldü. 10 ağustosta da Balgat semtinde solcuların gittiği bir kahvenin taranması sonucu 5 kişi öldü, 11 kişi yaralandı. İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı her iki olayın faillerinin bulunması için MHP'lilerin de yardımını istedi. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, anarşiye karşı önlemler için tüm partileri işbirliğine çağırdı. Olayla ilgili olarak İsa Armağan adında bir ülkücü « komando » yakalandı.

Gece Yarısı Ekspresi adlı film sorun oldu

Gece Yarısı Ekspresi'nden bir sahne.

27 ağustos - Billy Hayes adlı Amerikalının yazdığı « Gece Yarısı Ekspresi » adlı kitabın filme çekilmesi Türkiye için sorun oldu. Hükûmet, Türkiye hapishanelerindeki yaşamı abartılı olarak kötüleyen bu filmin oynatılmasını engellemek için İngiltere hükûmeti nezdinde girişimde bulundu. Filmin Türkiye'de gösterimi de yasaklandı.

The Economist dergisinin tavsiyesi

26 ağustos - İngiliz *The Economist* dergisinde yayımlanan bir yazıda, « Türkiye Ortadoğu'nun manavı, kasabı, sütçüsü olursa hem kendisi için hem de bölge için daha yararlı olur » denildi. Yazı büyük tepki yarattı.

1978

Dünya Bankası sürekli devalüasyon önerdi

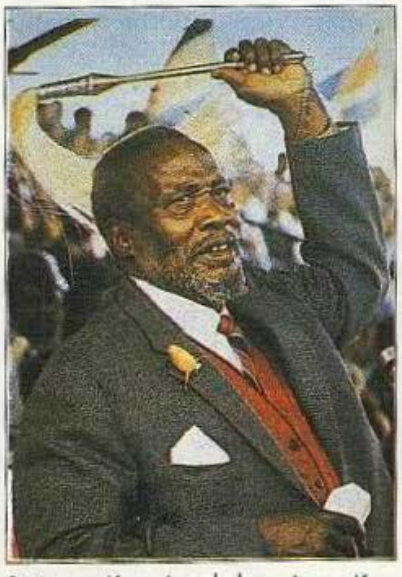
21 ağustos - Dünya Bankası, IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde sanayileşmenin ertelenmesini ve ihracatın geliştirilmesi için sürekli devalüasyonlara başvurulmasını önerdi. Ayrıca Türkiye'nin en ağır ekonomik bunalımını yaşadığını belirtilerek, ekonomideki bozukluğun sosyal dengesizliklere yol açtığı vurgulandı.

MHP Genel Başkanı Türkeş hakkında soruşturma açıldı

21 ağustos - Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Türkeş hakkında basın toplantısında yaptığı konuşmada, « Devletin emniyet ve muhafaza kuvvetlerini tahkir ve tezyif » ettiği gerekçesiyle soruşturma açtı.

Başbakan kiralardan şikâyet etti

17 ağustos - Başbakan Bülent Ecevit, « Büyük kentlerde kiraların hiçbir dar ve orta gelirli yurttaşın katlanamayacağı düzeye eriştiğini » belirtti ve son yıllarda ortaya çıkan konut sorununun çözümlenmesi için hükûmetçe çözüm yolları arandığını söyledi. İmar ve İskân Bakanı Ahmet Karaaslan da konut sorununun çözümlenmesi için bir dizi önlem alınacağını belirtti.

Bağımsız Kenya'nın babası Jomo Kenyatta, otoritesinin sembolü asasıyla.

Eylül

3. Sivas'ta olaylar çıktı, 5 kişi öldü. ☞
6. Libya lideri Kaddafi, « Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'le görüşmekten büyük mutluluk duydum » dedi.
6. Mısır Başbakanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin, ABD'de Camp David'de buluştu.
6. Elazığ'da sağ görüşlü 2 kişi öldürüldü.
7. Elazığ'da sol görüşlü 2 kişi öldürüldü.
7. Van'ın Gevaş İlçesi'nde çıkan aşiret kavgasında 17 kişi öldü.
9. Türkiye hayat pahalılığında OECD'ye üye 24 ülke arasında birinci sırada yer aldı.
11. Gaziantep Cezaevi'ni basan 4 kişi bir jandarma ile 2 gardiyanı öldürüp 4 siyasî mahkûmu kaçırdı.
11. Petrol ürünlerine yüzde 65-75 oranında zam yapıldı; normal benzin 9, süper benzin 11 lira oldu.
11. Şeker fiyatına zam geldi; kesmeşeker 13 lira.
13. AP Bitlis Senatörü Kâmran İnan, genel başkanlığa aday olduğunu açıkladı. ☞
15. Eski TRT Genel Müdürü Şaban Karataş AP'ye girdi.
17. İran'daki depremde 11 000 kişi öldü.
18. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu istifa etti. ☞
19. Meclis olağanüstü toplanarak içtüzükte değişiklik yaptı.
19. Merkez Bankası Başkanı Cafer Tayyar Sadıklar görevden alındı.
22. Sümerbank hazır giyim fiyatlarına yüzde 50 oranında zam yaptı.
28. Sosyalist Enternasyonal, CHP'nin üyelik başvurusunu kabul etti.
30. Avusturya'nın Ankara Büyükelçisi Heinz Laube'nin eşi ve kızı Fethiye'de, Ölüdeniz kıyılarında öldürüldü.

CGP çekildi

18 eylül - Cumhuriyetçi Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, partisinin, kuruluş bildirisine uygun davranmadığını iddia ettikleri Üçüncü Ecevit Hükûmeti'nden çekilme kararı verdiğini açıkladı. Turhan Feyzioğlu Devlet bakanlığı ve başbakan yardımcılığı görevinden istifa ettiğine ilişkin mektubu Başbakan Bülent Ecevit'e verdi. Böylece ocak ayında kurulan ve 8 ayını dolduran koalisyon, bugünden itibaren Demokratik Parti ve bağımsızların katılımıyla sürecek

Eski TRT Genel Müdürü Şaban Karataş'ın AP'ye giriş belgesini Genel Başkan Süleyman Demirel imzaladı.

Kâmran İnan, AP genel başkanlığına adaylığını koydu

13 eylül - AP Bitlis Senatörü Kâmran İnan, genel başkanlığa aday olduğunu açıkladı. Kâmran İnan, « Adalet Partisi henüz demokratik yolla lider değiştirememiştir. Bu durumun devamı partiyi ve demokrasiyi rahatsız eder » dedi. İnan AP ile CHP arasında siyasî diyalog kurulmasını da istedi.

AP Genel Başkanı Demirel, Bitlis Senatörü Kâmran İnan'ın adaylığı karşısında bazı önlemler aldı ve kalabalık bir heyeti İnan'ın seçim bölgesi olan Doğu illerine gönderdi.

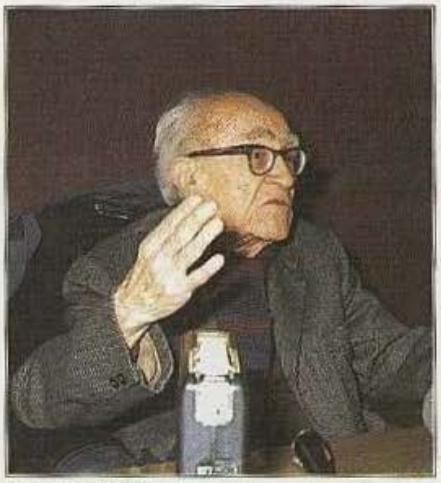
Van'a hareket eden ekipte Sadettin Bilgiç, Nuri Bayar, Necmettin Cevheri, Feyzullah Değerli ve Rasim Küçükel bulunuyor. Ekip Van, Hakkâri, Mardin, Bingöl, Tunceli ve Elazığ il kongrelerinde bulunacak.

Doğu illerine gitmeyeceğini belirten Kâmran İnan ise, « Benim adaylığım bir ıslahat hareketidir » dedi.

Sivas'ta çatışmalar

Milliyet
Halk Gazetesi
...ar yerinde başlayan kavga, sağ-sol daha sonra da ...zhep çatışmasına dönüştü
...ivas'ta 1000'den fazla işyeri ve bina tahrip ...dildi, 5 ölü 92 yaralı var
Şeker bayramınızı kutlar, esenlikler dileriz.
Milliyet
LİDERLERİN BAYRAM MESAJLARI
Ecevit: Düşmanlığın yerini ulusal dayanışma almalı
NAZIM HİKMET'in Son Yılları
Türkiye'den kaçışından, Rusya'da ölümüne kadar
Atatürk Yurdu Müdür Yardımcısı bıçaklandı

7 eylül - 3 eylül'de Sivas'ta iki çocuk arasında çıkan kavga büyüyerek, önce ailelerin, sonra mahallelinin ve o gün pazarı dolduran kalabalığın işe karışmasıyla kanlı bir sağ-sol ve bir Sünnî-Alevî çatışmasına dönüştü.
« Komünistlere ölüm » diye bağıran kalabalık, önce Cumhuriyet Halk Partililerin işyerlerine, ardından da evlerine saldırdı.
Çıkan olaylarda ikisi kadın biri çocuk olmak üzere 5 kişi öldü. İlan edilen sokağa çıkma yasağına ve askerî birliklerin müdahalesine rağmen olaylar 4 eylülde de devam etti. 7 eylülde ölü sayısı 9'a, yaralı sayısı ise 115'e yükseldi.

Zekeriya Sertel.

Zekeriya Sertel'in Nâzım Hikmet anılarına tepki

16 eylül - 25 yıl sonra yurda girişine izin verilen gazeteci Zekeriya Sertel'in şair Nâzım Hikmet'le ilgili anılarını yayımlaması ortalığı karıştırdı. Anılarında Nâzım'ı yalancılıkla suçlayan Sertel, Türkiye Yazarlar Sendikası Nâzım Hikmet Kurulu'ndan çıkarıldı. Sendika Başkanı Aziz Nesin bu karar üzerine istifa etti. Sertel'in anıları sendikayı ve solcu yazarları ikiye böldü. Bir kısım yazarlar Sertel'in Nâzım Hikmet'i lekelediğini söylerken, diğer bir kısmı düşünce özgürlüğünün kısıtlanmaması gerektiğini ileri sürdü.

İlk köykent uygulaması başladı

30 eylül - 20 köyü kapsayan ilk köykent uygulamasına Bolu'nun Mudurnu İlçesi'nin Taşkesti Köyü'nde başlandı. Düzenlenen törende konuşan Başbakan Ecevit, « Köykentler oluştukça köylüler kentlere göç etme zorunluluğundan kurtulacak. Bugün, Türk köylüsü için bir dönüm noktasıdır » dedi.

Madenlerin devletçe işletilmesini öngören yasa Meclis'te kabul edildi

22 eylül - Linyit yatakları, demir cevheri ve bor tuzlarının devletçe işletilmesini öngören yasa tasarısı Meclis'te, açık oylamaya katılan 226 milletvekilinin oybirliğiyle kabul edildi. Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal, « Maden vurguncuları meydanı boş bulamayacak. Böylece termik santral projelerinin önündeki engel de kalkacaktır » dedi.

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat (solda) ile İsrail Başbakanı Menahem Begin (sağda), Camp David'de bir araya geldi. Arka planda ABD Başkanı Jimmy Carter görülüyor.

1978

Ekim

2. 30 eylülde Avusturya'nın Ankara Büyükelçisi Heinz Laube'nin eşi ve kızını Fethiye Ölüdeniz sahilinde öldüren sapık berber Şener Yiğit, cinayetten 18 saat sonra kayınpederinin evinde yakalandı. Katilin evli ve 2 çocuk babası olduğu açıklandı.
2. MHP Genel İdare Kurulu, sıkıyönetim ilan edilmesini önerdi. ☞
3. MHP İstanbul İl Başkanı Recep Haşatlı ve oğlu öldürüldü. ☞
4. İstanbul'da otobüsten indirilen 2 öğrenci kurşuna dizildi. ☞
7. İstanbul'da İlerici Gençler Derneği'nde bomba patladı. 3'ü ağır 16 kişi yaralandı.
9. Ankara'da 6 TİP'li hunharca öldürüldü. ☞
12. Rize'de bir benzin istasyonu infilak etti; 7 kişi öldü, 4'ü ağır 24 kişi de yaralandı.
13. Türk-İş ve DİSK teröre karşı anlaştı.
14. İlaç fiyatına yüzde 25 zam yapıldı.
16. MSP genel başkanlığına yeniden Necmettin Erbakan seçildi.
16. Yahya Demirel hayali mobilya ihracatından 1 yıl 9 ay hapse mahkûm oldu.
17. Alman markı 13 lira 25 kuruşa yükseldi.
19. AP Genel Başkanı Demirel, başbakanlığı zamanında Danıştay kararını uygulamadığı için eski TRT Genel Müdürü İsmail Cem'e 405 000 lira tazminat ödemeye mahkûm oldu.
20. İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Profesör Bedri Karafakioğlu öldürüldü. ☞
21. AP 9. Büyük Kongresi başladı. ☞
24. Liranın değeri yine düşürüldü; mark 14 lira 14 kuruş.
26. CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit, AP Genel Başkanı Demirel'le görüştü.
28. İkinci köykent uygulaması Van'ın Özalp İlçesi'nde başladı.
28. Türk-İş, AP-CHP koalisyonu önerdi.

Ankara Bahçelievler'de 7 TİP'li kurşuna dizildi

9 ekim - Son bir ay içinde Türkiye'de anarşik olaylar inanılması güç boyutlara erişti. 3 ekimde Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul İl Başkanı Recep Haşatlı ve oğlu arabalarını park ederken, kimliği belirlenemeyen kişi veya kişilerce yaylım ateşine tutularak öldürüldüler.
4 ekimde Taksim-Sarıyer seferini yapmakta olan belediye otobüsünü kaçıran silahlı 3 kişi, otobüsten indirdikleri 3 öğrenciyi Okmeydanı'na götürerek kurşuna dizdi. Kurşuna dizilen öğrencilerden biri yaralı olarak kurtulurken, iki öğrenci öldü.
6 ekimdeyse İstanbul'da kimliği belirsiz iki ceset bulundu.
9 ekimde Ankara'da TİP (Türkiye İşçi Partisi) üyesi 6 genç öldürüldü. Yapılan soruşturmaya göre, kimliği bilinmeyen kişiler Hacettepe Üniversitesi İşletme İstatistik Bölümü öğrencilerinin Bahçelievler'deki dairesine silahlı baskın yaptılar. Silahlı saldırı teröristler evde bulunan Latif Can, Efraim Ezgin ve Hürcan Gürses'i, ellerini arkadan bağlayıp ağızlarına kurşun sıkarak öldürdüler. Nuri Uzunoğlu adlı genci de boğarak öldüren katiller, evdeki Serdar Alten, Faruk Ersan ve Salih Gevenci adlı diğer gençleri yanlarına alarak evden ayrıldılar, ancak Serdar adlı genci eve geri getiren katiller burada göğsüne 4 kurşun sıkarak ağır yaraladılar. Diğer iki genci otomobille ıssız bir yere götüren katiller, bu gençleri de öldürüp cesetlerini yol kenarına attılar.

Hürriyet
VAHŞET!
Ankara'da 7 kişi birden kurşuna dizildi
Başbakan rektörlerle toplantı yaptı
SOO'LÜKLER BU KEZ GELİNE TAKILDI

Karafakioğlu öldürüldü

Ordinaryüs Profesör Bedri Karafakioğlu sokak ortasında öldürüldü.

20 ekim - İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Elektrik Fakültesi Dekanı Ordinaryüs Profesör Bedri Karafakioğlu anarşinin kurbanı oldu. Karafakioğlu, saat 09.30'da Ataköy'deki evinden çıkıp Bakırköy'deki Taksim dolmuş durağına yaya olarak giderken bir otomobilden inen kimliği belirsiz silahlı 3 kişi tarafından yaylım ateşine tutularak öldürüldü. Katiller çaldıkları otomobili Bahçelievler'de bırakıp ortadan kayboldular.

1978

Demirel yeniden AP genel başkan

22 ekim - AP 9. Büyük Kongresi 21 ekimde Ankara'da başladı. Kongre öncesi polisler tarafından yapılan aramada başkanlık kürsüsünün altında 2 tabanca bulundu. Kongre, gerektiğinde parlamenterlerin TBMM'den çekilebilmesi için Genel İdare Kurulu'na yetki verilmesine karar verdi. Kongre sonunda yapılan seçimlerde 1 550 delegeden 1 439'unun oyunu alan Isparta Milletvekili Süleyman Demirel 8. defa AP genel başkanı seçildi.
Demirel'e karşı adaylığını koyan Bitlis Senatörü Kâmran İnan ise 88 oy alabildi. Aleyhinde uzun süredir, « Şeyh Said'in torunu », « Eşi Müslüman değil, Türkçe de bilmiyor » şeklinde yapılan propagandalar üzerine, seçim günü eşini de kongreye getiren İnan, « İşte eşim Yasemin İnan, Müslüman değil, Türkçe bilmiyor gibi dedikodular yapmışlar. Tanısınlar diye getirdim. Eşim Müslüman ve Türk » dedi.

Cumhuriyet'in yozlaştırılmasına Ordumuz izin vermez

28 ekim - Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren Cumhuriyet Bayramı dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yayımlamış olduğu mesajda, son 10 yıl içinde yurdu bölmeye, dikta ve şeriat düzenleriyle ulusu felakete sürüklemeye çalışanların çıktığını, bu arada bazı basın organlarının da Türk Ordusu'nu yıpratmak için yayın yaptıklarını ifade ederek, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, Cumhuriyet'in yozlaştırılmasına izin vermeyeceğini belirtti.

Adalet Partisi lideri Süleyman Demirel: Faşizm Türkiye için bir tehlike değildir

6 ekim - Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, partisinin Trabzon İl Kongresi'ne katılmak üzere giderken uçakta gazetecilere verdiği demeçte, meydana gelen anarşik olayların suçlularının devlet tarafından gayet iyi bilindiğini kaydederek, bazı çevrelerce iddia edilenin aksine faşizmin Türkiye için tehlike olmadığını belirtti ve « Kimse aklını faşizmle bozmasın. Hem demokrasi yerleşmiş diyoruz, hem faşizmden söz ediyoruz » dedi.
Ayrıca, son günlerde yapılan barış çağrılarının muhatabının kendisi olmadığını belirten Adalet Partisi Genel Başkanı, sözlerini şöyle sürdürdü: « Kime barış çağrısında bulunuyorlar bunlar ? Bugüne kadar Türkiye'yi altüst edenler komünistlerdir. Lafla bir şey olmaz, bu konularda tedbir gereklidir ».

MHP sıkıyönetim talep etti

2 ekim - Milliyetçi Hareket Partisi Başkanlık Divanı yayımladığı bir bildiriyle ülkede sıkıyönetim ilan edilerek tüm yetkilerin Ordu'ya devredilmesini istedi.
Milliyetçi Hareket Partisi bildirisinde ayrıca bütün parti temsilcilerine silah verilmesi isteminde bulunuldu. Artan anarşik olaylar üzerine konuşan Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel de hükûmeti suçlayarak, « Hükûmetin başı devleti parçalamak isteyenlerin davranışlarını özgürlük saymaktadır. Komünistlerin amacı devleti yıkıp komünist rejimi kurmaktır » dedi.
Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit ise kanlı cinayetleri işletenlerin kapalı bir rejim kurma peşinde koştuklarını ileri sürdü ve sıkıyönetim isteği konusunda da, « Ordu ve hükûmet bu oyuna gelmeyecek » dedi.

DÇM borçları devlet borcu kabul edildi

17 ekim - 30 kasım 1978 tarihinden itibaren Dövize Çevrilebilir Mevduat (DÇM) uygulamasına son verilirken, 2 milyar 200 milyon dolar tutarındaki DÇM borçlarının « devlet borcu haline getirilmesi » kararlaştırıldı. 220 bankayla DÇM'ler konusunda bir erteleme anlaşması imzalanacak; DÇM karşılığı Türk liraları mevduatı kullanan bankalara bırakılacak.

Tatlıcılar'ın düğününde havada uçuşan 500 ve 1 000 liralıklar için önerge

11 ekim - Kontenjan Senatörü Halil Tunç, bir önerge vererek, İstanbul Hilton Oteli'ndeki düğünlerinde 500 ve 1 000 liralıkları havaya savuran Tatlıcılar'ın ne kadar vergi ödediğini Maliye Bakanı'ndan sordu. Davetlilerin 1 000 liralık banknotlar üzerinde horon tepmesinin dar gelirli vatandaşlar arasında tepki yarattığını belirten Tunç, bu harcamanın nasıl gösterildiğini de öğrenmek istedi.

Türkeş ithamlara sert cevap verdi

29 ekim - Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş, Almanya gezisi sırasında Dortmund'da düzenlenen toplantıda yaptığı konuşmada, « Bize açıkça katil derlerse ağızlarını yırtarım » dedi. Toplantıda, « Rehberimiz Kuran, Hedefimiz Turan », « Turan Öncüleri Hoşgeldiniz » yazılı pankartlar dikkati çekti.

Kasım

1. Hükûmet İMF'nin yeni devalüasyon önerisini reddetti.
3. 13 ülkücü Bayrampaşa Cezaevi'nden firar etti.
3. 2 ekimde yakalanan sapık berber Şener Yiğit Fethiye Ağır Ceza Mahkemesi'nce ölüm cezasına çarptırıldı.
4. CHP Olağanüstü Kurultayı'nda konuşan Başbakan Ecevit, sağ eylemcilerin çoğunun MHP'li olduğunu söyledi. ☞
6. Kars'ta olaylar çıktı, 2 kişi öldürüldü.
6. Sıkıyönetime rağmen ayaklanmaları bastıramayan İran Şahı Rıza Pehlevî hükûmeti orduya bıraktı: yeni Başbakan General Gukom Rıza Azharî. ☞
7. Çekilmiş kahvenin fiyatı 250 liraya yükseldi.
7. Birer basın toplantısı yapan CHP Genel Başkanı Ecevit ile MHP Genel Başkanı Türkeş birbirlerini suçladılar. ☞
13. Başbakan Ecevit, Romanya'yı ziyaret etti.
15. Alkollü içkilere yüzde 45 oranında zam yapıldı; 35'lik yeni rakının fiyatı 40 liradan 60 liraya yükseldi.
17. Bor, demir ve kömür ocaklarının ruhsatları iptal edildi.
18. AP genel sekreterliğine Demirel'in adayı Nahit Menteşe yerine Nuri Bayar getirildi.
18. Guyana'da bir tarikata mensup 400 kişi topluca intihar etti. ☞
20. İstanbul'da şehir hatları vapuru kaçırıldı. ☞
21. CHP grubunda Ecevit ve hükûmet sert şekilde eleştirildi. ☞
22. Ankara 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi Ülkü Ocakları'nı kapattı.
23. İlaç fiyatlarına yüzde 15-64 oranında zam yapıldı.
26. 33 kitle örgütü, Anayasa'nın iptal ettiği yasaları CHP'nin getirdiğini ileri sürdü. ☞
28. İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu hakkında verilen önerge CHP grubunda ele alındı.

Ecevit-Türkeş söz düellosu

8 kasım - Ecevit 4 kasımda CHP Olağanüstü Kurultayı'ndaki konuşmasında eylemcilerin çoğunun MHP'li olduğunu söyledi ve Emniyet'in 1970'te, « MHP'nin Nazi örgütlerini örnek alarak kurduğu 28 komando kampı » ile ilgili raporu dönemin Başbakanı Demirel'e verdiğini açıkladı. Türkeş raporun sahte olduğunu söylerken Demirel, « Sahte olup olmadığını ne bileyim » dedi. 7 kasımda Türkeş Ecevit'in yabancı bir ülkenin komünist partisine üye olduğunu ileri sürdü. Ecevit ise Türkeş için, « müfteriliği insan hayalinin ötesine geçmiş bir kişi » dedi. « AP olaylara karışmadı ama bir başka partinin silahlı militanlarını destekledi. Demirel çiçek gönderdiği kişilerin olay yarattığını görmezden geliyor » diyerek, bazı mihrakların, eriyen güçlerini durdurabilmek için düşmanlığı körüklediğini ileri sürdü.

Motor sanayiinde özel sektöre verilen ağırlık, hükûmette sorun oldu

28 kasım - IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın motor sanayiinde özel sektöre ağırlık vermesi hükûmette sorun yarattı.
Cumhuriyet Halk Partili 74 milletvekili bu sektörde üretimin devlet eliyle gerçekleşmesi için bir önerge verdiler. Başbakan Bülent Ecevit, CHP'lilerce verilen önergede yer alan üretimin « kamu eliyle » gerçekleştirilmesine ilişkin şartın « kamu öncülüğünde » şeklinde değiştirilmesini istedi ve « Devlet motor sanayiinde etkin olacak » diyerek milletvekilerini yatıştırdı.
Önergeye Sanayi ve Teknoloji Bakanı Orhan Alp'in ret oyu vermesi dikkati çekti.

İran'da Şah, yönetimi Ordu'ya bıraktı

6 kasım - İç karışıklıkların hüküm sürdüğü İran'da, istifa eden Cafer Şerif İmamî Hükûmeti yerine, Genelkurmay Başkanı General Gulam Rıza Azhari başkanlığında yeni bir hükûmet kuruldu. 1953'ten beri ilk defa askerî bir hükûmet kurulan İran'da yönetimin tamamen askere devredileceği öne sürüldü.
Bu arada İran Şahı Rıza Pehlevî radyodan yaptığı konuşmada, halkı sükûnete çağırarak, Silahlı Kuvvetler'e destek olunmasın istedi.

İran Şahı Rıza Pehlevî.

Kaçırılan vapur 2,5 saat dolaştırıldı

20 kasım - İstanbul'da, morgdaki arkadaşlarını almaya gelen ve polisle çatıştıktan sonra Galata Köprüsü'ne dönen 450 kadar devrimci militan, Karaköy'de bindikleri Suadiye yolcu vapurunu Boğaz'da 2,5 saat dolaştırdılar. Sonunda sahil güvenlik botlarınca Karaköy'e yanaştırılan vapurdan inen militanlar topluca gözaltına alındı.

Kaçırılan « Suadiye » vapuru.

Guyana'da tarikat üyesi 400 kişi intihar etti

« Halkın Tapınağı » adlı tarikata mensup 400 kişi zehir içerek topluca intihar etti.

18 kasım - Guyana'da Halkın Tapınağı tarikatı üyesi oldukları bildirilen 400 kişi, aralarında yaptıkları ölüm andına uyarak zehir içip intihar ettiler. Güvenlik kuvvetlerinin uyuşturucu ve silah ticareti yaptığından kuşku duyulan tarikata karşı bir operasyon düzenlediği, ancak tarikat merkezinde toprağa yığılmış cesetlerle karşılaştığı bildirildi.

Hükûmetin anarşiyi önleme yasa tasarıları, CHP'den bile tepki aldı

26 kasım - CHP'nin şiddeti önlemek üzere hazırlamakta olduğu yasa tasarılarına hem CHP'liler hem de 33 kitle örgütü karşı çıktı. Ecevit tasarıları savunurken, soldaki bazı örgütleri de sorumlu tuttu, DİSK'in bunlarla birlikte hareket etmesini eleştirdi.
CHP ortak grubunun 21 kasımdaki toplantısında hükûmet sert şekilde eleştirildi. Bir üye, « CHP grubu oldubittilerle yönetilmek isteniyor. Bu gidiş iyi değildir » dedi. Konuşmacılar, Başbakan Ecevit'in yasalar değişmeden anarşinin önlenebileceğini söylediğini, fakat önlemler için yeni tasarılar getirildiğini ileri sürdüler. Cumhuriyet Halk Partisi Kocaeli Milletvekili Turan Güneş, yönetim kurulu üyeliğinden istifa etti. Barolar Birliği de yasa tasarılarına karşı çıktı.
26 kasımda DİSK'in çağrısı üzerine Ankara'da toplanan 33 kitle örgütü temsilcisi, önerilen değişikliklerin 1971-1973 anayasa taslağına dayandığını ileri sürerek, tasarıların hem hükûmet ve hem de CHP'nin programına aykırı olduğunu belirttiler.

1978

Aralık

1. *Politika* gazetesinin öldürülen yazı işleri müdürü Ali İhsan Özgür'ün cenazesi kaldırıldı.
2. Başbakan Ecevit, Irak'a gitti.
4. Elazığ'da olaylar oldu, 5 kişi öldü. ☞
4. İzmir'de Devrimci Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu polisle çatıştı, 2 polis öldü.
5. CHP ortak grubunda hükûmet eleştirildi. ☞
6. AP Genel Başkanı Demirel, « CHP'yle bir araya gelinemez » dedi. ☞
12. Cumhurbaşkanı Korutürk, anarşiye karşı yeni önlemler alınmasını istedi.
13. Başbakan Ecevit, 10 günlük İskandinav ülkeleri gezisine başladı.
14. Turizm Bakanı Alev Coşkun nükleer santral yapılmasına karşı çıktı.
15. Piyasada ampul darlığı baş gösterdi.
17. Cenevre'deki Türk Hava Yolları bürosu bombalandı.
18. Ferruh Bozbeyli Demokratik Parti genel başkanlığından istifa etti. Görevi vekâleten Faruk Sükan üstlendi.
21. Antalya Kemer'de kaçak yapıların yıkımında olaylar çıktı, 8 kişi yaralandı.
22. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Kardeş kavgasına devlet seyirci kalamaz » dedi.
22. Devlet Bakanı Faruk Sükan, « özel bankalar aile bankasına döndü » dedi.
22. Kahramanmaraş'ta olaylar çıktı. ☞
23. Kahramanmaraş'taki olaylar korkutucu bir boyuta ulaştı. ☞
26. 13 ilde sıkıyönetim ilan edildi. ☞
29. AP Genel Başkanı Demirel ve MHP Başkanı Alparslan Türkeş sıkıyönetim uygulamasından şikâyet etti.

ÖLÜM

8. İsrail Başbakanı Golda Meir. ☞
27. Cezayir Devlet Başkanı Huari Bumedyen. ☞

Elazığ'da olaylar: 5 ölü

5 aralık - 3 aralıkta Elazığ'da, Ticaret Lisesi'ne bir otomobilden açılan ateş sonucu ülkücü bir genç öldü. Ertesi gün ülkücüler şehre yayılarak CHP'lilere ait işyerlerini tahrip ettiler ve etrafı yaylım ateşine tuttular. Bu sırada 4 kişi öldü. Olaylar sonrası Başbakan Ecevit, « köşeye sıkışmış bazı kişilerin devletin bir kesimini açıkça hükûmete karşı kışkırttığını » ileri sürdü.

Cumhurbaşkanı neden masaya yumruğunu vursun

7 aralık - Anarşinin sürekli tırmanmasına ilişkin görüşlerini açıklayan Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Çankaya'nın partiler arası diyaloğu sağlaması ve Cumhurbaşkanının masaya yumruğunu vurması önerilerinin ileri sürüldüğüne dikkati çekti ve « Cumhurbaşkanı yumruğunu vursun deniliyor. Hangi devirde yaşıyoruz? Her 30 yılda birisi çıkacak, yumruğunu vuracak, benim dediğim olsun diyecek. Bu çözüm değildir » dedi.

Huari Bumedyen öldü

27 aralık - Cezayir Devlet Başkanı Huari Bumedyen 53 yaşında Cezayir'de öldü.
Bumedyen, 1954'te Fransa'ya karşı başlatılan bağımsızlık mücadelesine katıldı. 1958'de Ulusal Kurtuluş Ordusu kurmay başkanlığına getirildi ve Devrim Konseyi üyesi oldu. Bağımsızlıktan sonra Savunma bakanlığı (1962) ve başbakan yardımcılığı (1963) yaptı. Bir süre sonra Bin Bella'yı devirerek Cezayir cumhurbaşkanı oldu. (1965-1978). İçerde enerji kaynaklarını, bankaları, büyük sanayi dallarını devletleştirerek toprak reformu başlatan Bumedyen, dışta da Bağlantısızlar hareketinin önde gelen liderlerinden biri oldu.

Cezayir Devlet Başkanı Bumedyen.

5 aralıkta CHP ortak grubunda konuşan Diyarbakır Senatörü Selahattin Cizrelioğlu, « Sayın Başkan siz kısa zamanda zafer kazandınız. İnönü'ye karşı lider oldunuz. CHP'ye iktidar yolunu açtınız. Sonra Kıbrıs Zaferi vs. Bunlar baş döndürücü şeylerdir. Ancak hitabet gücünüzle, yaptığınız konuşmayla herşeyi halledebileceğinizi sanmayın » dedi.

Demirel: CHP'yle bir araya gelinemez

6 aralık - AP Meclis grubunda konuşan Oğuz Aygün, « Gücümüz yetiyorsa hükûmeti düşürelim, aksi halde bu hükûmete yardımcı olarak içinde bulunduğumuz şartların ıslahını temin edelim » dedi. Demirel ise, « Memleketi batıranlar bunlar, bu CHP'yle bir araya gelmek mümkün değildir. Biz kime niçin yardım edeceğiz? CHP'nin getirdiği kanunlara evet mi diyeceğiz? Memleket kötüye gidiyorsa, götüren biz değiliz. Bu tarz konuşmalar lime lime olan CHP grubunu kurtarıcı, birleştirici bir netice meydana getirir » dedi.

Golda Meir.

Golda Meir öldü

8 aralık - İsrail'in eski başbakanlarından Golda Meir 80 yaşında Kudüs'te öldü.
1948'te İsrail'in bağımsızlık bildirisini imzalayanlar arasında yer alan Meir, Çalışma (1949-1956) ve Dışişleri (1956-1966) bakanlıkları yaptıktan sonra Mapay'ın (İşçi Partisi) genel sekreteri oldu. 1969'da Levi Eşkol'un ölümünün ardından başbakanlık görevine getirildi. Ortadoğu'da diplomatik yollarla barışı sağlamak için yoğun çaba sarf etti. Ancak ekim 1973'te çıkan Arap-İsrail Savaşı'ndan sonra, İsrail'in savaşa hazırlıksız olduğu tartışmaları yüzünden nisan 1974'te istifa etti.

Kahramanmaraş'ta iç savaş; 105 kişi öldü, 13 ilde sıkıyönetim ilan edildi

26 aralık - Kahramanmaraş'ta olaylar, 19 aralıkta bir sinemaya tahrip gücü az, ama panik yaratacak bir patlayıcı atılmasıyla başladı. Patlayıcıyı solcuların attığını ileri süren bir grup PTT'ye, CHP İl Merkezi ve Töb-Der binalarına saldırdı. 21 aralıkta Töb-Der'li 2 öğretmen evlerine giderken vurularak öldürüldü. 22 aralıkta, öldürülen öğretmenlerin cenaze töreninde sol sloganlarla yürüyüşe geçen topluluğun camiye girmesi cami önünde toplanan Sünnî ve sağ görüşlü kalabalık tarafından engellendi. Çatışma olmaması için cenazeler yeniden Devlet Hastanesi'ne götürüldü. Ancak cami önünde oluşan ve önceden hazırlıklı olduğu anlaşılan silahlı, sopalı, baltalı topluluk şehir merkezine yürüyerek Alevîlere ait işyerlerini tahrip etmeye başladı. 23 ve 25 aralık günleri saldırganlar, ayrı ayrı gruplar halinde CHP'lilerin ve Alevîlerin evlerine, dükkânlarına saldırdılar, polis arabalarını yaktılar, ev ve dükkânları ateşe verdiler, kadın ve çocuk demeden ele geçirdikleri herkesi öldürdüler. Valiliğin ilan ettiği sokağa çıkma yasağına rağmen, özellikle Alevîlerin yoğun olduğu semtlerdeki evleri kurşun yağmuruna tuttular, patlayıcı madde atarak, mazot dökerek yaktılar. Hastane çevresini sararak getirilen yaralılara ateş ettiler, bu arada bir ambülans şoförünü de öldürdüler. Saldırılar sırasında 105 kişi öldü, 176 kişi yaralandı, 210 ev ve işyeri yakılıp yıkıldı.

Kayseri ve Gaziantep'ten getirilen jandarma ve askerî birlikler ancak 24 aralık günü ortalığı yatıştırabildi. Yüzlerce kişi gözaltına alındı, çoğu tutuklandı.

Olaylar üzerine hükûmet 26 aralıkta 13 ilde, Adana, Ankara, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Sivas ve Urfa'da sıkıyönetim ilan etti. Aynı gün sıkıyönetim TBMM'nin onayına sunuldu.

Olaylar hakkında bilgi veren İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı, « Anayasal bir yönetim biçimi olan sıkıyönetimin ilanı zorunlu hale gelmiştir » dedi. Adalet Partisi sözcüsü Ömer Ucuzal, parti olarak getirilen sıkıyönetim tedbirine « evet » diyeceklerini belirttikten sonra konuşmasını, « Tekrar ediyoruz: hükûmet sıkıyönetimi sulandırmasın, saptırmasın, saptırma gayretine de girmesin. Bu görev milletin ve memleketin kurtuluşu için son çare ve son ümittir. Hükûmet bu ümidi kendi umuduna çevirmesin » biçiminde sürdürdü.

Başbakan Bülent Ecevit, « Bu ortam bir günde oluşmamıştır » dedikten sonra koşullar oluşuncaya kadar sıkıyönetime başvurmak ne kadar yanlışsa, o koşullar oluştuktan sonra başvurmamanın da o kadar yanlış olacağını söyledi. TBMM'nin birleşik oturumunda sıkıyönetim 537 oyla kabul edildi. Bağımsız Mardin Milletvekili Nurettin Yılmaz ret oyu verirken, Kontenjan Senatörü Metin Toker çekimser kaldı.

Bazı semtlerde mahsur kalan vatandaşlar askerî araçlarla tahliye edildiler.

Asker kilit noktaları tuttu (üstte). Olayların yatışmasıyla birlikte tutuklamalar başladı (altta).

1979

Ocak

2. İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı istifa etti. ☞
4. AP'nin hükûmet hakkında verdiği gensoru önergesi Meclis'te reddedildi. ☞
4. CHP Adıyaman Milletvekili Ramazan Yıldırım partisinden istifa etti.
5. Anadolu ve Boğaziçi ekspresleri çarpıştı; 19 kişi öldü, 116 kişi yaralandı. ☞
9. Ankara'da iki banliyö treni çarpıştı. 31 kişi öldü. ☞
11. ABD, Türkiye'deki üsler için beş yıllığına 1,5 milyar dolar önerdi.
13. CHP Sakarya Senatörü Hasan Fehmi Güneş, İçişleri bakanlığına atandı. ☞
14. Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık istifa etti, yerine CHP Bolu Senatörü Neşet Akmandor atandı. ☞
15. Sümerbank'ın bazı ürünlerine zam yapıldı.
16. İran Şahı Rıza Pehlevî, İran'ı terk etti. ☞
19. MSP Genel Başkanı Erbakan, « AP ile CHP horoz dövüşü yapıyor » dedi.
22. AP Genel Başkanı Demirel, TRT sorumluları için dava açılmasını istedi. ☞
23. Başbakan Ecevit, Adalet Bakanı Mehmet Can'ın istifasını kabul etmedi. ☞
26. Polis meslek örgütleri kapatıldı.
26. Başbakan Ecevit Libya'ya gitti.
27. Tüsiad toplantısında KİT'ler eleştirildi.
29. Yerli otomobil fiyatları serbest piyasada 400 000 liraya yükseldi.
31. Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, döviz darboğazı dolayısıyla kahve sıkıntısının devam edeceğini söyledi.

Hükûmetten istifalar

23 ocak - İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı 2 ocakta istifa etti ve davranışını « Bu bir hizmet değişimidir » diye açıkladı. Parlamento Muhabirleri Derneği'ni ziyaret eden Özaydınlı, « İstifam Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili değil. Daha önceden düşündüm ancak uygulamayı bugüne bıraktım » dedi. Çeşitli çevreler Bakan'ın istifasına Kahramanmaraş olaylarından sonra CHP grubunda kendisine yöneltilen ağır eleştirilerin yol açtığını söylüyorlar. Eleştirilerin doruğa çıkmasının sebebi Özaydınlı'nın sıkıyönetimin onaylanması görüşmelerinde Kahramaraş olaylarını « sol fraksiyonların tahriki »ne bağlaması. İstifa üzerine muhalefet « Sadece Özaydınlı değil hükûmet de istifa etmelidir » şeklinde tepki gösterdi. İçişleri bakanlığına 13 ocakta CHP Sakarya Senatörü Hasan Fehmi Güneş getirildi. 14 ocakta da Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık görevinden ayrıldı ve yerine CHP Bolu Senatörü Neşet Akmandor atandı. İstifalar hükûmet ve parti içinde sorun yarattı. Adalet Bakanı Mehmet Can da 23 ocakta Başbakan Ecevit'e istifasını verdi, ancak bu defa istifa kabul edilmedi. Can, CHP grubunda kendisi için güvenoylaması yapılmasını istedi ve güvensizlik durumunda istifasını vereceğini belirtti, fakat bu talep Ecevit tarafından engellendi.

Mehmet Can bir cezaevinde mahkûmlarla.

Çarpışan Anadolu ve Boğaziçi ekspreslerinin vagonları demir yığınına döndü.

İki yolcu ekspresi çarpıştı; 19 ölü var

5 ocak - Anadolu Ekspresi ile Boğaziçi Ekspresi saat 23.00'de Ankara yakınlarındaki Esenkent istasyonunda çarpıştı. Haydarpaşa'dan hareket eden Boğaziçi Ekspresi'nin makinisti Esenkent'e geldiğinde istasyon giriş sinyalinin kırmızı yandığını görünce makas başında durdu. Bu sırada karşı yönden gelen Anadolu Ekspresi makas başında bekleyen Boğaziçi Ekspresi'ne çarptı. Çarpışma sırasında aralarında Devlet Tiyatroları sanatçılarının da bulunduğu 19 kişi öldü, 124 kişi yaralandı. 16'sının durumu ağır olan yaralılar Ankara ve Polatlı'daki hastanelerde tedavi altına alındı. Boğaziçi ekspresinin makinisti üzerine gelen treni görünce son anda dışarıya atlayarak hayatını kurtardı.

Süleyman Demirel TRT'yi dava etti

22 ocak - AP Genel Başkanı Demirel savcılığa üç ayrı dilekçe vererek, TRT hakkında kamu davası açılmasını istedi. Demirel dilekçelerinde TRT'nin CHP'nin sesi ve yandaşı haline geldiğini ileri sürerek, Anayasa'ya aykırı yayın yaptığını iddia etti. 6 ocakta da Demirel'in basın toplantısını görüntüleyen TRT ekibinin sık sık filmi bitince Demirel ekibe dönerek, « Filminiz yok değil mi? Tabiî film bulunmaz. Hükûmet başkanına film yetişmiyor ki » demiş, Ecevit'in sık sık TV'de görünmesini gündeme getirmişti.

AP'nin gensoru önergesi reddedildi

4 ocak - Millet Meclisi Genel Kurulu'nda AP Genel Başkanı Demirel ve 82 arkadaşının, Kahramanmaraş Olayları'yla ilgili olarak hükûmet hakkında verdiği gensoru önergesinin gündeme alınması, 210'a karşı 226 oyla reddedildi. Görüşmelerde Başbakan Ecevit, Türkiye'de yıllarca anarşik olaylara seyirci kalanların bugün hükûmeti suçlamaya zerrece haklarının olmadığını iddia etti. Oylama sonucu da Başbakan, « Gensoru 16 oy farkla reddedildi. Böylece hükûmetin ne kadar sağlam durumda olduğu bir kere daha kanıtlandı » dedi.

Kurtarma çalışmalarına polis ve askerin yanı sıra vatandaşlar da katıldı.

Ankara'da yine tren kazası; 31 yolcu öldü

9 ocak - Ankara yakınlarında Behiçbey istasyonunda iki banliyo treni çarpıştı. Çarpışma sonunda bir vagonda yangın çıktı ve çoğunluğu yanarak 31 kişi öldü, 100'den fazla yolcu da yaralandı. Sincan-Kayaş arasında banliyö seferini yapan elektrikli tren saat 05.25'te Sincan'dan Ankara'ya doğru hareket etti. Ancak meydana gelen bir arıza nedeniyle Behiçbey istasyonu makasında durdu. Saat 06.25'te Sincan'dan kalkan ikinci banliyö treni durmakta olan trene hızla arkadan çarptı. Çarpışma sonucunda duran trenin arka vagonunda yangın çıktı. Bu vagondaki yolcular yanarak öldü. Bu arada bazı vagonlar arasında sıkışan yolcular yaralı halde kurtarıldı. Kazadan sonra trafiğe kapanan Ankara-Eskişehir demiryolu saat 16.00 sıralarında trafiğe açıldı.

İran Şahı Rıza Pehlevî ülkesini terk etti

10 ocak - İran halkının aylardır sürdürdüğü mücadele sonucu İran Şahı Rıza Pehlevî ülkesini gizlice terk ederek Mısır'ın Assuan şehrine gitti. Burada Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat tarafından karşılanan Şah Rıza Pehlevî'nin gidişinden sonra İran'da olayların ne şekilde gelişeceği, dünya kamuoyu tarafından merak ediliyor.

İran Şahı Rıza Pehlevî ve karısı Farah Diba, Tahran'dan ayrılırken.

MC Hükûmeti 295 000 memur almış

10 ocak - Devlet Bakanı Faruk Sükan, MC hükûmeti döneminde KİT'lere ve devlet dairelerine 295 000 yeni memur atandığını açıkladı. Sükan bu rakamın partizanlığın boyutlarını kanıtladığını iddia etti.

MHP Genel Merkezi sigorta ettirildi

28 ocak - MHP Genel Merkezi yangına ve anarşik olaylara karşı 5 milyon liraya sigorta ettirildi. Tapusu MHP Genel Başkanı Türkeş'in üzerinde bulunan bina, İttihad-ı Millî Türk Anonim Sigorta Şirketi'nce sigortalandı.

Yabancı şarkıcı ve futbolculara ödemeler dövizle mi ?

12 ocak - Maliye Bakanlığı, Türkiye'de çalışan yabancı şarkıcı ve futbolculara ücret karşılığı döviz ödenmesiyle ilgili olarak soruşturma başlattı. Maliye, yabancı şarkıcı ve futbolcuların paralarını döviz olarak aldıklarını söylemeleri üzerine harekete geçti.

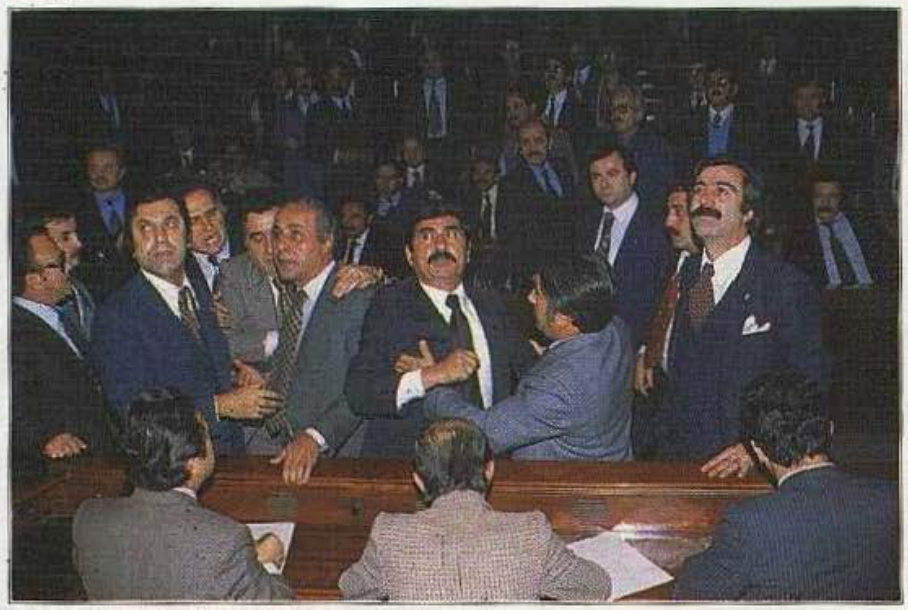
1979

Şubat

1. *Milliyet* gazetesi genel yayın müdürü Abdi İpekçi öldürüldü. ☞
1. İranlı dinî lider Ayetullah Humeynî, 15 yıllık sürgünden sonra Tahran'a döndü. ☞
5. Tekel Bakanı Tuncay Mataracı, kendisine kaçakçı diyen AP'li senatörlerle yumruklaştı. ☞
6. Eski İstanbul 1. Şube müdürü Ilgız Aykutlu öldürüldü. ☞
7. AP Genel İdare Kurulu, AP'nin yeni bir hükûmet için hazır ve kararlı olduğunu açıkladı. ☞
9. Başbakan Ecevit, erken seçimin gereksiz olduğunu söyledi. ☞
10. Boğaz Köprüsü geçiş ücretine yüzde 50 zam yapıldı.
10. CHP'liler ve AP'liler Meclis'te yumruklaştı.
11. İran'da Humeynî yönetimi ele geçirdi. ☞
15. Adana'da bir kahve otomatik silahla tarandı; 4 ölü var.
15. Savcılık, AP Temsilciler Meclisi bildirisiyle ilgili soruşturma başlattı.
16. AP Trabzon Milletvekili Ömer Çakıroğlu partisinden istifa etti.
19. Meclis'te Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi görüşülürken kavga çıktı. ☞
23. Gazete ve kitap kâğıdına yüzde 40 zam yapıldı.
23. AP'den istifa eden Ömer Çakıroğlu MHP'ye girdi.
26. Sıkıyönetim 13 ilde 2 ay uzatıldı.
27. 1979 bütçesi Meclis'te 213'e karşı 228 oyla kabul edildi. ☞

ÖLÜM

1. Gazeteci yazar Abdi İpekçi. ☞

Bütçe görüşmeleri sırasında iktidar ve muhalefet milletvekilleri arasında sert tartışmalar çıktı.

Din yüzünden Meclis'te kavga çıktı

27 şubat - Bütçe görüşmeleri Millet Meclisi'nde 16 şubatta başladı. Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, halktan anlayış, özveri ve destek isteyerek, « Dış malî güçlerce kıskıvrak bağlanmış bir ekonomiyi bu bağlardan kurtarmanın gerekli olduğunu » belirtti. 19 şubatta Diyanet İşleri bütçesi görüşülürken CHP'li Zeki Eroğlu, « Atatürk ve arkadaşları şeriat hukukunun dünyayla ilgili kurallarını laik yasalarla değiştirdikleri için dinsizlikle suçlanır » deyince AP'li Mehmet Özutku, « Bu herif dinsiz » şeklinde laf attı. CHP'lilerin, « Burada herkes sizden daha çok Müslüman » demeleri üzerine MHP'li İhsan Kabadayı, CHP'li Nurettin Karsu'ya, « Sizin her tarafınız Müslüman olsa ne olur » deyince karşılığını yediği yumrukla aldı. Bütçe 27 şubatta 213'e karşı 228 oyla kabul edildi.

AP yeni bir hükûmet için hazır

14 şubat - AP Genel İdare Kurulu'nu 7 şubatta yayımladığı bildiri siyasî ortamı gerginleştirdi. Bildiride ülkede her gün her yerde hükûmet modeli arandığı ileri sürülerek, « AP yeni bir hükûmet için hazır ve kararlıdır » denildi. AP çevreleri bildiriyi iyi niyet gösterisi olarak yorumlarken, CHP çevreleri, ne örgütte ne de gruplarda hükûmetin çekilmesi yolunda bir eğilim bulunmadığını belirtti. 8 şubatta Cumhurbaşkanı Korutürk'le görüşen AP Genel Başkanı Demirel görüşme sonrasında gazetecilerin, « Ecevit'le bir araya gelecek misiniz? » sorusuna « Biz kimseyle görüşmeye talip değiliz. İsteyen olursa gelir » cevabını verdi. Başbakan Ecevit bir gün sonra Türkiye'de hükûmet sorunu bulunmadığını ve erken seçimin de gereksiz olduğunu söyledi. MSP Genel Başkanı Erbakan da, 10 şubatta AP'nin yeni hükûmet çağrısını « yanlış ve zamansız » bulduğunu açıkladı. 11 şubatta Temsilciler Meclisi'nde konuşan Demirel, « 226'yı bulduğumuzda bu hükûmeti düşürmek için hiç durmayız » dedi. AP Temsilciler Meclisi'nin 14 şubatta yayımladığı bildiride « Milletten güç alan yeni bir hükûmete ihtiyaç kaçınılmaz hale gelmiştir » denildi. Başbakan Ecevit buna, « Kararı Meclis verir » karşılığını verdi.

Türkeş: Sağ terör iddiası asılsızdır

11 şubat - Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Alparslan Türkeş THA'ya verdiği demeçte, « Türkiye'de sol terörün karşısında sağ terör bulunduğu iddiası asılsızdır. Tüm anarşi komünist silahlı gerilla teşkilatlarından gelmektedir. Bunun dışında, sağcı denilen grupların yaptığı bazı kanunsuz hareketler vardır ki, bunlar yalnızca birtakım baskılar neticesinde karşılaşılan durumlardan doğmaktadır. Bu olayları hiçbir sağ teşkilat veya parti metot olarak benimsememektedir. Sağda bir kadro yoktur. Sadece münferit olaylar vardır. Bu olaylar, olayları meydana getiren kişilerin kendi inisiyatiflerinden kaynaklanmaktadır » dedi.

Eski İstanbul 1. Şube Müdürü öldürüldü

6 şubat - 1970 yılı ve 12 Mart döneminin İstanbul Emniyeti Siyasî Şube müdürlüğü görevini yürüten Ilgız Aykutlu, İstanbul Beyazıt'ta arabasını evinin önüne park ederken, kimliği bilinmeyen 2 kişinin silahlı saldırısına uğrayarak öldürüldü.

Abdi İpekçi'ye suikast

4 şubat - *Milliyet* gazetesi genel yayın yönetmeni Abdi İpekçi 1 şubatta menfur bir suikast sonucu öldürüldü. Kendi kullandığı otomobiliyle evine gitmekte olan İpekçi'ye, saat 20.15'te, Teşvikiye'de, evine 100 m kala trafiğin sıkıştığı bir anda, bir suikastçı tarafından 5 el ateş edildi. Kurşunlardan ikisi kalbine, biri akciğer boşluğuna, ikisi omuzlarına isabet eden İpekçi olay yerinde öldü. Görgü tanıklarının 25 yaşlarında, beyaz pardesülü esmer bir kişi olduğunu söyledikleri suikastçı, başkasının kullandığı Anadol marka beyaz bir otomobille olay yerinden uzaklaştı. Polis suikastçının robot resmi basına dağıttı.

4 şubatta Abdi İpekçi'nin cenazesi, önce 25 yıl çalıştığı *Milliyet* gazetesi sonra da Gazeteciler Cemiyeti önünde düzenlenen iki törenden ve Teşvikiye Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Zincirlikuyu Mezarlığı'nda toprağa verildi. Güvenlik güçlerinin *Milliyet*'ten başlayarak Zincirlikuyu Mezarlığı'na kadar çok sıkı güvenlik önlemleri aldığı tören olaysız geçti. Törene Başbakan Ecevit, AP Genel Başkanı Demirel, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu başkanları ile bazı bakanlar katıldı.

Milliyet
Halk Gazetesi
Alitalia
Evine giderken silahlı saldırıya uğrayan
ABDİ İPEKÇİ ÖLDÜRÜLDÜ
KURŞUNUN KIRDIĞI KALEMİ
SALDIRI HER YERDE KINANDI
AP ajansı haberi dünyaya böyle yaydı
ECEVİT'İN MESAJI
«Bu cinayet,
DEMİREL'İN MESAJI
«Menfur cinayetler

Abdi İpekçi'nin bayrağa sarılı tabutu Gazeteciler Cemiyeti önünde.

Abdi İpekçi.

İpekçi'nin öldürülmesi geniş yankı yaptı. Basın kuruluşlarının yayımladığı ortak bildiride, « Abdi İpekçi'nin öldürülmesiyle somutlaşan ve fikir ve düşünce özgürlüğü düşmanlığını, terörizme kadar götüren karanlık emellerin, daha açık ve kesin biçimde önlenmesi için ilk adımın devleti temsil edenlerce atılması gereğine ve bunun, ceza yasalarımızdaki fikri, düşünceyi ve eleştiriyi suç sayan hükümlerin kaldırılmasıyla sağlanacağına inanıyoruz » denildi. Ecevit teröristlerin demokrasiyi yaşatmak isteyenleri sindirmek istediklerini belirterek, « Cinayeti işleyenler demokrasiye karşı da suikast işlediler »dedi. Demirel de, « alçakça suikasttan » duyduğu üzüntüyü ifade etti.

İpekçi, 1948'de Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra bir süre Hukuk Fakültesi'ne devam etti. *Yeni Sabah, Yeni İstanbul, İstanbul Ekspres* gazetelerinde spor muhabiri, sayfa sekreteri, yazı işleri müdürü olarak çalıştı. 1954'te *Milliyet* gazetesinin yazı işleri müdürü, bir süre sonra da genel yayın müdürü oldu. 1961'de aynı gazetenin başyazarlığına getirilen İpekçi, Türkiye'de çoğulcu ve eşitlikçi bir demokratik düzenin yerleşmesi, millî iradenin üstünlüğü, laiklik, öğretim birliği, düşünce özgürlüğü, Türkiye'nin bağımsızlığını ve bütünlüğünü zedelemeyecek bir dış politika izlenmesi gibi temel konularda Atatürkçü ilkelerin korunması gerekliliğini inançla savundu. İpekçi, anarşi ve terörün önlenmesi için iktidarla muhalefet arasında da yapıcı bir diyalog kurulmasından yana olan, devlet yönetiminde partizanlığın ve duygusallığın yerini akılcı, çağdaş, ılımlı bir uygulamanın almasını istiyordu. Türkiye Gazeteciler Sendikası başkanlığı, Basın Şeref Divanı sekreterliği, Uluslararası Basın Enstitüsü ikinci başkanlığı, Türkiye Basın Enstitüsü başkanlığı görevlerinde de bulunan İpekçi'nin *Milliyet*'te yayımlanan yazı, söyleşi ve röportajlarından derlediği « Afrika » (1959), « İhtilalin İçyüzü » (1965, Ömer Sami Coşar'la birlikte), « İnönü Atatürk'ü Anlatıyor » (1968), « Liderler Diyor ki » (1969) ve « Dünyanın Dört Bucağından » (1971) gibi kitapları vardır.

15 yıl aradan sonra İran'a dönen Humeynî'yi büyük bir kalabalık karşıladı.

Demirel: Ordu'nun görev yapmasını hükûmet engelliyor

22 şubat - AP Genel Başkanı Süleyman Demirel Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e, 26 aralık 1978'de ilan edilen sıkıyönetim uygulamasıyla ilgili olarak gönderdiği mektupta, hükûmetin Silahlı Kuvvetler'in sıkıyönetim görevini yapmasını engellediğini öne sürdü. AP lideri Demirel mektupta, sıkıyönetim ilan gerekçesinde, Anayasa'daki « vatan ve Cumhuriyete karşı girişilen eylemler veya ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünü içten veya dıştan tehlikeye düşüren yaygın şiddet hareketleri » ibaresinin yer almayışının tereddütlere sebep olduğunu ve bu durumun komutanların elini kolunu bağladığını belirterek, « Anarşi mihraklarının köküne inilemedi, hatta bu mihraklar sıkıyönetimin kendilerine birşey yapamacağını görünce cüretlerini artırdılar » dedi.

Stokçulara baskın

17 şubat - İstanbul Belediyesi zabıta ekipleri, şehrin çeşitli yerlerinde düzenledikleri baskınlarda, piyasada sıkıntısı çekilen ampul, sıvı yağlar, kahve ve filtreli sigara gibi stoklanmış mallar ele geçirdiler. Bulunan mallar ekipler tarafından halka satıldı.

Ayetullah Humeynî 15 yıl aradan sonra İran'a döndü

16 şubat - İran devriminin simgesi haline gelen dinî lider Ayetullah Humeynî, İran Şahı Rıza Pehlevî'nin sürgüne gidişinden iki hafta sonra görkemli bir biçimde İran'a döndü. 15 yıllık sürgünden sonra 1 şubatta Tahran'a gelen Humeynî, milyonlarca kişi tarafından karşılandı ve İran devriminin dinî önderi ilan edildi.

Ayetullah Humeynî 5 şubatta geçici bir hükûmet kurdu. Mehdi Bezirgan'ı başbakanlığa atadı.

10 şubatta İran'da Humeynî'yi destekleyen halk ile Şah Rıza Pehlevî'nin muhafız birliği arasında çıkan çatışmalarda 100'den fazla kişi öldü, binlerce kişi yaralandı.

11 şubatta İran meclisi kendini feshetti ve Humeynî yanlıları ülkenin her yanında yönetimi ele geçirdi.

12 şubatta İran kara kuvvetleri komutanı ile 2 general yakalanarak Humeynî yanlıları tarafından linç edildi; Şah'ın muhafız birlikleri teslim oldu. Tutuklamalar başladı, Şah yönetimiyle işbirliği yapan yüzlerce kişi idam edildi. Ülke içindeki diğer muhalefet güçleri de bastırıldı ve üyeleri sistemli bir biçimde tutuklandı veya öldürüldü.

16 şubatta Şah döneminin Başbakanı Şahpur Bahtiyar'ın ülkeden kaçtığı anlaşıldı.

Sıkıyönetim 13 ilde 2 ay daha uzatıldı

25 şubat - Sıkıyönetimin 13 ilde 2 ay daha uzatılması Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edildi. Oylamaya katılan 563 parlamenterden 337'si kabul, 205'i ret oyu kullanırken, bir de çekimser oy çıktı. Oylamada MHP, MSP ve CHP'li üyelerin hepsi kabul oyu verirken, muhalefet partilerinden yalnızca AP sıkıyönetimin uzatılmasına karşı oy kullandı. Başbakan Bülent Ecevit oylamadan önce yaptığı konuşmada, sıkıyönetim ilanından sonra anarşik olaylarda yüzde 53 azalma olduğunu belirtti ve « Sıkıyönetimin başarısı tamdır » dedi.

AP bildirisi hakkında soruşturma açıldı

15 şubat - Ankara savcı yardımcılarından Orhan Demirburan, AP Temsilciler Meclisi'nin 7 şubatta yayımladığı bildiriyle ilgili soruşturma açtı. Demirburan bildirinin özellikle, « Memleketinin seven her Türk vatandaşının bugünün hükûmetinden kurtulma mücadelesine katılması gerekmektedir » cümlesinin de yer aldığı bölümünün üzerindne durulduğunu belirterek, bu cümlenin hükûmeti devirmek için halkı mücadeleye çağırmak şeklinde nitelendirilebileceğini, bu durumda bunda suç unsuru bulunduğunu söyledi.

AP Milletvekili Gürsoy: TRT'de her gün 30 dakika dinî yayın yapılmalı

26 şubat - Adalet Partisi Adana Milletvekili Hasan Gürsoy ve 15 arkadaşı, Meclis Başkanlığı'na bir kanun teklifi vererek TRT'de dinî yayın yapılmasını istediler. Verilen teklifin gerekçesinde, millî birlik ve bütünlüğe en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde dinî yayın yapılmasının önemine değinilerek, « Batı ülkelerinde sadece dinî yayın yapan kanallar vardır. Bizde böyle bir imkân olmadığına göre, televizyon yayınlarının bir kısmının bu konuya tahsis edilmesi pratik bir çözüm olacaktır » denildi.

Milletvekillerinin verdiği teklife göre TRT her gün yarım saat boyunca, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanacak dinî program ve konuşmaları yayınlayacak.

Tekel Bakanı Tuncay Mataracı Senato'da yumruklaştı

Tuncay Mataracı.

5 şubat - Cumhuriyet Senatosu'nda Gümrük ve Tekel Bakanlığı bütçesi görüşülürken Adalet Partili Ömer Ucuzal, « Sokaklar kaçak sigara dolu, kim yapıyor bunları » diye Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı'ya laf atınca ortalık karıştı. Adalet Partili Ahmet Demiryüce de Bakan'a, « Kaçakçısın sen » diye bağırdı. Tartışmaya Adalet Partili Orhan Çalış da katıldı ve Mataracı'yla yumruklaştı.

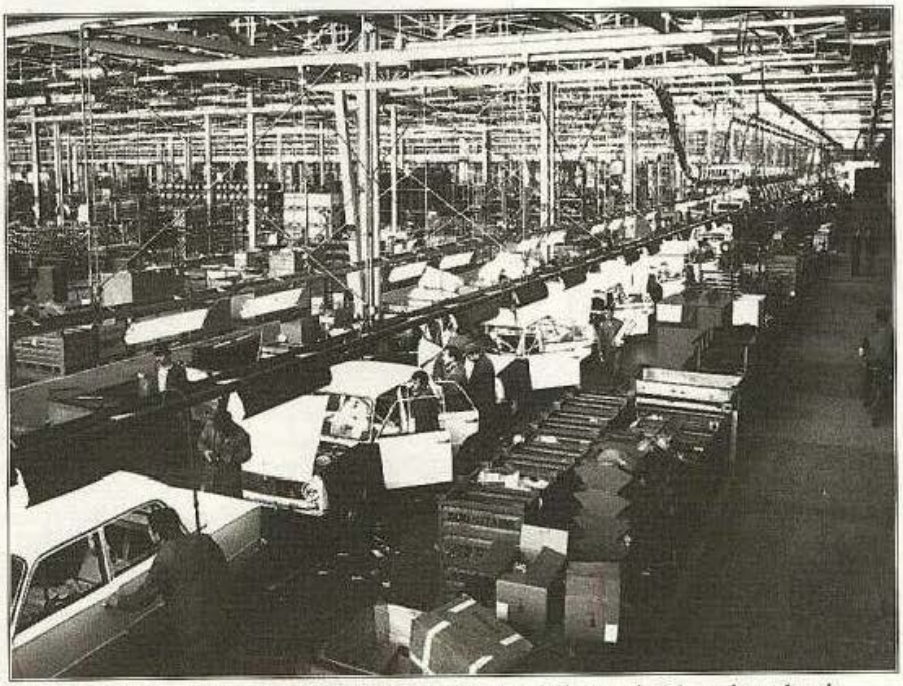
1979

Mart

1. Turizm dışında yatırımların azaltılmasına karar verildi.
1. TV ruhsat ücretlerine zam yapıldı.
2. AP Milletvekili Hasan Korkut, partisinden istifa etti.
3. Ordu'da akaryakıt karneye bağlandı.
3. İran'da Kürtler özerklik verilmesi için dinî lider Humeynî'ye başvurdu. ☞
5. Mersin'deki Ataş Rafinerisi TPAO tarafından 24 milyon dolara satın alındı.
7. İstanbul'da Taksim Alanı'na cami yaptırmak için dernek kuruldu. ☞
8. İran'da Humeynî kadınlara çarşaf zorunluluğu koydu.
13. Döviz darlığı doruk noktasına ulaştı.
15. Akaryakıta zam yapıldı, benzin 9 liradan 16,70 liraya yükseldi. ☞
16. Çimento, demir, sigara ve şekere zam yapıldı. ☞
17. Buzdolabı, çamaşır makinesi, TV gibi dayanıklı tüketim mallarının fiyatları serbest bırakıldı. ☞
19. İran'da Kürtler askerle çatıştı, 170 kişi öldü. ☞
20. Otomobil fiyatlarına yüzde 25 zam yapıldı.
21. Başbakan Ecevit, ekonomiyi güçlendirme programının bir kısmını açıkladı.
26. Mısır ile İsrail arasında barış anlaşması ABD'de imzalandı. ☞
27. Elektriğin kilovat saatine 37 kuruş zam yapıldı.
27. Savcılık, şoförlerin kontak kapama girişimiyle ilgili soruşturma açtı. ☞
30. Esnaf, kontak ve kepenk kapama eyleminden vazgeçti. ☞

Zam bombardımanı; halk perişan...

30 mart - Mart ayının ikinci yarısında Türkiye korkunç bir zam bombardımanına uğradı. İlk olarak 15 martta petrol ürünlerine yüzde 50'ye varan zamlar yapıldı. Normal benzin 9 liradan 16,70 liraya çıktı, tüpgaz 75 lira iken 125 lira oldu. Bir gün sonra çimento, demir ve sigaraya yapılan zamlar açıklandı. Kesmeşeker 15,50 liradan 20 liraya çıkarılırken, 15 liralık filtreli sigaralar 20 lira oldu. Çimentoya yüzde 60, demire yüzde 40 oranında zam yapıldı. 17 martta dayanıklı tüketim mallarının fiyatları serbest bırakıldı. Hemen ardından akü fiyatına yüzde 42 oranında zam yapıldığı açıklandı. AP Genel Başkanı Demirel ihtilalle devrilen Şili liderini hatırlatarak, « Bunların gidişi Allende gidişi, o da Şili'yi aynen böyle idare etti » dedi. 20 martta otomobil fiyatlarına yüzde 25, margarin ve sıvıyağ fiyatına yüzde 52 oranında zam yapıldığı ilan edildi. AP Genel Başkanı Demirel 21 martta partisinin ortak grubunda Türkiye'de hükûmetin varlığıyla yokluğu arasında fark bulunmadığını belirterek, « Tahtadan umut putu yapanların putu mutlaka kırılacaktır » dedi. Zamlar üzerine 24 martta AP milletvekili ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Dernekleri Federasyonu Başkanı Hüsamettin Tiyanşan, şoförlerden « kontak kapama » eylemine hazır olmalarını istedi. Ancak 2 nisanda yapılması düşünülen « kontak ve kepenk kapama » eylemine sıkıyönetim karşı çıktı. 27 martta savcılık bu konuda soruşturma açtı. 29 martta da hükûmet bu eylemin yasadışı olacağını duyurdu. AP Genel Başkanı Demirel eyleme karşı çıkılması üzerine bunu önlemenin zorbalık olduğunu söyledi ve eyleme destek vererek, « Ne demekmiş vatandaşın kredisi kesilecekmiş, bayilikleri kaldırılacakmış. Müstemleke mi burası? » diye sordu. Başbakan Ecevit hükûmetin eylem tehdidiyle iş görmeyeceğini açıklarken, MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, « Hükûmet sokakta düşürülemez diyenler şimdi bunu tasvip eden tavır takınıyor » diyerek Demirel'i eleştirdi. Esnaf 30 martta kontak ve kepenk kapama eyleminden vazgeçti.

İğneden ipliğe her şeye zam geldi; sıfır kilometre otomobiller yüzde 25 zamlı satılacak.

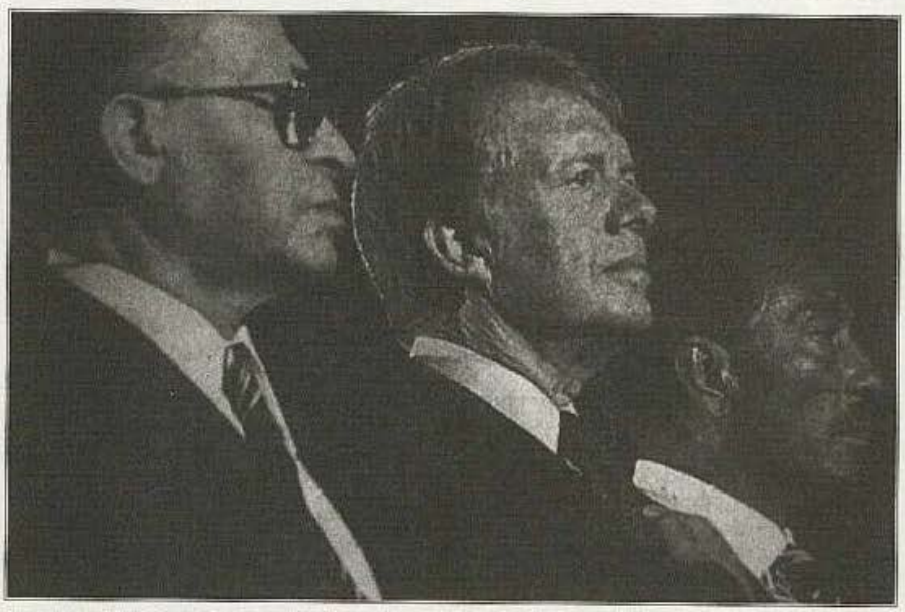
Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk: Ordu politikanın dışında tutulmalıdır

8 mart - Sıkıyönetim konusu, uzun süredir çekişme halinde olan Adalet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi liderleri arasında yeni polemiklere neden oldu. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel 1 martta hükûmeti, « Silahlı Kuvvetler'in nüfuzunu kendi aczini örtmek için kullanmaya kalkmakla » suçladı. Bu konuşmaya CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, « İktidarı yıpratmak uğruna Silahlı Kuvvetler rencide edilemez » cevabını verdi. Konya bağımsız Milletvekili Oğuz Atalay da tartışmaya karıştı ve « Kanaatimce Demirel, Sellefyan ve Yahya'dan sonra çeksin İsviçre'ye gitsin, vatana en büyük iyiliği bu olur » dedi.

8 martta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk Türk Silahlı Kuvvetleri üzerindeki bu tartışmaya müdahale etmek ihtiyacını duydu ve « Ordu politikanın dışında tutulmalıdır » diye uyarıda bulundu.

1979

Ortadoğu'da 30 yıllık düşmanlık sona erdi

Mısır-İsrail Barış Antlaşması ABD'de imzalandı: (soldan sağa) İsrail Başbakanı Menahem Begin, ABD Başkanı Jimmy Carter ve Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat.

26 mart - Mısır ile İsrail arasında savaş durumunu sona erdiren anlaşma, Washington'da, Beyaz Saray bahçesinde kurulan bir çadırda, Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ile İsrail Başbakanı Menahem Begin tarafından imzalandı. Anlaşmaya, ABD Başkanı Jimmy Carter da tanık olarak imza attı. Ortadoğu'ya kesin barışı getirmesi umulan anlaşma, Filistinlilere özerklik verilmesi için görüşmelere bir ay sonra başlanmasını ve İsrail ordusunun 1949'da belirlenen sınırlara çekilmesini de öngörüyor.

Taksim Alanı'na cami yaptırmak için dernek kuruldu

7 mart - İstanbul Taksim Alanı'nda Sular İdaresi'nin bulunduğu yerde bir cami yaptırılması için, « Taksim Camii Şerifi ve Külliyesini Yaptırma ve Yaşatma Derneği » kuruldu. MC Hükûmeti'nin çekilmesinden 3 gün önce onaylanan Beyoğlu İlçesi imar planında, İstanbul Belediyesi'nin kat otoparkı alanı olarak gösterdiği yere cami alanı fonksiyonunun verildiği anlaşıldı. Beyoğlu İlçesi imar planına göre Anıtlar Yüksek Kurulu'nca uygun görülecek proje çerçevesinde bir cami yaptırılacak ve altında çarşı ile otopark bulunacak.

İki lider TV'de tartıştı

29 mart - CHP Genel Başkanı ve Başbakan Ecevit ile AP Genel Başkanı Demirel TV'de bir araya gelerek ekonomik durumu tartıştı. Ecevit, « Biz şimdi ekonomimizde 1973'ten beri yer alan ihmallerin sonucuyla hızlanan yangını söndürme aşamasındayız. Dış yardıma daha az bel bağlamak zorundayız » dedi. Demirel ise ona, « Türkiye 12 milyar dolar borçlanmakla zarara girmiş değil, kârlı çıkmıştır. Keşke daha fazla borçlanabilseydik » diye cevap verdi.

Allende, Kerenskiy ve İdi Amin örnekleri

23 mart - Ecevit Hükûmeti'nin ekonomik önlemler paketini eleştiren AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, daha önce Şili'nin devrik başkanı Allende'ye benzettiği Ecevit'i bu defa Rusya'nın Sovyet devrimi öncesi başbakanı Kerenskiy'e benzetti. Demirel önlem paketinin « fare değil, canavar doğurduğunu » öne sürdü. Demirel'e cevap veren CHP Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ, Demirel'in Allende benzetmesi konusunda, « AP Genel Başkanı yalanı doğrudan iyi söylediğini bir kere daha kanıtlamıştır » dedi. Üstündağ, « Gerekirse biz de onu Afrikalı diktatör İdi Amin'e benzetiriz » diye ekledi.

İran'da Kürtler askerle çatıştı

19 mart - İranlı Kürtler 3 martta dinî lider Humeynî'ye başvurarak kendilerine özerklik verilmesini istediler. Ancak bu taleplerine cevap alamayan Kürtler askerî birliklerle çatışmaya girdiler. 19 martta 170 kişinin ölümüyle sonuçlanan olaylar üzerine radyoda konuşan Humeynî Kürtleri yabancı ajanların kışkırttığını belirterek, « Bizim Kürt kardeşlerimizle sorunumuz yoktur » dedi.

Nisan

4. Eski Pakistan Başbakanı Zülfikâr Ali Bhutto idam edildi. ☞
6. Başbakan Ecevit, devalüasyonun dış yardım gelmesinden sonra düşünüleceğini söyledi.
7. TEP (Türkiye Emekçi Partisi) Genel Başkanı Mihri Belli silahlı saldırıya uğradı ve yaralandı. ☞
7. Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı, « Gelecekten endişeliyiz » dedi.
9. İşçi ve turist dövizi karşılığı değiştirildi; doların değeri 26,50 liraya çıkarıldı. ☞
9. Ekonomik kararlar için AP Genel Başkanı Demirel, « Döviz karaborsası resmîleşti » dedi.
11. Uganda'da darbe: İdi Amin ülke dışına kaçtı. ☞
13. Mazot darlığından pazara gönderilemeyen ürünler çürümeye başladı. ☞
14. 6 bağımsız bakan hükûmeti uyardı. ☞
17. Hükûmet 17 saat süren toplantı sonucu açıklama yaptı: « Birlik ve dayanışma içindeyiz ». ☞
19. Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, Kürtçülük yaptığı iddialarını reddetti. ☞
19. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar'ı yolsuzluk yapmakla suçladı. ☞
22. Töb-Der İstanbul şubesi eski Başkanı Celal Çelik öldürüldü.
22. Türk-İş genel başkanlığına İbrahim Denizcier seçildi.
23. Doğulu 3 milletvekili CHP'den istifa etti.
26. 13 ilde uygulanan sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı ve 6 yeni ilde daha sıkıyönetim ilan edildi: Adıyaman, Hakkâri, Diyarbakır, Mardin, Siirt, Tunceli.
28. DİSK yöneticileri gözaltına alındı. ☞
29. 1 mayısta İstanbul'da sokağa çıkma yasağı konuldu. ☞

ÖLÜM

4. Zülfikâr Ali Bhutto. ☞
29. Tiyatro oyuncusu ve yönetmeni Muhsin Ertuğrul. ☞

Zülfikâr Ali Bhutto.

Bhutto idam edildi

4 nisan - 1977 yılında askerî bir darbeyle işbaşından uzaklaştırılan eski Pakistan Başbakanı Zülfikâr Ali Bhutto idam edildi. Bhutto askerî yönetim tarafından, kasım 1974'te siyasî muarızlarından birinin babasını öldürttüğü iddiasıyla yargılanmış ve mart 1978'de ölüm cezasına çarptırılmıştı. Bhutto'nun affı için Pakistan'daki askerî yönetimin lideri General Ziya ül-Hak nezdinde girişimlerde bulunan Başbakan Bülent Ecevit infaz sonrasında, « İdamı önleyemedik » dedi. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel de olayı « facia » olarak niteledi.

Racput asıllı, büyük toprak sahibi soylu bir aileden gelen Bhutto, Bombay'da başlayan eğitimini Kaliforniya ve Oxford üniversitelerinde tamamladı. Muhammed Eyüb Han döneminde değişik görevlerde bulundu ve uluslararası alanda Pakistan'ın sözcülüğünü üstlendi. Aralık 1967'de Pakistan Halk Partisi'ni kurdu. Eyüb Han rejimini diktatörlükle suçlayınca hapsedildi (1968-1969). General Yahya Han'ın Eyüb Han'ı devirerek iktidara gelmesiyle birlikte serbest bırakıldı. 1970 yılındaki genel seçimlerde partisi başarı kazandı, ama çoğunluğu Avami Birliği elde etti. Zülfikâr Ali Bhutto'nun bu partiyle koalisyona yanaşmaması yüzünden ülkede bir hükûmet krizi doğdu. Kriz sonucu parlamento çalışamaz hale geldi; doğan kargaşa ortamı ülkeyi iç savaşa sürükledi. Bu arada Doğu Pakistan'ın Bangladeş adıyla ayrı bir devlet kurması üzerine Yahya Han istifa ederek cumhurbaşkanlığını Bhutto'ya bıraktı (aralık 1971). Bhutto, mart 1969'dan beri yürürlükte olan sıkıyönetimi kaldırdı ve yeni bir anayasayı kabul ettirdi (nisan 1973). Aynı yıl Elahi cumhurbaşkanı olurken, Zülfikâr Ali Bhutto başbakanlığa getirildi. Lahor'daki İslam Konferansı sırasında Bangladeş'i tanıdı (1974). Hindistan'la çok zayıf olan diplomatik ve ticarî ilişkileri geliştirdi (1976). Dışta bir ulusal bağımsızlık siyaseti izledi. Ülke içindeyse sanayi ve bankacılık, tarım ve gıda alanlarında büyük sektörleri devletleştirdi ve bir toprak reformu tasarısı hazırladı. Ancak 1977'de 6'sı Müslüman 9 partinin koalisyonundan oluşan Pakistan Ulusal İttifakı'nın muhalefetiyle karşılaştı.

6 bakan hükûmeti uyardı, Ecevit ise istifa etme niyetinde olmadığını açıkladı

17 nisan - Hükûmetteki 6 bağımsız bakan 14 nisanda ortak bir basın toplantısı yaparak hükûmete « uyarıda » bulundu. Toplantıya Enver Akova, A. Rıza Septioğlu, Mustafa Kılıç, Güneş Öngüt, Orhan Alp ve Ahmet Karaaslan katıldı. Bağımsız bakanlar alınan ekonomik kararların kendi bilgileri dışında alındığını ve 141. ile 142. maddelerin değişmesine karşı olduklarını bildirdiler.

Başbakan Bülent Ecevit uyarı konusunda, « Hükûmet meselesi hükûmet içinde konuşulur » dedi. 17 saat süren Bakanlar Kurulu toplantısı sonunda yaptığı açıklamadaysa Başbakan, « Türkiye'nin çok önemli sorunlarla karşı karşıya bulunduğu bir dönemde ben hükûmet başkanlığını terk etmek niyetinde değilim » dedi.

Toplantı sonrası yayımlanan bildiride « hükûmetin birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olduğu » belirtildi.

Döviz kurlarında ayarlama

13 nisan - Hükûmet çapraz kur farkını gidermek için doların değerini 26,50 liraya çıkardı. İşçi dövizine 1 dolar karşılığı 47 lira, turist dövizine 37 lira ödenmesi kararlaştırıldı.

9 nisanda alınan bu karara değişik tepkiler geldi. İhracatçının yurda getirdiği dövizin yarısını kendi ihtiyacı için kullanabilmesi ve altın alım satımının kontrol altına alınması olumlu karşılandı. Başbakan Bülent Ecevit, alınan bu kararlarla devalüasyonun önleneceğini ileri sürerken, Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel « karaborsanın resmîleştiğini » söyledi.

13 nisanda TC Merkez Bankası Başkanı İsmail Hakkı Aydınoğlu yeni kur uygulamasından sonra döviz bozdurma oranının eskisine oranla 7 kat arttığını açıkladı.

Demirel bastırıyor

27 nisan - AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, partisinin İstanbul Eminönü ve Kadıköy ilçe binalarının saldırıya uğraması üzerine, « Eşkıyaya papuç bırakmayacağız » dedi. Demirel hükûmetin yaptığı son zamlar üzerine herkesin yamalı pantalon ceket giymeye başladığını ileri sürdü. 6 nisanda, « Evvelallah pişkin, arsız bir hükûmet var, bugüne kadar düşüremedik » diyen Demirel hükûmetin dış kredi bulamadığına da değinerek, « Krediyi adama verirler adama » diye hükûmeti eleştirdi.

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel 27 nisanda 1 Mayıs İşçi Bayramı için, « DİSK 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı Taksim'de kutlayacağım diye tutturmuş, meydan okuyor. Hükûmet de İstanbul'da değil başka yerde yap diye yalvarıyor. Böyle hükûmetlik mi olur. Ortakları hükûmete baş kaldırmıştır » dedi.

TEP Genel Başkanı Mihri Belli ağır yaralı olarak hastaneye kaldırıldı.

Mihri Belli vuruldu

7 nisan - Türkiye Emekçi Partisi Genel Başkanı Mihri Belli, İstanbul'da Sultanahmet'te silahlı bir kişinin saldırısına uğradı. Açılan ateş sonucu 3 yerinden yara alan Belli, kendisini vuran kişinin Cengiz Ayhan adındaki ülkücü olduğunu söyledi. Olaya üzülenlerin yanında sevinenler de oldu. Adalet Partisi Milletvekili Ali Elverdi duygularını, « Mihri Belli'yi vurdular ama gebermedi » diyerek dile getirdi.

1 mayısta İstanbul'da sokağa çıkmak yasak; DİSK yöneticileri gözaltına alındı

29 nisan - İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Necdet Üruğ, 1 mayıs günü İstanbul'da sokağa çıkma yasağı koydu. Daha önce 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı Taksim alanında kutlayacaklarını ısrarla belirten DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ile diğer DİSK yöneticileri 28 nisanda gözaltına alınmıştı. 30 nisan akşamı İstanbul'a girişler de yasaklandı.

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk.

Mazotsuzluktan ürünler pazara gönderilemiyor

13 nisan - Döviz yokluğu nedeniyle ham petrol ve akaryakıtta, özellikle mazotta baş gösteren darlık doruk noktasına ulaştı. Türkiye'nin dört bir yanından başkente telefon ve telgraf yağarken, Anadolu'da yer yer pazara gönderilemeyen ürünlerin çürümeye başladığı bildirildi.

Türk-İş Genel Başkanı seçilen İbrahim Denizcier bir toplantıda kürsüde.

Uganda'dan bilinmeyen bir yere kaçtığı bildirilen Devlet Başkanı İdi Amin.

Uganda'da darbe: İdi Amin kaçtı

11 nisan - Sürgündeki Ugandalı milliyetçi grupların Tanzanyalı askerlerin de desteğiyle Uganda'ya düzenlediği saldırı, başkent Kampala'nın ele geçirilmesiyle sona erdi. Başkentin düşmesinden hemen önce, 8 yıldır ülkede dikta rejimi uygulayan ve binlerce insanın ölümünden sorumlu tutulan Devlet Başkanı İdi Amin'in ülke dışına kaçtığı ileri sürülüyor.

Bir ABD şirketi, alacağı için Kongre'ye başvurdu

6 nisan - ABD'nin büyük tahıl şirketlerinden Continental Grain Company, Türkiye'den alacağı olan 80 milyon doların tahsili için Kongre'ye başvurarak, bu sorunun çözümlenmesine kadar Amerika'nın Türkiye'ye yapmakta olduğu yardımın durdurulmasını istedi.

SSK'da arsa yolsuzluğu

19 nisan - Cumhuriyetçi Güven Partisi Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu, SSK'da arsa alımlarıyla ilgili olarak 229 milyon liralık yolsuzluk yapıldığını açıkladı. Feyzioğlu, Kemal Derinkök'e ait Karacaahmet Mezarlığı yanındaki imar durumu olmayan bir arsanın, Bakan Hilmi İşgüzar'ın direktifiyle alındığını iddia etti.

Abdülhamid'in torunları manken

2 nisan - Sultan II. Abdülhamid'in torununun torunları Nur ve Ayten Osmanoğlu, dedelerinin yaptırdığı Şale Köşkü'ndeki defilede mankenlik yaparak, Selçuklu motifleriyle süslü giysileri sundular.

Ecevit: Etnik ayırımı kabul edemeyiz

20 nisan - Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi'nin bir gazeteye verdiği demeçte, « Ben Kürdüm, Doğu'da Kürtler vardır » demesi Ankara'da sorun yarattı.
CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit konuyla ilgili olarak, « Her memlekette olduğu gibi Türkiye'de de değişik etnik gruplar vardır. Fakat Türk milleti tümüyle bir bütündür. Herhangi bir etnik ayırımı biz bu milletin bütünlüğü içinde bir ayıncı unsur olarak kesinlikle kabul edemeyiz » dedi. Konu Bakanlar Kurulu'nda da ele alındı. Elçi, Misakı Millî sınırları içinde yaşayan herkesin Türk vatandaşı olduğunu vurgulayarak, Kürtçülük yaptığı iddialarını reddetti. Başbakan Bülent Ecevit 20 nisanda, etnik ayırımcılığı körükleyen, bölücülük eğilimi gösteren kamu görevlilerinin memuriyetten uzaklaştırılacağını söyledi.

Casusluk yapan MİT görevlisi hapse mahkûm oldu

9 nisan - CIA ve İngiliz İntelligence Service hesabına casusluk yaptığı iddiasıyla Genelkurmay Askerî Mahkemesi'nde yargılanan MİT eski Başkan Yardımcısı Sabahattin Savaşman, 17 yıl 6 ay hapse mahkûm edildi.

1979

Muhsin Ertuğrul öldü

29 nisan - Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu Muhsin Ertuğrul 87 yaşında, İzmir'de öldü. Muhsin Ertuğrul sahneye ilk defa 1909'da Burhanettin Tiyatrosu'nda çıktı. Darülbedayi'nin kuruluş aşamasında (1914) önce öğretmen yardımcısı, sonra oyuncu oldu. Yurtdışına gitti; Paris ve Berlin'deki sahne ve film çalışmalarını yakından izledi. Berlin'de bazı filmlerin çevrilmesine katkıda bulundu. Yurda döndükten sonra Kemal Film'in kurulmasına yardımcı oldu ve Türkiye'deki ilk filmi « İstanbul'da Bir Facia-i Aşk »ı (1922) çevirdi. 1923'te Türk kadınının ilk defa kamera karşısına geçtiği « Ateşten Gömlek »i yönetti. 1927'de Darülbedayi'nin (İstanbul Şehir Tiyatrosu) başına getirilen Muhsin Ertuğrul, 1947'ye kadar süren bu görevi sırasında Türk tiyatrosuna eserlerin titizlikle ve bilinçli olarak seçilmesi, provaların düzenli yapılması, oyunların saatinde başlaması gibi yenilikler getirdi. 1947'de Ankara Devlet Tiyatrosu Tatbikat Sahnesi'nin başına geçti; 1949'da Devlet Tiyatroları'nın ilk genel müdürü oldu. Demokrat Parti'nin iktidara gelmesi (1950) üzerine bu görevinden ayrıldı. İstanbul'a gelerek Küçük Sahne'yi kurdu (1951). 1931'de ilk sesli Türk filmi « İstanbul Sokaklarında »yı, 1953'te de ilk renkli Türk filmi « Halıcı Kız »ı yöneten Muhsin Ertuğrul, bu son filminin başarısızlığa uğraması üzerine sinemayı bıraktı. Muhsin Ertuğrul, Batı tiyatrosunun Shakespeare, İbsen, Pirandello gibi ustalarının Türk seyircisine tanıtılması ve tiyatronun geniş kitlelere ulaştırılması yönünde önemli adımlar attı. Semt tiyatroları girişimiyle tiyatronun uzak semtlerde oturan halkın ayağına gitmesine olanak hazırladı. Muhsin Ertuğrul'un bir özelliği de siyasî otoriteye karşı sanatın ve sanatçının onurunu savunmaktaki duyarlılığıydı.

Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu, oyuncu ve yönetmen Muhsin Ertuğrul.

Mayıs

1. İstanbul dışında 1 Mayıs törenleri olaysız geçti; İstanbul'da gösteri yürüyüşü yapan TİP Genel Başkanı Behice Boran gözaltına alındı.
2. ABD Senatosu, Türkiye'ye yapılacak 451 milyon dolarlık askerî yardımı ve 50 milyon dolar hibeyi kabul etti.
3. CGP Genel Başkanı Turhan Feyzioğlu ile 13 AP milletvekili, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar hakkında gensoru önergesi verdi.
4. İngiltere'de Muhafazakâr Parti lideri Margaret Thatcher, İngiltere'nin ilk kadın başbakanı oldu.
5. DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve Genel Sekreter Fehmi Işıklar tutuklandı.
7. Mersin 1'inci Ağır Ceza Mahkemesi hâkimi Halit Velioğlu öldürüldü.
7. Başbakan Ecevit, ABD Başkanı Carter'ın özel temsilcisi Christopher'la görüştü.
10. Başbakan Ecevit, Strasbourg'da Avrupa Konseyi Danışma Meclisi'nde konuştu.
13. Başbakan Ecevit, iş çevrelerini sert dille eleştirdi: « Sırtımızdan bıçaklanıyoruz ».
13. Kuştepe Lisesi müdürü ve MHP Şişli ilçe başkanı öldürüldü.
14. İstanbul'da taşıtlara karneyle benzin verilmeye başlandı.
16. Zeytinyağına yüzde 25 zam yapıldı.
16. Ankara'da bir kahve basıldı, 6 kişi öldürüldü.
24. CHP 24. Büyük Kurultayı başladı.
26. Ecevit CHP genel başkanlığına yeniden seçildi.
26. Odalar Birliği kongresinde Ecevit yuhalandı.
28. Yunanistan'ın AET'ye girişi onaylandı; anlaşma 1 ocak 1980'den itibaren yürürlüğe girecek.
30. Bağımsız milletvekili Enver Akova, Devlet bakanlığı görevinden istifa etti.

Bakan Elçi, 141. ve 142. maddelere savaş açtı

7 mayıs - Kürtçülük yapmakla suçlanan Bayındırlık Bakanı Şerafettin Elçi, düşünce özgürlüğü için savaşacağını belirterek, 141. ve 142. maddelerin kaldırılmasını istedi. İçişleri Bakanlığı'nın yasak kitapları serbest bırakan bir genelge yayımlamasına çalışacağını belirten Elçi bir soru üzerine, « Türkiye'de herkes, her Türk vatandaşı konuşabildiği, meramını anlatabildiği dilde konuşur. Bunu yasaklayan herhangi bir yasa yoktur » dedi.

AP Milletvekili Aygün: Hiç kimse Bülent Ecevit'e hırsız diyemez

9 mayıs - AP grubunun 9 mayısta yapılan toplantısında konuşan Milletvekili Oğuz Aygün, « Başbakan hırsız değildir » dedi. Herkesin birbirini hırsızlıkla suçlaması üzerine konuşan Aygün, bunun hazin bir manzara olduğunu belirterek, « Hiç kimse CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit'e hırsız diyemez » dedi. Demirel, Aygün'ün bu fikrine katıldığını, ancak Aygün'ün Ecevit'i başbakan kabul etmesine katılmadığını söyledi.

Demirel: 17 ay « olanak, olasılık » gibi uydurmaca sözlerle geçti

21 mayıs - Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel, Kütahya'nın ilçelerinde yaptığı konuşmalarında, « Hükûmetin hükûmet etme yetkisini milletten değil hileden aldığını ve milletin hükûmeti olmadığı » iddialarını tekrarladı. Demirel 17 aylık sürenin, « Etkin, yansız, aşama, olanak, olasılık gibi uydurmaca sözlerle » geçtiğini ileri sürdü.

İstanbul'da benzin karneye bağlandı

14 mayıs - İstanbul'da benzin darlığının had safhaya ulaşması üzerine benzin karneye bağlandı. Yetkililerin verdiği bilgiye göre, plaka sayısı tek olan araçlara pazartesi, çarşamba, cuma, çift olanlaraysa salı, perşembe ve cumartesi günleri 10'ar litre benzin verilecek, pazar günleri benzinciler kapalı olacak. Bu arada Aksaray'da 8,90 lira olan motorin 28 liraya müşteri bulmaya başladı.

1 mayıs günü sokağa çıkan TİP Genel Başkanı Behice Boran (ortada, beyaz saçlı) ve arkadaşları emniyet güçlerince gözaltına alındı.

İstanbul'da gergin geçen 1 Mayıs

1 mayıs - DİSK yöneticilerinin 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlamakta ısrarla direnmeleri üzerine 29 nisanda İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, 1 mayıs günü sokağa çıkma yasağı koymuş ve aralarında Genel Başkan Abdullah Baştürk'ün de bulunduğu 4 DİSK yöneticisini gözaltına almıştı. Sıkıyönetim komutanlığı bildirisinden sonra bütün gözler İstanbul'a çevrilmiş ve gerilimli bir bekleyiş başlamıştı.
1 mayıs günü İstanbul ölü bir şehir görünümündeydi. Bütün kilit noktalar tanklar ve bariyerlerle tutulmuştu. Caddelerde yalnızca asker ve polis üniformalı kişiler görülüyordu. İstanbul'un sokağa çıkma yasaklı 1 Mayıs'ı genellikle olaysız geçti. Yasağa uymayıp gösteri yürüyüşü yapmak isteyen 982 kişi gözaltına alındı. Bunlar arasında TİP'in 70 yaşındaki Genel Başkanı Behice Boran ile 330 TİP'li de bulunuyordu. Saat 10.00 civarında Merter'de topluca sokağa çıkarak DİSK'in Merter'deki genel merkezine doğru yürüyüşe geçen TİP'liler gözaltına alınırken tartaklandılar. Polisin yüzlerce kişiyi asfalta yatırıp silah araması yapması Eurovision aracılığıyla bütün Avrupa televizyonlarından yayınlandı.
Öte yandan Türkiye'nin 48 yerinde yapılan 1 Mayıs kutlamaları olaysız geçti. DİSK'e bağlı Maden-İş, Bank-Sen gibi sendikalar genel merkezin kararına uymayıp 1 Mayıs'ı İzmir'de kutladı.

Ecevit yeniden CHP genel başkanı

26 mayıs - 24 mayısta başlayan Cumhuriyet Halk Partisi 24. Kurultayı'nda Zonguldak Milletvekili Bülent Ecevit, oylamaya katılan 1 347 delegeden 1 218'inin oyunu alarak yeniden genel başkan seçildi. 89 oy boş çıkarken, 40 oy da geçersiz sayıldı. CHP Genel Yönetim Kurulu seçimine yalnız Ecevit'in listesi katıldı. Muhalefet liste çıkarmadı. Ancak muhaliflerden Ordu Milletvekili Ertuğrul Günay, « Ecevit'in çıkaracağı listeyi destekleyeceğiz, ancak ilke ve programdan ödün vermeyeceğiz. Bir sapma olursa en başta biz yöneticilerin yakasına yapışıcağız » dedi. Kurultay, Bülent Ecevit'in oluşturduğu genel yönetim kurulu listesini de onayladı. Seçim sonuçlarının alınmasından sonra CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit alkışlar arasında kürsüye geldi ve yaptığı teşekkür konuşmasında, « Ben, 24. Kurultay'daki tartışmaları bir hareket noktası ve itici güç olabilecek nitelikte gördüm » dedi.

Bülent Ecevit ve eşi, kurultayın yapıldığı salona gelişlerinde sevgi gösterileriyle karşılandı.

1979

Türkiye'de Haziran

1. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Christopher, « Türkiye'de muhalefet hükûmete yardımcı olmuyor » dedi.
1. Başbakan Ecevit, bazı tertiplerle karşı karşıya olunduğunu söyledi.
2. Devlet bakanlığına bağımsız Hasan Korkut atandı.
4. 835 sanıklı Kahramanmaraş olayları davası Adana kapalı spor salonunda başladı.
5. AP Bitlis Senatörü Kâmran İnan, AP'den ve Senato'dan istifa etti. ☞
7. Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar istifa etti. ☞
11. Cumhuriyet tarihinin 5. büyük devalüasyonu yapıldı, dolar 47,10 lira oldu. ☞
11. İstanbul'da 470 gram ekmek 6 lira oldu.
12. İçki fiyatlarına yüzde 33 ila yüzde 150 arasında zam.
13. Demire yüzde 44, kömüre yüzde 60 zam geldi.
16. CHP Gaziantep Milletvekili Ahmet Karahan, AP'ye girdi. ☞
18. Devlet Bakanı Ali Rıza Septioğlu hükûmetten ayrılıp, AP'ye girdi. ☞
18. SALT II Antlaşması Viyana'da imzalandı.
19. Tekel Bakanı Tuncay Mataracı için verilen gensoru önergesi, CHP oturuma katılmayınca görüşülemedi. ☞
21. CHP'den ayrılan milletvekilleri Eşref Cengiz ve Metin Musaoğlu, AP'ye girdi. ☞
22. ABD Temsilciler Meclisi, Türkiye'ye hibe biçimindeki yardımı reddetti.
25. Manisa MHP İl Başkanı Cemil Çöllü öldürüldü. ☞
27. Manisa'da, CHP Kadın Kolları üyesi Neşe Gülersoy öldürüldü. ☞
26. 19 ilde uygulanan sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı.
29. MHP Zeytinburnu İlçe Başkanı Recep Haşatlı öldürüldü.
29. Peynir, zeytin, salça ve sabuna zam geldi.

Tüsiad-Ecevit sürtüşmesi

30 mayıs - Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin, kısa adıyla Tüsiad'ın 12 mayısta gazetelere tam sayfa olarak verdiği hükûmeti eleştiren ilanlar, Başbakan Ecevit'i sinirlendirdi. Ecevit, Gönen ve Bursa'nın Orhaneli ilçelerinde yaptığı sert konuşmalarında, « Bu devlet işadamlarının muhtırasıyla hükûmet kuramaz. Ülkede ancak halkın dediği olur » dedi ve « Dış yardım alınacağı bir sırada sırtımızdan bıçaklanıyoruz » diye ekledikten sonra ilan konusunda savcılığa başvuracağını açıkladı. Bu arada Tüsiad'ın ilanının 14-16 hafta süreyle hergün bir gazetede tam sayfa olarak yayımlanması kararlaştırıldı. Tüsiad yetkilileri, « Gerçekçi Çıkış Yolu » başlıklı ilancla bir suç unsuru bulunmadığını ileri sürdüler. Gazetelerde yayımlanan ilanları hükûmetin cenaze ilanı olarak niteleyen Demirel, « Bu hükûmet ölmüştür » dedi. Ecevit 15 mayısta Demirel'e verdiği cevapta, « Bu yoldan öldürülecek bir hükûmetin cenazesini Türkiye'de kimse taşıyamaz. Öldürülecek hükûmetin yerine gelecek herhangi bir hükûmet ölü doğar » dedi.
30 mayısta AP ortak grubunda Demirel, « Bu hükûmet bütün ümidini yardıma bağlamıştır. Yardım ülke için aranmıyor, bu hükûmetin ömrünü uzatmak için aranıyor » diyerek iktidarı suçladı.

İngiltere'de seçimin galibi Margaret Thatcher

Margaret Thatcher seçim zaferini kutlarken.

4 mayıs - İngiltere'de 3 mayısta yapılan genel seçimde, Margaret Thatcher önderliğindeki Muhafazakâr Parti, İşçi Partisi'ni benzeri görülmemiş şekilde yenilgiye uğrattı. Bazı çevreler, Thatcher'ın seçim zaferinde, 1978 kışındaki grevlerde sendikalara karşı takındığı kararlı ve sert tutumun önemli rol oynadığını belirttiler.
Bu arada Margaret Thatcher, ülkenin ve Avrupa'nın ilk kadın başbakanı olarak tarihe geçti. Vakit geçirmeden yeni hükûmeti kurma çalışmalarına başlayan Thatcher'ın, kabinede yer alacak ilk isimleri hemen açıklaması bekleniyor.

Genelkurmay Başkanı Evren, Amerikalıların U-2 uçuşlarına karşı çıktı

23 haziran - Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, « Bizim U-2 uçuşlarına bugünkü şartlar altında izin vermemiz mümkün değildir » dedi. ABD ve Kanada'ya yaptığı resmî ziyaretlerden dönen Evren, « ABD 50 milyon da, 150 milyon da verse, vereceğimiz ödün yoktur » şeklinde konuştu. Bilindiği üzere ABD, U-2 uçaklarıyla Sovyetler'in askerî faaliyetlerini tespit çalışmaları yapıyor.

Muhalefetin hükûmeti düşürme girişimleri

21 haziran - Cumhuriyet Halk Partisi Gaziantep Milletvekili Ahmet Karahan'ın 16 haziranda AP'ye katılmasından sonra Elazığ Milletvekili Ali Rıza Septioğlu Devlet bakanlığından istifa ederek, 18 haziranda törenle Adalet Partisi'ne girdi. Bağımsız Milletvekili Cemalettin İnkaya da AP'ye katıldı. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel bu törenlerde yaptığı konuşmada, « Şu andan itibaren hükûmet çoğunluğunu kaybetmiştir » dedi. Son Meclis aritmetiği şöyle oldu: CHP 209, AP 175, MSP 23, MHP 17, CGP 1, DP 1, MNP 1, bağımsızlar 18. Ancak hükûmet, 20 haziranda Meclis'in birleşik toplantısında sıkıyönetimin 2 ay daha uzatılması kararını 252'ye karşı 319 oyla geçirebildi. Muhalefetin hükûmeti düşürme girişimleri sonuç vermeyince Demirel, « Bu hükûmet, hükûmet olma vasfını kaybetmiştir » diye konuştu. MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş ise, « Milletin selameti için defolup gitmelidirler » dedi. 21 haziranda da CHP'den ayrılan milletvekilleri Eşref Cengiz ve Metin Musaoğlu da AP'ye geçtiler.

Jimmy Carter ve Leonid Brejnev, SALT II (Stratejik Silahların Sınırlandırılması) Antlaşması'nı imzalamak için Viyana'da bir araya geldiler.

Manisa'da olaylar çıktı

Manisa'da alınan önlemlere rağmen son üç günde 4 kişi öldürüldü.

27 haziran - Manisa'da 25 haziranda 15 dakika arayla meydana gelen iki olayda MHP İl Başkanı eczacı Cemil Çöllü ile CHP üyesi berber Mehmet Kuşçu silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Peşpeşe meydana gelen bu iki silahlı saldırıdan sonra şehirde karışıklık çıktı. Çıkan olaylar üzerine Manisa Valisi Mustafa Yörükoğlu iki gün süreyle kentte saat 22.00'den sonra sokağa çıkma yasağı koyduğunu açıkladı. Meydana gelebilecek olayları önlemek için İzmir'den toplum polisi, Kırkağaç ve Foça'dan jandarma komandoları Manisa'ya sevk edildi. 26 haziranda*ysa Cumhuriyet* gazetesi muhabiri Murat Çorlu'nun babası Hüsnü Çorlu oturduğu kahvede kimliği belirlenemeyen iki kişi tarafından kurşunlanarak öldürüldü.

Öte yandan bir gün önce öldürülen CHP'li berberin cenazesine polis tören yaptırmadı. Berberin cenazesi devlet hastanesi morgundan polis tarafından alındıktan sonra mezarlığa götürüldü ve defnedildi.

MHP il başkanının cenazesine katılan ülkücüler, 27 haziranda CHP Kadın Kolları üyesi eczacı Neşe Gülersoy'u da eczanesinde öldürdüler. Olay sırasında içeride müşteri olarak bulunan Şahin Güler'i de ağır yaraladılar. Emniyet yetkilileri « kentte son üç günde 4 kişinin öldürülmesi üzerine halkın tanıklık yapmaktan korktuğunu » belirtiyorlar.

Kahramanmaraş Davası sanıklarından Ökkeş Kenger ile Yunus İlhan (sağda) yüzleştirilirken.

Kâmran İnan.

Kâmran İnan AP'den istifa etti

5 haziran - 1978 senesinin ekim ayında yapılmış olan Adalet Partisi kongresinde genel başkanlığa aday olan, ancak seçimi kaybeden Adalet Partisi Bitlis Senatörü Kâmran İnan yaptığı açıklamada partisinden ve Senato'dan istifa ettiğini söyledi.

İki bakan hakkında gensoru

19 haziran - Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İşgüzar, arsa yolsuzluğuna karıştığı iddiasıyla hakkında CGP lideri Turhan Feyzioğlu tarafından verilen gensoru önergesinin Meclis'te görüşülmesini engellemek için 7 haziranda istifa etti. 9 haziranda Meclis başkanlığına gazetecilerin malvarlıklarının kaynaklarını kanıtlamalarını öngören bir yasa önerisi verdi. İşgüzar bu suretle, basın mensuplarının namuslu kişilere çamur atmalarını önlemeyi amaçladığını açıkladı.

Gümrük ve Tekel Bakanı Tuncay Mataracı hakkında AP tarafından verilen gensoru önergesiyse 19 haziranda CHP oturuma katılmadığı için görüşülemedi.

Yüzde 43,6 devalüasyon

13 haziran - Ecevit Hükûmeti Cumhuriyet tarihinin 5. büyük devalüasyonunu gerçekleştirerek, Türk lirasının dolar karşısındaki değerini 47 lira 10 kuruş olarak belirledi. Böylece Türk lirası dolar karşısında yüzde 43,6 oranında değer kaybetti.

Yapılan bu devalüasyonla birlikte Ecevit Hükûmeti ile Uluslararası Para Fonu (İMF) anlaşmaya vardı. Devalüasyon kararının açıklanmasının ardından zamlar birbirini izlerken, Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, İMF'yle anlaşmanın kesinleştiğini açıkladı.

Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel ise hükûmetin, « Dış kredilere karşılık alınan bu kararlara hangi koşullarda razı olunduğunu » açıklamasını istedi.

1979

AP'den Korutürk'e suçlama

7 haziran - AP'den ayrılan Kırklareli Milletvekili Hasan Korkut'un, 30 mayısta istifa eden Enver Akova'dan boşalan Devlet bakanlığına atanması AP'de büyük öfke yarattı. AP Başkanlık Divanı'nın 3 haziranda yayımladığı bildiride, Cumhurbaşkanı Korutürk, Korkut'un atanma kararnamesini imzaladığı için ağır bir dille suçlanarak, « Bundan böyle dökülecek kanların sorumluluğundan Cumhurbaşkanı'nın da kurtulması mümkün değildir » denildi. AP ertesi gün de yeni bir bildiride, « Hükûmetin başı emeline Cumhurbaşkanı'nı alet etti » dedi. Cumhurbaşkanı Korutürk 6 haziranda ulusa hitaben yayımladığı bir mesajla suçlamalara cevap verdi. Korutürk, « Görevimi tarafsızlıkla sürdürdüğüm inancındayım. Meclis taraflı olduğum kanısındaysa çekilirim » dedi. Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş 7 haziranda Korutürk'e bir mektup yazarak, « tarafsızlığı konusunda bir kaygı bulunmadığını » belirtti.

Sol partilerden Ecevit'e eleştiri

17 haziran - Partisinin il temsilcileri toplantısında konuşan Türkiye İşçi Partisi (TİP) Genel Başkanı Behice Boran, Ecevit Hükûmeti'nin ekonomik kararlarını eleştirerek, « Gelirin hakça dağılımının bulunmadığı bir toplumda sıkıntının hakça dağılımı nasıl olur » diye sordu. Sosyalist Devrim Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar da otuz iki yıldır izlenen, borç karşılığında yabancıya ödün verme biçimindeki kapitalist politikanın, Türkiye'yi tam anlamıyla iflas ettirdiğini ileri sürdü.

TİP Genel Başkanı Behice Boran.

Temmuz

1. MİSK Eğitim Merkezi bombalandı; MHP Genel Merkezi tarandı. ☞
3. Başbakan Ecevit, CHP'nin partiler arası diyaloğa hazır olduğunu söyledi. ☞
4. İki devlet bakanlığı kaldırıldı.
11. *Milliyet* gazetesi genel yayın müdürü Abdi İpekçi'nin katili yakalandı. ☞
13. Filistinli gerillalar Ankara'da Mısır Elçiliği'ni bastı. ☞
18. MİSK eğitim merkezinde bomba imal edildiği saptandı. ☞
18. İstanbul'da bankalardaki kiralık kasalar arandı; 5 kilo altınla, büyük miktarda döviz bulundu.
19. Tutuklu ülkücüler Selimiye Kışlası'nda yangın çıkardı.
20. MİSK Genel Başkanı Faruk Akıncı sıkıyönetimce gözaltına alındı. ☞
20. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren ve 3 bakan uçak kazası atlattı. ☞
20. Nikaragua diktatörü General Somoza devrildi; yönetim Marksist Sandinistaların eline geçti. ☞
21. AP Genel Başkanı Demirel, MİSK'e yönetilen suçlamalar için, « Suçu savunacak halim yok » dedi. ☞
22. Başbakan Ecevit, « MHP'yi de Ülkücü Gençlik Derneği'ni de kullanan Demirel'dir » dedi. ☞
23. MİSK eğitim merkezi sıkıyönetimce kapatıldı.
24. Türk vatandaşları için çifte vatandaşlık uygulaması başladı.
25. OECD ülkelerine olan 1 milyar 100 milyon dolar borç ertelendi.
27. MİSK yöneticileri tutuklandı.
29. Seçmen kütüğü yazımı için tüm yurtta sokağa çıkma yasağı uygulandı.

Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca.

Abdi İpekçi'nin katili yakalandı

11 temmuz - 9 temmuzda *Milliyet* gazetesi genel yayın müdürü Abdi İpekçi'yi öldürdüğü iddia edilen Mehmet Ali Ağca'nın yakalandığı bildirildi. Ağca 11 temmuzda basın mensuplarının önünde suçunu itiraf etti ve cinayet silahını Mehmet Şener adlı ülkücüden aldığını açıkladı. Cinayetten sonra sanığın banka hesabına 100 000 lira yatırıldığı tespit edildi. Mehmet Ali Ağca tutuklandı. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit, « Katillere arka çıkanlar kurtulamayacaklardır » dedi.

Skylab düştü, ancak can kaybı olmadı

11 temmuz - Dünya kamuoyunu bir süredir meşgul eden Skylab uzay laboratuvarı atmosferde parçalanarak düştü. Ağırlığı 90 t, uzunluğu 36 m olan Skylab 34 981'nci dolanımı sırasında atmosfere girdi ve Hint Okyanusu ile Avustralya üzerinde parçalanarak düştü. Dağılan parçalar can kaybına yol açmadı.

4 Filistinli gerilla, Mısır'ın Ankara Büyükelçiliği'ni bastı

15 temmuz - 4 Filistinli gerilla 13 temmuzda bir polisle bir bekçiyi öldürdükten sonra Mısır'ın Ankara Büyükelçiliği'ni basarak büyükelçinin de aralarında bulunduğu personeli rehin aldı. 14 temmuzda elçilikten kaçmaya çalışan bir Mısırlı öldürüldü. Aynı gün FKÖ yetkilileriyle görüşen gerillalar 2'si Türk 3 rehineyi serbest bıraktı. 45 saat süren korkulu bekleyiş gerillaların teslim olmasıyla son buldu. FKÖ'nün arabuluculuğuyla sonuçlandırılan eylem sonrası yakalanan 4 gerilla, TCK'ya göre Türkiye'de yargılanacak.

Mısır Büyükelçiliği'ni basan 4 Filistinli gerilla elçilikten ayrılıp, arabaya bindirilirken zafer işareti yaptılar. Solda arkada İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş (gözlüklü) görülüyor.

MİSK merkezinde bomba imal edildiği saptandı

27 temmuz - 1 temmuzda Ankara'daki Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nda (MİSK) bir bomba patladı ve yan tarafta bulunan Milliyetçi Hareket Partisi Genel Merkezi'ne yaylım ateş açıldı. MİSK'teki patlamada 1 kişi öldü, 1 kişi de yaralandı.

Olay üzerine MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş partisinin alçakça bir saldırıya uğradığını söyleyerek, Başbakan Bülent Ecevit'i ağır bir dille suçladı.

Bu arada MHP Beşiktaş ilçe sekreterinin MİT ajanı olduğu yolundaki söylentiler ortalığı iyice karıştırdı. CHP Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit bu konuda kanıt istedi. Alparslan Türkeş ise hükûmetin partisinin içine kışkırtıcı ajanlar soktuğunu ısrarla belirtti. MHP'nin, MİT ajanı olduğunu ileri sürdüğü ilçe sekreteri 9 temmuzda gözaltına alındı. 17 temmuzda ise, ayın başında MİSK'in garajında bir kişinin ölümü bir kişinin de yaralanmasına yol açan patlamada bombanın dışardan atılmadığı, garajda imal edilirken patladığı ortaya çıkarıldı.

Garajda yapılan aramada bomba imalinde kullanılan malzeme bulundu. Polis, MHP Genel Merkezi'nde de bir arama yaptı. MİSK Genel Başkanı Faruk Akıncı 20 temmuzda gözaltına alınarak, 27 temmuzda tutuklandı. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel gelişen olaylar karşısında, « Suçu savunacak halim yok » dedi. Başbakan Bülent Ecevit ise 22 temmuzda Ağrı'da, « MHP'yi de ülkücü gençleri de kullanan AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'dir » dedi. Demirel bu suçlama üzerine, « MHP'yi kullanacak kadar kötü adam değilim » karşılığını verdi.

Nikaragua'da yönetim Sandinistaların eline geçti

20 temmuz - Adını, 1927-1933 yılları arasındaki Amerikan işgaline karşı direnişin simgesi olan Augusto Cesar Sandino'nun adından alan ve 1960 yılında kurulan Sandinista Ulusal Kurtuluş Cephesi, diktatör Somoza'yı devirerek Nikaragua'da yönetimi ele geçirdi.

Kurulduktan sonra giriştiği gerilla eylemlerini, köylü ve işçilerden aldığı destekle giderek gerçek bir iç savaşa dönüştüren Sandinista hareketi, 24 Sandinista gerillasının geçen yıl 22 ağustosta Managua'daki ulusal saraya yaptığı baskınla yeni bir aşamaya gelmişti. Somoza ailesinin 46 yıldır devam eden iktidarına son veren Marksist eğilimli Sandinistalar, tamamen harap olmuş bir ülke devraldılar. Ülkede bugüne kadar Ananstasio Somoza Debayle'nin zorba dikta rejimi hüküm sürüyordu.

Sandinistalar 19 yıllık bir mücadeleden sonra Nikaragua'da yönetimi ele geçirdiler.

1979

Bursa Hava Yolları yöneticileri hakkında hapis talebi

31 temmuz - Bursa Hava Yolları (BAL) yöneticileri hakkında döviz kaçakçılığı iddiasıyla dava açıldı. Uçak motor parçaları için aldıkları dövizle 2 adet CORSA 212 tipi nakliye uçağı getirerek Türk Parasını Koruma Yasası'na aykırı hareket etmekle suçlanan BAL yöneticilerinin, 5 yıla kadar hapsi isteniyor.

Genelkurmay Başkanı Evren ve 3 bakan, uçak kazası geçirdiler

20 temmuz - Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Millî Savunma Bakanı Neşet Akmandor, Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu, Devlet Bakanı Lütfi Doğan ve beraberindekileri, Gölcük Tersanesi'nde yapılan ilk Türk denizaltısının denize indirilmesi için düzenlenen törene katılmak amacıyla Ankara'dan Gölcük'e getiren uçak, Gölcük Askerî Havaalanı'na inerken arıza yaptı. Ön takımlardaki arıza yüzünden uçak pistte bir süre sürüklendi, olayda ölen veya yaralanan olmadı.

Korutürk, partileri diyaloğa çağırdı

3 temmuz - Cumhurbaşkanı Korutürk 2 temmuzda partilerin varlıklarını sürdürebilmeleri için aralarındaki diyaloğu yeniden tesis etmelerini istedi. Korutürk hür demokratik rejimin selameti için bu istekte bulunduğunu belirtti. Çağrıya olumlu cevap veren Başbakan Ecevit, CHP'nin partiler arası diyaloğa hazır olduğunu söyledi. Cumhurbaşkanı'nın çağrısını, şekere tuz katmak olarak niteleyen AP Genel Başkanı Demirel ise, « Diyalog çağrısıyla hükûmeti kurtarmak mümkün değildir. Hiç kimse gayri meşru ilan ettiğimiz bu hükûmetle diyalog kurmamızı isteyemez » dedi.

Ecevit: Bazı gençler vur deyince vurur hale geldi

25 temmuz - Yedikule'deki Abdi İpekçi Spor Kompleksi'nin temel atma töreninde bir konuşma yapan Ecevit, anarşik olaylara değinerek, « Bazı gençler kafalarıyla düşünecek yerde, takılmış bir plak gibi belli sloganları haykırır hale gelmişlerdir. Birer otomat gibi kendilerine verilen emirleri yerine getirir, vur denilince vurur duruma sürüklenmişlerdir » dedi.

Ağustos

2. Renault ve Tofaş'ta parça yokluğundan üretim durduruldu.
3. Savcı Doğan Öz'ün katili ülkücü İbrahim Çiftçi ölüme mahkûm edildi.
3. MHP'nin İstanbul Kartal ilçe başkanı öldürüldü.
6. Adana kültür sitesinde bomba patladı, 4 kişi öldü.
9. ITT ABD şirketi Türkiye'de rüşvet dağıttığını açıkladı.
10. Kemal Tahir'in eseri « Yorgun Savaşçı »nın TV dizisi olarak çekimi kararlaştırıldı.
12. Bingöl'de MHP'li belediye başkanı öldürüldü.
13. DP dönemi polis şeflerinden Zeki Şahin silahlı saldırıda öldürüldü.
14. Ticaret Bakanı, yağ firmalarının kasten yağ buhranı yarattığını ileri sürdü.
15. Stoklanmış 140 milyon liralık ilaç ele geçirildi.
16. 216 000 stok ampul bulundu.
17. Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan, Demirel ailesine kullandırılan 1 milyar 107 milyon kredinin 412 milyonluk bölümünün usulsüz olduğunu açıkladı.
19. İran'da Kürdistan Demokratik Partisi kapatıldı.
24. AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, Apocuların komünist Kürt devleti kurmak istediklerini ileri sürdü.
26. Sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı.
26. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, çıkar çevrelerine sert bir uyarı yaptı.
27. Oto lastiğine yüzde 90, kâğıda yüzde 50 zam yapıldı.
30. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, « Irk, sınıf ve mezhep ayırımına dayanan faaliyetlere » izin verilmeyeceğini açıkladı.

Demirel: Apocular himaye ediliyor

24 ağustos - AP Genel Başkanı Demirel 10 ağustosta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e bir mektup yazarak, « Güneydoğu'da Apocular adı verilen bir grubun hükûmete mensup bakanlar tarafından himaye edildiğini » ileri sürdü. Devlet Bakanı Mustafa Kılıç, bu konudaki dedikoduların Demirel tarafından çıkarıldığını söylerken, Başbakan ve CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, 22 ağustosta Demirel'e cevap vererek, Apocuların siyasî himaye gördüğü iddiasını yalanladı ve güvenlik güçlerinin söz konusu çeteye karşı başarılı operasyonlar düzenlediğini söyledi. Ecevit'in bu açıklamasına Demirel'den sert tepki geldi. 24 ağustosta bu defa Ecevit'e bir mektup gönderen Demirel, « Olup bitenlerden hükûmetinizi muhatap saymamıştım. Müracaatım hükûmete değildi. Size inanmıyoruz » dedikten sonra Başbakan'ı, « Bu siyasî eşkıya himayeye mazhardır. Bir komünist devlet kurmak peşindedir. Gücünüzü lafla değil, icraatla gösteriniz. Ülke ve millet bütünlüğü söz konusudur. Büyük vebal altındasınız » şeklinde uyardı.

Tarihî Anadolu Kulübü yandı

12 ağustos - Büyükada'da akşam saat 18.15 sıralarında Akasya Oteli'nde çıkan yangın sonucunda Anadolu Kulübü'nün tarihî eski ahşap binası ile Sümer Palas Oteli ve iki eski ahşap Türk evi tamamen yandı. Yangının ilk çıkış anında Büyükada itfaiyesinin yetersiz kalması nedeniyle hızla büyüyen ve yayılan alevler Anadolu Kulübü'nün eski ahşap binasına sıçradı ve tarihî ahşap yapı bir saat içinde çıra gibi yanarak çöktü. Yangın sırasında otellerde ve evlerde bulunan bütangazı tüplerinin patlaması halk arasında büyük bir paniğe yol açtı. Alevler Kadıköy yakasının tüm kıyı şeridinden görüldü. Yanan Akasya Oteli'nin en üst katındaki balkonda mahsur kalan 3 kişi yara almadan kurtarıldı. İstanbul Kartal'dan gelen itfaiye grupları ile askerî birliklerin çalışması sonucu yangın akşam saat 22.00'de kontrol altına alındı. Birçok tarihî eserin kül olduğu yangında ihmal üzerinde duruluyor.

Genelkurmay Başkanı Evren çıkarcıları uyardı

26 ağustos - Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, bir mesaj yayımlayarak, « Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, kendi çıkarlarını ülke bütünlüğünün üstünde görenleri bir anda yok edebilecek güce sahip olduğunu » belirtti. Evren mesajında çıkar çevrelerinin ortaya koymak istedikleri senaryoları hiçbir yurtseverin kabul edemeyeceğini de belirtti.

1979

Demirel ailesinin malvarlığı gündemde

20 ağustos - Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Faruk Sükan, 18 ağustostan başlamak üzere üç gün süreyle Demirel ailesinin malvarlığı konusunda açıklamalar yaptı. Bakan Sükan ilk günkü açıklamasında Milliyetçi Cephe hükûmeti döneminde çeşitli bankalardan Demirel ailesine kullandırılan 1 milyar 107 milyon liralık kredinin 412 milyonluk bölümünün usulsüz olduğunu söyledi. İkinci gün Demirellerin 361 milyon lira vergi borcu bulunduğunu belirtti. Bakan bazı bankaların, ailenin fiilî ve hukukî varlıklarını kaybetmiş şirketlerine kredi açmış olduğunun saptandığını söyledi. Son açıklama Demirellerin malları ve borçlarıyla ilgiliydi. Sükan vergi kaçırmak için taşınmaz malların toplam değerinin 270 milyon lira düşük gösterildiğinin tespit edildiğini bildirdi.

Üstündağ: Demirel MHP'yi suç aleti gibi kullanıyor

8 ağustos - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Mustafa Üstündağ yaptığı açıklamada, Milliyetçi Hareket Partisi'nin Türk halkının gözünde büyük şaibeler altında olduğunu söyleyerek, « MHP'nin demokratik rejime içtenlikle inanıp inanmadığı hakkında CHP'nin de, Türk halkının da, dünya kamuoyunun da ciddî kuşkuları olduğunu » belirtti. Genel Sekreter Üstündağ, Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'in büyük şaibeler altındaki Milliyetçi Hareket Partisi'ni ustalıkla bir suç aleti gibi kullandığını da sözlerine ekledi.

Ticaret Bakanı: Yağ darlığı, hükûmeti baltalamak için sergilenen bir oyun

16 ağustos - Yağ darlığı tüm yurdu sardı. 14 ağustosta Ticaret Bakanı Teoman Köprülüler, yağ imalatçılarının, AP'yle işbirliği yaparak yağ üretimini kasten azalttıklarını böylece de hükûmetin zor duruma düşürülmek istendiğini ileri sürdü. 15 ağustosta stoklanmış 140 milyon liralık ilaç ele geçirildiği halka duyurularak bazı iş çevrelerinin nasıl kasıtlı davrandıklarının bir kere daha ortaya çıktığı iddia edildi. 16 ağustosta da bir ampul fabrikasında 216 000 adet stoklanmış ampul bulundu.

Menderes döneminin ünlü polis şefi Zeki Şahin pusuya düşürülerek öldürüldü

13 ağustos - Menderes döneminin polis şeflerinden Zeki Şahin, idare müdürü olarak çalıştığı fabrikaya giderken Zeytinburnu'nda otomobilinin içinde uğradığı silahlı saldırıda öldürüldü. Olay sırasında yoldan geçen bir kişi de yaralandı. Görgü tanıklarının verdiği ifadeye göre saldırı olayını gerçekleştiren 4'ü silahlı 6 kişi sokak aralarına dalarak gözden kayboldu. Yetkililer cinayetin sendikal nedenlerle işlenmiş olabileceğini ileri sürüyor. Zeki Şahin, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde görev yaptığı dönemde, özenli giysilerinin yanı sıra sert emirleri ve uygulamalarıyla da dikkati çekerdi.

İşine giderken uğradığı saldırı sonucu öldürülen Zeki Şahin.

Eylül

2. Partiler 14 ekimde yapılacak Senato üçte bir yenileme seçimi için adaylarını belirledi.
3. CHP'den 13, AP'den 19 senatör aday yoklamasını kaybetti.
5. CHP Küçük Kurultayı'nda konuşan Genel Başkan Ecevit, « Seçim iktidarı değiştirmez » dedi. ☞
7. Başbakan Ecevit, ulusal üretim seferberliği istedi.
8. AP Genel Başkanı Demirel, 14 ekimde boş 5 milletvekilliğini AP kazanırsa hükûmetin düşeceğini söyledi.
9. AP Temsilciler Meclisi'nin yayımladığı bildiride Türkiye'nin ağır şartlar altında olduğu belirtildi.
11. Çukurova Üniversitesi Rektör Yardımcısı Profesör Fikret Ünsal öldürüldü. ☞
16. TİP ve TSİP seçimi boykot çağrısı yaptı.
17. AP Genel Başkanı Demirel, hükûmeti gayrimeşru ilan etti.
18. Adana'da lojmanlar basıldı, 5 öğretmen öldürüldü.
18. Doğu ve Güneydoğu'da bazı grupların gazete dağıtımını engellemeye çalıştıkları, dağıtımı yapan kamyon şoförlerini tehdit ettiği bildirildi.
19. İstanbul'da *Hergün* gazetesi tarandı, yoldan geçen bir kişi öldü.
20. Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan istifa etti. ☞
20. Konya Milletvekili Ali Çalık trafik kazasında öldü; CHP'nin milletvekili sayısı 208'e düştü.
22. Hükûmetin, kamu kesimindeki işçilerin yönetime katılması düşüncesine karşı çıkan Sanayi Bakanı Orhan Alp, Bakanlar Kurulu'na iştirak etmeme kararı aldı.
25. Yargıtay başsavcılığı, MHP'den Almanya'daki faaliyetleri konusunda bilgi istedi.
28. Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul öldürüldü. ☞
29. İmar ve İskân Bakanı Ahmet Karaaslan istifa etti. ☞

Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un cenaze törenine Başbakan Ecevit de katıldı.

Adana Emniyet Müdürü öldürüldü

28 eylül - Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul uğradığı silahlı saldırıda hayatını kaybetti. Sabah yanında kayınpederi olduğu halde makam otomobiline binerek evinden ayrılan Yurdakul'un bindiği araba, evinden 50 m uzaklıkta 3 kişinin otomatik silahlarla saldırısına uğradı. Emniyet Müdürü Yurdakul aldığı yaralarla hayatını kaybederken, kayınpederi ve makam şoförü ağır yaralandı. Katiller bir otomobille olay yerinden uzaklaştılar.

CHP Küçük Kurultayı

6 eylül - CHP Küçük Kurultayı 5 eylülde Ankara'da toplandı. Genel Başkan Bülent Ecevit yaptığı konuşmada, « 14 ekim seçimlerinden sonra CHP'nin hükûmetteki görevini sürdüreceğini inanıyorum » dedi. Bülent Ecevit, AP ile MHP'yi sert bir dille eleştirdikten sonra, MSP'nin iktidarda da muhalefette de çağdaş bir parti haline gelmedikçe erimekten kurtulamayacağını söyledi. 6 eylülde Küçük Kurultay'ın kapanış konuşmasında Türk-İş ile DİSK'e çatan Ecevit, « Dışımızdaki solla fizikî bağ kuranlar için disiplin kurulları işletilsin » dedi. Kurultayda bakanlarla görüşen örgüt temsilcileri, fiyat artışlarından ve piyasadaki yokluklardan şikâyetçi oldular. Yayımlanan bildiride ayrıca, partide birlik için hizipleşmeye son verilmesi istendi.

2 bakan istifa etti

29 eylül - Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Faruk Sükan, 20 eylülde hükûmetten istifa etti. Sükan istifa mektubunda, « Türkiye'nin ağır bunalımdan çıkışına uygun bir siyasî ortam hazırlanması tarihî bir zorunluluk haline gelmiştir » diye yazdı.
İstifa ara rejim tartışmasını gündeme getirdi. Başbakan ve CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit 21 eylülde istifayla ilgili olarak, « Faruk Sükan'ın ara rejime umut bağlamış bir görüntü içinde olduğunu » söyledi.
29 eylülde hükûmetten ikinci istifa İmar ve İskân Bakanı Ahmet Karaaslan'dan geldi. Bakan Karaaslan da mektubunda, « Demokrasimiz askıya alınmadan bu bunalımdan çıkılması, her vatandaşımız gibi benim de en büyük arzumdur » dedi.

Deniz motorunda döviz ele geçirildi

5 eylül - İstanbul Boğazı'nın Karadeniz çıkışında güvenlik güçlerinin şüphe üzerine bir motorda yaptıkları arama sonucunda 150 000 Alman markı ile 1 000 ABD doları ele geçirildi. Olayla ilgili görülen 4 kişi gözaltına alındı. Deniz polisinin gözaltına aldığı Celal Reis motorunun mürettebatı « Paraları Bulgaristan'dan alacağımız sigaralara karşılık götürüyorduk » dediler. Polis yakalanan 4 kişi hakkında soruşturmanın genişletildiğini ve 4,5 milyon lira tutarındaki kaçak dövize el konduğunu bildirdi.

AP seçim sloganlarını belirledi

10 eylül - AP iktidara geldiğinde yapacağı işleri yayımladığı bir broşürle açıkladı. Buna göre iktidara geldiğinde askerlik süresini bir yıla indirmeyi, IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda değişik yapmayı, TRT sorumlularından hesap sormayı, devleti CHP komiserlerinden ayıklamayı vaat ediyor. AP'nin seçim sloganlarından bazıları şöyle: « CHP Meclis'ten kaçmıştır. Halktan kaçamayacaktır », « Para pul oldu. Kim bilir kimlerin cepleri doldu », « Boş tencere, boş file, mutfak döndü kevgire », « İş yok, laf çok, sebep Altıok ».

Çukurova Rektör Yardımcısı öldürüldü

11 eylül - Adana'da, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Rektör Yardımcısı Profesör Fikret Ünsal, sabah evinden özel otosuyla görevine giderken silahlı saldırıya uğradı. Ünsal otomobiline birden yaklaşan bir kişinin beynine sıktığı 4 kurşunla arabasının içinde can verdi. Katil daha sonra hızla olay yerinden uzaklaştı.

Rektör Yardımcısı Profesör Fikret Ünsal.

Ara seçim için yollara düşen liderlerin yurt gezisi olaylı geçti

29 eylül - Ekim ayının 14'ünde yapılacak Senato üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimleri için parti liderleri yurt sathına yayıldı. Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel gittiği yerlerde bu seçimin hükûmetin sonu olacağını ilan ederek, hükûmetin gayri meşru olduğunu ileri sürdü. Her geçen gün konuşmasının dozunu artıran AP lideri Süleyman Demirel hükûmetin seçimden sonra « kaçacak yer arayacağını » söyledi. Bu arada Adalet Partisi Kars senatör adayı kimya mühendisi Salim Dursunoğlu, Göle'de uğradığı silahlı saldırıda öldürüldü. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Bülent Ecevit konuşmalarında demokrasi dışı hayallerden yakınarak, devletin adaletinin Milliyetçi Hareket Partisi'nin hesabını göreceğini söyledi. Altı günlük gezisinin son durağı olan Doğubeyazıt'ta konuşturulmayan Millî Selamet Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan, « Humeynî uşağı » diye yuhalandı.

1979

Ekim

3. Deniz Kuvvetleri'ne bağlı Savarona okul gemisi Heybeliada önlerinde yandı. ☞
4. Kars AP senatör adayı Salim Dursunoğlu'nu öldüren Dev-Yol örgütü mensupları yakalandı.
5. Ankara'da Filistin Kurtuluş Örgütü temsilciliği açıldı; Yaser Arafat Ankara'ya geldi.
6. Cumhurbaşkanı Korutürk, Profesör Uğur Alacakaptan'ın İçişleri bakanlığına karşı çıktı.
8. Orman Bakanı Vecdi İlhan, İçişleri bakanlığına getirildi.
9. Ecevit, İstanbul Sultanahmet'teki mitinginde oyların bölünmemesini istedi.
10. Demirel, « CHP'yi sandıkta bırakmak bizi kurtarmanın baş şartıdır » dedi.
11. Gazeteci Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın duruşmasına başlandı.
12. Hollanda Büyükelçisi Özdemir Benler'in oğlu Ahmet Benler, Lahey'de öldürüldü. ☞
12. Başbakan Ecevit, « MHP sorununu adalet çözecek » dedi.
14. Senato üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimi yapıldı. ☞
15. Başbakan Ecevit, hükûmetin görevden çekileceğini açıkladı. ☞
17. Ordu Milletvekili Günay Yalın CHP'den ayrıldı.
18. MSP, « MHP'nin katılacağı hükûmet Türkiye'yi iç savaşa götürür » dedi.
18. CHP'de olağanüstü kurultay kararı alındı.
19. Cumhurbaşkanı Korutürk, Demirel ve Ecevit'le görüştü.
20. Ahmet Karaaslan yeniden AP'ye döndü.
24. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, hükûmeti kurma görevini AP lideri Demirel'e verdi. ☞
26. CHP Genel Yönetim Kurulu istifa etti. ☞
26. Sıkıyönetim 2 ay daha uzatıldı.
27. Bayrampaşa'da bir kahve basıldı; 6 kişi öldü.

Başbakan Ecevit, ara seçim yenilgisinin ardından istifasını verdi

24 ekim - 14 ekimde yapılan Senato üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimleri Ecevit Hükûmeti'nin düşmesine neden oldu. Ara seçimde boş 5 milletvekilliğinin tümünü AP kazandı. CHP'nin çok kuvvetli olduğu Edirne'de bile AP adayı seçildi. AP ayrıca 50 senatörlükten 33'ünü aldı. Böylece Meclis'teki AP milletvekili sayısı 181'e yükseldi ve muhalefet partileri hükûmeti düşürecek sayısal güce ulaştı.
Seçim sonrası Başbakan Ecevit yaptığı açıklamada, « Devir aldığımız sorunların bedelini ağır ödedik » derken, AP Genel Başkanı Demirel, milletin hükûmeti kovaladığını söyledi.
16 ekimde Başbakan Ecevit, hükûmetin istifasını Cumhurbaşkanı Korutürk'e sundu. Üçüncü Ecevit Hükûmeti 609 gün iş başında kaldı.
18 ekimde AP Genel Başkanı Demirel ve CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'le görüşen Cumhurbaşkanı Korutürk, 24 ekimde hükûmeti kurma görevini Demirel'e verdi.
MHP ve MSP liderleri AP tarafından kurulacak bir hükûmeti destekleyeceklerini açıklarken, Demirel aydınlığa giden yolda ilk basamağın aşıldığını söyledi.

Kuveyt'ten likit gaz alınıyor

25 ekim - Tüpgaz sıkıntısı had safhaya vardı. Sıkıntının giderilmesi için Kuveyt'ten 225 000 ton sıvılaştırılmış gaz alınmasına karar verilerek bu konuda anlaşma imzalandı. Kuveyt başkalarına tonu 250 dolardan sattığı gazı Türkiye'ye 385 dolara verdi.

Tekfen floresan üretimini durdurdu

25 ekim - Tekfen firması İzmit'teki fabrikasında floresan üretimini durdurdu. Uzun floresan lambanın maliyetinin 77 liraya ulaşmış olduğunu söyleyen firma yetkilileri, buna karşılık aynı lamba için kendilerine 58 lira satış fiyatı verildiğini söylediler.

Adı bir aşk skandalına karışan CHP'li İçişleri Bakanı Fehmi Güneş istifa etti

6 ekim - CHP'li İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş bir aşk skandalı sonucu hükûmetten istifa etmek zorunda kaldı. Aşk skandalı, *Hafta Sonu* adlı gazetenin, Güneş'in film ve ses sanatçısı Aynur Aydan'la ilişkisini resimlerle ortaya koymasıyla patlak verdi. Başbakan Ecevit'e istifasını sunan Güneş, « Türk halkından özür dilerim. Sanıyorum yapmam gerekeni yaptım » dedi. Başbakan Ecevit istifayı kabul etti.

Film ve ses sanatçısı Aynur Aydan.

İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş.

Mahkemede arbede çıkaran Kahramanmaraş Olayları sanıkları salondan çıkarılırken.

Mahkeme salonunda arbede çıkardılar

24 ekim - Sıkıyönetim mahkemesinde yargılanan Kahramanmaraş Olayları sanıkları mahkeme salonunda arbede çıkardı. « Bozkurtlar geliyor » diye bağıran sanıklar müdahil avukatlara saldırarak linç etmek istediler; mahkeme heyeti ve polislere de küfrettiler. Bir saat kadar süren arbede ve eylem güçlükle bastırıldı.

Lahey Büyükelçisi Benler'in oğlu öldürüldü

12 ekim - Türkiye'nin Lahey Büyükelçisi Özdemir Benler'in 27 yaşındaki oğlu Ahmet Benler, Türk Büyükelçiliği'ne 100 metre mesafedeki bir kavşakta 2 otomobilden açılan çapraz ateş sonucu büyükelçilik arabasının içinde can verdi. Olaydan sonra çeşitli gazetelere ve haber ajanslarına telefon eden kişiler, suikastı Ermeni Soykırımının Adalet Komandoları adlı bir terör örgütünün gerçekleştirdiğini bildirdiler. Hollanda polisi olaydan sonra yaptığı açıklamada saldırganlardan birinin kimliğinin saptandığını açıkladı.

Okul gemisi olarak kullanılan Atatürk'ün yatı Savarona yandı

3 ekim - Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı Savarona okul gemisi, Heybeliada önlerinde demirliyken 08.00 sıralarında çıkan bir yangın sonucu yandı. 1938 yılında Atatürk'ün rahatsızlığı sırasında Amerikalı bayan Rieh Cadwalader'den 1 milyon 250 bin liraya satın alınan gemi uzun yıllar Cumhurbaşkanlığı yatı olarak hizmet vermişti. Amerikalı bayan için, Hamburg'da Blom und Voss tezgâhlarında inşa edilen gemi 1931 yılında denize indirilmişti.

Siyasî görüş ayrılığı kardeş katline kadar vardı

24 ekim - *Tercüman* gazetesi muhabiri Tamer Özdemir, siyasî görüş ayrılığı sebebiyle kardeşi Somer Özdemir tarafından bıçaklanarak öldürüldü.
Son yıllarda anarşi ve terörün ulaştığı boyutları gösteren bu olay, ibret verici bir örnek oldu. Siyasî görüş ayrılığının iki kardeş arasında ölümle sonuçlanacak bir düşmanlık yaratabilmiş olması ülke çapında çok büyük bir üzüntü yarattı.

CHP'de olağanüstü kurultay hazırlığı

27 ekim - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Yönetim Kurulu, partinin 14 ekim Senato üçte bir yenileme ve milletvekili ara seçimlerinde uğradığı ağır yenilgiden sonra 26 ekimde istifa etti.
İstifayı üzüntüyle karşılayan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, « Benim ne pahasına olursa olsun genel başkan kalmak gibi bir ihtirasım yoktur. Bizim partimizin gücünü kişilerde aramak yanlıştır » dedi.
Cumhuriyet Halk Partisi Kurultayı'nın 4 kasımda olağanüstü toplanması kararlaştırıldı. CHP'de oluşan Ali Topuz ve Deniz Baykal grupları ile sol kanat, partide bir tasfiye hareketine girişileceğinden endişe ediyor.

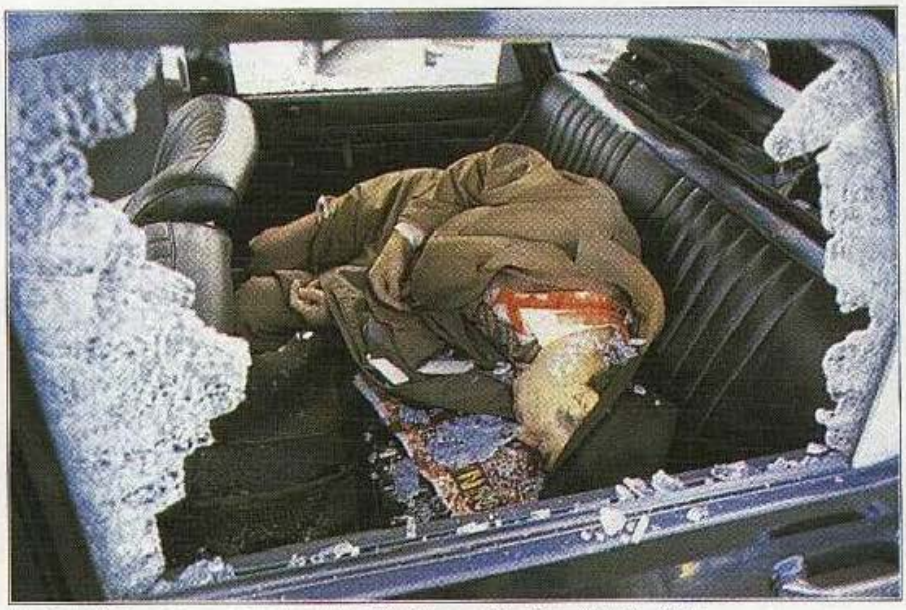

Filistin Kurtuluş Örgütü Ankara'da bir temsilcilik açtı. Açılışa gelen Yaser Arafat (soldan üçüncü), Başbakan Bülent Ecevit'le görüştü.

1979

Kasım

4. Devrik İran Şahı Rıza Pehlevî'nin iadesini isteyen köktendinci İranlı öğrenciler, Tahran'daki ABD Büyükelçiliğini basarak 100 kişiyi rehin aldı.
4. CHP Olağanüstü Kurultayı toplandı. ☞
5. CHP Genel Başkanı Ecevit, kurultayda güvenoyu aldı. ☞
6. CHP Zonguldak Milletvekili Cahit Karakaş Millet Meclisi, AP Bursa Senatörü Sabri Çağlayangil de Senato başkanlığına seçildi.
12. Hükûmet kuruldu. ☞
15. Romen tankeri İndependenta ile Yunan şilebi Evrenia, Haydarpaşa önlerinde çarpıştı. ☞
16. Yüzde 85 zam isteyen yağ imalatçıları satışları durdurdu.
17. Tahran'daki ABD Elçiliği'nde rehin tutulan 100 kişiden 10'u serbest bırakıldı.
18. CHP Ankara Milletvekili Bekir Adıbelli, partisinden ayrıldı.
18. Başbakan Demirel, Meclis ve Senato'da hükûmet programını okudu.
19. Gazeteci ve MHP İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi İlhan Darendelioğlu öldürüldü. ☞
20. İstanbul Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinden Profesör Ümit Doğanay öldürüldü. ☞
20. CHP İçel Milletvekili Ali Haydar Eyüpoğlu partisinden istifa etti.
22. Hükûmet programı Meclis'te görüşüldü.
24. Başbakan Demirel, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulması için muhalefetten yardım istedi. ☞
25. Tahran'daki ABD Elçiliği'nden 5 kişi daha serbest bırakıldı.
25. Abdi İpekçi'nin katilinden sanık Mehmet Ali Ağca askerî cezaevinden kaçırıldı. ☞
25. CHP İzmir milletvekilleri Akın Simav ve Mustafa Öztin partilerinden istifa etti.
28. Papa II. Johannes Paulus Türkiye'ye geldi.
28. Kayseri'de sağ-sol çatışmasında 8 kişi öldü.

Profesör Ümit Doğanay arabasında uğradığı menfur bir saldırıda öldü.

Profesör Doğanay ve gazeteci Darendelioğlu öldürüldü

20 kasım - 19 kasımda, eski milletvekillerinden *Ortadoğu* gazetesi yazarı ve MHP İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi İlhan Darendelioğlu, İstanbul Beyazıt'ta uğradığı silahlı bir saldırıda öldürüldü. Saldırganlar yakalanamadı. Ertesi gün bu olayı, yine İstanbul'da Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Profesör Ümit Doğanay'ın öldürülmesi izledi. Ümit Yaşar Doğanay 20 kasım sabahı saat 08.45'te resmî otomobiline bindiği sırada, başka bir otomobilden ateş açan biri kız dört saldırgan tarafından öldürüldü. Olay sırasında Doğanay'ın otomobilinin şoförü ağır, apartmanın kalorifercisi hafif yaralandı.
Saldırganlar olay yerinden lacivert renkli bir arabayla hızla uzaklaştılar. Kaçarken silah seslerini duyarak çevre evlerden pencerelere çıkanlara da ateş açtılar. Yakınları Profesör Ümit Doğanay'ın daha önce de tehdit edildiğini belirttiler. Cumhurbaşkanı Fahri Koruturk bu cinayetler üzerine, « Satılmış hainlerin son günlerde kanlı eylemlerini artırmaları dikkat çekicidir » dedi.

Öğrenciler Profesör Ümit Doğanay'ın öldürülmesini protesto ettiler.

Mekke'de Mescidi Haram'a baskın

21 kasım - 600 kişi oldukları sanılan silahlı bir topluluk Suudî Arabistan'ın Mekke şehrindeki Mescidi Haram'ı basarak çok sayıda insanı rehin aldı. Bunun üzerine Mescidi Haram Suudî Arabistan güvenlik güçleri tarafından kuşatıldı.

Yetkililer baskını yapanları « sapıklar ve gözü dönmüşler » diye tanımlarken, bazı kaynaklar olayları Suudî Arabistan'da yaşayan Humeynî yanlısı Şiilerin gerçekleştirdiğini söylediler. Olayda ölen ve yaralananların sayısı henüz tespit edilemedi.

Demirel azınlık hükûmeti kurdu (43. hükûmet)

Başbakan Süleyman Demirel, azınlık hükûmetinin listesini basına açıklarken.

25 kasım - Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel tarafından kurulan AP Azınlık Hükûmeti güvenoyu aldı. 12 kasımda yeni Bakanlar Kurulu'nu açıklayan Demirel, « Ülkede yangın var, biz söndürmeye talibiz » dedi. 13 kasımda Başbakan Süleyman Demirel'i ziyaret eden eski Başbakan Bülent Ecevit sorunları tüm çıplaklığıyla anlattı. Ecevit, « Demirel hükûmetine 2,5 milyar dolarlık kredi olanağı devrediyoruz » dedi. Hükûmet programı Meclis ve Senato'da 18 kasımda okundu.

22 kasımda program Meclis'te tartışılırken CHP sözcüsü Metin Tüzün, « CHP solu olmayan demokrasiye karşıdır » dedi. Demirel ise muhalefetten, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kurulması için yardımcı olmasını istedi. Millet Meclisi'nde 25 kasımda yapılan oylamada Demirel'in azınlık hükûmeti 208'e karşı 229 oyla güvenoyu aldı. CHP ret oyu verirken MSP ve MHP kabul oyu verdiler.

Hükûmet aşağıdaki isimlerden oluşuyor:

Başbakan: Süleyman Demirel
Devlet Bakanı: Orhan Eren
Devlet Bakanı: Ekrem Ceyhun
Devlet Bakanı: Muhammet Kelleci
Devlet Bakanı: Ahmet Karahan
Devlet Bakanı: Metin Musaoğlu
Devlet Bakanı: Köksal Toptan
Adalet Bakanı: Ömer Ucuzal
Millî Savunma Bakanı: A. İhsan Birincioğlu
İçişleri Bakanı: Mustafa Gülcügil
Dışişleri Bakanı: Hayrettin Erkmen
Maliye Bakanı: İsmet Sezgin
Millî Eğitim Bakanı: Orhan Cemal Fersoy
Bayındırlık Bakanı: Selahattin Kılıç
Ticaret Bakanı: Halil Başol
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı: Münif İslamoğlu
Gümrük ve Tekel Bakanı: Ahmet Çakmak
Ulaştırma Bakanı: Hüseyin Özalp
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı: Cemal Külahlı
Çalışma Bakanı: Cahit Erdemir
Sanayi ve Teknoloji Bakanı: Nuri Bayar
Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı: Esat Kıratlıoğlu
Turizm ve Tanıtma Bakanı: Barlas Küntay
İmar ve İskân Bakanı: Turgut Toker
Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı: Ahmet Karayiğit
Orman Bakanı: Hasan Ekinci
Gençlik ve Spor Bakanı: Talat Asal
Sosyal Güvenlik Bakanı: Sümer Oral
Kültür Bakanı: Tevfik Koraltan

Devrik İran Şahı Rıza Pehlevî'nin iadesini isteyen köktendinci İranlı öğrenciler, 4 kasımda Tahran'daki ABD Büyükelçiliğini basarak 100 kişiyi rehin aldı. 17 kasımda rehinelerden 10'u, 25 kasımda da 5'i serbest bırakıldı. Kalan 85 kişi Elçilik'te rehin tutuluyor.

CHP Olağanüstü Kurultayı'nda Ecevit eleştirildi

6 kasım - CHP Olağanüstü Büyük Kurultayı 4 kasımda toplandı. Kurultayda konuşan Turan Güneş, partinin seçimde hezimete uğraması nedeniyle, « Sayın Ecevit'i şimdi sorumlu sayıyorum. Sayın Genel Başkan'a güvenoyu vermeyeceğim » dedi. Muhalefetin sözcülerinin sert konuşmalarını cevaplayan Genel Başkan Bülent Ecevit, partiye asıl zararı parti içindeki muhalefetin verdiğini ileri sürdü. 5 kasımda konuşan Deniz Baykal, « CHP'de dikensiz gül bahçesi yaratmaya çalışanların sonu hüsrandır » dedi. Ali Topuz, enkaz edebiyatıyla seçmenin bıktırıldığını söyledi. Kurultayda ad okunarak yapılan açık oylamada Genel Başkan Ecevit güvenoyu aldı. Oylamada 4 milletvekiliyle 3 senatör ret oyu verdi; delegelerden 20'si ret, 4'ü de çekimser oy kullandı. Ecevit'in listesi olarak adlandırılan genel yönetim kurulu listesi 119 oy farkla seçilirken, genel sekreterliğe Mustafa Üstündağ getirildi.

Papa II. Johannes Paulus Türkiye'ye geldi. Papa'yı Ankara Esenboğa Havaalanı'nda Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk (solda) resmî törenle karşıladı.

Devlet Planlama Teşkilatı: Renkli televizyona geçmek için henüz erken

26 kasım - Hükûmet programında yer alan renkli televizyon yayınına geçilmesi konusuna Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) zamanlama açısından karşı çıktı ve renkli yayına ancak 1984 ile 1985 yılları arasında geçilmesini önerdi.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan konuyla ilgili raporda renkli TV cihazının siyah beyaz cihazın fiyatından 4 kat fazla olduğu belirtildi. Raporda ayrıca siyah beyaz cihazın imali için gerekli ithal parçaların 40 dolar olduğu oysa renkli cihaz için gerekli parçaların ithalinin 500 dolar tutacağı kaydedildi. Devlet Planlama Teşkilatı raporunda bunlara ek olarak, Türkiye'de yaklaşık 4,5 milyon TV cihazının bulunduğuna işaret etti ve bir cihazın günde 100 vat güç çektiği kaydedilerek, « renkli cihaz ise günde 300 vat enerji harcar » denildi. Raporda ayrıca her cihazın günde yaklaşık 4 saat kullanıldığı ve mevcut cihazların yılda 700 milyon kilovat enerji sarf ettiği belirtilerek renkli televizyon alıcılarının bu enerjiyi üç katına çıkaracağı ifade edildi.

İpekçi'nin katili Ağca askerî cezaevinden kaçırıldı

25 kasım - *Milliyet* gazetesi genel yayın müdürü Abdi İpekçi'yi öldürmekten sanık Mehmet Ali Ağca, tutuklu bulunduğu Kartal Maltepe Sıkıyönetim Askerî Ceza ve Tutukevi'nden kaçırıldı. Ağca'nın kaçtığı, sabah yapılan yoklama sırasında ortaya çıktı. Kaçışla ilgili olarak bir yüzbaşı, bir asteğmen, bir assubay ve 11 er, firara sebebiyet vermek, kaçışı kolaylaştırmak, memuriyet görevini suiistimal ve ihmal ile emre itaatsizlikte ısrar suçlarından tutuklandı. CHP Genel Başkanı Ecevit, sanığın bir garnizonun ortasından kaçabilmiş olmasının çok düşündürücü olduğunu söyleyerek, kaçışın emniyete geç bildirilmesi üzerinde durdu ve « Böyle bir olasılığa karşı her tür önlemin alınmış olması gerekirdi. Devletin bütün güçlerinin sanığı yakalamasını bekliyorum » dedi. Firari Ağca'nın çoğaltılan resimleri tüm güvenlik örgütüne dağıtılarak, halkın yoğun olduğu bölgelerde duvarlara asıldı.

Mehmet Ali Ağca 5 kasımda da Adlî Tıp'tan kaçma girişiminde bulunmuş ve silah çekerek jandarmalara saldırmış, bu girişim jandarmanın müdahalesiyle önlenmişti.

İstanbul limanında facia: 51 Romen denizci öldü

15 kasım - Haydarpaşa mendireği açıklarında boru yüklü Yunan şilebi Evrenia ile çarpışan ham petrol yüklü Romen tankeri İndependenta, sabah 05.25'te infilak etti. Olayda 51 Romen denizci öldü. Patlamanın şiddetinden Haydarpaşa ve Kadıköy'de yüzlerce bina hasar gördü, cam kırıklarından yaralananlar oldu. Patlamalar ve yangın yüzünden İstanbul Boğazı ve Marmara'da bazı vapur seferleri iptal edildi. Anadolu'dan gelen trenler yolcularını Bostancı'da indirdi. Burnundan yara alan ve kısmen yanan Yunan şilebi Ahırkapı açıklarında kurtarılmaya çalışılıyor. İndependenta tankeri ise yanmaya devam ediyor. Bu kazanın, İstanbul'da 20 yıldır meydana gelen deniz kazalarının en büyüğü olduğu belirtildi. Çarpışmayla ilgili olarak Yunan şilebinin iki kaptanı gözaltına alındı.

Haydarpaşa önlerinde çarpışan iki tanker büyük bir gürültüyle infilak etti.

1979

Aralık

1. DPT Müsteşarı Bilsay Kuruç görevden alındı; yerine vekâleten Turgut Özal atandı.
3. Yağa yapılan zam açıklandı: 2 kiloluk margarin 145 lira, sıvıyağ 135 lira oldu.
5. Bir ton çimentonun fiyatı 2 300 lira oldu.
5. MHP Genel İdare Kurulu üyesi Cahit Aküzüm, yazıhanesinde öldürüldü.
7. Profesör Cavit Orhan Tütengil öldürüldü. ☞
8. Başbakan Demirel, silah kaçakçılığıyla mücadeleye girişileceğini söyledi. ☞
11. DP Genel Başkan Vekili Faruk Sükan, « Silah kaçakçılığının içinde partiler var » dedi.
13. Fuel-oil sıkıntısı elektrik kesintisinin artmasına neden oluyor.
14. İstanbul'da, Haydarpaşa önlerinde 29 günden beri yanan İndependenta tankerindeki yangın fırtına sayesinde söndü.
15. Beşiktaş'ta bir kafeteryada bomba patladı; 5 kişi öldü. ☞
17. İstanbul'da devalüasyon söylentileri üzerine 1 gram altın 850 liraya çıktı.
19. CHP İstanbul İl Örgütü'nün, parti tüzüğünün çeşitli maddelerine aykırı hareket ettikleri iddiasıyla feshedilmesi partiyi karıştırdı.
19. 1 gram altın 935 lira oldu.
20. Oto lastiğine yüzde 80-150 oranında zam geldi.
23. THY'nin Trabzon uçağı Esenboğa yakınında düştü, 39 kişi öldü. ☞
24. Kahramanmaraş Olayları'nın yıldönümü nedeniyle Ankara'da düzenlenen gösterilerde 6 kişi öldü. ☞
25. Tunceli Cumhuriyet Savcısı Mustafa Gürün öldürüldü.
25. Zeytinyağı fiyatı 70 liradan 175 liraya çıktı.
26. Sıkıyönetim 2 ay uzatıldı.
28. Kahramanmaraş katliamını protesto eylemlerine katıldığı saptanan 1 711 öğretmen görevden alındı.

ÖLÜM

13. Şair Behçet Necatigil. ☞

Profesör Cavit Orhan Tütengil için İstanbul Üniversitesi merkez binada tören düzenlendi.

Profesör Cavit Orhan Tütengil öldürüldü

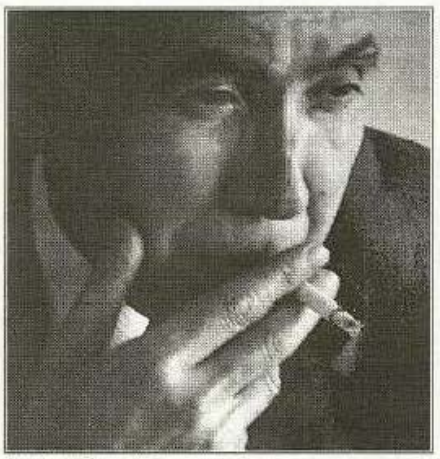
9 aralık - İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyoloji Enstitüsü Başkanı Profesör Doktor Cavit Orhan Tütengil 7 aralıkta Levent'teki evinden çıkarak işine giderken, açılan çapraz ateşle öldürüldü. Cinayeti işleyenler olay yerinde « Antiterör Birliği » imzalı bir bildiri bıraktı. Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit olay üzerine, « Hükûmet sağdan gelen şiddeti de kınamadıkça olayların tırmanışı önlenemez » dedi. AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleyman Demirel de, « Kan döküldüğünü ıstırap ve elemle ifade ediyorum » dedi.

Profesör Cavit Orhan Tütengil'in 9 aralıktaki cenaze töreninde olağanüstü önlemler alındığı görüldü. Cenazeye katılanlardan dipçiklenenler oldu ve havaya açılan uyarı ateşi sonucu bir kişi hayatını kaybetti.

Behçet Necatigil öldü

13 aralık - Ünlü şair ve yazar, edebiyat araştırmacısı Behçet Necatigil 63 yaşında İstanbul'da öldü.

Necatigil, 1940 yılında İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Daha sonra çeşitli yerlerde edebiyat öğretmenliği yaptı. İlk şiirini 1935 yılında *Varlık* dergisinde yayımlayan Behçet Necatigil, *Yeditepe, Türk Dili, Cumhuriyet* gibi dergi ve gazetelerde çıkan yazıları ve şiirleriyle tanındı. İlk şiirlerinde kendi deyişiyle, en çok « büyük şehrin orta-fakir sınıf, ev, aile ve çevrelerini » konu edindi. Tedirgin, biraz kırgın, yalnız bir kimliği yansıttı. Sevgi, zaman, ölüm gibi temaları yerel insan görüntüleriyle halkın, kentli küçük memur, aydın kişilerin hikâyeleriyle birleştirdi. İtilip kakılan küçük insanların çevreleriyle ilişkilerini dile getirdi. Daha sonraki şiirlerinde giderek dilin anlatım olanaklarından, çağrışımlardan, anlam kaymalarından yararlanmaya yöneldi. Ama kendine özgü lirik havasını asla kaybetmedi. 1960 yılından sonra radyo oyunları yazan ve edebiyat tarihiyle titiz araştırmalar da yapan Behçet Necatigil'in, « Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü » adlı eseri önemli bir başvuru kaynağı sayılır.

Behçet Necatigil.

Türkeş: Mukaddes yoldayız; Allah'ın himayesindeyiz

1 aralık - MHP Genel Başkanı Alparslan Türkeş, partisinin üç gün sürecek küçük kurultayında yaptığı konuşmada, bugüne kadar çeşitli çevrelerce kendilerine yöneltilen ağır suçlamaları açık bir dille reddetti ve « hiçbir zaman kanun dışına çıkmadıklarını » söyledi. Alparslan Türkeş sözlerine şöyle devam etti: « MHP, kanun ve hukuk dışı hiçbir hareketin içinde olmamıştır, bundan sonra da olmayacaktır. MHP'nin hiçbir cinayetle, hiçbir kanlı olayla ilgisi olmamıştır, bundan sonra da olmayacaktır ». Partisinin mukaddes bir yolda, Allah'ın himayesinde olduğunu belirten Türkeş, hiçbir kuvvetin bu yoldan kendilerini alıkoyamayacağını da söyledi.

istanbul'da soygun

8 aralık - Kanlı terör olaylarının giderek arttığı İstanbul'da bu defa da büyük bir soygun yapıldı. Mercan'da kuyumcuların bulunduğu Kızlarağası Hanı'nı basan ikisi polis elbiseli ve telsizli, yüzlerine çorap geçirmiş silahlı 5 soyguncu, 27 milyon lira değerinde 36 kilo altın ve 650 000 lira nakit parayı gasp ettiler. Bu arada tesadüfen olay yerinde bulunan polis memuru Cemil Mengi'yi şehit eden ve 3 kişiyi yaralayan soyguncular, ellerini kollarını sallayarak halkın arasına karışıp kaçmayı başardılar.

Paris Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan öldürüldü

22 aralık - Paris'teki Türk Turizm ve Tanıtma Bürosu Müdürü Yılmaz Çolpan, Champs-Elysées'de uğradığı silahlı bir saldırı sonucu hayatını kaybetti. Alınan bilgilere göre 30 yaşlarında kimliği belirlenemeyen bir kişi Yılmaz Çolpan'a 3 el ateş etti. Sırtından vurularak yere düşen Çolpan olay yerinde hayatını kaybetti. Saldırgan olay yerinden koşarak uzaklaştı. Suikastı gene bir Ermeni terör örgütü üstlendi.

Paris Turizm Müşaviri Yılmaz Çolpan sırtından aldığı 3 kurşun yarasıya olay yerinde öldü.

Florya'da 4 Amerikalı görevli öldürüldü

25 aralık - Çakmaklı Amerikan tesislerinde görevli 4 Amerikalı, 14 aralıkta Florya Şenlikköy yakınlarında, kurşunlanarak öldürüldü. Öldürülen Amerikalılardan birinin astsubay, 3'ünün sivil görevli olduğu açıklandı. Amerikalılar servis taşıtından indikleri anda yaylım ateşine tutuldu.

15 aralıkta Beşiktaş'ta sol görüşlü kişilerin devam ettiği bir kahveye yerleştirilen bombanın patlaması sonucu 5 kişi ölürken, 22 kişi de yaralandı. 16 aralıkta İstanbul'da 4, Kırıkkale, Kemalpaşa, Manyas ve İzmir'de de gene 4 kişi öldürüldü. 17 aralıkta MHP Beşiktaş ilçe ikinci başkanı ile AP Eşme ilçe başkanı öldürüldü. 19 aralıkta ülkücüler tekbir getirerek Ankara'daki Gümrük ve Tekel Bakanlığı binasına saldırdı. Odaları basan, memurları döven ülkücüler bir kişiyi bıçakla ağır yaraladı. Aynı gün Manisa'da eski CHP il başkanı, Muş'ta da bir lise müdürü öldürüldü.

24 aralıkta Kahramanmaraş Olayları'nın yıldönümü dolayısıyla protesto gösterileri düzenlendi. Ankara'daki gösteriler sırasında 6 kişi öldü, bazı kişiler askerle çarpıştı. Olaylar sırasında ölenlerden biri MHP Ankara merkez ilçe başkanı.

Aynı gün İstanbul'da Ülkü-Bir eski sekreteri ve bir öğretmen öldürüldü. 25 aralıkta Tunceli Cumhuriyet Savcısı Mustafa Gürün evine giren saldırganlar tarafından öldürüldü.

Demirel anarşiye meydan okudu

12 aralık - Başbakan Demirel düzenlediği ilk basın toplantısında anarşiye meydan okuyarak, anarşiyi önleme konusunda ilk yüz günde yapacaklarını sıraladı.

Kurtarılmış bölge maskaralığına son verileceğini, hiçbir derneğin ülke bütünlüğüne karşı olamayacağını, ceza vermeyen devlet düşünülemeyeceğini belirten Demirel, « Anarşiyle mücadele bir krallığın idamesi için mi yapılacak? Bir parti için mi yapılacak ? Her vatandaşın hayatını korumak için yapılacak. Devletin birliği ve bütünlüğünü korumak için yapılacak » dedi. 11 aylık sıkıyönetim uygulamasına rağmen, olayların devam ettiğini, binlerce faili meçhul cinayet bulunduğunu bildiren Başbakan, silah kaçakçılığıyla mücadele edilmesinin de alınacak önlemlerin en önemlilerinden olduğunu belirtti. 12 aralıkta CHP Manisa Milletvekili Erkin Topkaya ve 65 arkadaşı « uyuşturucu madde ile silah kaçakçılığı » konularında Meclis araştırması açılmasını istediler. Meclis Başkanlığı'na verdikleri önergede son iki yılda 2 milyar liralık kaçak silah yakalandığını, bunun on katı silahın da demokrasi düşmanlarının elinde olduğunu ve finansmanın uyuşturucu kaçakçılığıyla sağlandığını belirttiler.

Özel radyo ve TV istasyonları kurulması yararlıdır

18 aralık - Türkiye Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar, özel sektörün radyo ve televizyon istasyonları kurabilmesinin yararına dikkati çekerek, « Bunun için gerekli yasal engeller kaldırılmalıdır » dedi.

Başbakanlık'ta kaloriferler yanmıyor

25 aralık - Döviz darboğazının neden olduğu motorin ve fuel-oil darlığı en yüksek noktasına ulaştı. Başbakanlık binasının kaloriferleri bile yakılamıyor. Bu durumda AP Genel Başkanı ve Başbakan Süleman Demirel çalışmalarını kaloriferleri yanan devlet dairelerinde sürdürüyor.

Sovyet birlikleri Afganistan'ın kilit noktalarını ve karayollarını kontrolleri altına aldı.

Afganistan SSCB tarafından işgal edildi

27 aralık - Sovyet birlikleri Afganistan'a girdi ve Kâbil'deki hükûmeti devirdi. Başbakan Hafızullah Emin öldürüldü, Afganistan'ın yeni lideri Babrak Karmal.

İşgal özel eğitimli bir Sovyet birliğinin Kâbil Havaalanı'nı ele geçirmesiyle başladı. Bu durum Sovyetler Birliği'ne, Afganistan'a önemli miktarda asker ve malzeme nakletme imkânını sağladı.

Öte yandan, aynı anda harekete geçen en az dört Sovyet motorize tümeni kuzey sınırından girdi ve Afganistan içlerine doğru ilerlemeye başladı. İşgal dünya kamuoyu tarafından şaşkınlıkla karşılandı. Ancak Sovyetler Birliği'nin, baskıya ve yabancı müdahalelere mukavemetiyle tanınan Afganistan'a boyun eğdirmekte ve yeni yönetimi yerleştirmekte güçlük çekeceği ileri sürülüyor.

Görülmemiş yer değiştirmeler

10 aralık - Hükûmetin el değiştirmesiyle birlikte kamu kuruluşlarında, öğretim kurumları ve devlet örgütünde görülmemiş bir görevden alma kampanyası başlatıldı. 3 aralıkta 56 ile yeni vali atandı, 11 valinin yeri değiştirildi. 10 aralıkta 59 emniyet müdürü ataması yapıldı.

Adalet Partisi Genel Başkanı Demirel'in kurduğu azınlık hükûmeti, çeşitli bakanlıklarda müsteşar ve genel müdürler düzeyinde de değişikliklere başladı. TARİŞ genel müdürü ile Enerji Bakanlığı'nın tüm genel müdürleri görevden alındı. Merkeze alınan İstanbul Valisi Orhan Erbuğ, « Hükûmet değişikliklerine bağlı olarak idarî kadrolarda yapılan değişiklikler, idarecilik mesleğinin saygınlığını azaltmaktadır » dedi. Malatya Valisi Ferruh Güven de, tayinini radyodan duyduğunu bu çirkin hareket üzerine Danıştay'a başvuracağını söyledi.

Elektrik kısıntısı 9,5 saate çıktı

12 aralık - İstanbul'daki elektrik kısıtlaması yüzünden günün yarısı elektriksiz geçiyor. Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), enterkonnekte sistemde meydana gelen arıza ve Ambarlı Santralı'nın yüzde 40 kapasiteyle çalışması yüzünden olağanüstü durum ilan etti. İstanbul'a verilen elektrik miktarında önemli ölçüde bir azalma olması sonucu, şehirde daha önceden 4,5 saat olan günlük elektrik kısıtlaması toplam 9,5 saate çıkarıldı. Yetkililerden alınan bilgiye göre Ambarlı Santralı'nın tam kapasiteyle çalışamamasının sebebi, fuel-oil yokluğu.

Hatay Kırıkhan'da 8 kişilik aileyi yaktılar

3 aralık - Hatay Kırıkhan'da Alevî yurttaşların oturduğu mahallede, Akarsu ailesine ait gecekondu bilinmeyen bir sebeple alev aldı. Çıkan yangında gecekonduda bulunan hamile bir kadınla 6 çocuğu ve kadının babası diri diri yanarak can verdiler. Yangın sırasında evde bulunmayan aile reisi Mehmet Akarsu yangından kurtulan tek kişi oldu. Olay üzerine polis, Alevîlerin yaşadığı kesimde güvenlik önlemlerini artırdı.

THY uçağı düştü: 39 ölü

23 aralık - Türk Hava Yolları'nın Samsun-Ankara seferini yapan F-28 tipi Trabzon isimli uçağı, öğleden sonra Esenboğa Havaalanı'na inişe geçtiği sırada Çubuk Barajı yakınlarındaki Türbetepe'ye çarparak parçalandı. Olayda uçakta bulunan 43 kişiden 39'u öldü, 4 kişi yaralı olarak kurtuldu. Ölenler arasında 4 kişilik mürettebat da bulunuyor. Uzmanlar kazanın teknik bir arızadan kaynaklanmış olabileceğini belirttiler.

Düşen Trabzon uçağının parçaları dört bir yana dağıldı.